

Πρόγραμμα

1ο & 2ο Δημοτικό Σχολείο
Λιμένος Χερσονήσου

ΠΑΕ
Κρήτης

Περιφερειακή
Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας
Εκπαίδευσης
Κρήτης

Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων

Περιφέρεια Κρήτης
Περιφερειακή Ενότητα
Ηρακλείου

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
REGION OF CRETE

1ο Πανελλήνιο Συνέδριο
**«Κοινωνία και Σχολείο:
μια σχέση υπό διαπραγμάτευση»**

13-15 Μαΐου 2016

1ο και 2ο Δημοτικό Σχολείο
Λιμένος Χερσονήσου

Εργασίες μαθητών Καλλιτεχνικού Σχολείου Ηρακλείου

Βιβλίο Περιλήψεων

Χαιρετισμός από τον Πρόεδρο της Οργανωτικής Επιτροπής

Αγαπητοί σύνεδροι, συνάδελφοι, φίλοι, γονείς και μαθητές

Σας καλωσορίζουμε στις εργασίες του Συνεδρίου «Σχολείο και Κοινωνία: Μια σχέση υπό διαπραγμάτευση». Σκοπός του Συνεδρίου είναι να αποτυπώσει την υφιστάμενη αντιστοιχία των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων του σχολείου με τις σύγχρονες κοινωνικές ανάγκες και να διατυπώσει προτάσεις για τη βελτιστοποίηση της σχέσης σχολείου και κοινωνίας, έτσι ώστε το σχολείο να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του ατόμου για πολύπλευρη προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη. Στόχος μας το Δημοκρατικό - Δημόσιο - Δωρεάν σχολείο κάτι που τώρα δεν υφίσταται, τουλάχιστον στο βαθμό που, φαντάζομαι, όλοι θα θέλαμε...

Η σχέση που διαπραγματευόμαστε είναι η σύνδεση του σχολείου με την κοινωνία, το άνοιγμα σε αυτήν. Με το ουσιαστικό και όχι το κατ'επίφαση άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία, ο στόχος που επιτυγχάνεται είναι διπλός. Πρώτον, η παιδευτική λειτουργία του διαχέεται στην κοινωνία και δεύτερον το κοινωνικό πλαίσιο, οι δυσκολίες, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά έρχονται στο προσκήνιο και το σχολείο παίρνει θέση.

Με αυτό ως δεδομένο:

Προβληματιζόμαστε και διαπραγματευόμαστε με την κοινωνία.

Δεχόμαστε και θέτουμε ερωτήματα, αναζητούμε απαντήσεις, επιζητούμε τη συνεργασία.

«Εκμεταλλευόμαστε», αξιοποιούμε τις ιδέες, σεβόμαστε τις επιθυμίες των μαθητών μας και αφουγκραζόμαστε τις ανάγκες των γονιών τους.

Ευχαριστούμε την οργανωτική, την επιστημονική, την επιτροπή κριτών και τα μέλη της γραμματείας του συνεδρίου. Ευχαριστούμε επίσης την Περιφέρεια Κρήτης, την περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου και το Δήμο Χερσονήσου για τη βοήθεια που προσέφεραν. Και τέλος όλους και όλες εσάς που με τις εισηγήσεις και τα εργαστήρια συμβάλλετε στην επιτυχία του Συνεδρίου μας.

Ο Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής
Γεώργιος Τερζάκης

Περιεχόμενα

Επιτροπές.....	4
Επιστημονική Επιτροπή.....	4
Επιτροπή Κριτών	5
Συντονισμός Επιτροπής Κριτών.....	6
Οργανωτική Επιτροπή.....	6
Γραμματειακή Υποστήριξη.....	7
Σκοπός και Θεματικοί Άξονες.....	9
Περίληψεις Κεντρικών Ομιλιών.....	10
Περίληψεις Εισηγήσεων.....	14
Περίληψεις Εργαστηρίων.....	92

ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ

Επιστημονική Επιτροπή

Ανδρεάδου Χαρά, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Αθανασιάδης Θεοχάρης, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
Βαμβακίδης Δημήτριος, Σχολικός Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Βαφέας Νικόλαος, Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης
Γερούκη Μαργαρίτα, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Γρηγοράκης Ιωάννης, Σχολικός Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Γώγουλος Γεώργιος, Σχολικός Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Δαλακούρα Κατερίνα, Επίκουρη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Κρήτης
Δασκαλάκης Στυλιανός, Σχολικός Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Δρακάκη Μαρία, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Ζαμπετάκη Λήδα, Σχολική Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Ιωαννίδου Αικατερίνη, Σχολική Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Καδιανάκη Μαρία, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Κακλαμάνη Σταματίνα, Επίκουρη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Κρήτης
Καλαθάκη Μαρία, Σχολική Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Καλαϊτζάκη Αργυρούλα, Επίκουρη Καθηγήτρια ΤΕΙ Κρήτης
Καλογιαννάκης Μιχαήλ, Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης
Καλοκύρη Βασιλεία, Σχολική Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Κανδεράκη Μαριάννα, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Κασσωτάκη-Ψαρουδάκη, Πόπη Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Κατσαγκόλης Αθανάσιος, Σχολικός Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Κατσαρού Ελένη, Επίκουρη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Κρήτης
Καψάσκη Αγγελική, Σχολική Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Κολιοραδάκης Μιχάλης, Σχολικός Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Κουτσελίνη Μαίρη, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Κύπρου
Κουτσουράκη Στέλα, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Κριτσωτάκης Εμμανουήλ, Προϊστάμενος Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης
Β/θμιας Εκπαίδευσης Κρήτης
Μακρή Δήμητρα, Σχολική Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Μαμάκης Γεώργιος, Σχολικός Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Μαράκη Ελένη, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Μαρτίνου Σωτηρία, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Μπαγιάτη Ειρήνη, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Μπαδιερίτακη Μαρία, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Μπερκούτης Αντώνιος, Σχολικός Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Μυλωνάκης Αντώνιος, Σχολικός Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Ντούλια Αθηνά, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Οικονομίδης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης
Πανσεληνάς Γεώργιος, Σχολικός Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Παρασκευάς Παναγιώτης, Σχολικός Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Παυλίδου Βασιλική, Επίκουρη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Κρήτης
Περικλειδάκης Γεώργιος, Προϊστάμενος Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης
Α/θμιας Εκπαίδευσης Κρήτης
Πλάτσκου Στέλλα, Σχολική Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Πουλλά Ελένη, Σχολική Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Ραμουτσάκη Ιωάννα, Σχολική Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Σιμιτζή – Δέλλα Ελευθερία, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Σιφακάκης Πολυχρόνης, Σχολικός Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Σπαθαράκη Ανδρονίκη, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Στιβακτάκης Ευστάθιος, Σχολικός Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Στρατιδάκης Ζαχαρίας, Σχολικός Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Στριλιγκάς Γεώργιος, Σχολικός Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Τερζάκης Γεώργιος, Περιφερειακός Διευθυντής Εκπαίδευσης Κρήτης
Τζωρτζάκης Ιωάννης, Σχολικός Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Τοδούλου – Πολέμη Μίνα, Ψυχολόγος – Ψυχοθεραπεύτρια
Τριπολιτάκης Κωνσταντίνος, Σχολικός Σύμβουλος Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης
Φραγκούλης Ιωσήφ, Επίκουρος Καθηγητής ΑΣΠΑΙΤΕ Ηρακλείου Κρήτης
Χαλεπάκη Μαρία, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Χαραμής Παύλος, Αντιπρόεδρος του ΙΕΠ

Επιτροπή Κριτών

Αγγελιδάκη Μαρία, Διευθύντρια ΔΙΕΚ
Αλεξανδροπούλου Αργυρούλα, Διευθύντρια Γυμνασίου
Βαϊρινού Κωνσταντία, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Βασιλάκη Ασπασία, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Βενιανάκη Αικατερίνη, Αναπληρώτρια Προϊσταμένη ΚΕ.Δ.Δ.Υ. Χανίων
Βιδάκης Νικόλαος, Επίκουρος Καθηγητής ΤΕΙ Κρήτης
Βοζαΐτης Γεώργιος, Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Γερούκη Μαργαρίτα, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Γεωργαντά Βίκυ, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Γκινούδη Αθηνά, Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Γρηγοράκης Ιωάννης, Σχολικός Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Γώγουλος Γεώργιος, Σχολικός Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Δρακάκη Μαρία, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Δροσουλάκης Κωνσταντίνος, Σχολικός Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Ζέκας Χριστόδουλος, Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Ιωαννίδου Αικατερίνη, Σχολική Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Καλογιαννάκης Μιχαήλ, Επίκουρος Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης
Καλοκύρη Βασιλεία, Σχολική Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Κανδεράκη Μαριάννα, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Καρέλα Γεωργία, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Κασσωτάκη-Ψαρουδάκη Πόπη, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Κατσαγκόλης Αθανάσιος, Σχολικός Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Καψάσκη Αγγελική, Σχολική Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Κολυμπάρη Τάνια, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Κοτσιμπός Γεώργιος, Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Κουσκουρίδα Φραγκούλα, Διευθύντρια Δημοτικού Σχολείου
Κουτσουδάκης Γεώργιος, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Λιάτσου Λαμπρινή, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Μακρή Δήμητρα, Σχολική Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Μαλέτσκος Αθανάσιος, Σχολικός Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Μητρογιαννοπούλου Αγγελική, Σχολική Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Μητροπούλου Ελένη, Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Μπαγιάτη Ειρήνη, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Μπαντουράκη Ευτυχία, Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Μπερκούτης Αντώνιος, Σχολικός Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Ντούλια Αθηνά, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Οικονομίδης Βασίλειος, Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης
Πανσεληνάς Γεώργιος, Σχολικός Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Παπαδάκης Σταμάτης, Διευθυντής Λυκείου
Παπαντωνίου Ελένη, Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Παρθενιάδη Μαρία, Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Παχή Όλγα, Προϊσταμένη Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης Β/θμιας Εκπαίδευσης Ιονίων Νήσων

Περικλειδάκης Γεώργιος, Προϊστάμενος Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης
Α/θμιας Εκπαίδευσης Κρήτης

Πλάτσκου Στέλλα, Σχολική Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Ραμουτσάκη Ιωάννα, Σχολική Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Ρέντζη Αργυρώ, Προϊσταμένη Νηπιαγωγείου

Ρωμπα Βασιλική, Διευθύντρια Δημοτικού Σχολείου

Σαρίδου Χρυσάνθη, Εκπαιδευτικός Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης

Σιακκής Γεώργιος, Σχολικός Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Σισκόπουλος Ορέστης, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Σκάρκος Χρήστος, Διευθυντής Δημοτικού Σχολείου

Σκορδιαλός Εμμανουήλ, Εκπαιδευτικός σε ιδιωτικά εκπαιδευτήρια

Σπαθαράκη Ανδρονίκη, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Σπετσωτάκη Ροδάνθη, Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Σταυροπούλου Ελένη, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Στιβακτάκης Ευστάθιος, Σχολικός Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Τζιάκη Δέσποινα, Προϊσταμένη Νηπιαγωγείου

Τζοβλά Ειρήνη, Διευθύντρια Δημοτικού Σχολείου

Τζωρτζάκης Ιωάννης, Σχολικός Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Τριπολιτάκης Κωνσταντίνος, Σχολικός Σύμβουλος Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης

Τσαγκαράκη Αργυρώ, Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Τσαγλιώτης Νεκτάριος, Υποδιευθυντής Δημοτικού Σχολείου

Τσαδήμας Χρήστος, Σχολικός Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Φανουράκη Ελευθερία, Υπεύθυνη 1ου ΕΚΦΕ Ηρακλείου

Φερεσίδη Καλλιόπη, Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Φραγκούλης Ιωσήφ, Επίκουρος Καθηγητής ΑΣΠΑΙΤΕ Ηρακλείου Κρήτης

Χατζηλιάς Χρήστος, Σχολικός Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Χουλιάρα Ξανθή, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Συντονισμός Επιτροπής Κριτών

Κουτσοδάκη Αικατερίνη, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Κουτσοράκη Στέλα, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Σφακιανάκη Άννα, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Οργανωτική Επιτροπή

Πρόεδρος

Τερζάκης Γεώργιος, Περιφερειακός Διευθυντής Εκπαίδευσης Κρήτης

Μέλη

Αϊβαλιώτης Βασίλειος, Διευθυντής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Λασιθίου

Ανδρεαδάκη Βασιλεία, Προϊσταμένη Τμήματος Διοικητικών Υποθέσεων

Αποστολάκης Δημήτριος, Διευθυντής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ηρακλείου

Γιγουρτάκης Νικόλαος, Διευθυντής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ηρακλείου

Ζερβάκης Στυλιανός, Διευθυντής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Χανίων

Καλοκύρη Βασιλεία, Σχολική Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Καπετάνιου Ελένη, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Κοντογιάννης Ευστάθιος, Διευθυντής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ρεθύμνου

Κουτσοδάκη Αικατερίνη, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Κουτσοράκη Στέλα, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης

Κριτσωτάκης Εμμανουήλ, Προϊστάμενος Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης

Β/θμιας Εκπαίδευσης Κρήτης

Μακράκης Γεώργιος, Πρόεδρος Συλλόγου Εκπαιδευτικών Α/θμιας Εκπ/σης Ηρακλείου

«Δομήνικος Θεοτοκόπουλος»

Μανουρά Ντιάνα, Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Μαστοράκης Γιάννης, Δήμαρχος Χερσονήσου
Μεταξάκη Ιωάννα, Διευθύντρια 2^{ου} Δημ. Σχολείου Λ. Χερσονήσου
Μηλιαράκης Εμμανουήλ, Διευθυντής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Χανίων
Μουντράκης Ευθύμιος, Αντιδήμαρχος Τουρισμού & Απασχόλησης Δήμου Χερσονήσου
Μπαρμπεράκης Εμμανουήλ, Διευθυντής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Λασιθίου
Παπαδάκης Εμμανουήλ, Διευθυντής 1^{ου} Δημ. Σχολείου Λ. Χερσονήσου
Παπαδάκης Σταύρος, Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Παρλαμάς Κώστας, Δημοτικός Σύμβουλος Δήμου Χερσονήσου
Περικλειδάκης Γεώργιος, Προϊστάμενος Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης
Α/θμιας Εκπαίδευσης Κρήτης
Περιστέρη Μέλπω, Διευθύντρια Λυκείου
Πιταροκοίλη Στέλλα, Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Πουλλά Ελένη, Σχολική Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Ρηγάκης Ζαχαρίας, Πρόεδρος ΕΛΜΕ Ηρακλείου
Σημανδηράκης Παναγιώτης, Αντιπεριφερειάρχης Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και
Απασχόλησης
Σπαθαράκη Ανδρονίκη, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Σφακιανάκη Άννα, Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
Ταξάκης Ανδρέας, Διευθυντής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ρεθύμνου
Τζαγκαράκης Ελευθέριος, Διοικητικός υπάλληλος
Τσαντηράκης Κώστας, Δημοτικός Σύμβουλος Δήμου Χερσονήσου

Γραμματειακή Υποστήριξη

Αλεξαντωνάκη Ρία, 13ο-42ο Δημ. Σχολείο Ηρακλείου
Αμαριωτάκη Γωγώ, 1^ο Δημ. Σχολείο Λιμένα Χερσονήσου
Αυγουστάκη Μαρία, 1^ο Δημ. Σχολείο Λιμένα Χερσονήσου
Βαβουρανάκη Βίλμα, Γυμνάσιο Επισκοπής
Βελεγράκη Άννα, Δημ. Σχολείο Γουρνών
Βλαχάκη Κατερίνα, Δημ. Σχολείο Κοκκίνη Χάνι
Γκιουλιμάλη Αριάδνη, Εσπερινό ΓΕΛ Ηρακλείου
Δασκαλάκη Αικατερίνη, 2^ο Δημ. Σχολείο Λιμένα Χερσονήσου
Δερμιτζάκη Μαρία, Δημ. Σχολείο Κοκκίνη Χάνι
Διαλεκτάκη Πελαγία, 28^ο-57^ο Δημ. Σχολείο Ηρακλείου
Ευαγγέλου Στυλιανή, 54^ο Δημ. Σχολείο Ηρακλείου
Ζλατιλίδης Δημήτρης, 1^ο Δημ. Σχολείο Λιμένα Χερσονήσου
Κακουδάκης Παναγιώτης, Δημ. Σχολείο Κοκκίνη Χάνι
Καλογιαννάκη Θάλεια, Εσπερινό Γυμνάσιο Ηρακλείου
Καλοκύρη Ελένη, Εσπερινό ΓΕΛ Ηρακλείου
Καμπουράκη Μελίνα, Εσπερινό ΓΕΛ Ηρακλείου
Καραγιάννη Αγγελική, 2^ο Δημ. Σχολείο Μαλίων
Καραπαναγιώτη Μαρία, Δημ. Σχολείο Κοκκίνη Χάνι
Καρκαλέτση Φωτεινή, 1^ο Δημ. Σχολείο Λιμένα Χερσονήσου
Καρκανάκη Αθανασία, Γυμνάσιο Χερσονήσου
Καστελλιανού Ζαφείρα, Εσπερινό ΓΕΛ Ηρακλείου
Κούτση Κατερίνα, 1^ο Δημ. Σχολείο Λιμένα Χερσονήσου
Κουτσογιαννάκη Αθηνά, 1^ο Δημ. Σχολείο Λιμένα Χερσονήσου
Κωστάκη Μαρία, Γυμνάσιο Θραψανού
Λουμπάκη Μαρία, 52^ο Δημ. Σχολείο Ηρακλείου
Μαλιωτάκη Δέσποινα, Γυμνάσιο Αγίας Βαρβάρας
Μαρή Αρετή, 2^ο Δημ. Σχολείο Λιμένα Χερσονήσου
Μαυρομανωλάκη Ελένη, Εσπερινό Γυμνάσιο Ηρακλείου
Μουδατσάκης Δημήτρης, Εσπερινό ΓΕΛ Ηρακλείου
Μουρτζίλα Τάνια, 13ο-42ο Δημ. Σχολείο Ηρακλείου

Παπαγεωργίου Σοφία, 1^ο Δημ. Σχολείο Λιμένα Χερσονήσου
Παρθενιάδη Μαρία, 1^ο Δημ. Σχολείο Μαλίων
Πιταροκοίλη Μαρία, 1^ο Γυμνάσιο Ηρακλείου
Πλευράκη Ηλέκτρα, 1^ο Δημ. Σχολείο Λιμένα Χερσονήσου
Πλουμάκη Λιάνα, 1^ο Δημ. Σχολείο Λιμένα Χερσονήσου
Πολίτη Μάριον, ΓΕΛ Καστελλίου
Ραδαίος Ιωάννης, 2^ο Δημ. Σχολείο Λιμένα Χερσονήσου
Ρογδάκη Γεωργία, 13ο-42ο Δημ. Σχολείο Ηρακλείου
Σαμιωτάκη Δέσποινα, 1^ο Δημ. Σχολείο Λιμένα Χερσονήσου
Σκαμαντζούρα Σπυριδούλα, 1^ο Δημ. Σχολείο Λιμένα Χερσονήσου
Σπυριδοπούλου Δέσποινα, 1^ο Δημ. Σχολείο Λιμένα Χερσονήσου
Τζιώτη Μάγδα, Εσπερινό ΓΕΛ Ηρακλείου
Φραγκουλιδάκης Ευάγγελος, Γυμνάσιο Καστελλίου

Προετοιμασία Υλικού

Καδή Ευαγγελία, 1^ο Δημ. Σχολείο Λιμένα Χερσονήσου
Μιχοπούλου Βασιλική, 1^ο Δημ. Σχολείο Λιμένα Χερσονήσου
Σουργιάδα Ευαγγελία, 1^ο Δημ. Σχολείο Λιμένα Χερσονήσου
Χανιωτάκης Γιάννης, 1^ο Δημ. Σχολείο Λιμένα Χερσονήσου

Συντονισμός Γραμματείας

Αποστολίδου Τριανταφυλλιά, Διευθύντρια Δημ. Σχολείου Κοκκίνη Χάνι
Ασυνάνογλου Μαρία, Προϊστ. Εκπ/κών Θεμάτων Α/θμιας Εκπ/σης Ηρακλείου
Καλλιτσάκης Γιάννης, Διευθυντής 2^{ου} Δημ. Σχολείου Μαλίων
Μεταξάκη Ιωάννα, Διευθύντρια 2^{ου} Δημ. Σχολείου Λ. Χερσονήσου
Μπελιβανάκης Τηλέμαχος, Διευθυντής 1^{ου} Δημ. Σχολείου Μαλίων
Παπαδάκης Εμμανουήλ, Διευθυντής 1^{ου} Δημ. Σχολείου Λ. Χερσονήσου

Σκοπός και Θεματικοί Άξονες

Σκοπός

Σκοπός του Συνεδρίου είναι να αποτυπώσει την υφιστάμενη αντιστοιχία των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων του σχολείου με τις σύγχρονες κοινωνικές ανάγκες και να διατυπώσει προτάσεις για τη βελτιστοποίηση της σχέσης σχολείου και κοινωνίας, έτσι ώστε το σχολείο να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του ατόμου για πολύπλευρη προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη.

Στο πλαίσιο αυτό επιδιώκεται η καταγραφή ερευνητικών και θεωρητικών προσεγγίσεων και πρακτικών προτάσεων, η ανταλλαγή γόνιμων προβληματισμών και η προώθηση δημιουργικού διαλόγου σχετικά με την υφιστάμενη και την επιθυμητή σχέση σχολείου-κοινωνίας στη διαρκώς μεταβαλλόμενη κοινωνικοοικονομική πραγματικότητα.

Θεματικοί Άξονες

1. Ρόλος και οι λειτουργίες του σχολείου από το παρελθόν στο μέλλον
2. Χαρακτηριστικά του σύγχρονου και ανοικτού σχολείου: από τη θεωρία στην πράξη
 - 2.1. Εκπαιδευτική πολιτική στον 21^ο αιώνα
 - 2.1.1. Αναλυτικά προγράμματα: Από τη ρητορική της στοχοθεσίας στη διδακτική πράξη
 - 2.1.2. Σύγχρονες μεθοδολογικές και διδακτικές προσεγγίσεις
 - 2.1.3. Ανάπτυξη αποκλίνουσας σκέψης
 - 2.1.4. Συνεργατικά περιβάλλοντα μάθησης
 - 2.2. Το σχολείο ως κοινότητα: Ταυτότητες και ρόλοι στελεχών εκπαίδευσης, εκπαιδευτικών, μαθητών, γονέων
 - 2.2.1. Το σχολείο της συμπερίληψης
 - 2.2.2. Συνεργασία του σχολείου με την κοινότητα
 - 2.2.3. Ανάπτυξη συναισθηματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων
 - 2.2.4. Πρόληψη της σχολικής διαρροής και υποεπίδοσης
 - 2.2.5. Σεβασμός και αξιοποίηση του πολιτισμικού κεφαλαίου των μαθητών και των οικογενειών τους
 - 2.2.6. Η συμβολή του σχολείου στην οριοθέτηση και ενδυνάμωση του γονεϊκού ρόλου
 - 2.2.7. Σχολείο και πολιτισμός
 - 2.2.8. Διαρκής επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών
 - 2.3. Συμβουλευτική στην εκπαίδευση- σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός στο σύγχρονο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΟΜΙΛΙΩΝ

**Προς ένα σχολείο περισσότερο δημοκρατικό. Αναζητώντας εκπαιδευτικό
προσανατολισμό σε μια εποχή ραγδαίων αλλαγών**

Αθανασιάδης Θεοχάρης, Αναπλ. Καθ. Τμήματος Φιλοσοφίας Παιδαγωγικής και
Ψυχολογίας Παν/μίου Ιωαννίνων

Πώς μπορεί το σύγχρονο ελληνικό σχολείο να γίνει περισσότερο δημοκρατικό; Το ερώτημα υποκρύπτει την παραδοχή πως η τυπική εγκαθίδρυση μιας δημοκρατικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα ανιχνεύεται ήδη στις απαρχές της θεμελίωσής της –στους εκπαιδευτικούς νόμους της δεκαετίας του 1830. Στην εισήγηση θα υποστηριχθεί καταρχάς πως, στη διάρκεια των δύο αιώνων που ακολούθησαν, υπήρξαν ορισμένες κρίσιμες στιγμές, κατά τις οποίες ο εκδημοκρατισμός του εκπαιδευτικού συστήματος γνώρισε αλματώδεις προόδους. Συνεπώς, το ζητούμενο σήμερα δεν είναι η θεσμοθέτηση ενός δημοκρατικού σχολείου, αλλά η εκδίπλωση του εκδημοκρατισμού σε εκείνες τις πτυχές του, στις οποίες η ουσιαστική δημοκρατία παραμένει ισχνή ή επίπλαστη. Εκείνο που κρίνεται, δηλαδή, είναι ο βαθμός και η έκταση πραγμάτωσης της δημοκρατίας και εκείνο που διερευνάται στην εισήγηση είναι η δυνατότητα να συμβεί αυτό σε μια εποχή πολλαπλής κρίσης - οικονομικής, πρωτίστως, μα επίσης πολιτικής, κοινωνικής και πολιτισμικής.

Αναλυτικά προγράμματα, Εκπαιδευτική πολιτική και Διδακτική πράξη

Κουτσελίνη Μαίρη, Καθ. Παν/μίου Κύπρου

Η εισήγηση αρχίζει με διαπιστώσεις για τη σχέση σήμερα Σχολείου και Κοινωνίας, για τη διάσταση μεταξύ ρητορικής στην εκπαιδευτική πολιτική και στη σχολική και διδακτική πράξη, για τις μεμονωμένες μεταρρυθμιστικές πράξεις και αλλαγές οι οποίες αγνοούν την ανάγκη για συστηματικές αλλαγές και αλληλένδετους στο σύστημα τομείς που επηρεάζονται. Στη συνέχεια παρουσιάζονται αρχές και προϋποθέσεις αλλαγών στα Αναλυτικά προγράμματα και στη λειτουργία του Σχολείου και τέλος παρουσιάζεται η εφαρμογή τους στα Νέα Αναλυτικά Προγράμματα τα οποία επιτρέπουν την ανταπόκριση του σχολείου στις νέες ανάγκες της κοινωνίας σήμερα, αλλά και στη βελτίωση κοινωνικών παρενέργειών που έχουν σχέση με τη λειτουργία του σχολείου.

**Η σημασία και οι προτεραιότητες της τέχνης στην αναβάθμιση της ποιότητας
στην εκπαίδευση**

Παϊζης Νίκος, Μαθηματικός - Ερευνητής, Επιστ. Σύμβουλος ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ, Συντονιστής
προγράμματος «ΜΕΛΙΝΑ» – Εκπαίδευση και Πολιτισμός

Η εισήγηση αναφέρεται στα κύρια ποιοτικά χαρακτηριστικά του –διαχρονικού- διαλόγου της Εκπαίδευσης και της Τέχνης στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, που παράλληλα αποτελούν και τα σημαντικότερα συμπεράσματα της πειραματικής εφαρμογής του Προγράμματος «ΜΕΛΙΝΑ – Εκπαίδευση & Πολιτισμός» στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση της χώρας την περίοδο 1995-2004. Η εικόνα της σχέσης είναι καταλυτική: η εκπαίδευση υποτιμά συστηματικά την αξία της Τέχνης (πιθανόν και της επιστήμης). Ακόμα κι όταν αναφέρεται σε αυτήν –πάντα συμπληρωματικά, ποτέ ισότιμα- προσπαθεί να τη χωρέσει στο δικό της σύνηθες πλαίσιο αναφοράς (να αποδεικνύεται χρήσιμη σε κάτι). Όμως η τέχνη θέτει –και καλά κάνει- τις δικές της προτεραιότητες αμφισβητώντας ακόμα και αυτή την έννοια του όποιου «πλαισίου». Δεκατέσσερα χρόνια πριν ο στρατηγικός σχεδιασμός

της γενίκευσης του Προγράμματος «ΜΕΛΙΝΑ – Εκπαίδευση & Πολιτισμός» στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση των Χανίων έφερε τον τίτλο «*Η Πολιτισμική Αγωγή για τη συνοχή και την ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας*», προτάσσοντας το ρόλο των τοπικών κοινωνιών στη χάραξη και τη συνέργεια των εθνικών πολιτικών για την Εκπαίδευση και τον Πολιτισμό, ως ιδιαίτερα σημαντικό για την ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή της χώρας. Δεκατέσσερα χρόνια μετά, στο κατώφλι ενός ακόμη εκπαιδευτικού αναστοχασμού, η «τέχνη» και η «τοπική κοινωνία» διεκδικούν μερίδιο ελευθερίας και ανάσας σε ένα αποχυμωμένο εκπαιδευτικό τοπίο. Δεν διαπραγματεύονται, γιατί έχουν επίγνωση της δυναμικής που μπορούν να απελευθερώσουν και της ακτινοβολίας τους στην αξιοπρεπή σιωπή κάθε υποτιμημένου.

Κίνητρο και δράση στη διδασκαλία των θετικών επιστημών

Παυλίδου Βασιλική, Επίκ. Καθ. Τμήματος Φυσικής Παν/μίου Κρήτης

Στον σύγχρονο υπερ-τεχνολογικό κόσμο, θα περίμενε κανείς οι θετικές επιστήμες να είναι προνομιούχες στη δυνατότητά τους να εμπνεύσουν τους μαθητές να ασχοληθούν ενεργά μ' αυτές, να μάθουν, να αριστεύσουν. Και όμως, η εμπειρία στην πράξη αποδεικνύει ότι ο τρόπος διδασκαλίας των φυσικών επιστημών συχνά αφήνει τους μαθητές ασυγκίνητους και αδιάφορους: δεν διαπιστώνουν τη σχέση της φυσικής του σχολείου με τη φυσική των τεχνολογικών εφαρμογών που χρησιμοποιούν καθημερινά, δεν φαντάζονται εύκολα τον εαυτό τους ως επαγγελματίες των θετικών επιστημών, ελάχιστοι αποκτούν αυτοπεποίθηση ότι μπορούν να διαπρέψουν σε θετικές σπουδές. Θα συζητήσω πώς η σύνδεση της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με την έρευνα και την καινοτομία στις θετικές επιστήμες μπορούν να ανατρέψουν το σκληρό αυτό και να κερδίσουν τους μαθητές, καθιστώντας τους μαθητές τους ίδιους οδηγούς της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

«Ποιότητα ή ισότητα»: Ένα ανυπόστατο δίλημμα

Χαραμής Παύλος, Αντιπρόεδρος Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Το δίλημμα «ποιότητα ή ισότητα» διατρέχει το δημόσιο διάλογο για την εκπαίδευση τόσο στη χώρα μας όσο και διεθνώς.

Οι κυρίαρχες εκπαιδευτικές πολιτικές στη σύγχρονη, «παγκοσμιοποιημένη» κοινωνία επικεντρώνουν σε μια προβληματική εννοιολόγηση και θήρευση της ποιότητας, που βασίζεται στα σταθμισμένα τεστ, στα μετρήσιμα αποτελέσματα, στους «δείκτες ποιότητας», στα πρότυπα (standards) και στην προτυποποίηση (standardization). Ταυτόχρονα, προωθείται η αντίληψη ότι το εκπαιδευτικό σύστημα, όπως και όλες οι δημόσιες υπηρεσίες, μπορεί να οργανωθεί και να ελεγχθεί βάσει των αρχών του σύγχρονου «μάνατζμεντ» προκειμένου να διασφαλιστούν τα «βέλτιστα εκπαιδευτικά προϊόντα», με καταλυτικές συνέπειες, μεταξύ άλλων, το δραστικό περιορισμό της παιδαγωγικής αυτονομίας των εκπαιδευτικών και την αποδοχή από μέρους τους μιας επίσημης, ιεραρχικά διατεταγμένης διδακτικής πρακτικής.

Απέναντι σε αυτές τις κυρίαρχες τάσεις αντιπαρατίθενται ενδιαφέρουσες, αν και όχι πάντοτε επαρκώς επεξεργασμένες, εναλλακτικές προτάσεις, που απορρίπτουν αυτές τις αντιλήψεις όπως και το αξιακό σύστημα στο οποίο βασίζονται. Στον πυρήνα αυτών των αντι-προτάσεων βρίσκεται ένα εκπαιδευτικό σύστημα που θεωρεί την ποιότητα αναπόσπαστα δεμένη με τις αρχές της ισότητας και της κοινωνικής δικαιοσύνης, που βασίζεται στην εκπαιδευτική αυτονομία, στη συμμετοχή και στη δημοκρατική λειτουργία.

Η εισήγηση εκκινεί με μια ανασκόπηση των πολιτικών που ακολουθήθηκαν στην Ελλάδα και διεθνώς στο πλαίσιο του λεγόμενου Παγκόσμιου Κινήματος για την

Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση (GERM) και εκθέτει συνοπτικά τις επιπτώσεις τους στα εκπαιδευτικά συστήματα. Στη συνέχεια παρουσιάζει ενδεικτικά εναλλακτικά παραδείγματα εκπαιδευτικών πολιτικών από το διεθνή χώρο οι οποίες επιχείρησαν να θεμελιώσουν την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης στις έννοιες της ισότητας και της κοινωνικής δικαιοσύνης. Καταλήγει, τέλος, σε συμπεράσματα χρήσιμα για την τρέχουσα εκπαιδευτική συγκυρία.

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

**Ο εκπαιδευτικός ως φορέας αλλαγής στην εποχή της μετανεωτερικότητας
(Το παράδειγμα της αξιοποίησης των τεχνών στη διδασκαλία της λογοτεχνίας)**

Αγγελιδάκη Μαρία, Φιλολόγος, Υπ. Διδάκτορας

Στην εργασία αυτή παρουσιάζονται οι απόψεις των εκπαιδευτικών - φιλολόγων σχετικά με το αίτημα αλλαγής της διδακτικής μεθοδολογίας ως ανταπόκριση στις νέες ανάγκες που αναδύονται από την καθημερινή πράξη της διδασκαλίας και το κοινωνικό συγκείμενο. Στο πρώτο μέρος θα επιχειρηθεί η προσέγγιση και η κατανόηση του όρου «μετανεωτερικότητα». Θα διερευνηθούν τα χαρακτηριστικά που φέρει και οι αλλαγές με τις οποίες συνδέεται στο κοινωνικό-πολιτιστικό «γίγνεσθαι». Οι αλλαγές που σημειώνονται χαρακτηρίζονται ως ένα νέο «παράδειγμα» στο χώρο της επιστημολογίας. Η διαμόρφωση του νέου πλαισίου συμπαρασύρει την εκπαίδευση σε μια στροφή από την παραδοσιακή διδασκαλία και τον συμπεριφορισμό στον κονστρουκτιβισμό και την κριτική παιδαγωγική. Η στροφή αυτή αναδεικνύει ένα νέο επικοινωνιακό πλαίσιο που προσδίδει νέο ρόλο στον εκπαιδευτικό και στο μαθητή. Παρατηρείται, δηλαδή, μετάβαση από τη διδακτική του αντικειμένου στη διδακτική του ενεργού υποκειμένου.

Στο δεύτερο μέρος της εργασίας, καταγράφονται ευρήματα από την ποιοτική έρευνα που διεξήχθη, στο πλαίσιο εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής «Η Διδασκαλία της Λογοτεχνίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση με Εναλλακτικές Μεθόδους: Η Συνομιλία των Τεχνών». Παρουσιάζονται αποτελέσματα από την έρευνα πεδίου, που πραγματοποιήθηκε σε 19 σχολεία του νομού Ηρακλείου, κατά το εκπαιδευτικό έτος 2014-5. Στην έρευνα, στην οποία συμμετείχαν 26 φιλόλογοι, μελετάται ο τρόπος με τον οποίο οι εκπαιδευτικοί νοηματοδοτούν την εμπειρία τους και συγκατασκευάζουν την επαγγελματική τους ταυτότητα. Τα αποσπάσματα λόγου, αντλημένα από τις συνεντεύξεις, αναλύονται με βάση την ερμηνευτική - φαινομενολογική μέθοδο (IPA) και είναι δηλωτικά της ανάγκης για στροφή από την παραδοσιακή διδασκαλία σε εναλλακτικές μορφές, ως απάντηση στο αίτημα των καιρών.

**Αντιλήψεις των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για τη λειτουργία
του συλλόγου διδασκόντων**

Αθανασιάδου Μαρία, Εκπ/κός ΠΕ70

Η διερεύνηση των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για τη λειτουργία του συλλόγου διδασκόντων είναι το θέμα που εξετάζεται στην παρούσα μελέτη. Σκοπός της έρευνας είναι να μελετήσει κατά πόσο οι εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν γνώση των αρμοδιοτήτων τους ως μέλη του συλλόγου διδασκόντων και αν ο σύλλογος λειτουργεί σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από το νόμο, καθώς αποτελεί το συλλογικό όργανο χάραξης κατευθύνσεων για την καλύτερη εφαρμογή της εκπαιδευτικής πολιτικής και τη βέλτιστη λειτουργία του σχολείου. Η αποτελεσματικότητα του προκύπτει από την αξιοποίηση των εμπειριών όλων όσων συμμετέχουν στο σχολικό οργανισμό δημοκρατικά, μην περιορίζοντας τον εκπαιδευτικό τους ρόλο μόνο μέσα στην τάξη αλλά συνδέοντάς τον οργανικά με τη λήψη αποφάσεων, την έκθεση απόψεων και προτάσεων, το ενδιαφέρον για την συνολική λειτουργία και πρόοδο του σχολείου στα πλαίσια μιας ολιστικής και συστημικής θεώρησης. Ερευνητικό εργαλείο αποτελεί ένα ερωτηματολόγιο που με μια σειρά ερωτήσεων ανοιχτού και κλειστού τύπου διερευνά τις γνώσεις, τις εμπειρίες και τις απόψεις των εκπαιδευτικών αναφορικά με τη λειτουργία, τις αρμοδιότητες, τις δυνατότητες και τις υποχρεώσεις του συλλόγου διδασκόντων.

Τα αποτελέσματα έδειξαν έλλειμμα γνώσης σχετικά με θέματα που ο Σύλλογος επιλαμβάνεται, κάτι που φαίνεται να αφορά ιδιαίτερα τους νεότερους στην υπηρεσία εκπαιδευτικούς, ενώ διαφαίνεται η διάθεση για εκχώρηση μιας σειράς αρμοδιοτήτων από τους εκπαιδευτικούς προς το διευθυντή. Η λειτουργία του συλλόγου δεν αποτελεί στο βαθμό που θα έπρεπε τον πυρήνα των αποφάσεων και το κέντρο εξελίξεων όλων των

πλευρών της διοικητικής, εκπαιδευτικής και οικονομικής πολιτικής του. Η δυνατότητα που δίνεται στους εκπαιδευτικούς από το νόμο να έχουν αυξημένες αρμοδιότητες, προσκρούει στην έλλειψη διεξοδικής ενημέρωσης και παρώθησης να συμμετέχουν ενεργά στη λήψη αποφάσεων. Η δημιουργία κινήτρων, η καλλιέργεια συμμετοχικής νοοτροπίας και ενός δημοκρατικού κλίματος είναι θετικοί παράγοντες που μπορούν να ευνοηθούν από την πλευρά των διευθυντών αλλά και να αποτελέσουν επιπλέον στόχο στα πλαίσια της βελτίωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Η αναγκαιότητα επιμόρφωσης διευθυντών σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

Αθανασιάδου Μαρία, Εκπ/κός ΠΕ70

Η διαμόρφωση ενός δυναμικού και αποτελεσματικού συστήματος διοίκησης της εκπαίδευσης αποτελεί προϋπόθεση για την αντιμετώπιση των προκλήσεων και των αναγκών της σύγχρονης εποχής. Ο διευθυντής σχολικής μονάδας αναδεικνύεται ως ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες επιτυχίας των αποτελεσματικών σχολείων λειτουργώντας ως φορέας αλλαγών, καινοτομιών, διαμόρφωσης εσωτερικής κουλτούρας και οράματος, αποτελεί δε σημαντικό πρόσωπο για τη δημιουργία ενός συστήματος οργάνωσης και διοίκησης, το οποίο θα είναι σε θέση να προσαρμόζεται σε κάθε αλλαγή, συμβάλλοντας έτσι στη διαρκή βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου.

Το θέμα της επιμόρφωσης των στελεχών της εκπαίδευσης απασχολεί έντονα την εκπαιδευτική έρευνα. Η Ευρωπαϊκή Ένωση χρησιμοποιεί ευρύτατα τον όρο επιμόρφωση για να υποδηλώσει το σύνολο των δραστηριοτήτων και πρακτικών που δεσμεύουν τους εκπαιδευτικούς να επεκτείνουν τις γνώσεις τους, να τελειοποιήσουν τις ικανότητές τους και να επιτύχουν την εξέλιξη της επαγγελματικής τους πρακτικής.

Η διοίκηση του σχολείου απαιτεί πλέον στρατηγική, γνώσεις μάνατζμεντ και πολύπλευρη επιστημονική κατάρτιση. Είναι λοιπόν απαραίτητο οι διευθυντές των σχολείων να είναι επαγγελματίες με ειδικές σπουδές και επιμόρφωση, ώστε να έχουν την ικανότητα να γίνουν αποδεκτοί ως «ηγέτες» από όλα τα μέλη του εκπαιδευτικού οργανισμού.

Ωστόσο, παρά το έντονο επιστημονικό ενδιαφέρον για τη διεύθυνση των σχολικών μονάδων και τη σημασία του τρόπου διοίκησης για την επίτευξη των στόχων της εκπαίδευσης, οι έρευνες που αφορούν τις επιμορφωτικές ανάγκες του αποτελεσματικού διευθυντή που έχουν γίνει στην Ελλάδα είναι περιορισμένες. Παρόλο που στις έρευνες αυτές παρουσιάζεται έντονη η αναγκαιότητα επιμόρφωσης των διευθυντών, δεν γίνεται διερεύνηση των επιμορφωτικών τους αναγκών. Η παρούσα εργασία καταδεικνύει ως επιβεβλημένη την κατάρτιση των διευθυντών σε θέματα όπως οι βασικές αρχές της διοίκησης εκπαιδευτικών μονάδων, η διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού, οι βασικές αρχές ψυχολογίας, ώστε οι διευθυντές των σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης να καταφέρουν να γίνουν επαγγελματίες με υψηλού επιπέδου εξειδικευμένη γνώση, επιδεξιότητα και κρίση, ήθος, υπευθυνότητα, διάθεση κοινωνικής προσφοράς και αποτελεσματικότητα για ένα σχολείο αποδοτικό και σύγχρονο.

Διαπροσωπικά σχήματα και ρύθμιση συναισθήματος του διευθυντή: Σχέσεις με το συναίσθημα και την ικανοποίηση των υφισταμένων

Αθανασιάδου Μαρία, Εκπ/κός ΠΕ70, **Ναυσικά Δήμου**, Εκπ/κός

Πρόσφατες μελέτες για τον «συναισθηματικό ηγέτη» τονίζουν την ανάγκη για εξέταση της σχέσης των συναισθηματικών ικανοτήτων του προϊσταμένου με την εργασιακή εμπειρία των υφισταμένων τους χρησιμοποιώντας πολυεπίπεδα μοντέλα ανάλυσης. Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να επεκτείνει τη σχετική μελέτη στην έρευνα για το συναίσθημα

στην ηγεσία, με τη μελέτη των διαπροσωπικών σχημάτων και της ρύθμισης συναισθήματος. Εξετάστηκε η σχέση 39 διευθυντών σχολικών μονάδων με το συναίσθημα, την ικανοποίηση και την ψυχική καταπόνηση στην εργασία, 269 υφισταμένων – εκπαιδευτικών. Όλοι οι συμμετέχοντες συμπλήρωσαν ειδικά ερωτηματολόγια για το θετικό και αρνητικό συναίσθημα στην εργασία, τη συνοχή της ομάδας, την ικανοποίηση, την εξουθένωση και τα διαπροσωπικά σχήματα δεσμού. Οι διευθυντές συμπλήρωσαν επίσης ένα τεστ καταστασιακής αξιολόγησης του συναισθήματος.

Από τα αποτελέσματα φάνηκε ότι για όλους τους εργαζόμενους τα διαπροσωπικά σχήματα δεσμού σχετίζονται με την εργασιακή εμπειρία, έτσι ώστε υψηλότερη βαθμολογία έμμου τύπου ή αποφυγής, τύποι που συνδέονται με αρνητικά μοντέλα για τον εαυτό και τους άλλους, σχετίζεται με χαμηλότερη ικανοποίηση και θετικό συναίσθημα στην εργασία. Συγκεκριμένα οι πολυεπίπεδες αναλύσεις έδειξαν ότι η ρύθμιση συναισθήματος των διευθυντών σχετίζεται με το θετικό συναίσθημα και την ικανοποίηση των υφισταμένων. Επίσης, η ικανότητα να αντιλαμβάνονται τα συναισθήματα των εργαζομένων λειτουργεί θετικά όσον αφορά στην ικανοποίηση από την εργασία και τη συνοχή της ομάδας και αρνητικά όσον αφορά στα αρνητικά συναισθήματα. Επιπλέον, διευθυντές με υψηλότερη βαθμολογία έμμου τύπου, που χαρακτηρίζεται από αρνητική εικόνα για τον εαυτό και θετική για τους άλλους, είχαν υφισταμένους με χαμηλότερο θετικό συναίσθημα και ικανοποίηση. Αντίθετα, προϊστάμενοι με υψηλότερη βαθμολογία στον τύπο αποφυγής είχαν πιο ικανοποιημένους υφισταμένους.

Τέλος, αξιοσημείωτο είναι ότι η αναγνώριση των συναισθημάτων των εκπαιδευτικών σχετίζεται θετικά με την επαγγελματική εξουθένωση. Τα αποτελέσματα συγκλίνουν με ανάλογες μελέτες, στις οποίες διαφαίνεται ότι οι συναισθηματικές ικανότητες των προϊσταμένων επηρεάζουν τους υφισταμένους άμεσα και έμμεσα, μέσω της κοινωνικής εκφοράς της συναισθηματικότητας και τον τρόπο με τον οποίο αυτή γίνεται κατανοητή από τους υφισταμένους.

Όψεις της δημοκρατίας στο εργαστηριακό σχολείο του John Dewey

Αλεξάκης Δημήτρης, Διδάκτωρ Φιλοσοφίας ΠΚ

Ο John Dewey υπήρξε ένας από τους σημαντικότερους εκπροσώπους του φιλοσοφικού ρεύματος του πραγματισμού. Με την ίδρυση και τη λειτουργία του Εργαστηριακού Σχολείου αναδείχθηκε, επίσης, σε ηγετική φυσιογνωμία του κινήματος της προοδευτικής αγωγής. Ταυτόχρονα υπήρξε ένας ριζοσπάστης δημοκράτης, ο οποίος εκλάμβανε την εκπαίδευση ως το κατεξοχήν μέσο για τον δημοκρατικό μετασχηματισμό της κοινωνίας. Σύμφωνα με τον Dewey, ως ένα ειδικό κοινωνικό περιβάλλον το σχολείο οφείλει να ενσαρκώνει τη μορφή ορθολογικότητας, τα αξιακά περιεχόμενα και τις πολιτικές διαδικασίες μιας δημοκρατικής κοινότητας, ώστε τα παιδιά να αναπτύσσουν τις κατάλληλες δημοκρατικές έξεις.

Σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι ακολουθώντας την ερμηνευτική μέθοδο να ανασυγκροτήσουμε κριτικά τις κυριότερες όψεις του δημοκρατικού σχολείου του John Dewey. Επικεντρώνουμε την προσοχή μας σε τρία σημεία. Πρώτον, αναλύουμε την οργάνωση του αναλυτικού προγράμματος, το οποίο ακολουθεί τις ιδέες της πραγματιστικής γνωσιοθεωρίας. Δεύτερον, εστιάζουμε στο παιδαγωγικό κλίμα το οποίο καθρεφτίζει το συγκεκριμένο αξιακό περιεχόμενο που αποδίδει ο Dewey σε μια δημοκρατική κοινότητα. Τρίτον, αναφερόμαστε στη δημοκρατική διοίκηση του σχολείου, όπως προκύπτει από το ντιουιανό όραμα της βιομηχανικής δημοκρατίας.

Τέλος, εξετάζουμε τον τρόπο με τον οποίο η ντιουιανή σκέψη μπορεί να φανεί γόνιμη στη σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα. Πιο συγκεκριμένα, θέτουμε το ερώτημα για τις δυνατότητες εφαρμογής των εργασιών του αναλυτικού προγράμματος του Εργαστηριακού Σχολείου στην ελληνική εκπαίδευση, ενώ αναρωτιόμαστε και για τις δυνατότητες μίας δημοκρατικής διοίκησης του σχολείου.

Εφαρμογές συστημικής και διαπολιτισμικής προσέγγισης στο εκπαιδευτικό έργο

Αλτουχόβα Γκαλίνα, PhD, Καθ. Γυμν. Διαπολιτισμικής Εκπ/σης Α' Αθήνας,
Ασιατίδου Δέσποινα, MPhil, Καθ. Γυμν. Διαπολιτισμικής Εκπ/σης Α' Αθήνας

Στο σύγχρονο, διαρκώς μεταβαλλόμενο και ταυτόχρονα πολύχρωμο κόσμο, στον οποίο η πολιτισμική ετερότητα και η διαφορετικότητα εκδηλώνονται σε όλο το κοινωνικό φάσμα, καινούργιες έννοιες, όπως ένταξη, ενσωμάτωση, διαπολιτισμικότητα, συμπεριληπτική εκπαίδευση, και νέα δεδομένα σφραγίζουν τόσο την εκπαιδευτική διαδικασία όσο και εν γένει το σχολείο του σήμερα. Το νέο σχολείο, το ανοιχτό σχολείο καθίστανται όροι εμβληματικοί μιας σύγχρονης παιδαγωγικής αντίληψης, βάσει της οποίας το σχολείο νοείται ως ζωντανός οργανισμός, ως σύστημα, σε σχέση αλληλεπίδρασης και αλληλεξάρτησης με άλλα κοινωνικά συστήματα, όπως η οικογένεια και οι ποικιλώνυμοι κοινωνικοί φορείς. Σε μια τέτοια θεώρηση, οι ανάγκες του μαθητή, ο οποίος μετέχει ταυτόχρονα στα προαναφερόμενα συστήματα, ορίζονται ως ζωτικές και πολυδιάστατες: ανάγκη συμμετοχής στη σχολική και κοινωνική ζωή, ανάγκη ανταλλαγής γνώσεων και εμπειριών και απόκτησης νέων δεξιοτήτων, ανάγκη πολλαπλών δημιουργικών δραστηριοτήτων, ανάγκη κινήτρων μάθησης και αυτοέκφρασης, ανάγκη εν τέλει για ένα σχολείο ανοιχτό στην κοινωνία.

Στο Γυμνάσιο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης Α' Αθήνας τόσο οι στρατηγικές της διαπολιτισμικής επικοινωνίας, υποδηλώνοντας τη συνύπαρξη διαφορετικών πολιτισμών στον ίδιο κοινωνικό χώρο, καθώς και τη μεταξύ τους αλληλεπίδραση, όσο και το άνοιγμα του σχολικού συστήματος σε άλλα συστήματα (οικογένεια, κοινωνικοί και πολιτειακοί φορείς) αποτέλεσαν οδοδείκτες μιας πορείας πολλαπλά συντελεστικής στη βελτίωση του σχολικού κλίματος και των σχέσεων των μελών της σχολικής κοινότητας, καθότι επέτρεψε την επανασύνδεση γνώσης και βιώματος και ως εκ τούτου την εκ νέου νοηματοδότησή τους.

Αναλυτικά Προγράμματα: προσδοκίες και διαψεύσεις. Η περίπτωση των Αρχαίων Ελληνικών.

Αμπελός Ιωάννης Παναγιώτης, Δρ Φιλοσοφίας, Φιλόλογος, Δ/ντής ΓΕΛ Βάμου

Αποτελεί κοινό τόπο ότι η διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών και της Αρχαιοελληνικής Γραμματείας στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Γυμνάσιο-Λύκειο) χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα φιλόδοξη ρητορική με πενιχρά αποτελέσματα. Παρά την κατά καιρούς επικαιροποίηση των Αναλυτικών Προγραμμάτων η σχολική πραγματικότητα διαψεύδει καθημερινά τις προσδοκίες και τις επιδιώξεις τους (π.χ. τα ποσοστά αποτυχίας στο συγκεκριμένο μάθημα στο πλαίσιο των Πανελλαδικών Εξετάσεων). Το πρόβλημα καθώς ανάγεται στην προϊστορία του γλωσσικού ζητήματος και των ιδεολογικών αντιπαραθέσεων γι' αυτό, αντιμετωπίζεται κατά κοινή ομολογία περισσότερο συναισθηματικά και λιγότερο με επιστημονικό τρόπο.

Στόχος, λοιπόν, της εισήγησής μας είναι κατ' αρχάς να επισημανθούν οι δυσκολίες εφαρμογής της συγκεκριμένης στοχοθεσίας και να αναζητηθούν τα κυριότερα αίτια αυτών των δυσκολιών στο πλαίσιο της σχολικής πραγματικότητας (διδακτικό προσωπικό, σχολικά εγχειρίδια, ωρολόγιο πρόγραμμα κ.ά.). Παράλληλα, θα αναδειχθούν: α) η ανάγκη διαμόρφωσης ενός ανοιχτού - θεματικού αναλυτικού προγράμματος αξιοποιώντας την ευρωπαϊκή εμπειρία από τη διδασκαλία αλλά και εξέταση των Αρχαίων Ελληνικών σε σχολεία του εξωτερικού (π.χ. Γαλλία) β) η δημιουργική αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών (σημειωτικοί πόροι του διαδικτύου και των πολυμέσων, λογισμικά παρουσίασης και επεξεργασίας κειμένου, εργαλεία διαδικτυακής δημοσίευσης κλπ.) με στόχο την ανάπτυξη γνωστικών και μεταγνωστικών δεξιοτήτων εκ μέρους των μαθητών.

Τέλος, θα αναφερθούν ενδεικτικές πρακτικές οι οποίες θα μπορούσαν να ανανεώσουν τη καθημερινή διδακτική προσέγγιση των Αρχαίων Ελληνικών στο Λύκειο.

**Πολιτική της συμπερίληψης μέσω της γνώσης
των αναγκών και των κινήτρων των μαθητών.
Η περίπτωση της διδασκαλίας της Γαλλικής γλώσσας στο Γυμνάσιο**

Αναστασάκη Μαρία, Εκπ/κός ΠΕ05 και ΠΕ13

Προκειμένου όλοι οι μαθητές να συμμετέχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία και κανείς να μην αισθάνεται αποκλεισμένος, ο εκπαιδευτικός θα όφειλε να γνωρίζει τις ανάγκες και τα κίνητρά τους (αλλά και να τους δημιουργεί νέα) προσαρμόζοντας το περιεχόμενο και τις μεθόδους της διδασκαλίας του.

Οι ανάγκες - γνωστικές, κοινωνικές, συναισθηματικές και άλλες - έχουν ένα δυναμικό χαρακτήρα, ο οποίος δυσχεραίνει τον ακριβή προσδιορισμό τους. Εντούτοις, ο προσδιορισμός τους κρίνεται αναγκαίος για τη σύγχρονη παιδαγωγική αφού λειτουργούν σαν οδηγός για τον εκπαιδευτικό επιδεικνύοντάς του το κοινό - στόχο της μαθητοκεντρικής διδασκαλίας όπως και τους διδακτικούς στόχους που πρέπει να θέσει, οι οποίοι θα πρέπει να συνάδουν με το προφίλ αυτού του κοινού.

Η παρούσα εργασία έχει σαν στόχο, κατ' αρχάς να παρουσιάσει ένα θεωρητικό υπόβαθρο αναφορικά με τις ανάγκες και τα κίνητρα των μαθητών. Ειδικότερα για τις ανάγκες, θα χρησιμοποιηθεί το παράδειγμα των ψυχοπαιδαγωγικών αναγκών των Γάλλων παιδαγωγών J.P. Pourtois & H.Desmet όπως και η πυραμίδα των αναγκών του A. Maslow. Επιπροσθέτως, θα διερευνηθεί, μέσω δομημένων συνεντεύξεων που χρησιμοποιούνται στην ποιοτική έρευνα, η στάση 34 εκπαιδευτικών απέναντι στις ανάγκες και τα κίνητρα των μαθητών που διδάσκονται Γαλλικά στο Γυμνάσιο. Θα ανιχνευθεί, δηλαδή, ο τρόπος με τον οποίο οι εκπαιδευτικοί προσδιορίζουν τις εν λόγω ανάγκες και τα κίνητρα κι έπειτα πώς προσαρμόζουν τις στρατηγικές της διδασκαλίας τους προκειμένου αυτή η τελευταία να είναι επιτυχής και να συνάδει με τις σύγχρονες κοινωνικές απαιτήσεις.

Αναμφίβολα αποτελεί πρόκληση για τον εκπαιδευτικό να μπορέσει να αναγνωρίσει και να λάβει υπόψη ανάγκες και κίνητρα σε ετερογενείς τάξεις. Εντούτοις, στο πλαίσιο μιας μαθητοκεντρικής εκπαίδευσης που στοχεύει στην πολύπλευρη ανάπτυξη του παιδιού και στην παροχή των απαραίτητων εργαλείων και δεξιοτήτων προκειμένου να ανταποκριθεί επιτυχώς στις προσδοκίες της σύγχρονης πολυπολιτισμικής κοινωνίας, ο εκπαιδευτικός καλείται να δημιουργήσει κίνητρα και να ανταποκριθεί στις ανάγκες των μαθητών προκειμένου να γίνει όχι μόνο πηγή γνώσης αλλά και έμπνευσης.

Πρόγραμμα eSafety Label: ολιστική προσέγγιση του Σχολείου για ασφαλέστερο Διαδίκτυο

Ανδριγιαννάκη Δέσποινα, Καθ. Πληροφορικής, Γκινούδη Αθηνά, Καθ. Φυσικής

Αποτελέσματα πρόσφατων ερευνών, όπως αυτής της INSAFE που είναι το ευρωπαϊκό κέντρο για την ασφάλεια στο διαδίκτυο, αναδεικνύουν το πρόβλημα της κατάχρησης του Διαδικτύου από τους νέους παγκοσμίως, με την Ελλάδα να κατέχει την πρωτιά. Τα αποτελέσματα αυτά καθιστούν επιτακτική την ανάγκη για ανάληψη εκπαιδευτικών πρωτοβουλιών που να αντιμετωπίσουν τα βαθύτερα αίτια του προβλήματος και να προτρέψουν τη νέα γενιά να θέσει κανόνες στο νέο αυτό φαινόμενο που δεν έχει γίνει ακόμα πλήρως κατανοητό και που μπορεί να απειλήσει τις θεμελιώδεις αξίες της δημοκρατικής κοινωνίας. Η εργασία αναφέρεται στην εμπειρία του Γυμνασίου Γαζίου από την συμμετοχή του τα τελευταία δύο χρόνια στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα eSafety Label, το οποίο έχει σκοπό να αναβαθμίσει τις πρακτικές του Σχολείου για ορθή χρήση του Διαδικτύου από τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς. Το σχέδιο δράσης που εκπονήθηκε

αντιμετωπίζει το θέμα ολιστικά, εμπλέκοντας όλο το Σχολείο και δίνοντας έμφαση στις στάσεις τις οποίες πρέπει να καλλιεργήσουν οι μαθητές για ένα ασφαλέστερο Διαδίκτυο.

Παρουσιάζεται η φιλοσοφία και το περιεχόμενο του προγράμματος και αναλύονται οι επιμέρους δράσεις του Σχολείου μας στις οποίες συμπεριλαμβάνονται η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών, η κατάρτιση πολιτικής Σχολείου για τη χρήση των νέων τεχνολογιών, η ενημέρωση μαθητών και γονέων, η διαχείριση περιστατικών, ο έλεγχος της ψηφιακής φήμης, η συνεργασία με εκπαιδευτικούς και άλλους φορείς και υπηρεσίες, η παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού και η διάχυση των καλών πρακτικών. Επιπρόσθετα, αναλύεται η συμμετοχή του Σχολείου στην ευρωπαϊκή κοινότητα eSafety Label και παρουσιάζονται τα εργαλεία του προγράμματος με τα οποία αξιολογήθηκε το επίπεδο Διαδικτυακής ασφάλειας του Σχολείου μας σε Ευρωπαϊκό επίπεδο καθώς και τα σχετικά αποτελέσματα.

Το σχεσιοδυναμικό μοντέλο διδακτικής εργασίας στο σχολείο μέσα από την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Αντωνιάδου Παρασκευή, Εκπ/κός

Το Σχολείο των Σχέσεων εντάσσεται στο χώρο του «Ανθρωπιστικού» παραδείγματος. Σύμφωνα με αυτό το σχολείο α) θεωρεί ως κύριο έργο του τη διευκόλυνση της προσωπικής άνθησης και ανάπτυξης του μαθητή έτσι ώστε όλο το πλέγμα των σχέσεων που αναπτύσσονται σε αυτό να καταφάσκει στην αξία του ως προσώπου. Στην πράξη αυτό σημαίνει πως το σχολείο εμπιστεύεται το μαθητή και β) στηρίζει το νέο άνθρωπο από οποιοσδήποτε και από οπουδήποτε προερχόμενες αλλοτριωτικές πιέσεις. Αυτό κυρίως επιδιώκεται μέσα από την ανάπτυξη της προσωπικής και κοινοτικής ζωής αλλά και μέσα από την πολύπλευρη ανάπτυξη των φανερών και κρυφών ικανοτήτων του μαθητή.

Παρά το ότι το σχολείο του σήμερα απέχει από το σχολείο των σχέσεων, ο εκπαιδευτικός έχει κάποια μέσα στην διάθεσή του για να μεταδομήσει τις σχολικές σχέσεις σε ουσιαστικά παιδαγωγικές και ανθρώπινες Ένα τέτοιο μέσον είναι η λειτουργία ομάδων εργασίας. Τέτοιες ομάδες εργασίας δημιουργούνται στο πλαίσιο των ελεύθερων δραστηριοτήτων όπως είναι οι ομάδες Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που διακρίνονται για την ελκυστική μαθητοκεντρική μεθοδολογία τους και ουσιαστικά συνιστούν επίσημη θεσμική δυνατότητα για δημιουργία σχέσεων στο σημερινό σχολείο.

Επισημαίνουμε ότι η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης αποτελεί αυτονόητη προϋπόθεση της εκπαίδευσης γενικότερα και αποβλέπει στο να καταστήσει το άτομο ικανό να κατανοεί σε βάθος τον κόσμο και να αντιλαμβάνεται τις αιτίες και σχέσεις που κρύβονται πίσω από τα δεδομένα. Αυτό σημαίνει ότι το σύγχρονο σχολείο αγνοεί ποιες θα είναι «οι ερωτήσεις» του αύριο για να διδάξει στους μαθητές του τις «απαντήσεις» σήμερα. Άρα ο μόνος δρόμος που του μένει είναι να τους καταστήσει ικανούς μόνοι τους να αντιλαμβάνονται τις καταστάσεις και να βρίσκουν τις προσφορότερες λύσεις. Όλα αυτά απαρτίζουν ό,τι αποκαλούμε κριτική σκέψη και αποτελούν την πλέον αποδεκτή επιλογή του σχολείου, αν ζητούμενο παραμένει η ανάπτυξη αυτόνομου, αυτάρκη και χειραφετημένου πολίτη.

Μελετώντας την πορεία ενός καλού προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης όπως εφαρμόζεται στην πράξη και το σχεσιοδυναμικό μοντέλο διδακτικής εργασίας όπως ορίζεται θεωρητικά βρίσκει κανείς ταυτόσημες δυναμικές. Παράλληλα ο τρόπος οικοδόμησης της γνώσης στο ιδεολογικό πλαίσιο της κριτικής σκέψης συμπεριλαμβάνεται στην έννοια της εκπαίδευσης όπως αυτή εννοείται στις μέρες μας. Αυτές τις συγκλίνουσες πορείες θα επιχειρήσουμε να αναδείξουμε με την παρούσα εργασία με στόχο να διασώσουμε μια εκπαιδευτική καινοτομία.

Η Κακοποίηση του παιδιού. Ο ρόλος των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στα σημερινά σχολεία: Δεδομένα από μια συγχρονική μελέτη στα σχολεία του Νομού Ηρακλείου Κρήτης.

Αραβαντινού-Καρλάτου Αντωνία, Κοιν. Λειτουργός, **Δασκαλάκη Μαρία**, Κοιν. Λειτουργός, **Ευτυχίδη Ρωξάνη-Αγγελική**, Κοιν. Λειτουργός, **Πλουμάκη Καλλιόπη**, Κοιν. Λειτουργός, **Σταυρουλάκης Μιχαήλ**, Κοιν. Λειτουργός, **Παπαδακάκη Μαρία**, MPH, PHD, Καθ. Εφαρμογών, Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, ΤΕΙ Κρήτης

Η παιδική κακοποίηση έχει λάβει τεράστιες διαστάσεις. Στην Ελλάδα υπολογίζεται ότι το 16% των κοριτσιών και το 6% των αγοριών έχουν κακοποιηθεί σωματικά ή σεξουαλικά κάποια στιγμή στη ζωή τους. Οι εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης αναλαμβάνουν από τα πρώτα χρόνια την αγωγή των παιδιών, καθιστώντας σημαντικό αλλά και υποχρεωτικό ταυτόχρονα το ρόλο τους τόσο στην έγκαιρη αναγνώριση όσο και στην αποτελεσματική παρέμβαση περιπτώσεων της παιδικής κακοποίησης (Νόμος 3500/06).

Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η διερεύνηση των γνώσεων, των στάσεων και των πρακτικών αντιμετώπισης της παιδικής κακοποίησης των εκπαιδευτικών του Νομού Ηρακλείου Κρήτης. Η μελέτη υλοποιήθηκε σε δείγμα 280 εκπαιδευτικών που επιλέχθηκαν με τυχαιοποιημένη συστηματική δειγματοληψία (μέσο συλλογής στοιχείων: ερωτηματολόγιο).

Η συγκεκριμένη έρευνα αναδεικνύει τη παιδική κακοποίηση ως ένα σημαντικό κοινωνικό πρόβλημα, το οποίο δεν αντιμετωπίζεται αποτελεσματικά. Από το σύνολο των συμμετεχόντων διαφάνηκε ότι οι 109 (38,8%) είχαν επιβεβαιωμένες περιπτώσεις παιδικής κακοποίησης, οι 161 (57,3%) ανέφεραν ότι διατηρούσαν υποψία χωρίς όμως επιβεβαίωση, ενώ παράλληλα αναγνώρισαν την έλλειψη ετοιμότητας στην αναφορά περιστατικών ως αιτία μη ανταπόκρισης στο πρόβλημα. Ως προς τις γνώσεις οι εκπαιδευτικοί που δεν είχαν παρακολουθήσει επιμορφωτικά σεμινάρια είχαν χαμηλότερη αίσθηση επαγγελματικής ευθύνης και επάρκειας. Επίσης, 1 στους 4 συμμετέχοντες δεν γνώριζε την ύπαρξη νομικής υποχρέωσης για καταγγελία περιστατικών κακοποίησης. Ως προς τις στάσεις, υπήρχαν συγκεκριμένες πεποιθήσεις που απενοχοποιούσαν την κακοποίηση με τις οποίες συμφώνησε μεγάλο ποσοστό και βρέθηκαν να επηρεάζουν τις πρακτικές των εκπαιδευτικών ως προς την αντιμετώπιση του φαινομένου. Σημειώνεται ότι στην πλειοψηφία τους οι εκπαιδευτικοί (79.0%) προχώρησαν σε διαφορετικού τύπου ενέργειες για την αντιμετώπιση τέτοιων περιπτώσεων (αναφορά στο δ/ντή, συζήτηση με γονείς, συζήτηση με παιδί κ.α.), έχοντας παράλληλα αμφιβολίες για την επιλογή τους καθεαυτή.

Συμπερασματικά, κρίνεται αναγκαίο να αναπτυχθούν προγράμματα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών σε θέματα αναγνώρισης και διαχείρισης της παιδικής κακοποίησης, καθώς και μηχανισμοί διασφάλισης αποτελεσματικής αντιμετώπισης του προβλήματος στα σχολεία.

Η αξιοποίηση των σχολικών αρχείων στην προσέγγιση της καθημερινής ζωής

Βασιλάκη Ασπασία, MA, Εκπ/κός ΠΕ60

Τα τελευταία χρόνια εμφανίζεται ένα ιδιαίτερα ενθαρρυντικό θεωρητικό, κοινωνικό και πολιτικό περιβάλλον, το οποίο προσδιορίζεται από το χώρο της ιστοριογραφίας και την ανάδειξη της μικρο- ιστορίας σε αντικείμενα της ιστορικής έρευνας. Όπως σημειώνει η Ρεπούση (2000, σ. 60) «η μετατόπιση από τις δομές στα ιστορικά υποκείμενα, από τις ολικές κοινωνικές διαδικασίες και την εξέλιξη των οικονομικών και δημογραφικών μεταβλητών στη βιωμένη εμπειρία των υποκειμένων προκειμένου να κατανοηθούν τα κοινωνικά φαινόμενα άμβλυσε τη διχοτομία μερικού - γενικού και δημιούργησε ευνοϊκές συνθήκες για την ιστοριογραφική ένταξη μικρο- ιστορικών συνθέσεων με αναφορά τον τόπο». Η απομάκρυνση αυτή από τις κατά τον Hintze κορυφογραμμές της ιστορίας στην ηπειρωτική μάζα (στο Burke, 2002, σ. 33) κάνει επιτακτική την ανάλυση «τεκμηρίων ζωής» (Plummer, 2000).

Στο πλαίσιο αυτό ανήκουν και τα αρχεία σχολικής ζωής, όπως είναι τα μαθητολόγια. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η μετάβαση από την «κορυφή» ενός

αρχειακού υλικού στη «βάση» της ανθρώπινης γεωγραφίας. Συγκεκριμένα θα δούμε πώς με εφελκυστική ανάλυση το μαθητολόγιο του Χριστιανικού Δημοτικού Σχολείου Φορτέτσας Ηρακλείου, μπορούμε να αντλήσουμε στοιχεία για την καθημερινή ζωή των πολιτών στην περιοχή. Επαγγέλματα πατέρα, θρησκευματα, λοιμώξεις, μετακινήσεις, απουσίες, πρόσφυγες αποτελούν τις ψηφίδες με τις οποίες μπορούμε να συνθέσουμε σήμερα ένα τμήμα του μωσαϊκού της καθημερινής ζωής της Φορτέτσας για το διάστημα 1899- 1929. Με αφετηρία το έτος ίδρυσης του σχολείου εκτεινόμαστε στα επόμενα τριάντα χρόνια προκειμένου να έχουμε τον ιστορικό χρόνο μελέτης κοινωνικών μεταβολών.

Η έρευνά μας πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τις αρχές της ιστορικής ερμηνευτικής μεθόδου. Υλικό της έρευνάς μας αποτέλεσαν τα μαθητολόγια του σχολείου και το Βιβλίο της ιστορίας του. Επίσης Φύλλα της Εφημερίδος της Κυβέρνησης και έγγραφα από το Αρχείο της Δημογεροντίας Ηρακλείου. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε το διάστημα 2012- 2013 στους χώρους των ΓΑΚ Ηρακλείου και στο αρχείο της Βικελαίας Δημοτικής Βιβλιοθήκης.

Ανάπτυξη των κοινωνικο-συναισθηματικών δεξιοτήτων σε μαθητές με αυτισμό, μέσα στο γενικό σχολείο: υποστηρικτικό υλικό ΚΕΔΔΥ

Ασπραδάκη Μελίνα, Αναπλ. Προϊσταμένη ΚΕ.Δ.Δ.Υ. Ν. Ηρακλείου,
Καλογεροπούλου Παναγιώτα, ΜEd, Ειδ. Παιδαγωγός, ΚΕ.Δ.Δ.Υ. Ν. Ηρακλείου,
Σπανάκη Ειρήνη, PhD, Ειδ. Παιδαγωγός, ΚΕ.Δ.Δ.Υ. Ν. Ηρακλείου

Η ένταξη των μαθητών με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες προαπαιτεί την εκμάθηση κοινωνικών δεξιοτήτων. Πληθώρα ερευνών στην διεθνή βιβλιογραφία εξηγεί τη δυσκολία των μαθητών που βρίσκονται στο φάσμα του αυτισμού, να εκπαιδεύονται σε κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες.

Τα παιδιά χρησιμοποιούν κοινωνικές δεξιότητες σε όλα τα περιβάλλοντα όπως στο σχολείο, στον παιδότοπο, στη γειτονιά. Για τα περισσότερα παιδιά φαίνεται απλά φυσικό να κάνουν και να διατηρούν φίλους για άλλα όχι. Η αδυναμία των μαθητών στο φάσμα του αυτισμού στη κατανόηση των κανόνων κοινωνικής συμπεριφοράς, των συναισθημάτων των άλλων, και στο να βλέπουν τα πράγματα από την οπτική γωνία του άλλου, ελλοχεύει την κοινωνική απομόνωση και δυσχεραίνει τις αμοιβαίες αλληλεπιδράσεις τόσο με ενήλικα άτομα, όσο και με την ομάδα των συνομηλίκων.

Οι κοινωνικές δεξιότητες είναι ένα σημαντικό συστατικό για την επιτυχία στη ζωή, οπότε είναι σημαντικό να τις διδάξουμε σε αυτά τα παιδιά, ώστε να μπορούν να κατανοούν τους κοινωνικούς κανόνες για να γίνουν μέλη του κοινωνικού συνόλου στο οποίο ανήκουν κάθε φορά.

Στόχος της παρούσας πρότασης είναι η ανάδειξη υποστηρικτικού υλικού, μέσα από εξατομικευμένα και ομαδικά προγράμματα που μπορεί να εφαρμοστεί μέσα στη γενική τάξη, ώστε να βελτιωθούν οι κοινωνικο-συναισθηματικές δεξιότητες των μαθητών. Βασικές προϋποθέσεις για την αποτελεσματικότητα των προαναφερθέντων και την επιτυχία της συνεκπαίδευσης παιδιών με/ χωρίς ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (ε.ε.α.) είναι απαραίτητη η συνεργασία με αλληλοσυμπληρούμενες δράσεις όλων των εμπλεκόμενων φορέων της Εκπαίδευσης, Εκπαιδευτικοί Ειδικής και Γενικής αγωγής, όπως Σχολικός Σύμβουλος Ειδικής Αγωγής και Σχολικός Σύμβουλος Γενικής Αγωγής, ΚΕΔΔΥ κ.ά.

Η συμβολή των εκπαιδευτικών Α/θμιας Εκπαίδευσης Ν. Ηρακλείου στη διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών τους

Βασιλογιαννάκη Μαρία, Ψυχολόγος, Msc Ανθρωπιστικές Επιστήμες, **Γιαννακοπούλου Βασιλική**, Γυμνάστρια και Φιλόλογος, MSc Εκπαίδευση και Ειδική Αγωγή

Αφετηρία της έρευνας αποτέλεσε η αναγνώριση της βαρύτητας που έχουν για την ποιότητα του εκπαιδευτικού έργου οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί που αναλαμβάνουν την εκπαίδευση της νέας γενιάς.

Οι στόχοι της παρούσας έρευνας ήταν να διερευνηθούν:

- οι παράγοντες που επηρεάζουν το ενδιαφέρον των δασκάλων για την παρακολούθηση ενός προγράμματος κατάρτισης, οι προσδοκίες, οι απόψεις τους για την αναγκαιότητα της επιμόρφωσης
- οι πιθανές σχέσεις μεταξύ των παραπάνω απόψεων των εκπαιδευτικών με δημογραφικούς παράγοντες (φύλο, χρόνια υπηρεσίας, θέση στο επάγγελμα)

Ο σχεδιασμός της εμπειρικής έρευνας καθώς και η ανάλυση των δεδομένων αυτής βασίστηκε στις αρχές της μεθόδου της επισκόπησης. Χρησιμοποιήθηκε ποσοτική προσέγγιση και συμπληρώθηκε ερωτηματολόγιο με κλειστές ερωτήσεις. Το δείγμα αποτελούνταν από δασκάλους που υπηρετούσαν σε Δημοτικά Σχολεία Γενικής Κατεύθυνσης του Ν. Ηρακλείου 2008 – 2009 (N=105). Από τότε μέχρι σήμερα βιβλιογραφικά δεν αποδεικνύεται ότι υπάρχει σχετική έρευνα που να διερευνά το ίδιο αντικείμενο.

Για τους παράγοντες που επηρέαζαν το ενδιαφέρον τους για την παρακολούθηση ενός επιμορφωτικού προγράμματος, η αντιμετώπιση των αναγκών και των προβλημάτων της σχολικής ζωής καθώς και η ανάγκη παρακολούθησης των επιστημονικών και τεχνικών εξελίξεων θεωρούνταν σημαντικοί για τους εκπαιδευτικούς. Σοβαρότερο παράγοντα για την παρακολούθηση ενός επιμορφωτικού προγράμματος θεωρούσαν οι νεοδιόριστοι εκπαιδευτικοί της έρευνας (έως 4 χρόνια) την απόκτηση πρόσθετων προσόντων για την υπηρεσιακή τους ανέλιξη.

Η βελτίωση των διδακτικών και παιδαγωγικών ικανοτήτων των εκπαιδευτικών, η ανάπτυξη και βελτίωση των γνώσεων τους και των δεξιοτήτων εφαρμογής των γνώσεων επηρέαζαν σε πολύ μεγάλο βαθμό τις προσδοκίες τους από τα επιμορφωτικά προγράμματα.

Η πλειοψηφία, απέδιδε μεγάλη σημασία στην Ψυχολογία του παιδιού και στα Παιδαγωγικά θέματα. Επίσης, ζητούσαν επιμόρφωση πρώτιστα, στα μαθήματα της Νεοελληνικής Γλώσσας και των Μαθηματικών, όπως και στις Νέες Τεχνολογίες

Προτείνεται οι Υπεύθυνοι για την επιμόρφωση να λάβουν σοβαρά υπόψη τις απόψεις των δασκάλων για το θέμα της επιμόρφωσης τους και να ασχοληθούν μεθοδικά, συστηματικά, με προγραμματισμό και υπευθυνότητα στο θέμα αυτό.

Το φαινόμενο του Παράλληλου Προγράμματος Σπουδών (Hidden Curriculum)

Βενέτης Σταμάτης, PhD, Εκπ/κός - Υπεύθυνος ΚΕΣΥΠ/Κοινωνιολόγος

Παρά τις όποιες εξαγγελίες και τις προσπάθειες και τις αλληπάλληλες «μεταρρυθμίσεις», το εκπαιδευτικό μας σύστημα έχει μείνει, στα βασικά του χαρακτηριστικά το ίδιο. Οι αλλαγές αφορούν μόνο «ονομαστικούς» τύπους δευτεροβάθμιου σχολείου. Ο μαθητής σ' όλες τις βαθμίδες εξακολουθεί να είναι παθητικός δέκτης και δεν συμμετέχει στη διαδικασία μάθησης, η εκπαίδευση αποτελεί μια μηχανιστική διαδικασία μεταφοράς γνώσεων από τον εκπαιδευτικό και το «βιβλίο» στο μαθητή. Σήμερα, υπάρχει έντονη ανάγκη ο μαθητής να αναπτύσσει την πρωτοβουλία, την επινοητικότητα, την υπευθυνότητα, την ικανότητα να αναλύει τα φαινόμενα, να διαπιστώνει τις αιτίες, να στέκεται κριτικά απέναντι σε κάθε εξέλιξη, και να μπορεί να συμμετέχει συνειδητά στη λήψη αποφάσεων που τον αφορούν.

Το Παράλληλο Πρόγραμμα Σπουδών δηλώνει την ύπαρξη ενός κοινωνικού φαινομένου, το οποίο καθορίζει το τι πραγματικά ενστερνίζονται οι μαθητές μέσα από την σχολική διαδικασία, ανεξάρτητα από το πόσο αυτό διαφοροποιείται ή ταυτίζεται από το Επίσημο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών. Πρόκειται δηλαδή για το πραγματικό Πρόγραμμα Σπουδών που υλοποιείται στο πλαίσιο μίας σχολικής μονάδας.

Η μελέτη του περιεχομένου που μεταδίδεται (παράγεται) στη πράξη στις σχολικές μονάδες ξεπερνά τον μεμονωμένο εκπαιδευτικό, και το περιεχόμενο του Επίσημου

Αναλυτικού Προγράμματος και συνδέεται με τη σταθερότητα ή τη μεταβολή της οργανωτικής κουλτούρας της σχολικής μονάδας. Η όποια παρέμβαση της πολιτείας είναι αναποτελεσματική, αν δεν συνοδεύεται ταυτόχρονα με αλλαγές στην κουλτούρα της σχολικής οργάνωσης. Οι τρόποι και οι κανόνες επικοινωνίας, η οργανωτική δομή του σχολείου, η αλληλεπίδραση εκπαιδευτικών - μαθητών και οι ατομικές και συλλογικές τους αναπαραστάσεις μας δείχνουν το τι πραγματικά αναπαράγεται μέσα στις σχολικές μονάδες. Το τι μαθαίνεται τελικά στα σχολεία είναι αποτέλεσμα του Παράλληλου Προγράμματος Σπουδών γι' αυτό και είναι κρίσιμη η μελέτη του.

Πηγές

Valance, E. (1973). Hiding the Hidden Curriculum: An Interpretation of the Language of Justification in Nineteenth-Century Educational Reform. Curriculum Theory Net Work, 4(1), σσ. 5-21.

Myles, B., Trautman, B., & Schelvan, R. (2004). The Hidden Curriculum (Practical Solutions for Understanding Unstated Rules in Social Situations). P.O Box 23173: Autism Asperger Publishing Co.

Kentli, F. (2009, Ιούνιος). European Journal of Educational Studies. Ανάκτηση Νοέμβριος 17, 2014, από Ozean Publications Journals: http://ozelacademy.com/EJES_v1n2_Kentli.pdf

Αντιλήψεις καθηγητών παράλληλης στήριξης και καθηγητών γενικής αγωγής για τα εμπόδια στην εφαρμογή συνεργατικών πρακτικών

Βενιανάκη Αικατερίνη, Αναπλ. Προϊσταμένη ΚΕ.Δ.Δ.Υ. Χανίων,
Ζερβάκης Στυλιανός, Δ/ντής Β/θμιας Εκπ/σης Χανίων

Η σημαντικότητα της συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών Ειδικής και Γενικής αγωγής καταγράφεται στη διεθνή βιβλιογραφία, αφενός επειδή προωθεί αλλαγές στο ρόλο των εκπαιδευτικών μέσα στο σχολείο, και συμβάλλει στην επαγγελματική τους ανάπτυξη και ταυτότητα (Beauchamp, & Thomas, 2009), αφετέρου επειδή προάγει ως στρατηγική την ένταξη των μαθητών στο Γενικό σχολείο (Turnbull, Turnhbull, & Wehmeyer 2007). Ως Συνεργασία Εκπαιδευτικών ορίζεται η από κοινού σχεδίαση, λήψη αποφάσεων και λύση προβλημάτων, κατά την υλοποίηση ενός κοινού σκοπού.

Όμως η εφαρμογή συνεργατικών πρακτικών μεταξύ καθηγητών Γενικής και Παράλληλης Στήριξης συναντά εμπόδια, τα οποία έχουν καταγραφεί τόσο στην ελληνική όσο και στη διεθνή βιβλιογραφία. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η καταγραφή των εμποδίων που συναντούν οι καθηγητές στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, με απώτερο στόχο την άρση των εμποδίων αυτών προκειμένου να ευδοκιμήσει η συνεργασία αυτή. Σε δείγμα 20 καθηγητών Παράλληλης Στήριξης και 20 καθηγητών Γενικής Αγωγής στα σχολεία των οποίων μαθητές με αναπηρία υποστηρίζονται με παράλληλη στήριξη, διερευνήθηκαν τα εμπόδια της συνεργασίας αυτής. Επιπλέον, οι καθηγητές του δείγματος καταγράφουν προτάσεις για άρση των εμποδίων αυτών.

Τα αποτελέσματα για τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι καθηγητές Παράλληλης Στήριξης και Γενικής Αγωγής καθώς και οι προτάσεις τους θα συζητηθούν στο συνέδριο.

Στοιχεία, λειτουργίες και σχέσεις οικοσυστημάτων, αξιοποιώντας συνεργατικές μεθόδους και λογισμικό εννοιολογικής χαρτογράφησης

Βιδάκη Ειρήνη, MSc, PhD, Εκπ/κός ΠΕ 70,
Στουραϊτής Ευστάθιος, Πτυχ. Τμήματος Πληροφορικής ΕΑΠ

Η εισήγηση αφορά σε μια διδακτική πρόταση (σχέδιο μαθήματος) που στόχος της είναι να διερευνηθεί το σύνθετο πρόβλημα της υποστήριξης της μάθησης με τις Τεχνολογίες της

Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ), οι τρόποι ένταξης εκπαιδευτικών εφαρμογών στη διδασκαλία διάφορων γνωστικών αντικειμένων, και ιδιαίτερα η εφαρμογή τους στην πράξη με τη χρήση συνεργατικών μεθόδων.

Για την εκπλήρωση αυτού του στόχου, έχει επιλεγεί το εκπαιδευτικό λογισμικό SmartTools, ένα λογισμικό εννοιολογικής χαρτογράφησης, το οποίο μπορεί να αποτελέσει παιδαγωγικό εργαλείο για την υποστήριξη της διδασκαλίας και μάθησης πολλών γνωστικών αντικειμένων όπως Μαθηματικά, Φυσική, Χημεία, Βιολογία, Οικονομία, Ιστορία, Θρησκευτικά και Πληροφορική, τόσο στις τελευταίες τάξεις της Πρωτοβάθμιας όσο και σε όλη τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Το λογισμικό αυτό μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί στα πλαίσια διαθεματικών δραστηριοτήτων σε διάφορα γνωστικά αντικείμενα.

Το προτεινόμενο σχέδιο μαθήματος μπορεί να υλοποιηθεί στην ώρα της Ευέλικτης Ζώνης, συνδυάζοντας και αξιοποιώντας, με συνεργατικές μεθόδους (Brainstorming, Guided reciprocal peer questioning, Think-Pair-Share και One minute papers), τα «Φυσικά Δημοτικού-Ερευνώ και Ανακαλύπτω» ΣΤ' τάξης: (Βιβλίο Μαθητή σελίδες 58-79 και Τετράδιο Εργασιών Μαθητή σελίδες 61-104), με τις Νέες Τεχνολογίες και τα μαθησιακά οφέλη της χρήσης και αξιοποίησης των εννοιολογικών χαρτών στο μάθημα.

Το σχέδιο μαθήματος προτείνεται να είναι διάρκειας 3 διδακτικών ωρών με 4 φάσεις:

- Ψυχολογική και γνωστική προετοιμασία (διερεύνηση πρότερων γνώσεων και ανίχνευση ιδεών και αναπαραστάσεων)
- Εισαγωγική διδασκαλία του γνωστικού αντικειμένου
- Δραστηριότητα Εμπέδωσης
- Δραστηριότητα Αξιολόγησης

Ανάπτυξη της αποκλίνουσας σκέψης με τη μέθοδο των «6 σκεπτόμενων καπέλων»: Η περίπτωση της Πολιτικής Παιδείας

Γαλανάκης Γιάννης, Οικονομολόγος – Εκπ/κός,
Μαρία Μαλαγκονιάρη, Οικονομολόγος – Εκπ/κός

Η παρούσα εργασία στοχεύει στην καλλιέργεια της αποκλίνουσας σκέψης των μαθητών στο Γενικό Λύκειο μέσω του μαθήματος της Πολιτικής Παιδείας. Πρόκειται για ένα μάθημα που έρχεται να εκλαϊκεύσει την κοινωνική, πολιτικοοικονομική πραγματικότητα στο σχολείο και να τη συνδέσει με τους μαθητές. Πιο συγκεκριμένα, η ενότητα (Κεφάλαιο 7.5 Κυκλοφοριακή Αγωγή – Τροχαία ατυχήματα – Α' ΓΕΛ) που επιλέχθηκε αφορά στην κυκλοφοριακή αγωγή – τροχαία ατυχήματα, ένα από τα πιο σημαντικά κοινωνικά προβλήματα της σημερινής Ελλάδας. «Ποια τα αίτια; Ποιες οι συνέπειες; Ποια τα μέτρα πρόληψης;» είναι μερικά από τα ερωτήματα που θα κληθούν να απαντήσουν οι μαθητές μέσω της μεθόδου των «έξι (6) καπέλων σκέψης» του Edward de Bono.

Η τεχνική των «έξι (6) σκεπτόμενων καπέλων» έχει θεωρηθεί αρωγός για μία πιο δημιουργική, καινοτόμα και βιωματική μάθηση, καθώς οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να σκεφτούν πολλά πράγματα ταυτόχρονα και να τα συνδυάσουν μεταξύ τους. Επιπροσθέτως, η συμβολή της έγκειται στην καλύτερη κατανόηση των υπό εξέταση εννοιών, στην προώθηση της ομαδοσυνεργατικής δραστηριότητας, στην περαιτέρω ανάπτυξη των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων των μαθητών, στη δημιουργία ενός ευχάριστου μαθησιακού κλίματος, στη διασφάλιση της ποιότητας της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Αυτό που απασχολεί είναι η κατάλληλη η εφαρμογή των βασικών αρχών της συγκεκριμένης μεθόδου. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να τη χρησιμοποιήσει σε πολλές ενότητες του εν λόγω σχολικού εγχειριδίου, αλλά το ζήτημα είναι να εντοπίσει εκείνο το τρόπο που δεδομένης της ηλικίας των μαθητών θα ενεργοποιήσει σκέψεις που θα ξεφεύγουν από τα παραδοσιακά πρότυπα. Στόχος του εκπαιδευτικού είναι να κεντρίσει το ενδιαφέρον και να μεταφέρει νοερά τους μαθητές εκτός της τάξης. Τα 6 διαφορετικού

χρώματος καπέλα καταδεικνύουν μια διαφορετική πτυχή σκέψης κάθε φορά που συνδράμει στην ανακάλυψη της νέας γνώσης.

ΒΑΓΙΑ - Ένα πρόγραμμα πρόληψης και διαχείρισης του σχολικού εκφοβισμού

Γερούκη Μαργαρίτα, Σχ. Σύμβουλος Α/θμιας Εκπ/σης

Γνωρίζουμε ότι ο εκφοβισμός είναι καθημερινή εμπειρία για μια ομάδα παιδιών στα σχολεία της χώρας μας, όπως και αλλού. Στοιχεία από πρόσφατη έρευνα του Υπουργείου Παιδείας δείχνουν ότι το 65% των μαθητών και μαθητριών έχουν υπάρξει μάρτυρες περιστατικών εκφοβισμού (bullying), ενώ το 5,5% νιώθουν ανασφαλείς στο σχολείο. Εκφοβισμός ορίζεται ως η συστηματική και σε βάθος χρόνου παρενόχληση ενός ατόμου (θύμα), το οποίο βρίσκεται σε εμφανή θέση αδυναμίας απέναντι στο θύτη ή τους θύτες για λόγους σωματικούς, πνευματικούς, οικονομικούς, κοινωνικούς, φυλετικούς, σεξουαλικούς, κ.ά. Η εκφοβιστική εμπειρία είναι ιδιαίτερα αρνητική για το θύμα καθώς ο εκφοβισμός όπως τεκμηριώνεται ερευνητικά, έχει αρνητικές συνέπειες στην ολόπλευρη ψυχοσυναισθηματική και σωματική ανάπτυξη και καλλιέργεια ενός υγιούς ατόμου, συνέπειες που το ακολουθούν και στην ενήλικη ζωή. Οι σύγχρονες έρευνες αντιμετωπίζουν τον εκφοβισμό ως κοινωνικό φαινόμενο. Δηλαδή, τα παιδιά που παρενοχλούν θέλουν να αυτοπροβάλλονται, να ηγούνται και να απολαμβάνουν το θαυμασμό της ομάδας. Με την παραπάνω συλλογιστική καταδεικνύεται ως σημαντικός ο ρόλος της ομάδας (παρατηρητές) στη διατήρηση ή τη διακοπή του εκφοβισμού.

Σκοπός της εργασίας είναι να παρουσιάσει και συζητήσει ένα ολιστικό πρόγραμμα πρόληψης αλλά και διαχείρισης του σχολικού εκφοβισμού ετήσιας διάρκειας. Το πρόγραμμα εφαρμόστηκε σε σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας. Στόχος του προγράμματος ήταν η δημιουργία ενός «ασφαλούς σχολείου» και η καλλιέργεια και ενίσχυση αρμονικών σχέσεων μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας. Η παιδαγωγική προσέγγιση των προτεινόμενων δράσεων ήταν βασισμένη στις σύγχρονες θεωρήσεις γύρω από την διερευνητική, βιωματική και ομαδοσυνεργατική μάθηση. Οι δράσεις του προγράμματος, στο σύνολό τους βιωματικές, στόχευαν τόσο το επίπεδο της τάξης όσο και της ευρύτερης σχολικής κοινότητας. Ήταν κυρίως δράσεις ενδυνάμωσης της ομάδας, καλλιέργειας συνεργατικού πνεύματος, ενίσχυσης τεχνικών επικοινωνίας και καλλιέργεια ενσυναίσθησης. Ταυτόχρονα συγκεκριμένες δράσεις αφορούσαν τον τρόπο αξιολόγησης από τη μεριά των εκπαιδευτικών και στη συνέχεια διαχείρισης περιστατικών εκφοβισμού στο σχολικό περιβάλλον. Στην εργασία αυτή θα παρουσιαστεί το πρόγραμμα συνολικά και κάποιες πρώτες εκτιμήσεις των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν σε αυτό.

Παίζω με το Φρίξο και μαθαίνω για το σώμα μου και τις σχέσεις – Ένα πρόγραμμα σεξουαλικής αγωγής

Γερούκη Μαργαρίτα, Σχ. Σύμβουλος Α/θμιας Εκπ/σης, **Βιταλάκη Έλενα**, Εκπ/κός,
Μαυράκη Δέσποινα, Εκπ/κός, **Τριαματάκη Αθηνά**, Εκπ/κός

Η σεξουαλικότητα είναι αναπόσπαστο κομμάτι της ανθρώπινης φύσης. Αφορά το σώμα, το βιολογικό και κοινωνικό φύλο, την αναπαραγωγή, τις διαπροσωπικές σχέσεις, κ.ά.. Στηρίζεται σε γνώσεις, σε καλλιέργεια δεξιοτήτων αυτογνωσίας, ενσυναίσθησης και επικοινωνίας αλλά και στην υιοθέτηση αξιών και στάσεων που προάγουν την υγεία και την ευεξία. Είναι πολύ σημαντικό για τα παιδιά να συζητήσουν με τρόπο συστηματικό και κυρίως μέσα από επιστημονικές και παιδαγωγικές προσεγγίσεις τα παραπάνω θέματα, καθώς από τη μία μεριά η σεξουαλικότητα παρουσιάζεται με διάφορους τρόπους, όχι πάντα αξιόπιστους, σε μέσα μαζικής ενημέρωσης και κοινωνικούς χώρους, από την άλλη κάποιοι γονείς, οι κυρίως υπεύθυνοι για την καθοδήγηση των παιδιών σε αυτά τα θέματα, δεν μπορούν, πάντα, να ανταποκριθούν επαρκώς σε αυτά τα καθήκοντα. Επιπλέον

γνωρίζουμε ότι στο στενό οικογενειακό και φιλικό περίγυρο ενός παιδιού βρίσκονται συνήθως οι υπεύθυνοι για την κακοποίησή του. Είναι λοιπόν στο ρόλο του σχολείου και των εκπαιδευτικών να αναλάβουν, σε συνεργασία πάντα με την οικογένεια, να παρουσιάσουν και να συζητήσουν μεθοδικά και επιστημονικά το ζήτημα αυτό.

Το πρόγραμμα Παίζω με το Φρίξο και μαθαίνω για το σώμα μου και τις σχέσεις, απευθύνεται σε παιδιά του νηπιαγωγείου και της πρώτης τάξης του δημοτικού σχολείου. Περιλαμβάνει πέντε ενότητες μαθημάτων στην τάξη: Το σώμα, Το άτομο στο κοινωνικό περιβάλλον (προσωπικός και δημόσιος χώρος), Διαπροσωπικές σχέσεις (η οικογένεια), Κοινωνικές δεξιότητες, Πρόληψη κακοποίησης και αντίστοιχες υποστηρικτικές ενότητες για τις/τους εκπαιδευτικούς. Το πρόγραμμα στηρίζεται σε διαδικασίες διερευνητικής, ομαδοσυνεργατικής και βιωματικής μάθησης ενώ το υλικό είναι μια πρωτότυπη σύνθεση από κατάλληλες ασκήσεις και παιχνίδια, με βάση την εμπειρία της ομάδας σε προγράμματα βιωματικής μάθησης και σεξουαλικής αγωγής. Εδώ θα παρουσιάσουμε και συζητήσουμε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, το σχετικό υλικό αλλά και τις απόψεις των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν σε αυτό.

Στάσεις και αντιλήψεις καθηγητών Φυσικής Αγωγής Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης: Το επάγγελμα του καθηγητή φυσικής αγωγής και η επίδραση του μαθήματος της γυμναστικής στην εξέλιξη του παιδιού.

Γιαννακοπούλου Βασιλική, Γυμνάστρια και Φιλολόγος, MSc Εκπαίδευση και Ειδική Αγωγή, **Βασιλογιαννάκη Μαρία**, Ψυχολόγος, MSc Ανθρωπιστικές Επιστήμες

Στην παρούσα εργασία επιδιώκει όχι μόνο να διερευνήσει αλλά και να αποτυπώσει τις στάσεις και τις αντιλήψεις των καθηγητών φυσικής αγωγής σχετικά με:

- α) με την ικανοποίηση που βιώνουν κατά την ενασχόληση τους με αυτή
- β) το βαθμό ικανοποίησης τους ως προς τη βασική κατάρτιση
- γ) την επιμόρφωση που έλαβαν,
- γ) τις στάσεις και τις αντιλήψεις που απορρέουν από τη συνεργασία - επικοινωνία με μαθητές, γονείς, τοπικούς παράγοντες, καθώς και με εκπαιδευτικούς άλλων ειδικοτήτων.

Στο θεωρητικό μέρος της εργασίας παρουσιάζεται το επάγγελμα του εκπαιδευτικού και η σύγχρονη εξέλιξη του ρόλου του, παραθέτονται οι απόψεις εκείνες όπου συνάδουν ή αντιπαρατίθενται στις απόψεις το «πάν» ή το «τίποτε» εξαρτάται από το δάσκαλο καθώς και τις στάσεις και τις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών. Στην πορεία, παρουσιάζονται οι στόχοι του μαθήματος καθώς και ο προβληματισμός των καθηγητών Φυσικής Αγωγής για τη διδασκαλία του μαθήματος τους.

Στο πρακτικό μέρος παρουσιάζεται η μεθοδολογία της έρευνας, οι συμμετέχοντες, η διαδικασία και τα ερευνητικά εργαλεία. Στην πορεία παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας και στο τελευταίο μέρος γίνεται γενική συζήτηση των ευρημάτων αλλά και της παρούσας έρευνας. Επιπλέον διατυπώνονται γενικότερα συμπεράσματα που αφορούν στο σύνολο των δεδομένων της μελέτης και διατυπώνονται προτάσεις για περαιτέρω διερεύνηση νέων ερωτημάτων σύμφωνα με όσα προέκυψαν από τα καινούργια δεδομένα. Επίσης καταγράφεται η εφαρμογή των ευρημάτων στην εκπαίδευση και τη μελλοντική έρευνα.

Η Τοπική Ιστορία ως αναζήτηση ταυτότητας

ΓιγOURτάκης Νίκος, Δ/ντής Β/θμιας Εκπ/σης Ηρακλείου

Η διδασκαλία της Τοπικής Ιστορίας στη Μέση Εκπαίδευση, εκτός από παιδαγωγική δραστηριότητα συναποτελεί ένα από τα βασικά «εργαλεία» εξοικείωσης του μαθητή με τα ιδιαίτερα πολιτισμικά χαρακτηριστικά του τόπου του, αυτά τα στοιχεία που συνήθως θεωρούμε ότι διαμορφώνουν την ταυτότητά μας στο συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο μέσα

στο γεωγραφικό πλαίσιο. Η βιωματική διδασκαλία της Τοπικής Ιστορίας έχει την δυνατότητα να «ξεκλειδώνει» τα μυστικά κλειδιά του παρελθόντος με τρόπο, ώστε η γνωριμία με τα μνημεία, με τα υλικά και άυλα κατάλοιπα της ιδιαίτερης ιστορίας ενός τόπου να διαμορφώσει αυτήν την ιδιαίτερη συναντίληψη που αποκαλούμε ιστορική και πολιτισμική ταυτότητα. Στην ανακοίνωση θα αναφερθούν συγκεκριμένα παραδείγματα διδασκαλίας Τοπικής Ιστορίας που έχουν διδαχθεί σε βιωματικές δράσεις στα πλαίσια του μαθήματος της Ιστορίας.

Επιμόρφωση εκπαιδευτικών σε/με συνεργατικά περιβάλλοντα ηλεκτρονικής τάξης

Γώγουλος Γιώργος, Σχ. Σύμβουλος Πληροφορικής

Στην εργασία αυτή παρουσιάζεται μια μελέτη περίπτωσης για την οργάνωση και υλοποίηση ενός επιμορφωτικού σεμιναρίου εκπαιδευτικών Πληροφορικής με το Μεικτό Μοντέλο Επιμόρφωσης, αξιοποιώντας το συνεργατικό διαδικτυακό περιβάλλον Google Apps for Education και την ηλεκτρονική τάξη Classroom. Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και ειδικότερα οι δυνατότητες υπηρεσιών Web 2.0 στην εκπαίδευση, αποτελεί μια σημαντική ποσοτική και ποιοτική παρέμβαση στο εκπαιδευτικό σύστημα. Η δημιουργική ένταξη τους, επιβάλλει να αλλάξουν τα πρότυπα των διδακτικών και μαθησιακών συμπεριφορών καθώς και την αναμόρφωση των μεθόδων εκπαίδευσης, κατάρτισης και υποστήριξης της μάθησης.

Η ηλεκτρονική σχολική τάξη μπορεί να εμπλουτίσει την κλασική διδασκαλία και να αξιοποιήσει σύγχρονα εργαλεία που μπορούν να ενδυναμώσουν τη μαθησιακή διαδικασία. Παράλληλα αναζητούμε την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών η οποία αποτελεί καθοριστικό παράγοντα ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου, με μια επιμορφωτική διαδικασία όπου οι εκπαιδευτικοί μπορούν να μετασχηματίσουν τη διδακτική πρακτική τους μέσα από την εμπειρία, τη συμμετοχή και τη συνεργασία τους σε ένα σύγχρονο συνεργατικό περιβάλλον. Έμφαση δίνεται στην ηλεκτρονική μάθηση και στην οργάνωση, με ρόλους, της επιμορφωτικής δράσης. Οι εκπαιδευτικοί Πληροφορικής παρακολούθησαν το σεμινάριο που οργανώθηκε σε δύο (2) δια ζώσης συναντήσεις και τέσσερις (4) ασύγχρονες συνεδρίες οργανωμένες με διδακτικά σενάρια στις ηλεκτρονικές τους τάξεις. Για τις ανάγκες της επιμορφωτικής διαδικασίας, λειτούργησαν τόσο ως εκπαιδευτικοί, όσο και ως μαθητές στις ηλεκτρονικές τάξεις των συναδέλφων τους.

Η παρούσα εργασία αποσκοπεί: α) αφενός να παρουσιάσει τις φάσεις σχεδιασμού, ανάπτυξης και υλοποίησης του σεμιναρίου που αξιοποιεί το μεικτό της μάθησης, για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις σύγχρονες υπηρεσίες/ εφαρμογές Web 2.0 και στην ηλεκτρονική τάξη, β) αφετέρου να παρουσιάσει αξιολογικά στοιχεία και τις απόψεις και στάσεις των εκπαιδευτικών από τη συμμετοχή τους στο σεμινάριο, καθώς και συμπεράσματα/ προτάσεις από την οργάνωση και διαχείρισή της με στόχο την αξιοποίηση - ενσωμάτωση της πρακτικής αυτής στη διδακτική πράξη.

Διερεύνηση παραγόντων που επηρεάζουν τη σχολική αποτυχία – Αντιλήψεις & απόψεις Διευθυντών και Διευθυντριών Γυμνασίων της Β/θμιας Εκπ/σης Κρήτης

Γώγουλος Γιώργος, Σχ. Σύμβουλος Πληροφορικής, Μαρία Μαράκη, Δ/ντρια ΓΕΛ

Η παρούσα εργασία παρουσιάζει μια μελέτη περίπτωσης που προσπαθεί να διερευνήσει παράγοντες που επηρεάζουν τη σχολική αποτυχία και αξιοποιεί στοιχεία και απόψεις Διευθυντών σχολικών μονάδων από την περιοχή της Κρήτης. Η σχολική αποτυχία στην υποχρεωτική εκπαίδευση, κατά τη διάρκεια της οποίας ο μαθητής αποκτά βασικές γνώσεις και δεξιότητες, αποτελεί αναμφίβολα ένα σημαντικό πρόβλημα με πολλαπλές αρνητικές συνέπειες τόσο άμεσα για το ίδιο το άτομο, καθώς οριοθετεί ένα περιορισμένο πεδίο

δυνατοτήτων για παραπέρα διεκδικήσεις όσο και έμμεσα για την κοινωνία, καθώς είναι μια ένδειξη καταπάτησης των βασικών δικαιωμάτων του ατόμου, ενώ συνάμα συνδέεται με μία σειρά αρνητικών κοινωνικών φαινομένων, όπως είναι η ανεργία, ο κοινωνικός αποκλεισμός, τα φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας και η αποχή από κοινωνικοπολιτικές δραστηριότητες. Επιπρόσθετα, τα μαθησιακά προβλήματα, η σχολική αποτυχία, η σχολική διαρροή συνδέονται, σύμφωνα με έρευνες, με την προβληματική συμπεριφορά, την παραβατικότητα και την εγκληματικότητα στο σχολείο. Η σπουδαιότητα λοιπόν του προβλήματος και το μέγεθος αυτού, όπως αποτυπώνεται στα στατιστικά δεδομένα και στην καθημερινή εκπαιδευτική πραγματικότητα, καθιστούν αναγκαία τη διερεύνησή του προκειμένου να εξευρεθούν τρόποι για την αντιμετώπισή του.

Στο πλαίσιο αυτό, η εργασία μας παρουσιάζει τη διερεύνηση των απόψεων Διευθυντών και Διευθυντριών Γυμνασίων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Κρήτης για το φαινόμενο της σχολικής αποτυχίας στο Γυμνάσιο. Η έρευνα στηρίχθηκε στην ποιοτική προσέγγιση, κάνοντας χρήση του ερευνητικού εργαλείου της συνέντευξης. Γίνεται αναφορά στους κοινωνικούς και εκπαιδευτικούς παράγοντες και αναζητούνται τα αίτια που συμβάλλουν στην εμφάνιση αυτού του φαινομένου, όσο και οι επιπτώσεις τους που θα πρέπει να αναζητηθούν σε πολλά και διαφορετικά επίπεδα τόσο της κοινωνίας όσο και του εκπαιδευτικού συστήματος.

Ενσωμάτωση πολιτισμικών στοιχείων στη διδασκαλία της γαλλικής γλώσσας με βιωματικό τρόπο

Δασκαλοπούλου Όλγα, Καθ. Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας

Βασιζόμενη στα χαρακτηριστικά του ανοικτού σχολείου που είναι οι σύγχρονες μεθοδολογικές και διδαχτικές προσεγγίσεις αλλά και τα συνεργατικά περιβάλλοντα μάθησης και με στόχο την ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων των μαθητών αλλά και την αξιοποίηση του πολιτισμικού κεφαλαίου, προτείνω μια διδακτική προσέγγιση διαπολιτισμικού χαρακτήρα στο μάθημα της γαλλικής γλώσσας στη Β/θμια εκπαίδευση, με αφορμή τη συμμετοχή μαθητών στο διαγωνισμό Γαλλοφωνίας (πλάνο διδασκαλίας – εξέλιξη – τελικό αποτέλεσμα).

Πώς ο πολιτισμός μιας περιοχής, η ιστορία, τα ήθη, τα έθιμα, οι συνήθειες μπορούν να ενταχθούν στο μάθημα των γαλλικών;

Πώς η συμμετοχή μιας τάξης μαθητών σε έναν πανελλήνιο διαγωνισμό, όπως αυτός της Γαλλοφωνίας που είχε τίτλο Πρόσκληση σε ταξίδι (2015), μπορεί να δημιουργήσει κίνητρο στους μαθητές για να μάθουν να εκφράζονται σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο σε μια κοινωνία πολιτισμού;

Μέσα από τη χρήση σύγχρονων διδακτικών μεθόδων, ελκυστικών για τους μαθητές, όπως 1) χρήση διαδραστικού πίνακα (φύλλα εργασίας – τουριστικοί οδηγοί - χάρτες - έργα τέχνης), 2) συλλογή πληροφοριών από διαφορετικές πηγές (σχολικά εγχειρίδια Ιστορίας και Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Α' Γυμνασίου – διαθεματικότητα), 3) επαφή με λογοτεχνία, ποίηση και ζωγραφική (αναζήτηση υλικού στη βιβλιοθήκη του σχολείου ή της πόλης και στους ιστότοπους), 4) προβολή βίντεο, μουσικής και τραγουδιών.

Έχοντας ως γενικό στόχο την προώθηση ενός πολιτισμού και με ειδικούς στόχους επικοινωνιακού, γλωσσικού, καλλιτεχνικού και πολυδιαθεματικού χαρακτήρα.

Με την ενθάρρυνση της διάδρασης της γλώσσας με δραστηριότητες (επικοινωνιακές, κοινωνικής αλληλεπίδρασης) κατά τις οποίες πολλές ικανότητες μπορούν να κινητοποιηθούν για τον ίδιο σκοπό καλλιεργώντας έτσι τις πολλαπλές δεξιότητες των μαθητών και ενθαρρύνοντας τις διαπολιτισμικές αναζητήσεις.

Με τη χρήση διαφορετικών τεχνικών διδασκαλίας και συνεργασίας των μαθητών (μικρές ομάδες, ομάδα - τάξη) που στοχεύει σύμφωνα με το Ε.Π.Ξ.Γ στην ανάπτυξη των εξής δεξιοτήτων: κατανόηση και παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου και καταλήγει στην ψηφιακή παραγωγή και παρουσίαση.

Αποτέλεσμα: οι μαθητές αποκτούν κίνητρο, εργάζονται με κέφι και με την καθοδήγηση της καθηγήτριας γαλλικών, συγκεντρώνουν το υλικό, φτιάχνουν ένα διαφημιστικό PowerPoint με θέμα: Διαμονή – ανακάλυψη του κρητικού πολιτισμού (Séjour-découverte de la civilisation crétoise) που κερδίζει το πρώτο βραβείο.

Πηγές

Έντυπες

Πυλαρινός, Θ. Χατζηδημητρίου, Σ. Βαρελάς, Λ. (2013) Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α' Γυμνασίου. Αθήνα: Μεταίχμιο

Κατσουλάτος, Θ. Κοκκορού-Αλευρά, Γ. Σκουλάτος, Β. Αρχαία Ιστορία Α' Γυμνασίου. Αθήνα: Πατάκης

Δαβάρας, Κ. (2004) Το ανάκτορο της Κνωσσού. Αθήνα: HANNIBAL

Δούκα, Μ. (2010) Το δίκιο είναι ζόρικο πολύ. Αθήνα: Πατάκη

Ηλεκτρονικές

www.youtube.com/watch?v=KZaTKpxTgZ4

www.routard.com/guide/code_dest/crete.htm el.wikipedia.org/wiki/Κρήτη

www.mantinada.gr

Αξιοποίηση από εκπαιδευτικούς του υλικού της ιστοσελίδας Μαθηματικών creativemathpathways.sch.gr : το παράδειγμα εικονογραφημένου αριθμητικού προβλήματος

Δεληκανάκη Νίκη, Δρ Επιστημών Αγωγής, τ. Σχ. Σύμβουλος ΠΑ,
Περικλειδάκης Γεώργιος, PhD, Προϊστάμενος Επιστημονικής και Παιδαγωγικής
Καθοδήγησης Π.Ε. Κρήτης, **Γαλανάκης Ιωάννης**, MSc, Δ/ντής 12ου Δημ. Σχ.
Ηρακλείου, **Τζαγκαράκης Ελευθέριος**, Εκπ/κός Πληροφορικής, Π.Δ.Ε. Κρήτης

Από έρευνες έχει βρεθεί ότι η πλειοψηφία παιδιών προσχολικής ηλικίας, πριν τη διδασκαλία πράξεων αριθμητικής κατά την τυπική σχολική εκπαίδευση, είναι ικανά να λύνουν προφορικά αριθμητικά προβλήματα είτε μη-λεκτικά διαμέσου subitizing (άμεση εκτίμηση με μια ματιά), είτε εφαρμόζοντας τις αρχές της απαρίθμησης σε συλλογές που υφίστανται αριθμητική μεταβολή. Αυτό συμβαίνει επειδή τα μικρά παιδιά αναπτύσσουν διαμέσου των εμπειριών τους πρωτοποσοτικά σχήματα, όπως αθροιστικά σχήματα αύξησης - μείωσης, δηλ. αντιλαμβάνονται τότε αυξάνεται και τότε μειώνεται μια ποσότητα και αθροιστικά σχήματα του τύπου μέρους - όλου, όπου δυο ποσότητες επανασυνδέονται αθροιστικά σε μια. Έτσι, μπορούν να αντιλαμβάνονται σε σημαντικό ποσοστό προβλήματα μεταβολής, σύνθεσης και σύγκρισης. Διάφοροι παράγοντες όπως η γλωσσική διατύπωση, το είδος της ποσοτικής ορολογίας, η διαθεσιμότητα υλικών αναφοράς, η ύπαρξη πλαισίου με νόημα, επηρεάζουν την επίδοση των παιδιών στα αριθμητικά προβλήματα.

Στο Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για τα Μαθηματικά στο Νηπιαγωγείο και στην ενότητα «Αριθμοί και πράξεις» προτείνονται ως μαθησιακοί στόχοι η διερεύνηση από τα παιδιά καταστάσεων για να προσεγγίζουν τις πράξεις της αφαίρεσης και της πρόσθεσης, καθώς και η κατασκευή απλών τέτοιων προβλημάτων.

Στην εργασία παρουσιάζονται αποτελέσματα από ερευνητική εφαρμογή κατασκευής εικονογραφημένου αριθμητικού προβλήματος μεταβολής σε 6 τάξεις νηπιαγωγείων κατά το γ' τρίμηνο του σχολικού έτους 2014-15. Η εφαρμογή είχε ως αφετηρία αντίστοιχο αριθμητικό πρόβλημα, αναρτημένο στην εκπαιδευτική ιστοσελίδα Μαθηματικών creativemathpathways.sch.gr, το οποίο χρησιμοποίησαν ως δειγματικό εκπαιδευτικό υλικό οι νηπιαγωγοί των τάξεων. Η ιστοσελίδα αυτή, που λειτουργεί στην πλατφόρμα του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου, περιέχει καινοτόμο και δημιουργικό υλικό Μαθηματικών για παιδιά 4-8 ετών.

Τα αποτελέσματα της εργασίας εντάσσονται στο ευρύτερο πλαίσιο της γνωστικής ενδυνάμωσης των μαθητών στα Μαθηματικά από νωρίς. Είναι γνωστό ότι οι μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες στα Μαθηματικά σε ένα σημαντικό ποσοστό τους, ακόμη και όταν

φοιτούν στις μεγάλες τάξεις του δημοτικού, αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσκολίες στην επίλυση λεκτικών αριθμητικών προβλημάτων.

Σχολείο και κοινωνία. Δράσεις που μας ενώνουν. Η περίπτωση του 3/θ δημοτικού σχολείου Μυρτιάς

Δερμιτζάκης Βαγγέλης, Εκπ/κός ΠΕ70

Είναι αποδεκτό ότι το σχολείο όχι μόνο αποσκοπεί τη μετάδοση της γνώσης από τους δασκάλους στους νεαρούς μαθητές αλλά οφείλει να δράσει και ως φορέας κοινωνικοποίησης. Το ολιγοθέσιο σχολείο προσφέρει την ευκαιρία στους μαθητές του να αποκομίσουν οφέλη από το σχολικό και κοινωνικό περιβάλλον όπου βρίσκεται και λειτουργεί. Τα σχολεία του είδους διαδραματίζουν έναν ζωτικής σημασίας ρόλο όχι μόνο για την παροχή εκπαίδευσης αλλά και για την τοπική κοινωνία και την ανάπτυξη της. Σε πολλές περιπτώσεις τα σχολεία είναι τα μόνα κρατικά ιδρύματα στην περιοχή και επιπρόσθετα τη λειτουργίας τους ως εκπαιδευτικά κέντρα, πρέπει να εξεταστούν και ως κέντρα που καλούνται να διαδραματίσουν έναν ευρύτερο κοινωνικό ρόλο (Ορφανάκης, Μ., Σωτηρίου, Σ., Σάββας, Σ., Τσολακίδης, Κ., Φωκίδης, Ε., Φωκιάδη, Π., Σαρίδου, Χ., Angela, L., Liz, 01/05/2003 - 30/11/-0001).

Μέσα από τις δράσεις που αναφέρονται παρακάτω το σχολείο μιας αγροτικής περιοχής μπορεί να γίνει ένας χώρος μάθησης και πολιτισμού, συμμετοχής στα κοινωνικά δρώμενα, που αλληλεπιδρά δημιουργικά με την κοινωνία, που συμβάλλει στη δημιουργία ενεργών πολιτών.

Άξονες παρεμβάσεων - δραστηριοτήτων:

Πρώτος άξονας: Πολιτισμός

- Ο κινηματογράφος
- Το θέατρο
- Παιχνίδια κρυμμένου θησαυρού
- Η έκδοση της εφημερίδας «Βίρα μάινα»

Δεύτερος άξονας: Τοπική - Ευρύτερη κοινωνία: Δράσεις για την επίλυση κοινών προβλημάτων

Πρόγραμμα περ/κής αγωγής με θέμα: «Αδέσποτα οι φίλοι που εγκαταλείψαμε»

Τρίτος άξονας: Συνεργασίες με:

- Γονείς των μαθητών
- Ευρύτερη κοινωνία του χωριού
- Δήμος Αρχανών - Αστερουσίων
- Άτυπους φορείς εκπαίδευσης π.χ. Μουσείο Νίκου Καζαντζάκη
- ΚΑΠΗ

Μέσα από τις παραπάνω δράσεις καταφέραμε το σχολείο μας να γίνει φορέας πολιτισμού της τοπικής κοινότητας, ένας χώρος που ενδιαφέρεται όχι μόνο για τη μάθηση αλλά και την ομαλή ένταξη των μαθητών στο κοινωνικό πλαίσιο άλλοτε ενσωματώνοντας συμπεριφορές της τοπικής κοινότητας και άλλοτε αλλάζοντάς τες.

Η σπουδαιότητα της διδασκαλίας της γλώσσας της Κρήτης στα σχολεία της δημόσιας εκπαίδευσης του νησιού: Μια μελέτη περίπτωσης

Δρακούλη Αθανασία, Καθ. Ελληνικής και Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, Υπ.

Διδάκτωρ Φιλοσοφικής Σχολής, **Ζωγραφιστού Κατερίνα**, Πολιτισμολόγος, Καθ.

Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, MSc Συγκριτικής Λογοτεχνίας, **Μαμιδάκη Σοφία** Καθ.

Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας, MSc Διδακτική της Ιταλικής Γλώσσας και Πολιτισμού

για αλλοδαπούς μαθητές, **Σταματάκη Ερωφίλη**, Καθ. Ελληνικής Γλώσσας και

Φιλολογίας. MSc Ηγεσία και Διοίκηση στην Εκπαίδευση

Η παγκόσμια γλωσσική πολυμορφία, αποτέλεσμα της γλωσσικής παράδοσης κάθε ιστορικής κοινωνίας, συρρικνώθηκε, κυρίως στις χώρες της Δύσης, μετά την καθιέρωση, μέσω των εκπαιδευτικών συστημάτων, των εθνικών γλωσσών (τέλη 19ου αιώνα). Η επικράτηση της κοινής Ελληνικής στην εγχώρια εκπαίδευση εκτόπισε σταδιακά και συστηματικά διαλέκτους και ιδιώματα (Φραγκουδάκη, 1987).

Η ισοπεδωτική δυναμική της παγκοσμιοποίησης εκτιμάται ως απειλή από τους ειδικούς επιστήμονες (Μαλικούτη-Drachman, 1996), τόσο για το μέλλον των γλωσσών και των διαλέκτων όσο και για τον μονοδιάστατο χαρακτήρα που αποδίδεται στη γλώσσα με την «αφαίμαξη» των διαλεκτικών και ιδιωματικών στοιχείων της. Για την Ελληνική γλώσσα, η αναγνώριση και η ανάδειξη του διαλεκτικού της πλούτου κρίνεται ως «εκ των ων ουκ άνευ» πολιτισμικό κληροδότημα, με την αρωγή του οποίου κάθε νεότερη γενεά συγκροτεί τη κοσμοθεωρία της (Hodor, 2000).

Στα ίχνη επιβεβαίωσης των παραπάνω κινείται η παρούσα έρευνα πεδίου, διεξαχθείσα στο 2ο ΓΕΛ Ηρακλείου Κρήτης κατά το σχολικό έτος 2014-2015 που αφορά στην μελέτη της κρητικής διαλέκτου και την διερεύνηση των εκ της ιταλικής γλωσσικών και πολιτισμικών επιρροών. Εγχείρημα ουσιαστικής σημασίας καθώς η τοπική διάλεκτος ομιλείται ευρέως και οι γλωσσικές επιρροές παραμένουν ζώσες και έντονες στη σύγχρονη μορφή της διαλέκτου.

Τα οφέλη αυτού του εγχειρήματος για τους μαθητές εντοπίζονται σε τρία επίπεδα: το γλωσσοδιδασκτικό με την συγκριτική μελέτη δύο γλωσσικών συστημάτων και των υποστημάτων τους σε λεξιλογικό και μορφοσυντακτικό επίπεδο, το κοινωνιογλωσσικό με την προαγωγή του κριτικού γραμματισμού και της γλωσσικής επίγνωσης, και το ψυχο-παιδαγωγικό με την άρση περιοριστικών πεποιθήσεων και την απενοχοποίηση της διαλέκτου αφού αυτή διδάσκεται σε θεσμοθετημένο εκπαιδευτικό πλαίσιο.

Προτείνουμε, λοιπόν, την ενσωμάτωση στα εκπαιδευτικά προγράμματα μαθημάτων διδασκαλίας των τοπικών διαλέκτων και ιδιωμάτων, προκειμένου να αποτραπεί η σε βάθος χρόνου απώλεια του γλωσσικού μας πλούτου και να διατηρηθεί κάθε γλωσσική και πολιτισμική γνώση με τη βοήθεια της σχολικής εκπαίδευσης.

Πηγές

- Hondot, R. (2000). *Dialectes grecs anciens et dialectes grecs modernes*. Στο Α.-Φ. Χριστίδης (Επιμ.), *Η ελληνική γλώσσα και οι διάλεκτοί της* (σσ. 97-101), Αθήνα: Κέντρο Ελληνικής γλώσσας.
- Μαλικούτη-Drachman, A. (1996). *Διαλεκτικός λόγος: μια μορφή ετερότητας που χάνεται*. Στο Ε. Καραντζόλα (Επιμ.), *“Ισχυρές”-“ασθενείς” γλώσσες στην Ευρωπαϊκή Ένωση*. Όψεις του γλωσσικού ηγεμονισμού, Πρακτικά Ημερίδας 25 Απριλίου 1996, (σσ. 107-119). Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής γλώσσας.
- Φραγκουδάκη, Α. (1987), *Γλώσσα και Ιδεολογία*. Κοινωνιολογική προσέγγιση της ελληνικής γλώσσας, Αθήνα: Εκδόσεις Οδυσσέας.

Η αναγκαιότητα διερεύνησης των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών Β/θμιας Εκπ/σης στο σχεδιασμό επιμορφωτικών προγραμμάτων από τον Σχολικό Σύμβουλο

Ζαμπετάκη Λήδα, Σχ. Σύμβουλος

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, αποτελεί στις μέρες μας απαραίτητο συμπλήρωμα της επαγγελματικής τους αλλά και της προσωπικής τους πορείας ως άνθρωποι και ως επαγγελματίες. Σχετίζεται με την ανάγκη της εκπαίδευσης να προετοιμάζει τους εκπαιδευτικούς ώστε αφενός να ανταποκρίνονται στις νέες κοινωνικές, πολιτιστικές και επαγγελματικές απαιτήσεις – προκλήσεις και αφετέρου να βελτιώνουν τις παιδαγωγικές και επιστημονικές τους δεξιότητες (ΟΕΠΕΚ, 2008).

Ο Σχολικός Σύμβουλος, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, ως επιμορφωτής των εκπαιδευτικών, αναλαμβάνει ο ίδιος πρωτοβουλίες ομαδικής ή ατομικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών του κλάδου του, στην περιοχή ευθύνης του. Αποτελεί για αυτόν -

προκειμένου να μπορεί να ανταποκριθεί στο ρόλο του - στόχο υψηλής προτεραιότητας, η διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών του/των εκπαιδευτικών, πριν από τον σχεδιασμό, την οργάνωση και την υλοποίηση οποιωνδήποτε επιμορφωτικών προγραμμάτων. Στην προσπάθειά του εμφανίζονται διάφορες προκλήσεις, μεταξύ των οποίων και το γεγονός ότι οι εκπαιδευτικοί προσέρχονται στις επιμορφωτικές διαδικασίες ως ενήλικες, οι οποίες, τον καλούν να πάρει σημαντικές αποφάσεις στον σχεδιασμό των προγραμμάτων.

Στην παρούσα εργασία, γίνεται βιβλιογραφική ανασκόπηση της υφιστάμενης κατάστασης, στον τομέα της διερεύνησης των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών, ως βασική προϋπόθεση για τον επιτυχή σχεδιασμό και την αποτελεσματικότητα ενός επιμορφωτικού προγράμματος.

Μέσω της σύγκρισης των ερευνών και των βιβλιογραφικών πηγών, καταγράφονται οι διαφορετικές απόψεις για το θέμα. Διαπιστώνεται η δυσκολία στην κατάρτιση κατάλληλων προγραμμάτων που να καλύπτουν τις πραγματικές επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών. Και προτείνεται πλαίσιο διερεύνησης των επιμορφωτικών αναγκών που θα εμπλέκει τους ενδιαφερόμενους προς όφελος της εκπαιδευτικής διαδικασίας και το οποίο θα σχετίζεται με την αξιολόγηση του παιδαγωγικού και διδακτικού έργου.

Πηγές

- Βεργίδης Κ. Δ. (2012). Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα ως διάσταση της εκπαιδευτικής πολιτικής. ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ, Τ.29.
- Κόκκος, Α. (2005). Μεθοδολογία Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Θεωρητικό πλαίσιο και Προϋποθέσεις Μάθησης. Τομ.Α. Πάτρα: ΕΑΠ.
- Παπαδοπούλου, Ρ., Βασάλα, Π. (2010). Εξ αποστάσεως επιμόρφωση των εκπαιδευτικών μέσω ηλεκτρονικών κοινοτήτων μάθησης. Στο: Α. Κολτσάκης, Γ. Σαλονικίδης & Μ. Δοδοντσής (Επ.), Πρακτικά 2ου Πανελληνίου Εκπαιδευτικού Συνεδρίου Ημαθίας «Ψηφιακές και Διαδικτυακές εφαρμογές στην εκπαίδευση» (σσ. 1390-1405).

Απόψεις, προβληματισμοί και προτάσεις για το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την πολιτιστική και καλλιτεχνική δραστηριότητα στο δευτεροβάθμιο σχολείο

Ζαχαράτου Αγγελική, Υπεύθυνη Σχολικών Δραστηριοτήτων Δ/νσης Β/θμιας Εκπ/σης Π.Ε. Ηρακλείου

Στην παρούσα εργασία θα εξετάσουμε το εάν και κατά πόσο το θεσμικό πλαίσιο της πολιτιστικής και καλλιτεχνικής δραστηριότητας στο δευτεροβάθμιο σχολείο, όπως οριοθετείται στις ετήσιες εγκυκλίους του Υπουργείου Παιδείας, σχετικά με το σχεδιασμό και την υλοποίηση Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων, αλλά και σε κείμενα, υπουργικές αποφάσεις, εγχειρίδια, οδηγούς και προγράμματα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και άλλων φορέων, παρέχει τη δυνατότητα στην εκπαιδευτική κοινότητα να συμμετάσχει: α) στην αισθητική προσέγγιση του πολιτισμού με προσανατολισμό την απομυθοποίηση της δημιουργίας και την επανοικειοποίηση της καλλιτεχνικής παράδοσης, β) στην ανθρωπολογική διερεύνηση θεμελιωδών εννοιών και πρακτικών του πολιτισμού και γ) στη δυναμική εμπλοκή και «συνομιλία» των εφήβων με τον κόσμο των τεχνών ως «έναν από τους βασικούς δρόμους της παιδαγωγικής πράξης για την ανακάλυψη του εαυτού τους και του κόσμου». Η καταγραφή προβληματισμών και η διατύπωση προτάσεων από τον στενότερο και ευρύτερο σχολικό περίγυρο οφείλει να επανακαθορίσει και να επαναξιολογήσει τόσο το πλαίσιο των προτεραιοτήτων και των αναγκών, όσο και των βασικών χαρακτηριστικών που θα συμβάλλουν το σχεδιασμό ενός νέου θεσμικού πλαισίου ή και την αναδιοργάνωση του υφιστάμενου, στην προσπάθεια διαμόρφωσης ενός διαύλου του εφήβου με την πολιτιστική πραγματικότητα και την καλλιτεχνική επικαιρότητα με στόχο τον εκδημοκρατισμό του σχολείου δια της τέχνης.

Η πρότασή μας θα εστιάσει αφενός στον επαναπροσδιορισμό της παιδαγωγικής αξίας και λειτουργίας των Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων, υπό το πρίσμα των βασικών αρχών σχεδιασμού, ανάπτυξης και αξιολόγησης ενδεικτικών παραδειγμάτων

προγραμμάτων που προάγουν την καινοτομία, την πρωτοτυπία και την πολιτιστική εφευρετικότητα και αφετέρου στην προώθηση νέων στρατηγικών στόχων με ενδεχόμενη διεύρυνση και εμπλουτισμό του φάσματος των μορφών της δημιουργικής έκφρασης των εφήβων με πολύπλευρους τρόπους και συνεργασίες που θα αποσκοπούν στην ουσιαστική «χειραφέτηση» για τη μετασχολική ζωή τους.

Σχέσεις σχολείου και κοινωνίας σε καιρούς κρίσης

Ζορμπάς Κωνσταντίνος, Δρ Κοινωνιολογίας, Γεν. Δ/ντής Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης

Αν γυρίσουμε 50 χρόνια πίσω, κανείς από τους δασκάλους μας δεν μπορούσε να προβλέψει το Διαδίκτυο, το οποίο άρχισε να χρησιμοποιείται δειλά γύρω στο 1990, ή το κινητό τηλέφωνο, που εμφανίστηκε μερικά χρόνια αργότερα. Σήμερα οι νέες μορφές τεχνολογίας δεν αποτελούν μόνο εργαλεία μάθησης, αλλά δημιουργούν και δίκτυα όπου η γνώση μοιράζεται, όπως βέβαια και κάθε νέα μορφή καινοτομίας.

Οι μέχρι σήμερα σημαντικές κοινωνικές αλλαγές, επειδή ελάμβαναν χώρα κατά τη διάρκεια της ζωής πολλών γενιών, ελάχιστα επηρέαζαν την ατομική ζωή του κάθε ανθρώπου. Δηλαδή, η κοινωνία μέσα από το παράθυρο μιας μέσης ατομικής ζωής ήταν πάνω κάτω στατική. Σήμερα ο ρυθμός των αλλαγών έχει φτάσει στο σημείο να συμβαίνουν αισθητές και σημαντικές διαφορές στη διάρκεια της προσωπικής ατομικής ζωής του καθενός μας. Διαφορές που αναγκάζουν τον μέσο άνθρωπο να αλλάζει σημαντικά τη συμπεριφορά του κατά τη διάρκεια της ζωής του. Αυτό είναι το καθοριστικό και αντικειμενικά διαφοροποιό νέο στοιχείο της εποχής μας.

Και το ζητούμενο είναι να απαντήσουμε στο ερώτημα: Πώς επηρεάζεται το κοινωνικό γίνεσθαι από το γεγονός ότι η επιτάχυνση της προόδου έφτασε σε τέτοια δυναμική, ώστε σε λιγότερο από μία τουλάχιστον γενιά να ολοκληρώνονται αλλαγές αντίστοιχες με αυτές που στο παρελθόν ολοκληρωνόταν κατά τη διάρκεια πολλών γενιών; Το ερώτημα, λοιπόν, είναι με ποιο τρόπο προετοιμάζουμε τους μαθητές μας, ώστε να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις απρόβλεπτες προκλήσεις του αύριο.

Το δεύτερο σχόλιο είναι αξιακό. Η αξία -ή οι αξίες- ενώ παλαιότερα διαμορφώνονταν κάθετα, μέσω της εντολής του εκπαιδευτικού και του ελέγχου του μαθητή, οι σχέσεις αυτές σήμερα είναι πλέον οριζόντιες. Βλέπουμε μία μετατόπιση από έναν κόσμο της αρχειοθέτησης της γνώσης, όπου η γνώση αποθηκεύεται αλλά δεν χρησιμοποιείται, και υποτιμάται έτσι γρήγορα, σε έναν κόσμο ροής της γνώσης, όπου η γνώση ενεργοποιείται και εμπλουτίζεται από τη δύναμη της επικοινωνίας και της σταθερής συνεργασίας.

Τα παραπάνω διαμορφώνουν έναν στοχευόμενο κίνδυνο που πρέπει να προσέξουμε κι αυτός είναι το βασικό πρόβλημα της νεοελληνικής κοινωνίας. Η νεοελληνική κοινωνία, είτε στη χριστιανική είτε στην από-χριστιανοποιημένη εκδοχή της, αδυνατεί να ιεραρχήσει τις προτεραιότητές της. Σήμερα εστιάζουμε στην οικονομική κρίση, κατεδαφίζομαστε μπροστά της, δεν την αντέχουμε, αλλά αυτή η δαιμονοποιημένη κρίση, είναι το «δέντρο» που για χάρη του χάνουμε για άλλη μια φορά το «δάσος». Το έλλειμμα νοήματος ζωής δεν μπορεί να μας το αναπληρώσει, κανενός είδους επάρκεια και ευμάρεια υλικών και βιολογικών αγαθών, απλά η στέρηση και η απουσία τους επιβεβαιώνουν και καταδεικνύουν με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο, το μεγάλο κενό, τη τραγική υπαρξιακή κρίση, ως αποτέλεσμα έλλειψης ουσιαστικής παιδείας τα τελευταία τριάντα χρόνια.

Και για την κατάσταση αυτή δεν ευθύνεται μόνο το «πνεύμα της εποχής», ο ατομικισμός, ο καταναλωτισμός, ευθύνονται, πριν απ' όλα, όλοι εκείνοι που, εδώ και δεκαετίες, κάνουν ό,τι μπορούν για να διαλύσουν την αίσθηση του «συνανήκειν» των Ελλήνων. Ο μαθητής δεν έχει πια καμιά απολύτως αίσθηση του «ανήκειν» και του «μετέχειν», δεν έχει την αίσθηση της κοινωνίας. Η πίεση του ανταγωνισμού για την εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση επηρεάζει καταλυτικά και διαλυτικά όχι μόνο το Λύκειο αλλά και το Γυμνάσιο και το Δημοτικό. Η εκπαιδευτική διαδικασία συχνά

παραμερίζει τη σχολική ζωή και μετατρέπεται σε σύστημα παροχής γνώσεων και πληροφοριών σε μαθητές αντιπάλους μάλλον παρά συμμαθητές, με απώτερο στόχο τη διεκδίκηση μιας θέσης εργασίας στην κοινωνία της αγοράς. Η άρνηση των περισσότερων μαθητών να ενταχθούν και να ανταποκριθούν σε ένα σχολείο χωρίς δημιουργικότητα, χαρά, έμπνευση και όραμα είναι μάλλον η φυσική συνέπεια.

Άρα, για να απαντήσουμε στο ερώτημα «τι είδους παιδεία χρειαζόμαστε σήμερα» θα πρέπει να απαντήσουμε στο ερώτημα «τι είδους κοινωνία επιθυμούμε να έχουμε αύριο»...

Κινηματογράφος και σχολική εκπαίδευση στη σύγχρονη εποχή

Θεμελή Ευαγγελία, Φιλολόγος, Ιστορικός και θεωρητικός κινηματογράφου

Καθώς οι κοινωνίες εξελίσσονται, δημιουργούνται νέες ανάγκες και δυνατότητες απόκτησης γνώσης. Το ερώτημα που προκύπτει είναι αν το σχολείο ως θεσμός επιδιώκει να παρέχει σύγχρονη εκπαίδευση, δηλαδή εκπαίδευση που δεν θα είναι αποκομμένη από την κοινωνία και το περιβάλλον μέσα στο οποίο πλαισιώνεται, αλλά θα διευρύνει τα γνωστικά αντικείμενα και τις μεθόδους διδασκαλίας που χρησιμοποιεί ανταποκρινόμενο στις ολοένα αυξανόμενες σύγχρονες κοινωνικές ανάγκες. Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται ο κινηματογράφος, μια τέχνη και ένα πολιτισμικό φαινόμενο 120 χρόνων που συνδιαμορφώθηκε μέσα στο κοινωνικό, οικονομικό και τεχνολογικό πλαίσιο κάθε εποχής και, παρά τις αλλαγές που υπέστη, αποτέλεσε και αποτελεί μια από τις πιο διαδεδομένες μορφές διασκέδασης.

Η εισήγηση λαμβάνει υπόψη χρήσιμα συμπεράσματα από τη διπλωματική εργασία «Ο κινηματογράφος στη σχολική εκπαίδευση», στην οποία έχει ερευνηθεί η πορεία του κινηματογράφου στη σχολική εκπαίδευση από την εμφάνισή του το 1895 έως σήμερα. Ειδικότερα επέλεξα να εστιάσω στην περίοδο από τη δεκαετία του 1980 και μετά με σκοπό να αναδειχθεί η παιδαγωγική αξία του κινηματογράφου ως διδακτικής μεθόδου και ως αντικειμένου μελέτης στη σύγχρονη εποχή. Πιο συγκεκριμένα, λαμβάνοντας υπόψη τον επαναπροσδιορισμό του εγγραμματοτισμού και τα επιτυχημένα μοντέλα κινηματογραφικής εκπαίδευσης άλλων χωρών, θα υποστηριχτεί ότι η ενσωμάτωση σύγχρονων μέσων διδασκαλίας στην εκπαιδευτική πράξη, όπως οι κινηματογραφικές ταινίες σε ψηφιακή μορφή, με τις οποίες οι μαθητές έρχονται ήδη σε επαφή στο κοινωνικό τους περιβάλλον, είναι απαραίτητη, επειδή ενισχύει την κριτική τους ικανότητα και τους βοηθά να αντιληφθούν με αποτελεσματικότερο τρόπο τον κόσμο μέσα στον οποίο ζουν. Η ένταξη λοιπόν του κινηματογράφου στο ελληνικό σχολείο είναι μια πρόταση που θα γεφυρώσει την απόσταση μεταξύ σχολείου-κοινωνίας και θα πρέπει να γίνει με πιο οργανωμένο και καθολικό τρόπο.

Απόψεις και πρακτικές εκπαιδευτικών για τον σχεδιασμό του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών υπό το πρίσμα της Νεωτερικότητας και της Μετανεωτερικότητας

Ιωσηφίδης Ιωάννης, Εκπ/κός ΠΕ70, Μάστερ Εκπαίδευση, Κοιν. Λειτουργός

Σκοπός της παρούσας εισήγησης αποτελεί η παρουσίαση των αποτελεσμάτων μελέτης που έγινε στα πλαίσια Μεταπτυχιακού Προγράμματος σπουδών, σχετικά με τις απόψεις και τις πρακτικές εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για τη διαδικασία σχεδιασμού του Αναλυτικού Προγράμματος σπουδών (Α.Π.) υπό το πρίσμα της Νεωτερικότητας και της Μετανεωτερικότητας.

Το ζήτημα των Αναλυτικών Προγραμμάτων της εκπαίδευσης είναι ένα μεγάλο θεωρητικό πεδίο έντονου διαλόγου και σκέψης εδώ και πολλές δεκαετίες. Επιστήμονες από πολλούς κλάδους (παιδαγωγική, ψυχολογία, κοινωνιολογία, φιλοσοφία) έχουν

παραθέσει κατά καιρούς τις απόψεις τους, δημιουργώντας παιδαγωγικά και επιστημονικά ρεύματα τα οποία άλλοτε σε μεγαλύτερο και άλλοτε σε μικρότερο βαθμό βρίσκουν εφαρμογή σε διάφορα εκπαιδευτικά συστήματα. Ανάμεσα στις διάφορες κατηγοριοποιήσεις που μπορούν να γίνουν σχετικά με τις θεωρίες των Α.Π. ξεχωριστή και ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα είναι αυτή που τις συσχετίζει με τα δυο μεγάλα θεωρητικά επιστημονικά παραδείγματα της Νεωτερικότητας και της Μετανεωτερικότητας. Σε αυτήν την εισήγηση θα αναλυθούν οι απόψεις εκπαιδευτικών για τα Α.Π. της εκπαίδευσης, εντός του συγκεκριμένου θεωρητικού πλαισίου.

Η συλλογή των στοιχείων πάνω στα οποία βασίστηκε η συγκεκριμένη έρευνα, πραγματοποιήθηκε μέσω ημιδομημένων συνεντεύξεων και η ανάλυση των αποτελεσμάτων τους έγινε με το ερευνητικό εργαλείο της Ποιοτική Ανάλυση Περιεχομένου.

Το υλικό που συλλέχτηκε αναλύθηκε υπό το πρίσμα έξι (6) βασικών τομέων που σχετίζονται με την θεωρία των Α.Π. Αυτοί είναι οι εξής: Σχεδιασμός του Α.Π., στοχοθεσία του, μέθοδος διδασκαλίας, προτεινόμενες από το Α.Π. δραστηριότητες, αξιολόγηση και ρόλος μαθητή, κοινωνικού και πολιτισμικού πλαισίου εντός του σχολικού περιβάλλοντος.

Η παραπάνω μελέτη ανέδειξε διφορούμενα συμπεράσματα σχετικά με τις θεωρητικές απόψεις των εκπαιδευτικών για τη σημασία της συμμετοχής τους στον σχεδιασμό των Α.Π. και τις τελικές πρακτικές που ακολουθούν για την ανάληψη ενεργού ρόλο στη παραπάνω διαδικασία.

Το μεταξύ των πολιτισμών μέσω του σχολείου και η υπό διαπραγμάτευση σχέση τους υπό το πρίσμα του εθελοντισμού

Κακουλάκη Ιωάννα, Δασκάλα

Σε μια από τις πιο επίκαιρες στιγμές της εποχής μας για τη μετακίνηση των πληθυσμών και την αύξουσα επερχόμενη ετερότητα, το σχολείο καλείται να έχει ίσως τον πιο καθοριστικό ρόλο -σε βάθος χρόνου- για την αξία της αποδοχής και την αρμονική συνύπαρξη μεταξύ των λαών.

Η παρούσα εργασία επικεντρώνεται στην παρουσίαση της πραγματοποίησης ενός project από ελληνίδα δασκάλα Δημοτικού, σε Δημοτικό Σχολείο της Μ. Βρετανίας, στην πόλη του Λονδίνου (Ιούνιος 2013). Πρόκειται για μια εθελοντική πρωτοβουλία διδασκαλιών διαθεματικής προσέγγισης που εφαρμόστηκε στην πράξη, σε βρετανικό σχολείο, παράλληλα σε συνεργασία με σχολείο της ελληνικής επαρχίας (Δ.Σ. Φουρφουρά, Σχολείο της Φύσης και των Χρωμάτων), σε μια περίοδο όπου η επικαιρότητα είχε σοβαρό αντίκτυπο για την Ελλάδα.

Η εργασία αυτή πραγματευόταν έμμεσα την επιρροή που μπορεί να έχει το σχολείο στη διαμόρφωση εντυπώσεων και στάσεων μεταξύ των χωρών, για χώρες άγνωστες ή λιγότερο γνωστές στο μαθητικό κοινό. Βασικό μέλημα ήταν να αναδειχθεί ο σημαίνοντας ρόλος που μπορεί να έχει το σχολείο στην αποδοχή και αρμονική συνύπαρξη μεταξύ των λαών στο μέλλον.

Πώς τελικά γνωρίζουν τα παιδιά μια χώρα και πώς διαμορφώνουν στάση απέναντι σε αυτήν; Ποια η ουσιαστική σχέση του σχολείου με την εκτός συνόρων κοινωνία;

Η αναφορά αυτή στηρίζει τον στόχο της στην παρουσίαση μιας καλής πρακτικής για τον ελληνικό εκπαιδευτικό χώρο αλλά και στην προβολή του εθελοντισμού. Σύμφωνα με την πρακτική αυτή, μία αλλοδαπή εκπαιδευτικός, μαζί με τους βρετανούς μαθητές της, μέσα σε ένα διαφορετικό, ξένο εκπαιδευτικό πλαίσιο, πειραματίστηκε να συνταιριάζει στην πράξη κοινές εκπαιδευτικές πρακτικές, χρησιμοποιώντας το πολιτισμικό κεφάλαιο των μαθητών (Ελλήνων και Βρετανών). Στόχος ήταν η βελτιστοποίηση της σχέσης σχολείου και κοινωνίας, το άνοιγμά των δύο σχολείων στην εκπαιδευτική και πολιτισμική πραγματικότητα άλλων λαών με έναν διαφορετικό τρόπο και να ανιχνευτεί η συσχέτιση, λαμβάνοντας υπόψη τις όποιες κοινωνικές, πολιτισμικές, πολιτικές και ανθρωπιστικές προεκτάσεις.

Μια εισήγηση που βασίζεται στο παράδειγμα μιας καλής πρακτικής σε ένα ανοικτό σχολείο, όπου με γνώμονα τον πολιτισμό αγκαλιάζει στοχευμένα τη διαφορετικότητα, σε

ένα κυριολεκτικά πολυπολιτισμικό πλαίσιο, φέρνοντάς το σε επαφή με την Ελλάδα αλλά και την εκπαιδευτική πραγματικότητα της χώρας. Πρόκειται για μια προσπάθεια να προβληθεί ο ρόλος που έχει το σχολείο, στην επιτυχή εφαρμογή μιας διαπολιτισμικής εκπαίδευσης αλλά και η παρουσίαση μιας αποτελεσματικής, συμμετοχικής, συμπεριληπτικής διαπολιτισμικής προσέγγισης από τα μέλη της σχολικής κοινότητας, σε ένα πλουραλιστικό, δημοτικό σχολείο.

Η συμβολή της παρούσας εργασίας στα εκπαιδευτικά πράγματα είναι η ανάδειξη μιας διδακτικής πρακτικής, με σκοπό να εμπνεύσει, καθώς και η ανάδειξη του σημαίνοντα ρόλου που μπορεί να έχει το σχολείο του μέλλοντος, ως γέννημα σχέσεων αλλά και δημιουργός σχέσεων ανάμεσα σε δύο πολιτισμούς καθώς και η αξία της δημοκρατίας. Μια επιθυμητή πραγματικότητα για το σχολείο του μέλλοντος.

Ένα πείραμα αντιαυταρχικής εκπαίδευσης στην Αθήνα της Μεταπολίτευσης

Καλησώρα Ασπασία, Εκπ/κός ΠΕ70

Πρόκειται για τη συλλογική προσπάθεια κάποιων δασκάλων να δημιουργήσουν ένα Δημοτικό Σχολείο «αλλιώτικο», στην Αθήνα του 1975.

Επηρεασμένοι κυρίως από τις ιδέες των παιδαγωγών Célestin Freinet και Alexander Sutherland Neill, αλλά και από το γενικότερο κλίμα ανατροπής του κατεστημένου που επικράτησε κατά τη διάρκεια της μεταπολίτευσης, ακολούθησαν ένα σύνολο παιδαγωγικών πρακτικών που το διαφοροποίησαν ριζικά από οποιοδήποτε άλλο κλασικό σχολείο της εποχής. Η ελευθερία, η ισότητα, η άμεση δημοκρατία και η αλληλεγγύη ήταν οι βασικές αρχές αυτού του πειράματος, που στόχο είχε τη δημιουργία ευτυχισμένων και ολοκληρωμένων προσωπικοτήτων.

Τα παιδιά μέσω συστηματικής ερευνητικής και πειραματικής εργασίας ανακάλυπταν τη γνώση, ενώ ταυτόχρονα ο ρόλος της τέχνης υπήρξε καθολικός στο σχολικό πρόγραμμα λόγω της ιδιαίτερης σημασίας που αποδίδονταν στην ελεύθερη καλλιτεχνική έκφραση των παιδιών. Βασικό όργανο του Εργαστηρίου υπήρξαν οι γενικές συνελεύσεις, στις οποίες δάσκαλοι και μαθητές συζητούσαν και αποφάσιζαν για τα θέματα της σχολικής τους καθημερινότητας, έχοντας ίσο δικαίωμα λόγου και ψήφου.

Επιπλέον, η κοινή αντίληψη μεταξύ των γονέων και του σχολείου σχετικά με τις παιδαγωγικές μεθόδους που εφαρμόζονταν αλλά και η ενεργός συμμετοχή των πρώτων στη σχολική ζωή υπήρξε βασική προϋπόθεση της λειτουργίας του, στοχεύοντας με αυτό τον τρόπο στη δημιουργία ενός άλλου θεσμικού σχήματος όσον αφορά στις σχέσεις μαθητών, δασκάλων και γονιών.

Μιλώντας για το σήμερα, η σύγχρονη κοινωνία άρρηκτα συνδεδεμένη με την κυρίαρχη εκπαίδευση και τη φύση της εργασίας δεν φαίνεται να ενδιαφέρεται για τέτοιου είδους πρακτικές. Με τα αναλυτικά προγράμματα να εξυπηρετούν τις ανάγκες της αγοράς και με τους μαθητές να πρέπει να είναι υπό έλεγχο, η εφαρμογή τέτοιων ριζοσπαστικών μεθόδων μάλλον θεωρείται ως κάτι το επικίνδυνο για την υπάρχουσα τάξη πραγμάτων.

Η κοινωνία μας όμως χρειάζεται αντίβαρο και ο χώρος της εκπαίδευσης μπορεί να αποδειχθεί ως ένα από τα ισχυρότερα, αρκεί να αντισταθούμε στη βάρβαρη νοοτροπία του φόβου και της υποταγής και να προσπαθήσουμε μέσα από το μικροεπίπεδο της σχολικής τάξης να οραματιστούμε το μακροεπίπεδο μιας μελλοντικής έστω κοινωνίας, όπου οι αξίες της ισότητας, της δικαιοσύνης και της αλληλεγγύης θα θεωρούνται όλο και περισσότερο ως αυτονόητες.

Παρεμβάσεις πολιτισμού από Διασχολικά Δίκτυα Συνεργασίας με τον συντονισμό του Σχολικού Συμβούλου παιδαγωγικής ευθύνης

Καλοκύρη Βασιλεία (Λιάνα), Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων Ηρακλείου – ΠΔΕ Κρήτης

Στην εποχή της οικονομικής και γενικότερης πολιτισμικής κρίσης το σχολείο βρίσκεται μπροστά στην πρόκληση να αναλάβει στην πράξη το ρόλο του ως φορέα πολιτισμικής παρέμβασής ή να συρρικνωθεί σε μηχανισμό αναπαραγωγής τεχνοκρατικής γνώσης. Ο Σχολικός Σύμβουλος παιδαγωγικής ευθύνης, ως εκπαιδευτής ενηλίκων και συνακόλουθα ως «πολιτισμικός ακτιβιστής», μπορεί να λειτουργήσει καταλυτικά, στηρίζοντας τους εκπαιδευτικούς στο παιδαγωγικό έργο τους και συντονίζοντας δράσεις πολιτισμικής παρέμβασης των σχολείων στην κοινωνία.

Στο πλαίσιο της προβληματικής αυτής, αντικείμενο της παρούσας εργασίας αποτελεί η ανάδειξη της διαμόρφωσης, της λειτουργίας και του πολιτισμικού έργου και ρόλου των «Διασχολικών Δικτύων Συνεργασίας», με εμπνευστή, επιμορφωτή και συντονιστή τον Σχολικό Σύμβουλο παιδαγωγικής ευθύνης. Ειδικότερα, στην εργασία παρουσιάζονται μεθοδολογικές προτάσεις και καλές πρακτικές σύνδεσης και συνεργασίας των σχολείων παιδαγωγικής ευθύνης του Σχολικού Συμβούλου με στόχο τη διαμόρφωση «Διασχολικού Δικτύου Συνεργασίας» μεταξύ τους –κι όχι τη ρητορική «ίδρυσή» τους. Επίσης, εντοπίζονται δυσκολίες και εμπόδια και προτείνονται τρόποι αντιμετώπισης. Παράλληλα αναδεικνύονται επίμαχα θέματα και προβλήματα της σύγχρονης κοινωνίας αλλά και του σχολείου καθώς και των σχέσεων μεταξύ τους, στα οποία μπορούν να βοηθήσουν τα Διασχολικά Δίκτυα Συνεργασίας με τον συντονισμό του Σχολικού Συμβούλου παιδαγωγικής ευθύνης. Επιπλέον προτείνονται δράσεις και τρόποι πολιτισμικής παρέμβασης των Δικτύων αυτών, με στόχο την ενεργοποίηση εκπαιδευτικών, γονέων και μελών της ευρύτερης κοινότητας και την ενίσχυση των σχέσεων κοινωνίας – σχολείου.

Στο πολιτισμικό αδιέξοδο «απογοήτευση-αδράνεια / ατομισμός-ανταγωνισμός», τα Διασχολικά Δίκτυα Συνεργασίας μπορούν να λειτουργήσουν ως φορείς παιδείας και πολιτισμού, με Συμπαραστάτη και Συντονιστή τον Σχολικό Σύμβουλο, στην κατεύθυνση του κριτικού στοχασμού και του στοχαστικού διαλόγου για αναμόρφωση του πολιτισμού με βάση ανθρωπιστικές αξίες.

Διεθνής εκπαιδευτικός λόγος και επαγγελματισμός Ελλήνων εκπαιδευτικών: μεταξύ διακρατικών προταγμάτων και ατομικών προσδοκιών

Καραγιάννη Αλεξάνδρα-Στυλιανή, Εκπ/κός ΠΕ70

Από τις αρχές του 21ου αιώνα, υπερεθνικοί οργανισμοί, όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο ΟΟΣΑ, έχουν ενδυναμώσει το ενδιαφέρον τους για ζητήματα περί επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών. Τα κελύσματα τους προσφέρουν τη δυνατότητα σε κυβερνήσεις να νομιμοποιήσουν σχετικές αλλαγές στην εκπαιδευτική πολιτική των κρατών-μελών τους. Ωστόσο, στην παρούσα εργασία υποστηρίζεται ότι η διάχυση του προαναφερθέντος διεθνούς λόγου ακολουθεί μία μη γραμμική πορεία με απρόβλεπτες συνέπειες. Αναδεικνύεται λοιπόν η σημαντικότητα του θέματος για την ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα και τις προωθούμενες εκπαιδευτικές αλλαγές. Πιο συγκεκριμένα, επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον στους ίδιους τους εκπαιδευτικούς, υποστηρίζεται ότι εκείνοι υιοθετούν ή απορρίπτουν με επιλεκτικό τρόπο τα διεθνή προτάγματα σχετικά με τον επαγγελματισμό τους. Η επιλεκτική τους στάση επηρεάζεται τόσο από τις προτεραιότητες που η εκάστοτε κυβέρνηση θέτει κάθε φορά όσο και από καίρια προβλήματα που συναντούν στο καθημερινό εκπαιδευτικό τους έργο.

Για την τεκμηρίωση του ανωτέρω επιχειρήματος θα αναλυθούν αρχικά βασικά προτάγματα των υπερεθνικών οργανισμών για τον επαγγελματισμό των εκπαιδευτικών, όπως τουλάχιστον αυτός διαμορφώνεται μέσα από σχετικά κείμενα και συναπτόμενες πρωτοβουλίες τους. Στη συνέχεια, θα διερευνηθεί η ροή του διεθνούς λόγου στο ελληνικό συγκείμενο σε συνάρτηση με τον βαθμό αποδοχής του από δεκαπέντε εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, οι απόψεις των οποίων καταγράφηκαν μέσω συνεντεύξεων. Από τη μία πλευρά, θα διαφανεί η εκ μέρους τους αποδοχή ορισμένων προταγμάτων περί συνεχούς επαγγελματικής τους ανάπτυξης, όπως είναι η ανάγκη διαρκούς επιμόρφωσης και η εδραίωση συνεργατικής κουλτούρας στο εργασιακό τους περιβάλλον. Την ίδια

στιγμή, όμως, οι ερωτηθέντες εκπαιδευτικοί διατυπώνουν αμφιβολίες σχετικά με τη θέσπιση μηχανισμών λογοδότησης, τον έλεγχο της επαγγελματικής τους επάρκειας μέσω δεικτών και την αγνόηση μη μετρήσιμων αξιών κατά τη διαμόρφωση του επαγγελματικού τους προφίλ, όπως αυτής της «παιδαγωγικής αγάπης». Επομένως, η επιλεκτική υιοθέτηση ή απόρριψη διαφόρων διεθνών κελευσμάτων καθιστά μετέωρη οποιαδήποτε εικασία περί κανονιστικής εφαρμογής τους στο καθημερινό έργο των εκπαιδευτικών.

Οι ερευνητικές εργασίες και οι βιωματικές δράσεις των σχολικών μονάδων Β/θμιας Εκπ/σης ως διαδικασία αμοιβαίας ανάπτυξης και διασύνδεσης της εκπαίδευσης, της τοπικής κοινωνίας και των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης

Καράκιζα Τσαμπίκα, Προϊσταμένη Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης ΔΕ Ν. Αιγαίου, **Μεσσάρης Διονύσιος**, Σχολικός Σύμβουλος ΔΕ ΠΕ4, Ν. Αιγαίου

Η Βιώσιμη Ανάπτυξη των Τοπικών Κοινωνιών στηρίζεται στην αναβάθμιση του ρόλου της τοπικής κοινωνίας με μοχλό την Τοπική Αυτοδιοίκηση (ΤΑ). Για το σκοπό αυτό απαραίτητη γίνεται η εκπαίδευση των τοπικών κοινωνιών ώστε να μπορούν να αναλάβουν τον έλεγχο αυτής της ανάπτυξης μέσω της δια βίου εκπαίδευσης. Στο υπάρχον εκπαιδευτικό σύστημα, η εφαρμογή των Ερευνητικών εργασιών (ΕΕ) στα Λύκεια και των Βιωματικών δράσεων (ΒΔ) στα Γυμνάσια αποτελεί ευκαιρία για τη διασύνδεση των σχολικών κοινοτήτων με τις τοπικές κοινωνίες.

Η παρούσα εργασία στοχεύει στην ανάδειξη συμπερασμάτων από τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των ΕΕ και των ΒΔ στα σχολεία των 42 νησιών της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, που υλοποιήθηκαν εντός και εκτός σχολείου, με επιτόπου έρευνες και παρεμβάσεις, με συλλογή υλικών/στοιχείων/πληροφοριών, αξιολόγηση, ανάλυση και ταξινόμηση του συγκεντρωμένου πληροφοριακού υλικού καθώς και με την παραγωγή νέου, σε συνεργασία εκπαιδευτικών – μαθητών και τοπικών φορέων. Το ερευνητικό ενδιαφέρον συγκεντρώνεται στη θεματολογία και τον προσανατολισμό των εργασιών προς τις τοπικές κοινωνίες, στις μεθόδους και το υλικό που χρησιμοποιήθηκαν, τις ειδικότητες των εκπαιδευτικών που ενεπλάκησαν, τα κριτήρια αξιολόγησης και άλλους παράγοντες που επηρέασαν σε σημαντικό βαθμό την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής των ΕΕ και των ΒΔ.

Οι εκπαιδευτικές δράσεις υλοποιήθηκαν με βάση τους κύριους άξονες και τους στόχους του τριετούς επιχειρησιακού σχεδιασμού της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης Ν. Αιγαίου για σύνδεση σχολείου και τοπικής κοινωνίας με σκοπό ένα σχολείο ανοιχτό στη ζωή και στη δράση, το οποίο συμβάλλει στη διαμόρφωση ενεργών πολιτών. Οι κατευθυντήριες προτάσεις μπορούν να αποτελέσουν οδηγό για τη συστηματική και προσφορότερη ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ εκπαίδευσης και ΤΑ στην κατεύθυνση της διαμόρφωσης αυριανών ενεργών πολιτών στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης.

Η μουσική που ακούν οι έφηβοι/ες στην Ελλάδα και το μάθημα της Μουσικής στο Γυμνάσιο: Μία σχέση υπό διαπραγμάτευση

Καρούμπαλη Ευγενία, Εκπ/κός Μουσικής Β/θμιας Εκπ/σης

Τα μουσικά είδη που προτιμά να ακούει η πλειονότητα των εφήβων στον ελλαδικό χώρο είναι η σύγχρονη ελληνική δημοφιλής (popular) μουσική και η σύγχρονη διεθνοποιημένη δημοφιλής μουσική. Η ακρόαση μουσικής είναι εξαιρετικά σημαντική στη ζωή των εφήβων, καθώς εκείνη παίζει σημαντικότατο ρόλο στη διαμόρφωση της προσωπικής ταυτότητάς τους. Παρ' όλα αυτά, οι αναφορές στα εν λόγω μουσικά είδη τόσο στο ισχύον Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών Μουσικής Αγωγής για τη

Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση όσο και στα σχολικά εγχειρίδια του μαθήματος της Μουσικής του Γυμνασίου είναι περιορισμένες.

Στη βιβλιογραφία υπάρχει μία διαλεκτική τόσο υπέρ της χρήσης της μουσικής που ακούν οι έφηβοι/ες στο μάθημα της μουσικής όσο και εναντίον της χρήσης αυτής κατά τη διδακτική διαδικασία. Και οι δύο τάσεις έχουν τα δικά τους επιχειρήματα. Τόσο στη διεθνή όσο και στην ελληνική βιβλιογραφία παρουσιάζονται τρόποι με τους οποίους μπορεί να αξιοποιηθεί η μουσική που ακούν οι έφηβοι/ες στο μάθημα της μουσικής. Οι διδακτικές προσεγγίσεις που κυριαρχούν αναφορικά με τη δημοφιλή μουσική στη σχολική πραγματικότητα είναι δύο: πρακτικές τυπικής διδασκαλίας και πρακτικές άτυπης διδασκαλίας.

Στην παρούσα εισήγηση ερευνάται η δυνατότητα ένταξης της μουσικής που ακούν οι έφηβοι/ες στο μάθημα της μουσικής στο Γυμνάσιο στον ελλαδικό χώρο, καθώς η σχολική μουσική εκπαίδευση στην Ελλάδα θα πρέπει να απαγκιστρωθεί από πρακτικές του παρελθόντος και να προσαρμοστεί στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των σύγχρονων εφήβων. Η χρήση της μουσικής που ακούν οι έφηβοι/ες στο μάθημα της μουσικής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση θα κάνει τη μάθηση αποτελεσματικότερη.

Η ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην καλλιέργεια του λεξιλογίου σε ένα πλαίσιο συνεργατικής καθοδήγησης και διδακτικής πράξης

Κασσωτάκη-Ψαρουδάκη Πόπη, Σχ. Σύμβουλος 50ης ΠΠΑ, **Γιαννακάρα Δέσποινα**,
Νηπιαγωγός, **Νταντινάκη Γεωργία**, Νηπιαγωγός, **Παπάρα Βασιλική**, Νηπιαγωγός,
Πετράκη Ιουλία, Νηπιαγωγός, **Σκαλιώτου Έλλη**, Νηπιαγωγός

Ο στόχος της παρούσας εργασίας είναι διττός. Αποβλέπει στην παρουσίαση αφενός ενός προγράμματος συνεργατικής και αλληλεπιδραστικής επιμόρφωσης και αφετέρου της μετουσίωσης της επιμορφωτικής εμπειρίας των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών σε διδακτική πράξη. Η όλη δράση έλαβε χώρα στην ΠΕ Χανίων και αφορά στην ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην καλλιέργεια του λεξιλογίου στην πρώιμη σχολική ηλικία. Το παράδειγμα του αναδυόμενου γραμματισμού και της κοινωνικο-πολιτισμικής δόμησης της γνώσης αποτελούν τα βασικά και αλληλοσχετιζόμενα μεταξύ τους θεωρητικά πλαίσια της εφαρμοσμένης διδακτικής παρέμβασης, ενώ οι αρχές και οι εκπαιδευτικές τεχνικές της Εκπαίδευσης Ενηλίκων αποτελούν τη βάση της αλληλεπίδρασης μεταξύ της Σχολικής Συμβούλου και των εκπαιδευτικών.

Η διδακτική παρέμβαση της ενσωμάτωσης των ΤΠΕ στην καλλιέργεια του λεξιλογίου έγινε στο πλαίσιο της μαθησιακής περιοχής «Προσωπική και Κοινωνική Ανάπτυξη» και συγκεκριμένα της θεματικής ενότητας «Αυτορρύθμιση» με σκοπό τη συναισθηματική καλλιέργεια των παιδιών, ώστε να γίνουν ικανά να αναγνωρίζουν και να ονομάζουν τα δικά τους συναισθήματα, και των άλλων, να τα εκφράζουν λεκτικά αλλά και με άλλους αναπαραστατικούς τρόπους.

Η εργασία αποτελείται από δύο μέρη. Το πρώτο αφορά στην αποσαφήνιση των βασικών εννοιών και τους κομβικούς σταθμούς της καθοδήγησης των εκπαιδευτικών. Στο δεύτερο, περιλαμβάνεται ο σχεδιασμός και υλοποίηση της παρέμβασης των εκπαιδευτικών. Μια παιδαγωγική και διδακτική παρέμβαση, η οποία παρείχε πλήθος ευκαιριών στα παιδιά να καλλιεργήσουν το λεξιλόγιό τους με αυθεντικό τρόπο, και με την ενσωμάτωση των ΤΠΕ, σε ένα πλαίσιο που είχε νόημα για αυτά και συνδέθηκε διαθεματικά με τη μαθησιακή περιοχή (Προσωπική και Κοινωνική Ανάπτυξη) που προσεγγίστηκε.

Μία διεπιστημονική προσέγγιση με θέμα τα Γαλακτοκομικά Προϊόντα

Κάτρη Μαρία, Εκπ/κός ΠΕ15, Οικιακής Οικονομίας Δ.Ε.,
Αποστολίδου Ανθή, MSc, Εκπ/κός ΠΕ04.01, Φυσικός Δ.Ε.

Στην καλή εκδοχή το μέλλον της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών θα έχει τα εξής χαρακτηριστικά: ακεραιότητα, ισότητα, καινοτομία και αλληλεξάρτηση (Hargreaves 2007).

Το νέο σχολείο του 21ου αιώνα για να είναι αποτελεσματικό λειτουργεί ως κοινότητα μάθησης (learning community) στην καρδιά της οποίας εδράζει μια κουλτούρα συνεργασίας και συλλογικής ευθύνης για την ανάπτυξη ποιοτικών διδακτικών πρακτικών προς όφελος των μαθησιακών επιδόσεων. Στο πλαίσιο μιας τέτοιας κοινότητας, δεν επιδιώκεται απλά η επίτευξη ατομικών στόχων αλλά η παραγωγή, η διαχείριση και το μοίρασμα της μάθησης καθώς και η συνδιαμόρφωση των αξιών και του οράματος του σχολείου.

Το σχολείο γίνεται ο νέος κοινωνικός χώρος, στον οποίο ο εκπαιδευτικός αναλαμβάνει νέους ρόλους με συνεργατικό τρόπο. Ανώτερος στόχος του εκπαιδευτικού είναι η βελτίωση των μαθησιακών δυνατοτήτων όλων των μαθητών μέσα από την εξειδίκευση και την διδακτική εφαρμογή.

Η πρακτική της συνδιδασκαλίας αποτελεί μια από τις διδακτικές καινοτομίες που εφαρμόζονται τα τελευταία χρόνια στην εκπαιδευτική κοινότητα. Σε μια προσπάθεια βελτίωσης της αποτελεσματικότητας της διδασκαλίας για όλους τους μαθητές προτείνεται η συνδιδασκαλία ως η διδακτική μεθοδολογία που αφενός ανταποκρίνεται στις διαφοροποιημένες ανάγκες των μαθητών.

Η παρούσα διδακτική πρόταση είναι μία συνδιδασκαλία που μπορεί να εφαρμοστεί και στην Α' Γυμνασίου στο πλαίσιο των μαθημάτων Οικιακής Οικονομίας και Φυσικής, αλλά και στη Β' Γυμνασίου στο πλαίσιο των μαθημάτων Οικιακής Οικονομίας και Βιολογίας. Αφορά στην ενότητα των γαλακτοκομικών προϊόντων των οποίων εξετάζεται η διατροφική αξία, ενώ παράλληλα οι μαθητές της Α' τάξης λαμβάνουν μετρήσεις στο σχολικό εργαστήριο, κατά τη διαδικασία παρασκευής γιαουρτιού, με τις οποίες στη συνέχεια χαράζουν το διάγραμμα θερμοκρασίας – χρόνου. Στο πλαίσιο των μαθημάτων της Β' τάξης, διδάσκεται και η συντήρηση των τροφίμων μέσω της παστερίωσής τους, ενώ ταυτόχρονα παρατηρούν στο μικροσκόπιο τους μικροοργανισμούς που αναπτύσσονται κατά τη διαδικασία της ζύμωσης αλλά και της ελλιπούς συντήρησης των γαλακτοκομικών. Η διδακτική διαδικασία υποστηρίζεται από κατάλληλα δομημένα φύλλα εργασίας καθώς και από την εκπαιδευτική πλατφόρμα Edmodo.

Μια πρόταση διδασκαλίας με δημιουργία Ψηφιακού Κόμικ

Καφτάκη Ροδούλα, MSc, Εκπ/κός Πληροφορικής

Στο σύγχρονο σχολείο και στα πλαίσια της αξιοποίησης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση, τα κόμικς, γνωστά και ως η ένατη τέχνη, αποτελούν ένα σημαντικό εργαλείο και ένα ελκυστικό μέσο διδασκαλίας το οποίο ενεργοποιεί το ενδιαφέρον του μαθητή.

Τα κόμικς στηρίζονται στην Θεωρία της Διπλής Κωδικοποίησης του Ραϊνίο σύμφωνα με την οποία, οι άνθρωποι αποθηκεύουν και αποκωδικοποιούν πληροφορίες με διπλό τρόπο, σε δύο συστήματα μνήμης, τη γλώσσα (λεκτικές πληροφορίες) και τις εικόνες (μη λεκτικές πληροφορίες) (Ραϊνίο, 1991). Συνεπώς, ο συνδυασμός εικόνας και κειμένου ενεργοποιεί και τα δύο συστήματα μνήμης και αποτελεί έναν αποτελεσματικότερο τρόπο μάθησης σε σχέση με τη χρήση μόνο εικόνας ή μόνο κειμένου. Η παρούσα εργασία αφορά μία διδακτική πρόταση για τη διδασκαλία μέσω της δημιουργίας ψηφιακού κόμικ. Ενδεικτικά έχει επιλεγεί ως θέμα διδασκαλίας το «Ασφαλής Χρήση Διαδικτύου». Η παρούσα πρόταση μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη διδασκαλία διαφόρων διδακτικών αντικειμένων, με εποικοδομητικό τρόπο.

Ανεξάρτητα από το θέμα που θα επιλεγεί, η παρέμβαση έχει δυο βασικούς σκοπούς: Ο πρώτος αφορά στο να έρθουν οι μαθητές σε επαφή με το προς διδασκαλία αντικείμενο και ο δεύτερος αφορά στην εξοικείωση των μαθητών με τη δημιουργία ψηφιακών κόμικς.

Η διδασκαλία με δημιουργία ψηφιακών κόμικς αποτελεί μια μαθησιακή διαδικασία η οποία:

- είναι ελκυστική, διασκεδαστική και προσελκύει το ενδιαφέρον των μαθητών
- αναπτύσσει την δημιουργικότητα και την ενεργή συμμετοχή στην διαδικασία μάθησης
- συμβάλλει στην επίτευξη των γνωστικών στόχων
- μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη διδασκαλία ακόμα και πολύ σύνθετων αντικειμένων
- ανταποκρίνεται στις ανάγκες των σημερινών μαθητών
- δίνει στους μαθητές την δυνατότητα να γίνουν δημιουργοί αντί για παθητικοί αναγνώστες
- βοηθάει τους μαθητές να νιώσουν το μάθημα «δικό τους»
- υποστηρίζει την ομαδοσυνεργατική
- δίνει μεταγνώση μέσω αυτοαξιολόγησης και ετεροαξιολόγησης.

Διδασκαλία με την μέθοδο της Ιστοεξερεύνησης (Webquest)

Καφτάκη Ροδούλα, MSc, Εκπ/κός Πληροφορικής

Η ραγδαία ανάπτυξη του Παγκόσμιου Ιστού, διαμόρφωσε μια αστείρευτη πηγή πληροφοριών, εύκολα προσβάσιμων και συνεχώς εξελισσόμενων. Ο σύγχρονος εκπαιδευτικός καλείται να εκμεταλλευτεί το υλικό αυτό για την επίτευξη συγκεκριμένων μαθησιακών στόχων, καθώς και δεξιοτήτων πληροφοριακού εγγραμματισμού. Εν τούτοις, ο τεράστιος όγκος της πληροφορίας καθώς και η αμφισβητήσιμη αξιοπιστία μεγάλου μέρους των πηγών του Παγκόσμιου Ιστού, καθιστούν την διαδικασία εύρεσης πληροφοριών χαοτική. Η Ιστοεξερεύνηση αποτελεί μία απάντηση στην αντιμετώπιση αυτής της δυσκολίας καθώς είναι μια κατευθυνόμενη και δομημένη διερευνητική δραστηριότητα. Ο Γενικός παιδαγωγικός σκοπός της Ιστοεξερεύνησης είναι η υποστήριξη της ομαδοσυνεργατικής και διερευνητικής μάθησης σύμφωνα με το μοντέλο εποικοδομητισμού. Απαιτεί υψηλού επιπέδου σκέψη, δηλαδή σύνθεση, ανάλυση, επίλυση προβλήματος, δημιουργικότητα και κρίση (Πηγή: WebQuest.org, «Creating WebQuests»). Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται μία Ιστοεξερεύνηση με θέμα «Η Ιστορία των Υπολογιστών» για τη διδασκαλία του μαθήματος της Πληροφορικής στη Α' Γυμνασίου και έχει εφαρμοστεί δυο φορές με επιτυχία. Η διάρκεια εφαρμογής της ορίζεται σε 3-4 διδακτικές ώρες, ανάλογα με το επίπεδο των μαθητών. Η Ιστοεξερεύνηση εξυπηρετεί δύο κατηγορίες στόχων: η πρώτη περιλαμβάνει γνωστικούς στόχους σχετικούς με την εξέλιξη των Υπολογιστών και η δεύτερη στόχους που αφορούν δεξιότητες σχετικές με την εφαρμογή της Ιστοεξερεύνησης. Συγκεκριμένα, οι μαθητές αφού χωριστούν σε ομάδες καλούνται:

- να εργαστούν ομαδικά
- να επισκεφτούν τους προτεινόμενους Ιστότοπους και να αναζητήσουν πληροφορίες σχετικές με το θέμα της Ιστοεξερεύνησης
- να φιλτράρουν τις πληροφορίες και να τις συνδυάσουν ώστε να συνθέσουν μια εργασία
- να παρουσιάσουν τις εργασίες τους στην τάξη
- να ετερο-αξιολογήσουν τις εργασίες με χρήση Ρουμπρίκας παίρνοντας έτσι την μεταγνώση.

Η εφαρμογή της Ιστοεξερεύνησης ανέδειξε τα οφέλη που αποκόμισαν οι μαθητές και την προστιθέμενη αξία της Ιστοεξερεύνησης στην μαθησιακή διαδικασία. Επίσης προέκυψαν ερωτήματα σχετικά με την βελτίωση και την αντιμετώπιση των προβλημάτων που παρατηρήθηκαν.

Το σχολικό κλίμα ως παράγοντας βελτίωσης του εκπαιδευτικού έργου του σχολείου και η συμβολή του Σχολικού Συμβούλου

Καψάσκη Αγγελική, Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων Ρεθύμνου

Στην εισήγηση αυτή εξετάζεται το σχολικό κλίμα ως παράγοντας βελτίωσης του εκπαιδευτικού έργου μιας σχολικής μονάδας και προτείνονται καλές πρακτικές για την επίτευξή του. Μετά την εννοιολογική αποσαφήνιση του όρου, εξετάζεται η σημασία του σχολικού κλίματος για την αλλαγή και την εισαγωγή καινοτομιών στα σχολεία καθώς και η συμβολή του στην αποτελεσματικότητα της σχολικής μονάδας, με αναφορά στα χαρακτηριστικά του θετικού σχολικού κλίματος. Κατόπιν παρουσιάζονται ενδεικτικές πρακτικές, όπως η καλλιέργεια συμμετοχικών περιβαλλόντων μάθησης και αποτίμησης τόσο μεταξύ εκπαιδευτικών όσο και μαθητών, η καλλιέργεια ικανοτήτων, η ανάπτυξη σχέσεων και με τον περιβάλλοντα κοινωνικό ιστό, η συμμετοχική διοίκηση καθώς και άλλοι παράγοντες, που συμβάλλουν στη δημιουργία καλού κλίματος και ενδυναμώνουν την αίσθηση της κοινότητας μεταξύ των μελών της σχολικής μονάδας.

Στο τελευταίο μέρος εξετάζεται η συμβολή που μπορεί να έχει ο Σχολικός Σύμβουλος της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην κατεύθυνση αυτή. Προτείνονται, με βάση την βιβλιογραφία και την εμπειρία μας, ενδεικτικές δράσεις, που θα μπορούσε ο Σύμβουλος να αναλάβει, στο πλαίσιο του θεσμικού του ρόλου, προκειμένου να συμβάλει στη δημιουργία θετικού κλίματος στα σχολεία της περιοχής ευθύνης του. Οι δράσεις αυτές εστιάζουν στη βελτίωση των σχέσεων με όλους τους συμμετέχοντες στην σχολική κοινότητα, την ανάπτυξη κοινοτήτων μάθησης, στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και των διευθυντών, καθώς και στην ανάπτυξη αισθήματος ικανοποίησης μέσα από την καταξίωση και αυτοπραγμάτωση. Στοχεύουν στη δημιουργία ενός δημοκρατικού, αποτελεσματικού και ενδυναμωμένου σχολείου, προς όφελος όλων των συντελεστών της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και ο θεσμός των ΚΠΕ: Μια εκπαιδευτική γέφυρα του σχολείου με την κοινωνία και το περιβάλλον της

Κεφαλογιάννη Ζαχαρένια, Υπεύθυνη ΚΠΕ Ανωγείων, **Βρέντζος Βαγγέλης**, Αναπλ. Υπευθύνου ΚΠΕ, **Καλομοίρη Αγάπη**, μέλος Π.Ο. ΚΠΕ, **Αλατσάκης Γιώργος**, μέλος Π.Ο. ΚΠΕ, **Δακανάλη Ερωφίλη**, μέλος Π.Ο. ΚΠΕ

Το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ) Ανωγείων, όπως όλα τα ΚΠΕ στην Ελλάδα, λειτουργεί με συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο και ο σκοπός λειτουργίας του αφορά στην ευαισθητοποίηση μαθητών και εκπαιδευτικών σε περιβαλλοντικά θέματα με στόχο την ανάπτυξη κατάλληλων στάσεων και συμπεριφορών σχετικά με το φυσικό περιβάλλον. Το ΚΠΕ υλοποιεί προγράμματα Π.Ε. στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής του για σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ακόμη, φροντίζει, με ημερίδες και δράσεις ευαισθητοποίησης σε θέματα για το Περιβάλλον και την Αειφορία, την ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας και ενηλίκων, γονέων, παιδιών και εφήβων, συλλόγων. Τα προγράμματα και οι δράσεις προωθούν τη βιωματική μάθηση μέσα από την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση.

Ο θεσμός των ΚΠΕ αποτελεί σε όλη την Ελλάδα ένα άνοιγμα και μία σύνδεση του σχολείου με την τοπική και ευρύτερη κοινωνία και τα προβλήματά της. Τα περιβαλλοντικά προβλήματα είναι σε μεγάλο βαθμό ηθικά προβλήματα και ως τέτοια πρέπει να αντιμετωπίζονται. Η έμφαση στην ανάγκη ενδιαφέροντος για όλες τις μορφές ζωής και ανάπτυξη περιβαλλοντικού ήθους συνδέει την περιβαλλοντική εκπαίδευση με την εκπαίδευση αξιών. Προϋπόθεση για τη δημιουργία παγκόσμιων υπεύθυνων συμμετοχικών πολιτών είναι η διαπαιδαγώγησή τους σύμφωνα με τις περιβαλλοντικές ιδέες, στάσεις και αξίες. Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και ο θεσμός των ΚΠΕ, μέρος της άτυπης εκπαίδευσης, αποτελεί μια εκπαιδευτική πρόταση ως γέφυρα του σχολείου με την κοινωνία και το περιβάλλον της, γιατί συνδέει τους μαθητές με τα περιβαλλοντικά και

κοινωνικά προβλήματα της τοπικής και ευρύτερης κοινωνίας που ζουν μέσα από τα προγράμματα Π.Ε., δράσεις ευαισθητοποίησης και βιωματικής ενασχόλησης. Οι μαθητές επικοινωνούν με τοπικούς φορείς, με τους κατοίκους της περιοχής μέσα από δράσεις, βιωματικά εργαστήρια, συνεντεύξεις, παιχνίδια ρόλων και είναι σε θέση να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες σχετικά με την προώθηση λύσεων. Στόχος της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης είναι να καλλιεργήσει την ενσυναίσθηση, την πολλαπλή νοημοσύνη, την ευαισθητοποίηση, και επομένως την ανάληψη δράσης.

Ο Ρόλος της Β/θμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στην Καταπολέμηση της Ανεργίας και στην Ενίσχυση της Τοπικής Οικονομίας: Σύγκριση Συστημάτων στη Ν. – Α. και στην Κεντρική Ευρώπη

Κεχρή Ζαχαρούλα, Σχολική Σύμβουλος Αγγλικής Ν. Ευβοίας,
Πράγια Ειρήνη, Νομικός-Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια ΔΠΘ

Η παρούσα εργασία εξετάζει τη δομή και τη διοίκηση της Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΔΕΕ), αναλύοντας τα σχετικά μοντέλα στη Ν.- Α. και στην Κεντρική Ευρώπη και εμβαθύνει στα συστήματα της Ελλάδας και της Γερμανίας, συγκρίνοντας δείγματα έρευνας από Στερ. Ελλάδα & Βόρ. Μπάντεν.

Κρίνεται σημαντική η σύγκριση των δύο συστημάτων στο πλαίσιο της απελευθέρωσης της ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας και των επαγγελματικών δεξιοτήτων που αποκτώνται και γίνονται δεκτές στη βάση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης όπως επίσης στην κατεύθυνση αντιμετώπισης της νεανικής ανεργίας.

Η επιστημονική υπόθεση είναι ότι ο ρόλος των διευθυντών & των κοινωνικών εταίρων είναι ενεργότερος στο «δυϊκό» γερμανικό σύστημα ΔΕΕ, με ιδιαίτερα θετική επίδραση στην καταπολέμηση της ανεργίας και στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας. Ως εκ τούτου, διερευνώνται τρία ερευνητικά ερωτήματα μέσω ερωτηματολογίων που διανεμήθηκαν σε Διευθυντές σχολικών μονάδων στην Ελλάδα και στη Γερμανία, ενώ επίσης πραγματοποιείται βιβλιογραφική έρευνα για συλλογή γενικότερων στατιστικών στοιχείων. Ειδικότερα τα ερωτήματα εστιάζουν στα εξής: ποιος ο βαθμός και το είδος συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων στις διεργασίες των επαγγελματικών εκπαιδευτηρίων, ποιες οι συμβουλευτικές επιτροπές για την λειτουργία ειδικοτήτων και ποιος ο βαθμός αυτονομίας των διευθυντών.

Στο θεωρητικό πλαίσιο εξετάζονται μοντέλα διοίκησης της εκπαίδευσης όσον αφορά την ευελιξία, την αποκέντρωση και τις μεθόδους μετάβασης στην αποκεντρωμένη διοίκηση. Παρουσιάζονται επίσης συστήματα ΔΕΕ σε χώρες της Ν.Α. και της Κεντρικής Ευρώπης και η σύνδεσή τους με την τοπική οικονομία.

Κλείνοντας, σχολιάζεται η επιστημονική υπόθεση βάσει ερωτηματολογίων & στατιστικών στοιχείων και παρουσιάζονται καλές πρακτικές από το Βόρ. Μπάντεν στην προοπτική της σύζευξης προσφοράς και ζήτησης επαγγελματικών δεξιοτήτων στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα μέσω: προσαρμοσμένης τεχνογνωσίας & καλών πρακτικών, ενεργού συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων, ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης, αναβάθμισης της «εικόνας» της ΔΕΕ, συστηματικής συλλογής στοιχείων, ενίσχυσης της ανάπτυξης νέων δεξιοτήτων και πιστοποίησης τους, αποκέντρωση στη λήψη αποφάσεων και τέλος μέσω της δέσμευσης των πολιτικών δυνάμεων για εφαρμογή μακροπρόθεσμου συμφωνημένου πλαισίου για την ΔΕΕ.

Ο Δάσκαλος στην εποχή της κρίσης

Κληματοσάκη Μαρία, Δασκάλα, Δ/ντρια 10ου Δημ. Σχ. Χανίων,
Ελένη Βορεινάκη, Δασκάλα 10ου Δημ. Σχ. Χανίων

Η σημερινή εποχή χαρακτηρίζεται από φαινόμενα έντονης αμφισβήτησης αξιών και θεσμών. Η αμφισβήτηση αυτή απορρέει από τη δεινή κοινωνική, οικονομική και συναισθηματική κατάσταση που βιώνει σήμερα η χώρα μας και έχει βέβαια αντίκτυπο στο σχολείο και στους μαθητές μας.

Ο Δάσκαλος σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να μένει απαθής, αδιάφορος και πολύ περισσότερο, απλά κριτής. Οφείλει να γνωρίζει το κοινωνικό προφίλ του μαθητή του. Το πεινασμένο παιδί... Το τρομοκρατημένο και φοβισμένο... Το παραμελημένο και κακοποιημένο. Να δώσει στις τάξεις ένα άλλο χρώμα, πιο ανθρώπινο, πιο ζωηρό, πιο κοινωνικό. Να επισημάνει σε όλους τους τόνους και προς όλες τις κατευθύνσεις ότι το σχολικό σύστημα δεν έχει το δικαίωμα να δημιουργεί παραμελημένα παιδιά. Να σκύψει πάνω στα παιδιά των "τελευταίων θρανίων", να αφουγκραστεί τις ανάγκες τους, να τους μάθει γράμματα. Να μην επιτρέψει από συναδελφική αλληλεγγύη, σε κανέναν να κάνει τον "στιγματισμό" διδακτέα ύλη. Να κατεβάσει την καρδιά του από την έδρα, να αφουγκραστεί τα χτυποκάρδια, να διεγείρει την παρατηρητικότητα τους και την κρίση τους, να τους αναγκάσει να πάρουν αποφάσεις, να τους δώσει επιχειρήματα, να τους ωθήσει στη συνειδητοποίηση, να τους προετοιμάσει για μια ποιοτική επανάσταση.

Στο σχολείο μας δάσκαλοι, γονείς και μαθητές αποδεικνύουν ότι η αντίσταση στην κρίση δεν περνά αναγκαστικά μέσα από το... πορτοφόλι. Με συνοδοιπόρο το «ΚΥΤΤΑΡΟ ΧΑΛΕΠΑΣ» και όπλα το «Παντοπωλείο Αλληλεγγύης», τον «Τοίχο της Καλοσύνης» τη συγκέντρωση φαρμάκων για το «Κοινωνικό Φαρμακείο-Ιατρείο», τη συλλογή πλαστικών καπακιών για αγορά αναπηρικού αμαξιδίου, τη συγκέντρωση ειδών πρώτης ανάγκης για τους μετανάστες, την επίσκεψη σε κέντρο φιλοξενίας στον Ελαιώνα, τη συνύπαρξη σε κοινές δράσεις μαθητών με γιαγιάδες και παππούδες από το Δημοτικό Γηροκομείο, τη συγκέντρωση τροφίμων για το «Χαμόγελο του Παιδιού» και επίσκεψη σε σπίτι του, τη συνύπαρξη μαθητών και οικοτρόφων από κοινωνικές δομές ή ειδικών σχολείων της πόλης μας, τη δημιουργία ποικίλων φροντιστηριακών και άλλων απογευματινών δωρεάν δραστηριοτήτων στο σχολείο (για μικρούς και μεγάλους), τη δημιουργία ραδιοφωνικών εκπομπών και ταινιών μικρού μήκους και πολλά άλλα.

Ο Δάσκαλος στην εποχή της κρίσης έχει μάθει να μην υπολογίζει την ώρα, να δίνει απ' το υστέρημά του, να προσφέρει ελπίδα και φως στην παιδική ψυχή. Να οδηγεί πάντα προς την πορεία του ήλιου του ολόφωτου, το καράβι της ελπίδας, που μεταφέρει το ανεκτίμητο πλήρωμα κάθε χώρας: τα παιδιά της!!!

Πρόγραμμα Συναισθηματικής Αγωγής - Προάγοντας την ψυχική ανθεκτικότητα των παιδιών

Κοκκιιάδη Μαρία, Εκπ/κός ΠΕ70, **Κρητσωτάκη Καλλιόπη**, Εκπ/κός ΠΕ70, **Ζησιάδου Ειρήνη**, Εκπ/κός ΠΕ70, **Κανταρτζόγλου Φώτιος**, Εκπ/κός ΠΕ60

Το σχολείο καλείται να ενδυναμώσει την ψυχική ευημερία και ανθεκτικότητα των μαθητών μέσα από δεξιότητες, όπως είναι η αυτορρύθμιση, η ικανότητα διαχείρισης σχέσεων και οι διαπροσωπικές δεξιότητες. Όλα αυτά είναι στοιχεία που επιτρέπουν σε ένα άτομο να είναι «ψυχικώς ανθεκτικό», δηλαδή να μπορεί να προσαρμοστεί και να εξελιχθεί ομαλά, παρά τις αντιξοότητες που συναντά στο περιβάλλον του. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω δεδομένα, προχωρήσαμε στον σχεδιασμό δραστηριοτήτων συναισθηματικής αγωγής που αφορούσαν στην Α' και Β' τάξη Δημοτικού υπό τη θεματική «Προάγοντας την ψυχική ανθεκτικότητα των παιδιών». Οι δραστηριότητες αυτές υλοποιήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα Οκτωβρίου - Δεκεμβρίου.

Τον μήνα Οκτώβριο, οι μαθητές της Α' Δημοτικού ασχολήθηκαν με δραστηριότητες ανάπτυξης εμπιστοσύνης και ενδυνάμωσης της ομάδας. Κατά τον Νοέμβριο και Δεκέμβριο, ασχολήθηκαν με την αναγνώριση και την έκφραση των συναισθημάτων. Αναλυτικότερα, κατανόησαν την έννοια του συναισθήματος καθώς και λεκτικά δυσνόητα συναισθήματα και διαχώρισαν τα θετικά από τα αρνητικά συναισθήματα. Μέσα από την κίνηση του σώματος και τους μορφασμούς του προσώπου εξέφρασαν συναισθηματικές καταστάσεις. Οι μαθητές της Β' τάξης ενεπλάκησαν τους πρώτους μήνες σε

δραστηριότητες ενίσχυσης της θεμιτής επικοινωνίας και της αυτοεκτίμησης. Στη συνέχεια, ασχολήθηκαν με διαδικασίες καλλιέργειας συναισθηματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, ενώ ανέπτυξαν τρόπους αποτελεσματικής διαχείρισης διαφόρων συναισθημάτων αλλά και καθημερινών καταστάσεων που γεννούν τέτοιου είδους συναισθήματα.

Στόχος των προαναφερθέντων δραστηριοτήτων ήταν η προαγωγή θετικών προτύπων σχέσεων και αλληλεπίδρασης μεταξύ των μαθητών, η συνειδητοποίηση της μοναδικότητας του καθενός, η ανάδειξη της σημασίας της ομαδικότητας καθώς και η καλλιέργεια της ενσυναίσθησης. Οι δραστηριότητες αυτές σχεδιάστηκαν με γνώμονα το γνωστικό και αναπτυξιακό υπόβαθρο των συγκεκριμένων μαθητικών πληθυσμών και προσαρμόστηκαν στις ανάγκες και ιδιαιτερότητες της κάθε ομάδας. Η μεθοδολογία υλοποίησής τους έγκειται στη βιωματική και ομαδοσυνεργατική μέθοδο διδασκαλίας. Η διαθεματική προσέγγιση της θεματικής, το θεατρικό παιχνίδι, η εικαστική έκφραση και χρήση των νέων τεχνολογιών συνέβαλαν καθοριστικά στην αποδοχή του προγράμματος από τα παιδιά.

Η επιμορφωτική δράση για διευθυντές σχολικών μονάδων: «Διευθύνω-Καινοτομώ-Βελτιώνω»

Κολιοραδάκης Μιχαήλ, Σχολικός Σύμβουλος Π.Ε.

Ως Σχολικός Σύμβουλος της 1ης Περιφέρειας Π.Ε. Ν. Ρεθύμνου, στο πλαίσιο της Επιμόρφωσης των Διευθυντών των σχολικών μονάδων της Περιφέρειάς μου και αφού διαγνώστηκαν με συνέντευξη και παρατήρηση οι επιμορφωτικές τους ανάγκες, σχεδιάστηκε επιμορφωτική δράση διάρκειας 10 τριώρων συναντήσεων, από Σεπτέμβριο 2014 έως Ιούνιο 2015, με τίτλο: «Διευθύνω, Καινοτομώ, Βελτιώνω». Λαμβάνοντας υπόψη μας τις βασικές αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων, οργανώθηκαν επισκέψεις Διευθυντών σε σχολικές μονάδες, ξεναγήσεις και βιωματικά εργαστήρια για προσέγγιση θεματικών ενοτήτων που αφορούν σε θέματα ηγεσίας και διοίκησης σχολείου.

Σκοπός της δράσης στον οποίο έγκειται η σημαντικότητα της καινοτομίας, είναι να γνωρίσουν οι Διευθυντές σχολικά συγκροτήματα διαφόρων τύπων, να ανταλλάξουν απόψεις και προβληματισμούς σε θέματα που αφορούν στην ηγεσία, στην διοίκηση του σχολείου, στις καινοτομίες και στη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης γενικότερα.

Οι θεματικές ενότητες που προσεγγίστηκαν ήταν οι εξής:

1. Διοίκηση σχολικής μονάδας
2. Καινοτόμες δράσεις και καλές πρακτικές
3. Υλικοτεχνική υποδομή- Ασφάλεια μαθητών
4. Διαχείριση γονέων
5. Διαπροσωπικές σχέσεις των μελών του συλλόγου διδασκόντων
6. Αξιολόγηση – Αυτοαξιολόγηση μαθητή
7. Διαχείριση εκπαιδευτικών ειδικοτήτων
8. Διδακτική μεθοδολογία
9. Βιβλία – διδακτέα ύλη
10. Σχολική βία

Μηχανισμοί πλαισίωσης, πρακτικές και προοπτική της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης: Η περίπτωση του μαθητικού πληθυσμού των Ρομά

Κολυμπάρη Τάνια, Εκπ/κός Α/θμιας, Υπ. Διδάκτωρ-Παν/μιο Ιωαννίνων,
Κτενίδου Δέσποινα, Ειδική Σύμβουλος Υφυπουργού Παιδείας

Ο προσανατολισμός προς τη δημιουργία συμπεριληπτικών εκπαιδευτικών συστημάτων αποτελεί πλέον κυρίαρχη τάση σε ευρωπαϊκό και σε διεθνές επίπεδο. Διεθνείς οργανισμοί, η Ευρωπαϊκή Ένωση, το Συμβούλιο της Ευρώπης και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προωθούν με

ψηφίσματα τη συνεκπαίδευση πληθυσμών με διαφοροποιημένες πολιτισμικές ορίζουσες. Μέσω της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και κάτω από την ομπρέλα της συνεκπαίδευσης (inclusive education) τα κράτη επιχειρούν να υπερβούν το μονοπολιτισμικό τους προσανατολισμό και να λάβουν υπόψη τον γλωσσικό και πολιτισμικό πλουραλισμό που συναντάται στον μαθητικό πληθυσμό. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, σε εναρμόνιση με τις ευρωπαϊκές κατευθύνσεις, αναπτύσσει δράσεις που στοχεύουν στην ένταξη και τη συμμετοχή όλων των πολιτισμικών ομάδων.

Σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας είναι να διερευνήσει τους «μηχανισμούς πλαισίωσης» που υπηρετούν την προώθηση της συμπερίληψης στην εκπαίδευση του μαθητικού πληθυσμού των Ρομά. Σε αυτήν την κατεύθυνση εξετάζονται κείμενα υπερεθνικών οργανισμών και προγράμματα εθνικής εμβέλειας που αναπτύχθηκαν υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας. Αρχικά, παρουσιάζονται τα βασικά χαρακτηριστικά των προγραμμάτων που υλοποιήθηκαν από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ) και το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ). Εν συνεχεία, με αφετηρία τους αρχικούς άξονες σχεδιασμού των εν λόγω προγραμμάτων μελετάται με κριτική ματιά το χάσμα ανάμεσα στη ρητορική των επίσημων δηλώσεων και στην υλοποίησή τους. Τέλος, εξετάζεται η προοπτική τους στο μέλλον σαν γραμμική συνέχιση των μέχρι σήμερα υφιστάμενων πρακτικών στο ελληνικό σχολείο.

Πρόταση Διδακτικού Σεναρίου για ευαισθητοποίηση σε κοινωνικά ζητήματα μέσω της παιδικής λογοτεχνίας

Κονιτοπούλου Βασιλική Ειρήνη, Διδάκτωρ Ψυχολογίας Εκπαίδευσης, Εκπ/κός ΠΕ70,
Χαρίκλεια Νεφέλη Δερδελάκου, Μάστερ Παιδική Λογοτεχνία, Εκπ/κός ΠΕ70

Το σύγχρονο σχολείο ενώ παρέχει πληθώρα γνώσεων στη μαθητική κοινότητα, φαίνεται να μην την προετοιμάζει επαρκώς για κριτική ανάγνωση σοβαρών κοινωνικών ζητημάτων. Παρατηρείται, επίσης, έλλειμμα εξειδικευμένων ποιοτικών ερευνών που να πραγματεύονται τον σχεδιασμό, την υλοποίηση ή και την αξιολόγηση διδασκαλιών ως προς την κοινωνική ευαισθητοποίηση και την κριτική ανάγνωση του κειμενικού περιεχομένου.

Απόρροια αυτής της παρατήρησης είναι η παρούσα εργασία, αφού θέτει ως στόχο της την ολοκληρωμένη περιγραφή ενός Διδακτικού Σεναρίου αξιοποιώντας ένα λογοτεχνικό παιδικό βιβλίο γνώσεων υπό το πρίσμα της ευαισθητοποίησης για επίκαιρα κοινωνικά φαινόμενα.

Επιλέγουμε να χρησιμοποιήσουμε ένα λογοτεχνικό βιβλίο γνώσεων, γιατί ως μεικτό είδος (λογοτεχνικό-πληροφοριακό) μπορεί να αξιοποιηθεί ως υλικό για κριτική ανάλυση, αποκόμιση πληροφοριών, ευαισθητοποίηση και τέρψη. Συγκεκριμένα, βασιζόμενοι στις αρχές της κειμενικής κατανόησης που αντιστοιχούν όχι μόνο στα επίπεδα επιφανειακής ανάγνωσης, αλλά βαθύτερης και αναστοχαστικής, οι μαθητές δύναται να σταθούν κριτικά απέναντι στα θιγόμενα κοινωνικά ζητήματα. Προς την ίδια κατεύθυνση, ο εντοπισμός της ιδεολογίας του συγγραφέα, σύμφωνα με τη θεωρία της παιδικής λογοτεχνίας, καλεί τα παιδιά αναγνώστες να δεχθούν ή να απορρίψουν τις θέσεις του. Ταυτόχρονα, ως λογοτεχνικό βιβλίο, κεντρίζει το ενδιαφέρον των μαθητών και διευκολύνει την ταύτιση τους με τα παιδιά – ήρωες.

Συνοψίζοντας, στο θεωρητικό μέρος της εισήγησής μας θα γνωρίσουμε α) τη δομή μιας διδασκαλίας που ενισχύει την κριτική κατανόηση των αναγνώστων, β) μεθόδους ανάλυσης της ιδεολογίας του συγγραφέα, και γ) το ρόλο της ταύτισης του παιδιού αναγνώστη με τον πρωταγωνιστικό χαρακτήρα. Στο δεύτερο μέρος, θα παρουσιάσουμε το Διδακτικό Σενάριο που θα πληροί τους παραπάνω άξονες. Καταλήγοντας, θεωρούμε ότι η διατύπωση εξειδικευμένων προτάσεων, όπως στην παρούσα εργασία, επιτρέπουν να προχωρήσουμε σε μια διδακτική αλλαγή όσον αφορά στον προβληματισμό των μαθητών για τα κοινωνικά φαινόμενα.

**Παρουσίαση διδακτικής πρότασης - καλής πρακτικής με στόχο την
ευαισθητοποίηση των μαθητών σε θέματα που σχετίζονται με το περιβάλλον
«Ανακύκλωση οικιακού ελαιολάδου για παραγωγή βιοκαυσίμου και σαπουνιού»**

Κορακάκη Ελένη, Χημικός, Καθ. ΓΕΛ Γαζίου

Ένα από τα μείζονα θέματα των σύγχρονων αναπτυγμένων κοινωνιών είναι η διαχείριση των οικιακών απορριμμάτων και η εύρεση τρόπων μείωσης του ρυπαντικού τους φορτίου. Οι μαθητές, ως αυριανοί πολίτες του κόσμου, πρέπει να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα που σχετίζονται με την διαχείριση των οικιακών απορριμμάτων και να αντιληφθούν την σημασία της ανακύκλωσης και της επαναχρησιμοποίησης. Άλλωστε το σχολείο οφείλει να αποσκοπεί στον εφοδιασμό του μαθητή με ικανότητες για ενεργή συμμετοχή στην προστασία του περιβάλλοντος.

Γι' αυτό η μελέτη αυτή παρουσιάζει την πειραματική διαδικασία ανακύκλωσης οικιακού ελαιολάδου για την παρασκευή δύο νέων χρήσιμων προϊόντων. Τα προϊόντα που παράγονται είναι εστέρες οξέων και γλυκερίνη. Και τα δύο αυτά προϊόντα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να καλύψουν καθημερινές ανάγκες του ανθρώπου. Οι εστέρες είναι καύσιμο (βιοντίζελ) το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί άμεσα σε καυστήρες. Η δε γλυκερίνη αποτελεί πρώτη ύλη για την παρασκευή σαπουνιού. Η πειραματική διαδικασία που παρουσιάζεται είναι απλή και οικονομική. Επίσης μπορεί να αποτελέσει αφορμή για περαιτέρω συζήτηση και προβληματισμό των μαθητών σε θέματα προστασίας περιβάλλοντος καθώς και αντικείμενο για την μελέτη του ρυπαντικού φορτίου των ελαίων. Η συγκεκριμένη καλή πρακτική μπορεί να ενταχθεί στη διδασκαλία του μαθήματος της Διαχείρισης Φυσικών Πόρων της Α' Λυκείου ή της Χημείας της Β' Λυκείου.

**Εργασιακός εκφοβισμός: παράγοντες εμφάνισης και συνέπειες του φαινομένου.
Ο αντίκτυπος του φαινομένου στο σχολικό περιβάλλον**

Κουσκουρίδα Φραγκούλα, ΠΕ 70, Δ/ντρια 5ου Δημ. Σχ. Ν. Αλικαρνασσού

Η χρήση συνεχούς επιθετικής συμπεριφοράς απέναντι σε συνάδελφο, πολλές φορές χωρίς λόγο, ονομάζεται Εργασιακή Ψυχολογική Κακομεταχείριση. Ο πρωταρχικός στόχος είναι η υποταγή και ο συναισθηματικός έλεγχος του θύματος και ο εκφοβισμός του υπόλοιπου προσωπικού.

Πρόκειται για συμπεριφορά που οφείλεται σε κοινωνικο-οικονομικούς παράγοντες σχετικούς με διακρίσεις φύλου, θρησκείας, εθνικότητας, ηλικίας, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού και άλλων διαφορετικότητων και που δύσκολα αντιμετωπίζεται, καθώς ο θύτης, σε αντίθεση με τα χαρακτηριστικά του σχολικού εκφοβισμού, ακολουθεί το θεσμοθετημένο πλαίσιο που αφορά στο περιβάλλον εργασίας. Αυτή η συμπεριφορά πολλές φορές είναι δύσκολο να αναγνωριστεί και από τον ίδιο τον εργαζόμενο, καθώς δεν είναι ιδιαίτερα γνωστή, ωστόσο προκαλεί πολλά προβλήματα, με κυριότερο αυτό του κοινωνικού αποκλεισμού του θύματος.

Το φαινόμενο έχει διάφορες συνέπειες όπως άγχος, πονοκεφάλους και διάφορα άλλα σωματικά και ψυχικά προβλήματα. Το πρόβλημα μπορεί να γίνει ιδιαίτερα οξύ και μη διαχειρίσιμο, καθώς το θύμα δεν μπορεί εύκολα να αντιδράσει, αφού δεν υπάρχει καν το κατάλληλο νομοθετικό πλαίσιο, στο οποίο θα μπορούσε να προσφύγει ο εργαζόμενος.

Ο εργασιακός εκφοβισμός εμφανίζεται και στο σχολικό περιβάλλον, ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς. Είναι μία σοβαρότατη δυσλειτουργία, καθώς, ειδικά στο χώρο του σχολείου, εκτός από τα προβλήματα που προκαλεί στην υγεία και στον ψυχισμό του θύματος, έχει και σοβαρές συνέπειες και στην ποιότητα του εκπαιδευτικού έργου, αφού η λειτουργικότητα του εκπαιδευτικού πλήττεται σοβαρά.

Είναι, ως εκ τούτου, επιβεβλημένη η καταγραφή της έκτασης του φαινομένου και η λήψη μέτρων που θα ανακουφίσουν τόσο το θύμα όσο και την εκπαιδευτική πραγματικότητα του σχολείου.

Erasmus Placement στο Σχολείο: η σημασία του και ο ρόλος του μέντορα

Κουσκουρίδα Φραγκούλα, ΠΕ 70, Δ/ντρια 5ου Δημ. Σχ. Ν. Αλικαρνασσοῦ

Το πρόγραμμα Erasmus Placement είναι ένα πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο του οποίου φοιτητές μπορούν να πραγματοποιήσουν πρακτική άσκηση. Η άσκηση αυτή μπορεί να υλοποιηθεί σε όλες σχεδόν τις ευρωπαϊκές χώρες για διάστημα 3 έως 12 μηνών και μπορεί να λάβει χώρα σε πανεπιστήμιο, σε ερευνητικό κέντρο, σε εταιρεία, σε οργανισμό ή και σε σχολείο στο εξωτερικό, με στόχο την απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας. Η περίοδος της πρακτικής άσκησης αναγνωρίζεται ως μέρος των σπουδών, ενώ παρέχεται και μερική χρηματοδότηση.

Σημαντικό ρόλο στην πραγματοποίηση της πρακτικής παίζει ο μέντορας, ο οποίος αναλαμβάνει το ρόλο του καθοδηγητή, του εμπνευστή που καλλιεργεί κλίμα εμπιστοσύνης, που βοηθάει και υποδεικνύει, συμβουλεύει και καθοδηγεί, αναγνωρίζει και επιβραβεύει, παρέχει επαγγελματική υποστήριξη, διαμορφώνει, επεξηγεί και μοιράζεται στρατηγικές. Στην περίπτωση που η πρακτική άσκηση γίνεται στο σχολείο, ο μέντορας είναι, επιπλέον, ο διαμεσολαβητής ανάμεσα στον ασκούμενο και στα μέρη της σχολικής κοινότητας.

Η εμπειρία από την υλοποίηση πρακτικής άσκησης φοιτητών από ξένες χώρες στο σχολείο μας, συνιστά μια εξαιρετική εμπειρία για όλη την εκπαιδευτική κοινότητα, καθώς αποτελεί μια μοναδική ευκαιρία συνειδητοποίησης της διαφορετικότητας και της πολυπολιτισμικότητας, εμπλουτίζει το προσφερόμενο παιδαγωγικό έργο και συμβάλει στην πολιτισμική επικοινωνία και αποδοχή, με αποτέλεσμα την ενίσχυση της ταυτότητας του ευρωπαίου πολίτη, από όλα τα μέρη της σχολικής πραγματικότητας.

Εξερευνώντας τα Μουσεία και τους χώρους Πολιτιστικής Κληρονομιάς με τη χρήση Νέων Τεχνολογιών: Η εμπειρία από τη Δράση Erasmus KA1

Κουσκουρίδα Φραγκούλα, ΠΕ 70, Δ/ντρια 5ου Δημ. Σχ. Ν. Αλικαρνασσοῦ, **Μίξης Κοσμάς**, ΠΕ70, **Γιαουρτά Μαρία**, ΠΕ70, **Μουτσάκη Αγγελική**, ΠΕ11, **Σοφιανίδου Σοφία**, ΠΕ70

Το 5ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Αλικαρνασσοῦ στο πλαίσιο του Erasmus+ KA1 έχει διαμορφώσει το Σχέδιο Ανάπτυξης του με άξονα τη χρήση των μουσείων και της παράδοσης ως μέσο διδασκαλίας και μάθησης σε τοπικό και σε ευρωπαϊκό επίπεδο με τη χρήση ηλεκτρονικής μάθησης και με βιωματικές δραστηριότητες έξω από την τάξη κατά τις οποίες θα χρησιμοποιούνται και ηλεκτρονικές συσκευές.

Ο κύριος σκοπός μας είναι η διασύνδεση των μουσείων του τόπου μας με άλλα ευρωπαϊκών χωρών, μέσα από την τεχνολογία και τις σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας για τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής πολιτιστικής και πολιτισμικής κληρονομιάς, με στόχο τη διαμόρφωση ευρωπαίων πολιτών συνειδητοποιημένων και περήφανων για την εθνική και ευρωπαϊκή τους κληρονομιά η οποία είναι η βάση του ευρωπαϊκού οικοδομήματος.

Κύρια επιδίωξη μας είναι τα μουσεία να αποτελέσουν πηγή μάθησης ευχάριστη, σύγχρονη και πολυεπίπεδη μέσα από την ενασχόλησή μας με διαφορετικά είδη μουσείων τα οποία θα μας προσφέρουν τη δυνατότητα θεματικής διασύνδεσης του θέματος με διάφορα διδακτικά αντικείμενα του προγράμματος, μέσα από βιωματικές δραστηριότητες, οι οποίες θα ενδυναμώσουν την ευρωπαϊκή πολιτιστική ταυτότητα. Η χρήση των ηλεκτρονικών συσκευών αποσκοπεί, επίσης, στη συνειδητοποίηση εκ μέρους των μαθητών των δικαιωμάτων που έχουν όσον αφορά στη χρήση τους.

Τα αποτελέσματα της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και της αλλαγής της κουλτούρας του Σχολείου στην προσέγγιση των Μουσείων και των χώρων Πολιτιστικής Κληρονομιάς είναι ιδιαίτερα σημαντικά και σηματοδοτούν τη μια νέα σχέση μεταξύ του Σχολείου και του Πολιτιστικού μας Περιβάλλοντος.

Κατανοώντας την προαγωγή της υγείας και το κοινωνικό κεφαλαίο μέσα από την πρακτική εφαρμογή της Κοινωνικής Εργασίας με Κοινότητα (ΚΕΚ)

Κούτρα Κλειώ, PhD, MPH, BSW, Καθ. Εφαρμογών, Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, ΤΕΙ Κρήτης, **Κοθώνα Βάσω**, **Κλώσσου Ζέφη**, **Φωκιανός Γιώργος**, Κοιν. Λειτουργός

Για την καλύτερη κατανόηση του ρόλου και της στρατηγικής ανάπτυξη της κοινότητας, η οποία έχει άμεση σχέση με την προαγωγή της υγείας μέσα από την αξιοποίηση του κοινωνικού κεφαλαίου υπό το πρίσμα της κοινότητας, καθώς και την κοινωνική πρακτική εργασία θα παρουσιάσουμε ένα παράδειγμα στον τομέα της εκπαίδευσης των φοιτητών της κοινωνικής εργασίας στην κοινότητα των Καμινίων.

Το Πρόγραμμα Πρόληψης των Συμπεριφορών Κινδύνου των Νέων (PRiHeB) ξεκίνησε να τρέχει από το 2009 σε μια αστική περιοχή του Ηρακλείου Κρήτης και επικεντρώνεται στο πώς το εργαστήριο παρεμβαίνει στην αυξημένη κατανάλωση αλκοόλ των νέων μέσα από την αξιοποίηση του κοινωνικού κεφαλαίου της κοινότητας.

Αποδέκτης αυτής της παρέμβασης είναι το σύνολο των νέων της κοινότητας Καμινίων, ηλικίας 6 έως 18 ετών. Συγκεκριμένα, η παρέμβαση πραγματοποιήθηκε σε εστιασμένες ομάδες σε παιδιά ηλικίας 10-12 ετών, κατά τη περίοδο 2013-2014, του 26ου δημοτικού σχολείου Καμινίων καθώς και σε εφήβους ηλικίας 14-15 ετών του 8ο γυμνάσιου, όπως, επίσης, πραγματοποιήθηκαν και σεμινάρια σε γονείς και εκπαιδευτικούς.

Η αρχική αξιολόγηση έδειξε πως οι μαθητές δεν είχαν επαρκείς γνώσεις για τις επιπτώσεις της χρήσης του αλκοόλ στον οργανισμό, επίσης ένα ικανοποιητικό ποσοστό του δείγματος έχει δοκιμάσει κάποιο αλκοολούχο ποτό, παρά το νεαρό της ηλικίας του. Μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος, οι απόψεις των συμμετεχόντων τροποποιήθηκαν και ήταν εμφανής η διαφοροποίησή τους από τις αρχικές. Η πλειοψηφία του δείγματος φάνηκε να έχει κατανοήσει πως οι επιπτώσεις της χρήσης του αλκοόλ είναι καταστροφικές σε ολόκληρο τον ανθρώπινο οργανισμό.

Η Κοινωνική εργασία μέσα από διεπιστημονικές συνεργασίες μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο, τόσο στη διερεύνηση και ανάδειξη προβλημάτων δημόσιας υγείας, όσο και στην αναζήτηση πόρων και συνεργασιών της τοπικής κοινωνίας και των υπηρεσιών υγείας αναπτύσσοντας το κοινωνικό κεφάλαιο της κοινότητας που θα προάγει την υγεία προς όφελος των κοινοτήτων.

Η επίδραση του κοινωνικού κεφαλαίου και των κοινωνικοδημογραφικών χαρακτηριστικών στις συμπεριφορές κινδύνου και στη σεξουαλική συμπεριφορά υγείας των μαθητών του νομού Ηρακλείου Κρήτης

Κούτρα Κλειώ, PhD, MPH, BSW, Καθ. Εφαρμογών, Τμήμα Κοιν. Εργασίας, ΤΕΙ Κρήτης, **Παπανικολάου Σταυρούλα**, Κοιν. Λειτουργός, **Σεγιέτ Μαρία**, Κοιν. Λειτουργός, **Λυκοπάντη Χριστίνα**, Κοιν. Λειτουργός

Η φύση της εφηβείας, με τον ριψοκίνδυνο χαρακτήρα της, σε συνδυασμό με τις ορμόνες της εφηβείας και τις βιοσωματικές αλλαγές που συνοδεύουν αυτή την περίοδο της ζωής του ατόμου μπορεί να κατευθύνει τους νέους προς οποιοδήποτε κίνδυνο.

Σκοπός της συγκεκριμένης έρευνας είναι η μελέτη της επίδρασης του κοινωνικού κεφαλαίου και των κοινωνικοδημογραφικών χαρακτηριστικών (φύλο, ηλικία, τόπος γέννησης, καταγωγής και διαμονής) στις συμπεριφορές κινδύνου (κάπνισμα, κατανάλωση

οινοπνευματωδών ποτών, χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών και σεξουαλική συμπεριφορά) των μαθητών. Η μελέτη βασίστηκε στη θεώρηση του κοινωνικού κεφαλαίου που σύμφωνα με τον Putnam (2001) τεκμηριώνει πως οι κοινότητες με υψηλό κοινωνικό κεφάλαιο εμφανίζουν καλύτερους δείκτες υγείας.

Τα ερευνητικά δεδομένα, συλλέχθηκαν το 2008, υιοθετώντας τυχαία δειγματοληψία ως προς την επιλογή των σχολείων, λαμβάνοντας υπόψη τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ηρακλείου. Το τελικό δείγμα περιλάμβανε 658 μαθητές της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ηλικίας 16 έως 18 ετών, που ζουν σε αγροτικές και αστικές περιοχές.

Έτσι τεκμηριώθηκε, πως το υψηλό κοινωνικό κεφάλαιο δρα επιβαρυντικά στη μη τήρηση προστατευτικών μέσων στην σεξουαλική συμπεριφορά του έφηβου μαθητή. Σύμφωνα με τους τέσσερις συμπεριφορικούς παράγοντες υγείας που μελετήσαμε, διαφαίνεται τα αγόρια να διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο απ' τα κορίτσια, αλλά τα κορίτσια να είναι πιο επιρρεπή στην ανάπτυξη πολλαπλών συμπεριφορικών παραγόντων κινδύνου. Σημαντική η συμβολή των φίλων των ερωτώμενων, που ασκούν σημαντική επίδραση στην εμφάνιση επικίνδυνων συμπεριφορών, με τα αγόρια φίλους να επηρεάζουν σε μεγαλύτερο βαθμό, κυρίως στη χρήση οινοπνευματωδών ποτών και στο κάπνισμα. Ωστόσο, η μορφή της οικογένειας που ανήκει ο μαθητής και οι σχέσεις μέσα σ' αυτή, φαίνεται να επηρεάζουν, αλλά όχι να διαφοροποιούν το κοινωνικό κεφάλαιο και τον συνολικό κίνδυνο.

Σειρά προτάσεων διατυπώθηκαν αναφορικά με παρεμβάσεις πρόληψης και αντιμετώπισης, που εστιάζουν και ενισχύουν τους θετικούς προστατευτικούς παράγοντες και αντίστοιχα μειώνουν τους επιβαρυντικούς παράγοντες διασφαλίζοντας την υγεία των μαθητών.

Οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες της περιόδου 1917-1920 και τα Νέα Αναγνωστικά

Κουτσουδάκη Αικατερίνη, MSc, Εκπ/κός ΠΕ70, Φιλόλογος ΠΕ02

Μέσα από μία γρήγορη αναδρομή στο παρελθόν του ελληνικού κράτους, διαπιστώνουμε ότι η εκπαίδευση αποτέλεσε σε όλες τις χρονικές περιόδους, κύρια μέριμνά του και πέρασε από διάφορα στάδια. Οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες πολλές, κάποιες από αυτές δεν ολοκληρώθηκαν και άλλες διήρκεσαν μικρό χρονικό διάστημα και ανεστάλησαν.

Στην παρούσα εισήγηση θα αναφερθώ στις μεταρρυθμιστικές προσπάθειες της περιόδου 1917-1920 και στα αναγνωστικά που εγκρίνονται την περίοδο αυτή. Σκοπός μου είναι να παρουσιάσω μέρος ευρημάτων ολοκληρωμένης πολύχρονης επιστημονικής εργασίας. Θα σκιαγραφήσω το αξιακό σύστημα της εποχής όπως αυτό προβάλλεται μέσα από τα νέα αναγνωστικά της περιόδου αυτής, αξιοποιώντας την ανάλυση περιεχομένου και παραθέτοντας αντιπροσωπευτικά αποσπάσματα των αναγνωστικών. Μην ξεχνάμε ότι το σχολείο αποτελεί έναν θεσμό του κράτους, το οποίο πέρα από τις γνώσεις στοχεύει στο να μεταδώσει στη νέα γενιά τις αξίες, τους κοινωνικούς κανόνες και γενικότερα την κουλτούρα της κοινωνίας όπου εντάσσεται και με αυτό συνδέονται άμεσα η σχολική πραγματικότητα, η μέθοδος διδασκαλίας, τα αναγνωστικά βιβλία κλπ. Τα νέα αναγνωστικά βιβλία δέχθηκαν δριμεία κριτική. Δε θα παραλείψω να αναφερθώ στις θέσεις των επικριτών τους, των οποίων η κριτική δεν περιορίστηκε μόνο στη γλώσσα στην οποία ήταν γραμμένα, αλλά είχε στόχο και το περιεχόμενό τους. Μέσα από τη συστηματική ανάλυση του περιεχομένου των αναγνωστικών θα καταδειχθεί αν η κριτική των επικριτών ευσταθεί και σε ποιο βαθμό.

Τα αναγνωστικά της μεταρρύθμισης του 1917 κόμιζαν κάτι νέο, καινοτόμο για την εποχή τους, διέφεραν από τα προηγούμενα τόσο στη γλώσσα συγγραφής τους όσο και στο νέο πνεύμα που έφεραν, διαπνέονταν από τις αρχές του Σχολείου Εργασίας. Θα παρουσιάσω εν συντομία αποσπάσματα από τα αναγνωστικά εκείνης της περιόδου, τα οποία αξιοποιούνται μέσα από τα σύγχρονα σχολικά εγχειρίδια, που χρησιμοποιούνται στην καθημερινή διδακτική πράξη, αναδεικνύοντας τη διαχρονική τους αξία.

Σχεδιάζοντας ενδοσχολικά δίκτυα επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών: Ένα παράδειγμα καινοτόμου επιμορφωτικού προγράμματος

Κουτσουράκη Στέλα, PhD, Σχολική Σύμβουλος Α/θμιας Εκπ/σης

Η ποιότητα του εκπαιδευτικού έργου συνδέεται άρρηκτα με την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών. Τα σύγχρονα διαρκώς και ταχέως μεταβαλλόμενα περιβάλλοντα μάθησης και, συνεπακόλουθα, οι διαφοροποιημένοι και σταθερά διαφοροποιούμενοι νέοι ρόλοι που απαιτείται να αναλαμβάνουν οι εκπαιδευτικοί επιβάλλουν πλέον επιμόρφωση δια βίου και μάλιστα με προσεγγίσεις τέτοιες που θα υιοθετούν και θα αξιοποιούν μεθόδους και τεχνικές υποστηρικτικές ενός διαρκούς μετασχηματισμού της εκπαιδευτικής πρακτικής. Ένας τέτοιος μετασχηματισμός υιοθετείται συνήθως από τους εκπαιδευτικούς μέσω της εμπειρίας, της συμμετοχής σε τυπικής και άτυπης μορφής επιμόρφωση και της συστηματικής (επαν)εξέτασης της διδασκαλίας τους. Η διαπίστωση δε της βελτίωσης της διδασκαλίας και των αποτελεσμάτων της (μέσω της διαδικασίας μάθησης) ωθεί τους εκπαιδευτικούς να ανταποκρίνονται σε νέες διδακτικές προσεγγίσεις, προγράμματα ή καινοτομίες.

Το αποτελεσματικό σχολείο του παρόντος, πολύ περισσότερο δε του μέλλοντος, δεν αρκείται στον εκπαιδευτικό διαμεσολαβητή της γνώσης, αλλά αναζητά τον εκπαιδευτικό σχεδιαστή και συν-δημιουργό των περιβαλλόντων μάθησης. Είναι σαφές ότι ένας τέτοιος ρόλος προϋποθέτει επαγγελματική ανάπτυξη, η οποία είναι αποτελεσματικότερη όταν βασίζεται στο σχολείο και αναδύεται μέσα απ' αυτό, με συλλογικές/συνεργατικές διαδικασίες.

Η παρούσα εργασία επιχειρώντας να συμβάλλει στη συγκεκριμένη συζήτηση παρουσιάζει μια πρόταση ενδοσχολικής επιμόρφωσης ετήσιας διάρκειας, η οποία απευθύνεται σε δασκάλους. Η επιμορφωτική δράση στοχεύει στην εξοικείωση των εκπαιδευτικών με τον ρόλο του σχεδιαστή της μαθησιακής διαδικασίας και της συλλογικής (συν)διαμόρφωσης της γνώσης σε συνεργασία με τους μαθητές και άλλους εκπαιδευτικούς. Αξιοποιεί τη διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών προκειμένου να απαντήσει σε πραγματικές ανάγκες, έχει σαφώς προσδιορισμένους στόχους και ενδιαφέρον περιεχόμενο, υιοθετεί συλλογικές και συνεργατικές διαδικασίες, ενεργητικές-συμμετοχικές μεθόδους επιμόρφωσης και προωθεί συνδιαμόρφωση πρωτότυπου εκπαιδευτικού υλικού κι εφαρμογή στην πράξη/τάξη. Στηρίζεται στις αρχές της εκπαίδευσης ενηλίκων (διασφαλίζει τη μέγιστη δυνατή ευελιξία στον χώρο, τον χρόνο και τους ιδιαίτερους ρυθμούς μάθησης των επιμορφούμενων), στη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, στην αξιοποίηση των δυνατοτήτων των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας στη διδακτική πράξη και στη φιλοσοφία των κοινοτήτων μάθησης και πρακτικής των εκπαιδευτικών.

Το σημερινό σχολείο και οι προοπτικές του

Κριτσωτάκης Εμμανουήλ, PhD, Προϊστάμενος Παιδαγωγικής και Επιστημονικής Καθοδήγησης Β/θμιας Εκπ/σης Κρήτης, Μεταπτ. Διοίκηση Σχολικών Μονάδων

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να περιγραφεί η κατάσταση που επικρατεί σήμερα στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας μας, και ειδικότερα στα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ο διάλογος και η διατύπωση προβληματισμών σχετικά με το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα ούτε καινούργιος είναι, ούτε πρωτότυπος. Αποκτά όμως ιδιαίτερα βαρύνουσα σημασία στις μέρες μας που αντιμετωπίζουμε έντονα κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα. Σύμφωνα με το από 21-02-2016 ενημερωτικό σημείωμα ΥΠΠΕΘ, με θέμα *Αλλαγή των όρων του μνημονίου για την έκθεση ΟΟΣΑ 2011*: «Οι συνεχείς μειώσεις στους προϋπολογισμούς της χώρας από το 2009 έως το 2015 έχουν οδηγήσει το εκπαιδευτικό σύστημα να βρίσκεται υπό κατάρρευση». Ανέναντι σε αυτό υπάρχει η

εμπιστοσύνη της ελληνικής κοινωνίας στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας μας, όπως αναφέρεται στο ενημερωτικό σημείωμα ΥΠΠΕΘ, με θέμα *Ο Νίκος Φίλης για Αντισταθμιστική Εκπαίδευση, Ειδική Αγωγή, ΣΔΕ, ΕΑΠ* : «η παιδεία σε όλες τις βαθμίδες της είναι το πρώτο αγαθό στο οποίο δείχνουν εμπιστοσύνη σήμερα οι πολίτες της χώρας μας». Έχοντας τον μαθητή στο κέντρο κάθε προσπάθειας, αποτελεί χρέος και υποχρέωση όλων όσων υπηρετούν την εκπαίδευση να αναδείξουν τα προβλήματα και να προτείνουν λύσεις.

Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζονται πιθανά σενάρια σχετικά με το πώς μπορεί να διαμορφωθεί η κατάσταση του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος τις επόμενες δεκαετίες.

Τα ερωτήματα που τίθενται προς διερεύνηση είναι:

1. Πώς μπορεί να αυξηθεί ο χρόνος λειτουργίας των σχολείων χωρίς να αυξηθούν οι ώρες διδασκαλίας των εκπαιδευτικών;
2. Ποιος θα είναι ο βέλτιστος αριθμός μαθητών ανά σχολείο;
3. Θα υπάρχει η δυνατότητα επιλογής σχολείου από τους μαθητές;
4. Ποιος θα είναι ο βαθμός συμμετοχής των γονιών στη διαμόρφωση της κουλτούρας του σχολείου;
5. Θα είναι δημόσιος ο χαρακτήρας του αυριανού σχολείου;
6. Θα υπάρχει ενιαίο Αναλυτικό Πρόγραμμα για όλα τα σχολεία;

Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Τοπική Κοινωνία : Ο δρόμος για την Αειφόρο Ανάπτυξη

Κυριακάκη Χαρίκλεια, Εκπ/κός ΠΕ02, ΜΔΕ Περιβαλλοντική Εκπ/ση

Η συνύπαρξη οικολογικής ισορροπίας και κοινωνικής ευημερίας που επιδιώκουν οι σύγχρονες κοινωνίες αποτελεί το κύριο χαρακτηριστικό της Αειφόρου Ανάπτυξης. Ήδη από το 2003 ενσωματώνεται η έννοια της Αειφόρου Ανάπτυξης στο νέο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.), προβάλλοντας το ρόλο της εκπαίδευσης, η οποία μπορεί να επιφέρει τις απαραίτητες αλλαγές στη συμπεριφορά των μαθητών – αυριανών πολιτών. Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (Π.Ε.) θεωρείται βασικός μοχλός των αλλαγών αυτών, καθώς για περισσότερα από 30 χρόνια έχει ως στόχο την εκπαίδευση περιβαλλοντικά ενημερωμένων και ευαισθητοποιημένων πολιτών.

Η παρούσα εργασία επιχειρεί να αναδείξει τη σχέση που δημιουργείται μεταξύ σχολείου και τοπικής κοινωνίας μέσα από την υλοποίηση προγραμμάτων Π.Ε, τα οποία δίνουν την ευκαιρία στα παιδιά να συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων, έχοντας αποκτήσει γνώσεις, ικανότητες δράσης και κριτικής αξιολόγησης, έτσι ώστε να εργάζονται ατομικά και συλλογικά για την επίλυση τοπικών περιβαλλοντικών προβλημάτων. Η ενεργητική ένταξη της τοπικής κοινωνίας μπορεί να συνδράμει ουσιαστικά, καθώς γνωρίζει τα ιδιαίτερα προβλήματα, με αποτέλεσμα ο τοπικός χώρος να αναδεικνύεται σε πηγή πληροφοριών για τη διαμόρφωση της διδασκαλίας και μάθησης. Οι απόψεις και πρακτικές γονέων, Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και απλών πολιτών μπορούν να επηρεαστούν από τις δράσεις του σχολείου, αλλά και να λειτουργήσουν ανατροφοδοτικά για τη σχολική κοινότητα ως σημαντικό εργαλείο περιβαλλοντικών ερεθισμάτων και στρατηγικών. Ταυτόχρονα επιτυγχάνεται η διάχυση των αποτελεσμάτων της Π.Ε., τα οποία σχετίζονται άμεσα με το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον, αφού οι ίδιοι μαθητές θα δραστηριοποιηθούν ως ενεργοί πολίτες στον ίδιο χώρο.

Ευνοούνται επομένως πρωτοβουλίες αμφίδρομης επικοινωνίας, κοινού σχεδιασμού και αποτελεσματικών παρεμβάσεων. Μέσα από αυτή τη σχέση αλληλεπίδρασης και συνεργασίας μεταξύ κοινωνίας και εκπαίδευσης αναπτύσσονται υπεύθυνες στάσεις και συμμετοχικές συμπεριφορές που συμβάλλουν στην αειφόρο ανάπτυξη των σύγχρονων κοινωνιών. Ο ρόλος της Π.Ε. είναι καθοριστικός προς την κατεύθυνση αυτή, καθώς προετοιμάζει περιβαλλοντικά υπεύθυνους πολίτες και ενθαρρύνει αλλαγές στάσεων και συμπεριφορών της τοπικής κοινωνίας, αναδεικνύοντας θέματα που την απασχολούν.

**Ευρωπαϊκά Προγράμματα COMENIUS (2013-2015):
Ενθάρρυνση της πρωτοβουλίας και καλλιέργεια των δεξιοτήτων των μαθητών,
διαρκής επαγγελματική εξέλιξη των εκπαιδευτικών**

Κυριακού Αικατερίνη, Δρ Ιστορίας Τέχνης, Καθ. Πειραματικό Σχ. Παν/μίου Αθηνών

Η εισήγηση αναφέρεται στη συμμετοχή του Πειραματικού Σχολείου του Πανεπιστημίου Αθηνών σε πολυμερή ευρωπαϊκή σύμπραξη Comenius με τίτλο "The Memory Room of Our Identity: Our Museums" (2013-2015). Η συντονίστρια της παιδαγωγικής ομάδας θα παρουσιάσει τα οφέλη που αποκόμισε η σχολική κοινότητα χάρη στη συνεργασία οκτώ ευρωπαϊκών σχολείων – από τη Villafranca de los Barros της Ισπανίας στο Σιρνάκ της ΝΔ. Τουρκίας – και αφορούν τόσο τις σύγχρονες μεθοδολογικές-διδασκτικές προσεγγίσεις, όσο και την καλλιέργεια ποικίλων δεξιοτήτων των μαθητών και τη διαρκή επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών.

Με οδηγό τον επίσημο ιστότοπο του Π.Σ.Π.Α. για το Comenius (www.memoroom.blogspot.gr) η εισηγήτρια θα αναφερθεί:

α) Στη μεθοδολογία προσέγγισης και ανάδειξης του Μουσείου ως «κιβωτού» της συλλογικής μνήμης στο τρίπτυχο Μνήμη-Ταυτότητα-Μουσείο.

β) Στον σχεδιασμό επί μέρους εκπαιδευτικών δράσεων και δραστηριοτήτων με ισότιμη συμμετοχή μαθητών και καθηγητών (σε συνεργασία και με πολιτιστικούς φορείς), καθώς και στην υλοποίησή τους από τους ίδιους τους μαθητές, με τελικούς αποδέκτες τη σχολική κοινότητα και την κοινωνία.

γ) Στην ενθάρρυνση της δημιουργικότητας και της καλλιτεχνικής έκφρασης των μαθητών (είτε ως αφόρμηση είτε στο στάδιο της αναστοχαστικής διαδικασίας).

δ) Στη διάχυση των αποτελεσμάτων του προγράμματος μέσω διασχολικών δράσεων σε συνεργασία με σχολεία της ελληνικής Περιφέρειας, αρχής γενομένης από το 1ο «Λάμπειο» Γυμνάσιο της Νάουσας (σχολ.έτος 2015-2016).

ε) Τέλος, στο βίωμα της ομάδας από την επαφή και την αλληλεπίδρασή των μελών της με ποικίλα κοινωνικά και πολιτισμικά περιβάλλοντα σε μια κρίσιμη περίοδο για τη χώρα μας και την πορεία της ευρωπαϊκής ενοποίησης.

Μαθητές και καθηγητές αναζήτησαν στον ευρωπαϊκό Νότο στοιχεία της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς, εντυπωσιάστηκαν από τη συστηματική προσπάθεια ανανέωσης της φυσιογνωμίας κεντρο-ευρωπαϊκών χωρών, που εντάχθηκαν σχετικά πρόσφατα στην ΕΕ, συνειδητοποίησαν την πολυπλοκότητα της σύγχρονης βαλκανικής πραγματικότητας και βίωσαν την καθημερινότητα στα συρο-ιρακινο-τουρκικά σύνορα λίγους μόλις μήνες πριν η ένταση στην περιοχή κορυφωθεί.

«Στο Χαρέμι» Μια διδακτική πρόταση εφαρμογής της «συναλλακτικής θεωρίας» της Rosenblatt

«

Λιναρίτη Μαρία, Καθ. Φιλολόγος, Μεταπτ. φοιτήτρια Διδακτική γλώσσας και λογοτεχνίας

Η παρούσα διδακτική πρόταση αποτελεί μια απόπειρα εφαρμογής της «συναλλακτικής» αναγνωστικής θεωρίας της Rosenblatt σε κείμενο που ανθολογείται στα Κείμενα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Γ' Γυμνασίου με τίτλο «στο Χαρέμι», που αποτελεί ουσιαστικά απόσπασμα και μάλιστα αρχικό του διηγήματος του Γ. Βιζυηνού «Το μόνον της ζωής του ταξιδιον». Η «συναλλακτική θεωρία της Rosenblatt ανήκει στην «ομάδα» των «Υποκειμενικών-Ψυχαναλυτικών θεωριών ανάγνωσης, σύμφωνα με την εξαπλή κατηγοριοποίηση που προτείνει η S. Suleiman (1980). Σύμφωνα με την «συναλλακτική» θεωρία ("transactional theory") της Rosenblatt, ο αναγνώστης συμμετέχει ενεργά στη διαμόρφωση του νοήματος του κειμένου, αφού μέσα από την έκκληση (evocation), τη συνεύρεση δηλ. με το κείμενο και τον εντοπισμό κειμενικών ενδείξεων, ενεργοποιεί στοιχεία της εμπειρίας του (συναισθηματικής και πνευματικής), εκφράζοντας

συγκεκριμένες προσδοκίες και υποθέσεις για το κείμενο. Η επικέντρωση (selective attention) σε συγκεκριμένα κειμενικά στοιχεία τον οδηγεί να εκφράσει κάποιες ανταποκρίσεις που θεωρεί ότι σχετίζονται με όσα διαβάζει (Rosenblatt, 1978, 1988).

Στόχος και πρόκληση θα λέγαμε της εργασίας είναι να διαπιστώσουμε κατά πόσον η θεωρία της Rosenblatt μπορεί να εφαρμοστεί στο συγκεκριμένο απόσπασμα στη διδακτική πράξη και να οδηγήσει σε συγκεκριμένα μαθησιακά αποτελέσματα: α) να κινητοποιήσει νοητικές αλλά και συναισθηματικές διεργασίες εκ μέρους των μαθητών και να αξιοποιήσει τις πολλαπλές «κειμενικές πιθανότητες» που προβάλλουν την «ανοικτότητα» του κειμένου, β) να καταστήσει την ανάγνωση όχι μια απλή συσσώρευση πληροφοριών αλλά μια αισθητική εμπειρία που βιώνει ο μαθητής, όχι ως παθητικός δέκτης αλλά ως ανα-δημιουργός του «ποιήματος», γ) να δώσει την ελευθερία σε διδάσκοντες και διδασκομένους, από τη μια να αυτενεργήσουν και από την άλλη, να ακολουθήσουν στέρεα μονοπάτια, όπως είναι η «συναλλαγή» αναγνώστη και κειμένου, στη βάση μιας τίμιας και ισότιμης σχέσης.

Μια τέτοια προσέγγιση διαφοροποιείται από την ερμηνευτική μέθοδο που προτείνεται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2011) ως μέθοδος προσέγγισης των Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας της Γ' Γυμνασίου κι αυτό καθιστά την πρόκληση ακόμη μεγαλύτερη.

**Παραμύθια για αλλαγή, οι παππούδες διηγούνται στους μαθητές:
Συνεργασίες της Τρίτης Ηλικίας με το 11ο Γυμνάσιο Ιλίου και το ενιαίο σχολείο
του Corigliano d'Otranto (Ιταλία)**

Μακρή Δήμητρα, Σχ. Σύμβουλος Δ.Ε. κλ. ΠΕ15, ΔΙ.Δ.Ε. Α' Αθήνας

Μετά από μελέτη ερευνών για τις διαγενεακές σχέσεις (Μαράτου-Αλιπράντη, 1999) η δράση «Παραμύθια για αλλαγή, οι παππούδες διηγούνται στους μαθητές» είναι μία καλή πρακτική που βασίζεται στην ελκυστικότητα της αφήγησης σε νεαρά άτομα από άτομα της Τρίτης Ηλικίας και έλαβε χώρα στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος Comenius Regio ARCA.DIA.logue, που εκπόνησε η Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Α' Αθήνας σε συνεργασία με την Περιφερειακή Εκπαίδευση Απουλίας (Κάτω Ιταλία). Το πρόγραμμα σχεδίασε διαγενεακές συνεργασίες μεταξύ των ηλικιωμένων και των σχολικών μονάδων, (τα ΚΑΠΗ για την Ελλάδα & τα Κέντρα Απασχόλησης Ηλικιωμένων για την Ιταλία). Η δράση ξεκίνησε από την πιο απλή μορφή αφήγησης, την αφήγηση παραμυθιών, γιατί επιτρέπει τη μετάδοση των γνώσεων και των δεξιοτήτων μεταξύ των γενεών, ενώ συμβάλλει επίσης στο διάλογο των γενεών. Με το παραμύθι ο ακροατής ανοίγει τις πόρτες του σε ένα μαγεμένο κόσμο που του δίνει τη δυνατότητα να δαμάσει τις αγωνίες του, να πιστέψει στις ικανότητές του και να αποκαταστήσει την απαιτούμενη αυτοεκτίμηση.

Η δράση όμως στη συνέχεια στοχοθετήθηκε στη διάρκεια δύο ετών και συντόνισε ποικίλες επιμέρους δραστηριότητες, όπως σεμινάρια στους εκπαιδευτικούς των δύο σχολικών μονάδων που συμμετείχαν στο πρόγραμμα με θέμα τη μορφολογία του παραμυθιού με βάση τη θεωρία του Propp, τη συγγραφή παραμυθιού από τους εκπαιδευτικούς, δράσεις με παππούδες του 2ου ΚΑΠΗ Ιλίου οι οποίοι αφηγήθηκαν παραμύθια και ιστορίες ζωής στους μαθητές του 11ου Γυμνασίου Ιλίου, δράσεις με τους παππούδες του ελληνόφωνου Corigliano d'Otranto στο αντίστοιχο σχολείο, διδακτικό σενάριο για το μάθημα των γαλλικών με βάση το παραμύθι «η κυρά Καλή και οι δώδεκα μήνες», θέατρο σκιών με το ίδιο παραμύθι και τέλος δράσεις Τέχνης, όπως «Ζωγραφίζω ελληνικά παραμύθια».

Το έργο έχει να παρουσιάσει προϊόντα από όλες σχεδόν τις δράσεις, όπως ψηφιακά παραμύθια, βίντεο με δραματοποιήσεις παραμυθιών στη «γκρίκο» από το ελληνόφωνο Corigliano, αναρτημένο υλικό στην ιστοσελίδα του προγράμματος και ένα διαθεματικό σενάριο διδασκαλίας.

Πηγές

- Attias-Donfurt Cl. (επιμ.), 1995, Les solidarités entre générations. Vieillesse, familles, état, Paris, Nathan.
- Μαράτου-Αλιπράντη Λ. (1999). Διαγενεακές σχέσεις στη σύγχρονη εποχή: θεωρήσεις, Τάσεις, πρακτικές, Συγκριτική επισκόπηση, Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών, 89-90, σ. 49-76. Προσβάσιμο στο <http://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/ekke/article/view/7324>
- Μακρή Δ. (επιστ. υπεύθυνη) (2015). Διαγενεακές σχέσεις, Αθήνα: Διεύθυνση Β/θμιας Εκπ/σης Α Αθήνας.

Γυμνάσιο Γέργερης – Δήμος Ρούβα: Ένα πετυχημένο παράδειγμα σύνδεσης σχολείου και κοινωνίας με στόχο την παιδεία και την βιώσιμη ανάπτυξη

Μανωλιούδης Στέλιος Μιχ., Γεωλόγος, εκπ/κός, ερευνητής

Η πενταετία 1995–2000 ήταν ιδιαίτερα σημαντική για την περιοχή του πρώην Δήμου Ρούβα. Ο Δήμος βρίσκεται στις Νοτιοανατολικές παρυφές του Ψηλορείτη αλλά και σε επαφή με την βόρεια πλευρά της Μεσαράς. Περιλαμβάνει τους οικισμούς Γέργερης, Νιβρύτου και Πανασού και προέκυψε από εθελοντική συνένωση. Λειτουργήσε για πρώτη φορά στις 1-1-1995 με πρώτο Δήμαρχο τον οικονομολόγο Νίκο Πρινιανάκη.

Τη χρονιά αυτή ξεκίνησε ο σχεδιασμός και η υλοποίηση σειράς δράσεων που άλλαξαν σε λιγότερο από μια πενταετία τα οικονομικά αλλά και πολιτισμικά δεδομένα. Σε αυτή την πορεία δύο παράγοντες διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο: Το Γυμνάσιο Γέργερης (για το οποίο θα ακολουθήσει ανάλυση) και ο πρώην Δήμος Ρούβα.

Δράσεις

1. Ίδρυση Μουσείου φυσικής Ιστορίας στο Γυμνάσιο.
2. Παρουσίαση πιλοτικής δράσης «Ίδρυση Μουσείου Τοπικής Φυσικής Ιστορίας».
3. Πολυεταίρική σύμπραξη Γυμνασίου Γέργερης, 2ου Γυμνασίου Κίσσαμου, Λυκείου Σορωνής Ρόδου για το πρόγραμμα «Σύνδεση Φυσικού και Ανθρωπογενούς περιβάλλοντος για την ανάπτυξη».
4. Δημιουργία κήπου ενδημικών και σημαντικών φυτών στο Γυμνάσιο Γέργερης.
5. Περίφραξη μέρους του δάσους στο Ρούβα και του χώρου που βρίσκεται το Ανέγνωρο.
6. Δημιουργία Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Θα γίνει παράθεση των γεγονότων, των αποτελεσμάτων, των δυσκολιών κ.λπ.

Πηγές

Περιβαλλοντική ομάδα Γυμνασίου Γέργερης, 2ου Γυμνασίου Κίσσαμου και Λυκείου Σορωνής Ρόδου (1998) Σύνδεση φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος με την ανάπτυξη, CD-ROM.

Μανωλιούδης Μιχ. Στέλιος, 1ο και 2ο Συνέδριο Σχολικών Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΣΣΠΠΕ) σε Κόρινθο 2005 και Αθήνα 2006 με εγκεκριμένες εισηγήσεις.

Μανωλιούδης Σ. (2000) Εκπαίδευση ολική ποιότητα –αξιολόγηση εισήγηση στο Συνέδριο Αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων - σχολείου Πανεπιστήμιο Πατρών.

Επιτυχείς εναλλακτικές προτάσεις για την αντιμετώπιση της υποεπίδοσης και της σχολικής διαρροής ή εγκατάλειψης του σχολείου

Μαρκαντές Ιωάννης, Δ/ντης Πειραματικού Γυμνασίου Ρεθύμνου Παν/μίου Κρήτης,
Καρακατσάνη Δέσποινα, Αναπλ. Καθ. Παν/μίου Πελοποννήσου

Στην Ελλάδα η μαθητική διαρροή έχει περιορισθεί κατά την τελευταία δεκαετία, ωστόσο παραμένουν πυρήνες εγκατάλειψης του σχολείου με αιχμή σε ορεινές περιοχές της

Κρήτης (κυρίως αγόρια) και στη Θράκη (κυρίως κορίτσια της μουσουλμανικής μειονότητας). Στο πλαίσιο της παρουσίασης θα διερευνηθούν παρεμβάσεις και μονιμότερες δομές που διαμορφώθηκαν στη Γαλλία για την αντιμετώπιση της υποεπίδοσης και της μαθητικής διαρροής. Συγκεκριμένα θα αναλυθούν:

- Η εμπειρία του Πειραματικού Λυκείου του Saint Nazaire, που ιδρύθηκε το 1982 με στόχο την πρόληψη της μαθητικής διαρροής και λειτουργεί μέχρι σήμερα ακολουθώντας εναλλακτικά πρότυπα μαθησιακών καταστάσεων με αυτοδιαχειριστική λογική.
- Η παρέμβαση εκπαιδευτικών που εφαρμόζουν την Παιδαγωγική Freinet στο σχολικό συγκρότημα Concorde στην πόλη της Λίλλης (2001-2006) με πρωτοβουλία της περιφερειακής σχολικής επιθεώρησης. Η ομάδα των εκπαιδευτικών ανέλαβε τη Διοίκηση και λειτουργία του σχολείου για να περιορισθεί η σχολική αποτυχία, ο λειτουργικός αναλφαβητισμός και να εξαλειφθούν φαινόμενα παραβατικότητας και βίαιων συμπεριφορών.
- Η λειτουργία των μικρολυκείων (microlycées) από το 2000 μέχρι σήμερα. Τα μικρολύκεια υποδέχονται νέους 16-25 ετών, οι οποίοι έχουν εγκαταλείψει το σχολείο ή παρουσιάζουν αποσπασματική φοίτηση με μεγάλα διαστήματα αποχής από τα μαθήματα.

Θα διατυπωθούν προτάσεις για περιορισμό του φαινομένου, με βάση την αποτίμηση των παραπάνω πραγματώσεων, αποβλέποντας σε μια ευέλικτη σχολική δομή με αυτονομία, με δυνατότητα διαμόρφωσης ωρολογίου και αναλυτικού προγράμματος από καθηγητές και μαθητές, ύπαρξη μεντόρων για την ψυχική ενδυνάμωση των μαθητών και ενθάρρυνση της επιμονής στην προσπάθεια, σύμφωνα με την αρχή της ευμενούς διάθεσης (bienveillance). Η προσέγγιση έχει καινοτόμο χαρακτήρα, λόγω της μετάθεσης των συνήθων πλαισίων σχολικής λειτουργίας, καθώς επίσης πειραματικό, διότι η εκπαιδευτική κοινότητα διερευνά συνεχώς την πραγματικότητά της και αναθεωρούνται πρακτικές, μέθοδοι, σχέση με τη γνώση, θέση υπευθυνότητας στο κοινωνικό σύνολο και πρόθεση αυτοπραγμάτωσης.

Ο «σχολικός κανονισμός» ως προϋπόθεση ευλειτουργίας της Σχολικής Μονάδας (Η διαδικασία σύνταξης και η αξιοποίησή του στην 4η Περιφ. Π.Ε. Ν. Ηρακλείου)

Μαρτίνου Σωτηρία, Σχ. Σύμβουλος 4^{ης} Περιφ. Π.Ε. Ν. Ηρακλείου, Διδάκτωρ Επιστημών Αγωγής και Εκπ/κού Σχεδιασμού

Στην εισήγηση, θα παρουσιαστεί η διαδικασία διαμόρφωσης σχολικού κανονισμού από τα Δημοτικά Σχολεία της 4ης Περιφέρειας Π.Ε. του Νομού Ηρακλείου κατά το σχολικό έτος 2015-2016. Η διαδικασία υλοποιήθηκε μετά από σχετική γραπτή καθοδήγηση προς τους Διευθυντές των Σχολικών Μονάδων να οριοθετήσουν το πλαίσιο λειτουργίας του σχολείου σε σχέση με τους μαθητές και τους γονείς, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ασφάλεια των μαθητών και η καλή συνεργασία με τους γονείς.

Η δράση προκλήθηκε με εγκύκλιο της Σχολικής Συμβούλου που στηρίχτηκε στην κείμενη νομοθεσία (Π.Δ. 201/98), στις «νέες ρυθμίσεις» για τη θέσπιση κανονισμών λειτουργίας των Σχολείων (ΦΕΚ1340/2002), ενώ η σύνταξη του κανονισμού ζητήθηκε να γίνει μετά από συζήτηση στο Σύλλογο Διδασκόντων, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της Σχολικής Μονάδας. Οι κανονισμοί περιλαμβάνουν θέματα που αφορούν τους μαθητές, τους γονείς και τη σχολική μονάδα, όπως η ώρα άφιξης στο σχολείο και η ώρα αναχώρησης, η πρωινή προσευχή, τα διαλείμματα, η επιτήρηση, η επίλυση διαφωνιών, η χρήση κινητών τηλεφώνων. Επίσης, αναφέρονται στην προσέλευση και στην ώρα αποχώρησης των μαθητών, στο ωρολόγιο πρόγραμμα, στην επίπληξη μαθητών, στις εορτές, στις ώρες συνεργασίας των εκπαιδευτικών με τους γονείς, στην επικοινωνία γονέων και σχολείου, στα σεμινάρια της Σχολικής Συμβούλου, στις προσπάθειες των σχολείων για υιοθέτηση αξιών, στην αποδοχή της ιδιαιτερότητας, στην αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού (bullying), στη συνεργασία με τη Σχολική Σύμβουλο για την επίλυση θεμάτων των σχολείων και στο ρόλο του Διευθυντή της σχολικής μονάδας.

Οι κανονισμοί συντάχθηκαν από τους Συλλόγους Διδασκόντων και παρουσιάστηκαν σε ειδική συνάντηση με τους Διευθυντές των σχολείων που διοργανώθηκε από τη Σχολική Σύμβουλο. Εκεί τεκμηριώθηκε θεωρητικά η αναγκαιότητά τους για την εύρυθμη λειτουργία της σχολικής μονάδας, εντοπίστηκαν και συζητήθηκαν τα κοινά σημεία τους, αλλά αιτιολογήθηκαν και οι διαφορές τους με βάση τις ιδιαιτερότητες των σχολείων. Οι κανονισμοί δόθηκαν ενυπόγραφα στους γονείς ή αναρτήθηκαν στις ιστοσελίδες των σχολείων.

Συνάντηση Ιστορίας Β' Λυκείου και Μουσικής: Διδακτική προσέγγιση με αξιοποίηση ερευνητικής εργασίας (project) και ΤΠΕ

Μαυρογιάννη Αριστέα, Φιλολόγος

Στόχος της συγκεκριμένης διδακτικής πρότασης είναι η ενεργοποίηση των μαθητών να προσεγγίσουν με εναλλακτικές μεθόδους την Ιστορία, βασικό πεδίο δημιουργίας της κριτικής σκέψης. Στα πλαίσια ερευνητικής εργασίας (project) που υλοποιήθηκε στη διάρκεια του σχολικού έτους αφενός ερευνήθηκαν και ταξινομήθηκαν χρονολογικά ιστορικοί χάρτες και αφετέρου επενδύθηκε μουσικά η περίοδος 565-1815 με τα πιο αντιπροσωπευτικά μουσικά έργα στο Βυζάντιο και στη Δύση.

Στο πλαίσιο της ανασύνθεσης όλης της ύλης πριν τις τελικές εξετάσεις οι μαθητές προετοιμάστηκαν κατ' οίκον μελετώντας, κυρίως, τους χρονολογικούς πίνακες και τους χάρτες των αντίστοιχων ενοτήτων, προκειμένου να δημιουργηθεί το κατάλληλο παιδαγωγικό κλίμα και να αρχίσουν να ευαισθητοποιούνται αισθητικά εντοπίζοντας παράλληλα τα σημεία που τους προκαλούν απορίες. Μάλιστα χωρίστηκαν σε τρεις ανομοιογενείς ομάδες των οκτώ ατόμων με τις ονομασίες «ιστορικοί», «χαρτογράφοι» και «μουσικοί» για να είναι περισσότερο προετοιμασμένοι για το ρόλο που θα καλούνταν να παίξουν κατά τη δημιουργία της γραμμής του χρόνου στο τέλος της διδασκαλίας. Αφού παρουσιάστηκε όλη η διδακτέα ύλη εμπλουτισμένη με ιστορικούς χάρτες και μουσικά κομμάτια, οι μαθητές συμπλήρωσαν τη γραμμή του χρόνου που είχε δημιουργηθεί με χαρτόνια στους τοίχους της αίθουσας με καίριες ιστορικές και γεωγραφικές πληροφορίες και με στοιχεία που τους έκαναν εντύπωση για τη μουσική της κάθε περιόδου.

Η δημιουργική αξιοποίηση των προτιμήσεων των μαθητών, η συμβολή της μουσικής ως μέσου προσέγγισης της γνώσης, η διαθεματικότητα των χαρτών και η βιωματικότητα της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου απέφεραν σημαντικά μαθησιακά οφέλη και συνέβαλαν στη μεταγνωστική δεξιότητα των μαθητών.

Όταν ανοίγει ένα σχολείο κλείνει μια φυλακή, όταν κλείνει ένα σχολείο...τι;

Μηλαθιανάκη Μαριλένα, Δασκάλα, Γραμματέας Διοικ. Συμβουλίου Μουσείου Καζαντζάκη, **Αλδάκου Ελένη**, Δασκάλα, **Κουνενός Μανόλης**, Βιολόγος

Βρισκόμαστε σε μια εποχή που η κρίση, βαθιά οικονομική, βαθιά πολιτική, πολύ περισσότερο κρίση αξιών έχει επηρεάσει την ποιότητα της παρεχόμενης Εκπαίδευσης. Έχει υποβαθμίσει τον ρόλο του σχολείου στο κοινωνικό γίγνεσθαι και έχει πλήξει τη σχέση του Σχολείου με την Κοινωνία.

Η ανακοίνωση αυτή στόχο έχει να περιγράψει το συναισθηματικό κόστος από την κατάργηση του σχολείου μιας μικρής τοπικής κοινωνίας για τη συνέχεια, τη συνοχή της, το παρόν και το μέλλον της. Είναι γεγονός ότι ο ρόλος των ολιγοθέσιων σχολείων σε μια τοπική κοινωνία δεν είναι μόνον εκπαιδευτικός. Είναι ακόμη πολιτισμικός, κοινωνικός και αναπτυξιακός. Τα ολιγοθέσια σχολεία συνεχίζουν και σήμερα να αποτελούν ένα μεγάλο μέρος της Εκπαιδευτικής πραγματικότητας της χώρας μας. Το 2007, από τα 5470 δημοτικά σχολεία, τα 1724 ήταν ολιγοθέσια, ποσοστό της τάξης του 30%. Ολιγοθέσια σχολεία εξάλλου δεν υπάρχουν μόνο στην Ελλάδα, αλλά και στο εξωτερικό και είναι αυτά

που σηκώνουν το βάρος της παρεχόμενης Εκπαίδευσης στις απομονωμένες περιοχές της υπαίθρου.

Ο νόμος 1566 του 1985 , άρθρο 4, παρ. β, άνοιξε το δρόμο για την κατάργηση των ολιγοθέσιων σχολείων και την συγχώνευση τους σε μεγαλύτερα σχολεία για λόγους οικονομικούς κυρίως, που έχουν να κάνουν με την εξοικονόμηση πόρων, αλλά και δημογραφικούς.

Η έρευνά μας, λαμβάνει χώρα σε 11 χωριά της Δημοτικής Ενότητας «Νίκος Καζαντζάκης» του Δήμου Αρχανών-Αστερουσίων, των οποίων τα σχολεία καταργήθηκαν και συγχωνεύτηκαν σε γειτονικά.

Η ανακοίνωσή μας στηρίζεται σε 4 άξονες:

- 1) Ο ρόλος των ολιγοθέσιων σχολείων στην αειφόρο ανάπτυξη.
- 2) Σύντομη ιστορική αναδρομή των προαναφερόμενων σχολείων που καταργήθηκαν.
- 3) Παρουσίαση αποτελεσμάτων της έρευνας που πραγματοποιείται δειγματοληπτικά στους πληθυσμούς των χωριών που ανήκαν τα καταργηθέντα σχολεία και διεξάγεται με ερωτηματολόγια.
- 4) Περιγραφή της κατάστασης των σχολικών κτιρίων και της χρήσης τους από την τοπική κοινωνία μετά την κατάργηση τους.

Ευελπιστούμε με την εργασία αυτή να αναδείξουμε ότι οι αποφάσεις για την Παιδεία και την μόρφωση ενός λαού δεν πρέπει να στηρίζονται μόνο σε οικονομικό πλαίσιο, αλλά να στοχεύουν στην παροχή ίσων ευκαιριών, στην αειφόρο ανάπτυξη και στην δια βίου εκπαίδευση.

Μελέτη Περίπτωσης: Μαθησιακές Δυσκολίες και ανάγκες επιμόρφωσης και συμβουλευτικής των εκπαιδευτικών

Μιχαηλίδη Αφροδίτη, MSc, MEd, Εκπ/κός Β/θμιας Εκπ/σης

Το λειτούργημα του εκπαιδευτικού απαιτεί εκτός από διαρκή επαγγελματική ανάπτυξη και συνεχή ενημέρωση για νέες μεθόδους και παιδαγωγικές προσεγγίσεις. Στη σημερινή τάξη ο εκπαιδευτικός αντιμετωπίζει καθημερινά πολλαπλές προκλήσεις προκειμένου να επιτύχει το στόχο της εξειδικευμένης και διαφοροποιημένης διδασκαλίας. Οι προκλήσεις αυτές πολλαπλασιάζονται με την ύπαρξη μαθητών με διαφοροποιημένο γνωστικό, αντιληπτικό ή/και συναισθηματικό επίπεδο σε κάθε τάξη.

Στη βιβλιογραφία, πέρα από τις ανάγκες επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, διαφαίνεται επίσης η αυξανόμενη ανάγκη των εκπαιδευτικών για συμβουλευτική. Η συμβουλευτική ζητείται σε μία σειρά θεμάτων σχετιζόμενων τόσο με το σχολικό περιβάλλον και τη διδασκαλία αυτή καθαυτή όσο και με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, π.χ. συνεργασία σχολείου-οικογένειας.

Η εργασία εστιάζει στις ανάγκες των εκπαιδευτικών για συμβουλευτική σε θέματα διαφοροποιημένης διδασκαλίας και αντιμετώπισης ειδικών μαθησιακών δυσκολιών. Επιλέχθηκε ως μελέτη περίπτωσης ένα σχολείο με μεγάλο πλήθος μαθητών και μεγάλο ποσοστό μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Μέσα από μία ποσοτική έρευνα (ερωτηματολόγιο, αρχικά πιλοτικά στους καθηγητές των Τμημάτων Ένταξης και διαμορφωμένο κατόπιν και για τους καθηγητές των γενικών τμημάτων) καταγράφονται και αναλύονται οι απόψεις των εκπαιδευτικών αυτού του σχολείου για την εκπαιδευτική διαδικασία. Συγκεκριμένα καταγράφεται η ήδη υπάρχουσα επιμόρφωση που τυχόν έχουν σε θέματα ειδικών μαθησιακών δυσκολιών καθώς οι επιπλέον επιμορφωτικές τους ανάγκες σε θέματα αναγνώρισης και αντιμετώπισης τους. Οι εκπαιδευτικοί ερωτήθηκαν επίσης για τις ανάγκες τους σε θέματα συμβουλευτικής, τόσο στη διαχείριση της σχολικής τάξης όσο και στην υποστήριξη των μαθητών/μαθητριών και την συνεργασία με τις οικογένειες τους. Τέλος οι εκπαιδευτικοί ερωτήθηκαν και για τον προτεινόμενο τρόπο υλοποίησης της συμβουλευτικής διαδικασίας.

Στην εργασία επίσης καταγράφονται οι υπάρχουσες δομές υποστήριξης των εκπαιδευτικών. Τα συμπεράσματα της έρευνας, αν δεν μπορούν να γενικευτούν καθώς

πρόκειται για μικρής κλίμακας έρευνα, προσφέρονται για προτάσεις περαιτέρω αξιοποίησης των υπάρχουσών εκπαιδευτικών δομών.

Μία βιωματική προσέγγιση για το Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό

Μιχαηλίδη Αφροδίτη, MSc, MEd, Εκπ/κός Β/θμιας Εκπ/σης

Το μάθημα «Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός–Περιβάλλον Εργασίας–Ασφάλεια και Υγιεινή» διδάσκεται στην Α τάξη του Επαγγελματικού Λυκείου με βασικό στόχο να προετοιμάσει τους μαθητές για την επιλογή σχολείου/τομέα/ειδικότητας στη Β τάξη, καθώς και να τους εφοδιάσει με γνώσεις και στοιχεία αυτογνωσίας για την μετέπειτα επαγγελματική τους πορεία.

Στα πλαίσια αυτού του μαθήματος, οι μαθητές πρέπει μεταξύ άλλων να αποκτήσουν γνώση για τους τομείς και τις ειδικότητες, που λειτουργούν στα Επαγγελματικά Λύκεια, για τη διάρθρωση των μαθημάτων κάθε ειδικότητας, καθώς και για τη διάκριση σε μαθήματα Γενικής Παιδείας, Θεωρητικά και Εργαστηριακά. Η έννοια του μαθήματος και των εργαστηριακών ασκήσεων σε οργανωμένα σχολικά εργαστήρια των τομέων είναι καινούρια για τους μαθητές, καθώς στη μέχρι τώρα μαθησιακή τους πορεία το μάθημα γίνεται στην τάξη ή στα σχολικά εργαστήρια Φυσικών Επιστημών (ΣΕΦΕ) ή Πληροφορικής και Εφαρμογών Η/Υ (ΣΕΠΕΗΥ), τα οποία όμως διαφέρουν αρκετά από τα εργαστήρια των τομέων στις αυτόνομες σχολικές μονάδες των Εργαστηριακών Κέντρων.

Η εργασία αυτή παρουσιάζει μία διδακτική πρακτική για την επίτευξη αυτού του στόχου. Η προσέγγιση αυτή πραγματοποιήθηκε κατά το προηγούμενο σχολικό έτος με θετικά αποτελέσματα στο σχολείο μας και επαναλαμβάνεται και φέτος. Η προσέγγιση έγινε με βιωματικό τρόπο, με επί τόπου επισκέψεις στα εργαστήρια του Εργαστηριακού Κέντρου, παρακολούθηση της εργαστηριακής άσκησης μαθητών, επίδειξη του εξοπλισμού και επεξήγηση/ανάλυση από εκπαιδευτικούς Υπεύθυνους Εργαστηρίων.

Στην εργασία περιγράφεται η προετοιμασία των μαθητών και οι ενέργειες του εκπαιδευτικού πριν, κατά τη διάρκεια και μετά το τέλος της επίσκεψης για την προώθηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Γίνεται επίσης αναφορά στις απόψεις των μαθητών και στα οφέλη που αποκόμισαν από αυτή τη διδακτική προσέγγιση.

Τέλος περιγράφονται οι τρόποι που μπορεί η πρακτική αυτή να επεκταθεί σε άλλα σχολεία της Δευτεροβάθμιας (Γυμνάσια – Επαγγελματικά Λύκεια) μέσω διδακτικών επισκέψεων, συνεννόησης των Συλλόγων Διδασκόντων των εμπλεκόμενων σχολείων ή/και καινοτόμων εκπαιδευτικών προγραμμάτων του ΚΕΣΥΠ.

Συνεκπαίδευση μαθητών τυπικής ανάπτυξης με μαθητές με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες (ΕΕΑ)

Μπαγιάτη Ειρήνη, Σχ. Σύμβουλος

Τις τελευταίες δεκαετίες διεθνώς τονίζεται ρητά η σημασία της δυνατότητας πρόσβασης στο γενικό πρόγραμμα σπουδών μαθητών Ειδικής Αγωγής, έτσι ώστε οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (ΕΕΑ) να μπορούν να καλύψουν τα εκπαιδευτικά πρότυπα που ισχύουν για όλα τα παιδιά. Σηματοδοτώντας μια περίοδο πραγματικού επαγγελματικού μετασχηματισμού, οι αλλαγές αυτές οδηγούν πολλούς στο χώρο να επανεκτιμήσουν την παροχή υπηρεσιών σε μαθητές με ΕΕΑ και οι συμπράξεις και οι συνεργασίες που προκύπτουν για την υποστήριξη των μαθητών αυτών στη γενική εκπαίδευση, να διέπονται από ανάλογες νομοθετικές ρυθμίσεις. Ως εκ τούτου, τα σχολεία υποχρεούνται να παρέχουν πρόσβαση στο γενικό πρόγραμμα σπουδών, δίνοντας στους μαθητές με ΕΕΑ την ευκαιρία να επιτύχουν τα ίδια πρότυπα με όλους τους άλλους μαθητές.

Ακόμα κι αν μια σειρά αποτελεσματικών στρατηγικών συνεργασίας έχουν αναπτυχθεί την τελευταία δεκαετία, η διεθνής έρευνα δείχνει ότι γενικά οι εκπαιδευτικοί

είναι πιο πιθανό να αλληλεπιδρούν σε συνεργασία με τους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς γενικής αγωγής, παρά να αναπτύσσουν συνεργασία με το εκπαιδευτικό προσωπικό ειδικής αγωγής, όπως, εκπαιδευτικούς που στελεχώνουν τα Τμήματα Ένταξης ή που τοποθετούνται για Παράλληλη Στήριξη.

Σκοπός της συγκεκριμένης έρευνας είναι να διαπιστωθεί κατά πόσον οι εκπαιδευτικοί ειδικής και γενικής εκπαίδευσης, που οφείλουν να συνεργάζονται μεταξύ τους, σε εθνικό επίπεδο έχουν αναπτύξει νέες δεξιότητες και στρατηγικές για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων ή απαιτείται κατάλληλα σχεδιασμένη επιμόρφωση τους. Ειδικότερα, μελετάται εάν οι εκπαιδευτικοί -γενικής και ειδικής αγωγής-, συνεργάζονται για να αναπτύξουν ένα διαφοροποιημένο πρόγραμμα σπουδών, μοιράζονται το σχεδιασμό, την παρουσίαση, την αξιολόγηση και τη διαχείριση της τάξης, σε μια προσπάθεια να ενισχύσουν το μαθησιακό περιβάλλον τόσο για τους μαθητές με ΕΕΑ, όσο και για όλους τους μαθητές στο πλαίσιο της γενικής εκπαίδευσης.

Νέες οπτικές στη διαχείριση προβλημάτων στην τάξη του Νηπιαγωγείου

Μπαδιεριτάκη Μαρία, Δρ Παιδαγωγικής, Σχ. Σύμβουλος Π.Α. (69ης Περιφέρειας)

Η παρούσα εργασία στηρίζεται τους σύγχρονους κλάδους της Ψυχολογίας, τη Συστημική και τη Θετική ψυχολογία. Και οι δυο, μετά από πολλές μελέτες, προτείνουν νέους τρόπους κατανόησης της ανθρώπινης συμπεριφοράς ή διευρύνουν τους ήδη υπάρχοντες. Βασική θέση της Συστημικής Ψυχολογίας είναι ότι για να κατανοήσει κάποιος ένα άτομο ή μια συμπεριφορά πρέπει να κατανοήσει τη λειτουργία του συστήματος μέσα στο οποίο αλληλεπιδρά.

Η Θετική Ψυχολογία στήριξε την ανάπτυξη της στην πεποίθηση ότι οι άνθρωποι είναι κατά βάση καλοί-καλοπροαίρετοι και ότι η ανθρώπινη συμπεριφορά δεν έχει πάντοτε ιδιοτελή προσανατολισμό.

Στο πλαίσιο του Προγράμματος της Προσωπικής και Κοινωνικής ανάπτυξης δώσαμε αρχικά ένα ερωτηματολόγιο και ανιχνεύσαμε τις ανάγκες των Νηπιαγωγών της 69ης Περιφέρειας Π.Α. Από τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου προέκυψε ως πρωταρχική ανάγκη η επιμόρφωση των Νηπιαγωγών στο επίκαιρο θέμα: «Αντιμετώπιση δύσκολων περιπτώσεων παιδιών στην τάξη και επίλυσης των προβλημάτων που δημιουργούνται».

Έγιναν εισηγήσεις πάνω στα νέα επιστημονικά δεδομένα που αφορούν διαφορετικές πλευρές του θέματος. Πώς προσεγγίζεται η οικογένεια που έχει παιδί με ιδιαίτερες δυσκολίες συμπεριφοράς. Τεχνικές διαχείρισης των δυσκολιών στην τάξη. Δραστηριότητες στο πλαίσιο του Προγράμματος του νηπιαγωγείου για την εξέλιξη και βελτίωση της συμπεριφοράς των παιδιών.

Μετά από την επιμόρφωση με τις εισηγήσεις, ομάδα Νηπιαγωγών παρουσίασε Προγράμματα νηπιαγωγείων που πραγματοποιήθηκαν στις τάξεις με θέμα τη διαχείριση των δύσκολων συναισθημάτων των παιδιών (θυμός, λύπη, ζήλια, απογοήτευση). Στο τέλος δόθηκε ερωτηματολόγιο για την αξιολόγηση του Προγράμματος.

Ένα μεγάλο ποσοστό των Νηπιαγωγών βρήκαν ότι διέυρυναν το πλαίσιο οπτικής των δύσκολων καταστάσεων στο Νηπιαγωγείο και αυτό βελτίωσε την πρακτική τους αντιμετώπιση. Αξιοσημείωτο είναι ότι οι περισσότερες Νηπιαγωγοί βρήκαν ιδιαίτερα χρήσιμες τις συζητήσεις, που γίνονταν στο τέλος των εισηγήσεων, πάνω στα πραγματικά περιστατικά που αντιμετώπιζαν οι ίδιες στην τάξη. Αυτές οι περιπτώσεις, που συζητήθηκαν, ήταν τα σημεία αναφοράς τους και σε άλλες δυσκολίες που αντιμετώπισαν στην πορεία.

Πηγές

Λαμπράκη, Μ. & Παρίσης, Ν. (2010). Τα παράδοξα του Molnar στο πλαίσιο της θεραπείας ανθρωπίνων συστημάτων στα σχολεία. Μετάλογος, τ. 18, 105-117.

Σταλίκας Α.- Μυτσκίδου Π. (2011). Εισαγωγή στη θετική Ψυχολογία. Αθήνα: Τόπος

Molnar, A., Lindquist, B. (1994). Προβλήματα συμπεριφοράς στο σχολείο. Οικοσυστημική προσέγγιση. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

ΜΟΥΣΕΙΟ – ΣΧΟΛΕΙΟ: Σχέση αμφίδρομη από την τυπική στην άτυπη εκπαίδευση

Μπαριτάκη Μαίρη, Φιλολόγος, Υπεύθ. Τμ. Εκπ/κών Προγραμμάτων Μουσείου
Παραδοσιακής Ζωής Κρήτης "ΛΥΧΝΟΣΤΑΤΗΣ"

Το μουσείο και το σχολείο ως χώροι εκπαίδευσης και πολιτισμού, ξεκινώντας από διαφορετικές αφητηρίες και χρησιμοποιώντας διαφορετικά μέσα, λειτουργούν παράλληλα και κάποτε συμπληρωματικά. Κατά τη διάρκεια της ανακοίνωσης θα παρουσιαστούν επιλεγμένα παραδείγματα από την 20χρονη λειτουργία του Τμήματος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Μουσείου Παραδοσιακής Ζωής Κρήτης «ΛΥΧΝΟΣΤΑΤΗΣ», που λειτουργούν ως καλές πρακτικές για την ενδυνάμωση της σχέσης μουσείου–σχολείου. Συγκεκριμένα, θα γίνει αναφορά σε δράσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα που έχουν υλοποιηθεί σε συνεργασία με σχολεία τόσο Πρωτοβάθμιας όσο και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Ενδεικτικά, θα παρουσιαστούν δράσεις που υλοποιήθηκαν σε συνεργασία με σχολικές ομάδες μέσα στον μουσειακό χώρο, στο σχολείο, αλλά και στην ευρύτερη κοινότητα που εντάσσονται αυτοί οι φορείς. Θα διερευνηθεί ο ρόλος τέτοιων προγραμμάτων, η συμβολή τους στη διατήρηση πολιτισμικών αξιών, στη διαμόρφωση στάσεων και ευρύτερα στην ανάδειξη της υλικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς και ιδιαίτερα στη διασύνδεση του σχολείου με τον πολιτισμό και το περιβάλλον –κοινωνικό & φυσικό- μέσω των μουσείων. Θα γίνει αναφορά στη στοχοθεσία, στην προσαρμογή των παιδαγωγικών μεθόδων ανάλογα με την ηλικιακή ομάδα, στη χρήση κατάλληλου εποπτικού υλικού, στη διαθεματικότητα, στην αξιολόγηση.

Τα επιλεγμένα προγράμματα και δράσεις στα οποία θα βασιστεί η ανακοίνωση είναι: «Μουσειαγωγείο» (Νηπιαγωγείο), «Το κρινάκι της θάλασσας επιστρέφει στις ακτές» (Δημοτικό), «Άκου μια ιστορία / Ανεστορήματα» (Γυμνάσιο).

Σχολικό κλίμα και επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών: μια σχέση αυτονόητη;

Μπερκούτη Γεωργία, Δασκάλα, ψυχολόγος, MSc Ειδική Αγωγή

Σκοπός της μελέτης είναι η διερεύνηση της σχέσης μεταξύ του σχολικού κλίματος, των διαπροσωπικών σχέσεων που επικρατούν σε μια σχολική μονάδα και της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών. Έναυσμα για τη διενέργειά της αποτέλεσε το γεγονός ότι, παρά τη σπουδαιότητα του θέματος, στη χώρα μας δεν δίνεται η ανάλογη έμφαση στο συγκεκριμένο ερευνητικό πεδίο.

Πρόκειται για μια βιβλιογραφική έρευνα η οποία αρχικά αναλύει την έννοια του σχολικού κλίματος, τη σπουδαιότητά του και τους παράγοντες που το διαμορφώνουν και προσεγγίζει τα ζητήματα της ταυτότητας ρόλου, επαγγελματικής ταυτότητας και της επαγγελματικής ανάπτυξης του εκπαιδευτικού. Στη συνέχεια το ενδιαφέρον εστιάζεται στη διερεύνηση της σχέσης σχολικού κλίματος, διαπροσωπικών σχέσεων στη σχολική μονάδα και επαγγελματικής ανάπτυξης του εκπαιδευτικού.

Η βιβλιογραφική αναδίφηση σε διεθνές και ελληνικό επίπεδο ανέδειξε τη θετική σχέση των παραγόντων αυτών, η οποία μάλιστα βρέθηκε να είναι ιδιαίτερα ισχυρή. Αποδεικνύεται ότι το αίσθημα ελευθερίας, αυτονομίας, συνεργατικότητας κι εμπιστοσύνης που επικρατεί στα σχολεία όπου έχει διαμορφωθεί θετικό κλίμα, ωθεί τους εκπαιδευτικούς να αισθάνονται καλά στο χώρο εργασίας τους και τους παρέχει ένα αίσθημα βεβαιότητας ότι θα τους παρασχεθεί υποστήριξη όταν τη χρειαστούν. Οι συνθήκες αυτές ευνοούν τη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης και δημιουργικότητας στα σχολεία, κινητοποιούν και υποστηρίζουν τους εκπαιδευτικούς στην κατεύθυνση της επαγγελματικής τους ανάπτυξης με τελικό αποτέλεσμα τη σημαντική συμβολή τους στη συνολική βελτίωση της σχολικής μονάδας και της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Στην ανακοίνωση θα παρουσιαστούν αναλυτικά τα συμπεράσματα ελληνικών και διεθνών ερευνών και οι παράμετροι που συνεπικουρούν τη δημιουργία και τη διατήρηση της θετικής αυτής σχέσης και των συνεπακόλουθων επιρροών της στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών.

Μια πρόταση ενδοσχολικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών για προγράμματα ενδυνάμωσης της ψυχικής ανθεκτικότητας των μαθητών

Μπερκούτης Αντώνιος, MSc, Σχ. Σύμβουλος Α/θμιας Εκπ/σης

Οι αλλαγές σε όλους τους τομείς της σύγχρονης κοινωνίας είναι συνεχείς και συντελούνται με ραγδαίους ρυθμούς. Ο εκπαιδευτικός προκειμένου να ανταποκρίνεται στο απαιτητικό έργο του έχει ανάγκη από διαρκή ενημέρωση για τις επιστημονικές εξελίξεις και τις μεταβαλλόμενες κοινωνικές ανάγκες με ότι αυτές συνεπάγονται ως αναγκαιότητα στο εκπαιδευτικό πλαίσιο, ανανεώνοντας με αυτό τον τρόπο επαρκώς το γνωστικό και μεθοδολογικό του εξοπλισμό.

Η αύξηση των προβλημάτων μάθησης και ψυχοκοινωνικής προσαρμογής των παιδιών στο σχολικό περιβάλλον και η αδυναμία της επαρκούς κάλυψης των αυξημένων αναγκών των μαθητών κατέστησαν αναγκαία την εισαγωγή της Σχολικής και Κοινωνικής Ζωής (ΣΚΖ) στα νέα προγράμματα του σχολείου. Η ΣΚΖ μπορεί να επιφέρει αλλαγές στην παραδοσιακή λειτουργία του σχολείου και να λειτουργήσει σε ένα επίπεδο πρωτογενούς πρόληψης ενδυναμώνοντας την ψυχική ανθεκτικότητα ατόμων και συστημάτων και παρέχοντας νέες δεξιότητες και γνώσεις στους μαθητές απαραίτητες για την περαιτέρω πορεία τους. Στοχεύει στην απόκτηση δεξιοτήτων και συμπεριφορών αναγκαίων στην καθημερινότητα των παιδιών στην ομάδα, αλλά και ικανοτήτων για τη ζωή. Δεξιότητες και ικανότητες που πρέπει να αποκτώνται συστηματικά και σταδιακά καθώς είναι σημαντικό οι μαθητές από μικρή ηλικία να μάθουν πώς να μαθαίνουν, να έχουν κριτική σκέψη, αυτοπειθαρχία, δημιουργικότητα και δεξιότητες συνεργασίας και λειτουργίας στην ομάδα.

Εξαιτίας της φύσης της ΣΚΖ και των διαφορετικών μεθοδολογικών προσεγγίσεων που προτείνονται, όπως και σε όλα τα προγράμματα συναισθηματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, αποτελεσματική θεωρείται η ενδοσχολική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, που λαμβάνει χώρα μέσα στο σχολείο και πραγματοποιείται συλλογικά. Ενισχύεται έτσι η επικοινωνία μεταξύ των εκπαιδευτικών, ο ομαδικός σχεδιασμός καινοτομικών διδακτικών προσεγγίσεων και αξιοποιείται πλήρως η εμπειρία τους εφόσον δουλεύουν σύμφωνα με καθημερινές πραγματικές ανάγκες και μάλιστα στον εργασιακό τους χώρο.

Στην εισήγησή μας θα παρουσιαστεί αναλυτικά ο σχεδιασμός του επιμορφωτικού προγράμματος, το οποίο πραγματοποιείται σε εθελοντική βάση, εκτός διδακτικού ωραρίου, αξιοποιεί ποικίλες τεχνικές εκπαίδευσης ενηλίκων, κυρίως βιωματικές και εργαστηριακές και αφορά μια ομάδα όμορων σχολείων του Ν. Ρεθύμνης.

Διδακτική Πρόταση για Πρόγραμμα Συναισθηματικής Αγωγής των Τάξεων Γ', Δ' και Ε' Δημοτικού

Μπερτσιά Βασιλική, Εκπ/κός ΠΕ70, **Ιατράκη Ειρήνη**, Εκπ/κός ΠΕ70, **Κέφης Δημήτριος**, Εκπ/κός ΠΕ70

Τα τελευταία χρόνια εντείνονται οι έρευνες που αποδεικνύουν τη σημασία της κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης (social and emotional learning) (Goldstein & Brooks, 2005). Αυτή προάγει την ψυχική υγεία των μαθητών και με τη σειρά της βοηθά και στην επιτέλεση της γνωστικής μάθησης. Οι άνθρωποι και οι μαθητές αντιμετωπίζονται ως πολύπλευρες οντότητες με πολλές πτυχές νοημοσύνης. Στο πλαίσιο αυτό, ο εκπαιδευτικός αποτελεί έναν «σημαντικό άλλο» που αποτελεί, σύμφωνα με έρευνες, «δευτερογενή δεσμό προσκόλλησης» (Thjis, 2003) με το παιδί. Το σχολείο μπορεί να διαδραματίσει

σπουδαίο ρόλο στην προαγωγή της ψυχικής υγείας και της συναισθηματικής νοημοσύνης των μαθητών (Ματσόπουλος, 2010).

Σκοπός της εργασίας αυτής είναι να παρουσιάσει μια ολοκληρωμένη (θεωρητικά και πρακτικά) διδακτική πρόταση-προσέγγιση προς αξιοποίηση από τους εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Πρόκειται για ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα συναισθηματικής αγωγής που έχει προσαρμοστεί στα δεδομένα συγκεκριμένων ομάδων παιδιών. Ο εκάστοτε εκπαιδευτικός μπορεί να βασιστεί σε αυτό και να το προσαρμόσει στις ιδιαίτερες ανάγκες της τάξης του.

Το πρόγραμμα είχε ως πρώτο στόχο την εξοικείωση με τα συναισθήματα και τον τρόπο αντίληψής τους μέσα από καταστάσεις, παραμύθια, παιχνίδια ρόλων και έπειτα τον επιτυχή τρόπο έκφρασης και διαχείρισής τους. Οι δραστηριότητες έχουν δομηθεί από ειδικά καταρτισμένους εκπαιδευτικούς, έπειτα από συνεννόηση με διεπιστημονική ομάδα ειδικών, και έχουν βασιστεί σε σχεδιασμένα εγχειρίδια ψυχοκοινωνικής παρέμβασης.

Σχολείο και πολιτισμός: Η συμβολή της πλουραλιστικής διδασκαλίας της Ιστορίας στη διαπολιτισμικότητα

Νεραντζής Ιωάννης, Διδάκτωρ Ιστορίας, Σχ. Σύμβουλος Φιλολόγων ΑιτωλοΑκαρνανίας

Ως πεδίο του προβληματισμού μας ορίζεται:

α) το περιεχόμενο: τί απαιτείται να διδάσκουμε στο μάθημα της Ιστορίας στις σημερινές διαμορφωμένες αντικειμενικές συνθήκες της παγκοσμιοποίησης και της διαπολιτισμικότητας; Πρωτίστως την Οικουμενική διάσταση της Ιστορίας.

β) η μέθοδος: πώς θα διδάξουμε αυτό που επιλέγουμε, ώστε το μήνυμα που κάθε φορά αναδύεται από τη μελέτη της Ιστορίας να προσδιορίζεται με σαφήνεια; Λαμβάνουμε υπόψη μας τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του τμήματος, τη βαθμίδα και πρωτίστως τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των μαθητών, προσαρμόζοντας τη διδασκαλία, αναλόγως, σε αυτά. Χρειάζεται, συνάμα, να υιοθετήσουμε αποτελεσματικούς τρόπους προσέγγισης και μελέτης της Ιστορίας, ούτως ώστε, μαζί με την παιδαγωγική μας στάση, αυτοί να υπηρετούν το σκοπό και τους στόχους του μαθήματος της Ιστορίας στις σημερινές παγκόσμιες συνθήκες αλληλοαποδοχής και σεβασμού του "άλλου" και να ελκύουν το ενδιαφέρον των μαθητών μας. Εκ των προτεινομένων δέκα οκτώ (18) μεθόδων διδασκαλίας της Ιστορίας, ενδεικτικά αναφέρω την Ερμηνευτική ή Κατανούσα Μέθοδο σε συνδυασμό με την Αναλυτικοσυνθετική Μέθοδο, τη "Μέθοδο ανάλυσης εννοιών" σε συνδυασμό με τη "Διερευνητική Μέθοδο", τη "Μέθοδο επεξεργασίας των Ιστορικών Πηγών", τη "Μέθοδο για τη διαθεματική διδασκαλία της Ιστορίας".

Από την άλλη, ο/η καθηγητής/τρια ξεκινά αναπόφευκτα από το παρόν (= από σύγχρονα ανάλογα ιστορικά γεγονότα) για να εμπλουτίσει την ιστορική προβληματική των μαθητών, έστω και αν η κατάσταση της ζωής σήμερα διαθέτει, συγκριτικά με το παρελθόν, ένα διαφορετικό οικονομικό, κοινωνικό, πολιτικό και πολιτιστικό υπόβαθρο. Χρησιμοποιεί, όμως, ως *motus* το παρόν διότι, το παρόν χαρακτηρίζεται από πνευματική εγρήγορση, πολιτικό προβληματισμό, κοινωνικές ανησυχίες και αγωνίες. Αυτή ακριβώς η συνειδητή αντιμετώπιση του παρόντος μπορεί να οδηγεί και στον προσδιορισμό και στην ανίχνευση των πολλαπλών κινήτρων και παραγόντων - οικονομικών, πολιτικών, κοινωνικών, γεωγραφικών, πολιτιστικών, ψυχολογικών - που προσδιορίζουν το ιστορικό γίνεσθαι.

Πολιτισμός, βιωματική προσέγγιση, εκπαίδευση, κέντρα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης

Νικολάου Μάρκος, Καθ. Φυσικής Αγωγής, Υπεύθ. Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπ/σης Φιλιατών, Θεσπρωτίας, **Σόκουτης Χαρίσιος**, ΠΕ11

Εφαρμογή της θεωρητικής αρχής, ότι ο πολιτισμός αρχίζει από την παιδική ηλικία και από την παιδεία που θα λάβει κάθε άνθρωπος, βλέπουμε και με τον σχεδιασμό - πρόγραμμα, που έχει καταρτίσει το υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

Στις εξωσχολικές δραστηριότητες ο σκοπός των εκδρομών – περιπάτων είναι πια μόνο εκπαιδευτικός. Ακόμα πιο εμφανή και αποδοτική συνεισφορά στην βιωματική προσέγγιση - εκπαίδευση των μαθητών (και σε θέματα πολιτισμού) αντιλαμβανόμαστε στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Στόχος τους είναι η ενίσχυση και ο εμπλουτισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας αλλά και η επιμόρφωση και αισθητική αγωγή των νέων με υλικό που αντλείται από το τεράστιο εθνικό, πολιτιστικό απόθεμα. Επιχειρείται παράλληλα η ανάδειξη των κοινωνικών και οικονομικών πτυχών του θέματος ενώ ταυτόχρονα αναδεικνύεται η σπουδαιότητα του παραδοσιακού στοιχείου στην προβιομηχανική εποχή όσο και στη σύγχρονη ως μοχλός οικονομικής ανάπτυξης και αειφορίας.

Μπορεί η παιδεία και ο πολιτισμός να είναι έννοιες αλληλένδετες και όλοι να θεωρούν ότι διέπονται από μια σχέση αμοιβαίας εξάρτησης, δυστυχώς όμως το θεωρητικά αυτονόητο δεν ταυτίζεται απαραίτητα με το πρακτικά δεδομένο. Οι παραλείψεις άλλωστε της χώρας στο πεδίο αυτό είναι τεράστιες, έτσι η συγκεκριμένη δράση στοχεύει πραγματικά στην ουσία του προβλήματος, στην προβολή ενός μικρού τμήματος του πολιτιστικού αποθέματος της χώρας μας. Να γίνουμε γνώστες των νομικών στηριγμάτων πάνω στο θέμα μας, για παράδειγμα του Ν. 2039\1998 (προσαρμοσμένος στο νομικό πλαίσιο για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς βάση της σύμβασης της Γρανάδα), αλλά και του Υπ. αριθ.3028 Νόμου «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει την Πολιτιστική Κληρονομιά » και συγκεκριμένα στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ –ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ Άρθρο1-2-3 και 6.

Εκείνο που μας έσπρωξε να ασχοληθούμε με αυτό το θέμα, ήταν η πικρή διαπίστωση πως κομμάτι - κομμάτι ο λαϊκός μας πολιτισμός, ένα αυθεντικό παραδοσιακό δημιούργημα, σιγά - σιγά χάνεται...

Ας βοηθήσουμε και εμείς όπως μπορούμε!

Φιλαναγνωστικές δράσεις και ...αποδράσεις: ένα πρόγραμμα Φιλαναγνωσίας που στοχεύει στην καλλιέργεια αναγνωστικών έξεων και στη δημιουργία ενεργών αναγνωστών

Ντούλια Αθηνά, Σχ. Σύμβουλος Α/θμιας ΠΕ70

Η Φιλαναγνωσία, αν και έχει εισαχθεί στο Ωρολόγιο Πρόγραμμα των σχολείων ΕΑΕΠ, εντούτοις αποτελεί ακόμη πεδίο αναζήτησης κατάλληλων και συστηματικών μεθόδων που θα συμβάλλουν στη δημιουργία του κριτικού, ενεργού, μόνιμου, δημιουργικού και συνειδητοποιημένου αναγνώστη, όπως αυτός θα προκύψει μέσα από βαθύτερες μετασχηματιστικές διαδικασίες που θα στοχεύουν στη δημιουργία νέων στάσεων και στην καλλιέργεια αναγνωστικών έξεων. Πώς όμως θα γίνει αυτό; Ο Ντανιέλ Πενάκ στο βιβλίο του Σαν Μυθιστόρημα αναφέρει: «το ρήμα διαβάζω δεν παίρνει προστακτική». Την αποστροφή του αυτή τη συμμερίζεται με μερικά άλλα ρήματα όπως το ρήμα αγαπώ και το ρήμα ονειρεύομαι. Καθώς ένας από τους στόχους της Φιλαναγνωσίας είναι η αισθητική απόλαυση, αυτή θα αποτελέσει το κίνητρο και το έναυσμα για τον εκπαιδευτικό προκειμένου να κεντρίσει το ενδιαφέρον του παιδιού για το διάβασμα. Σε καμία περίπτωση η φιλαναγνωσία δεν πρέπει να αποτελεί ένα ακόμη μάθημα, διότι τότε ο φόβος της σχολειοποίησης της είναι υπαρκτός.

Αν και δεν υπάρχουν μαγικά ραβδάκια, εντούτοις υπάρχουν τρόποι, μέθοδοι και στρατηγικές που μπορεί ο εκπαιδευτικός να υιοθετήσει, ώστε να αγαπήσουν το παιδιά το διάβασμα και να δουν το βιβλίο ως μια ελκυστική περιπέτεια, ένα παιχνίδι, μια αναζήτηση. Ο εκπαιδευτικός μπορεί μέσα από παιγνιώδεις δραστηριότητες, ενεργητικές τεχνικές και αναγνωστικές εμπυχωσεις να ζωντανέψει το βιβλίο, να προκαλέσει το ενδιαφέρον και τη συμμετοχή των παιδιών, αξιοποιώντας τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα τους, εκπληρώνοντας ταυτόχρονα τις προσδοκίες τους. Η καλλιέργεια αναγνωστικών έξεων μπορεί να επιτευχθεί με ποικίλους τρόπους και με την εμπλοκή κι άλλων τεχνών καθώς

και σύγχρονων μέσων ψηφιακών που θα εκτοξεύσει τη φαντασία και τη δημιουργικότητα των παιδιών και θα καλλιεργήσει κοινωνικές δεξιότητες, στάσεις και αξίες, μα προπάντων τη συναισθηματική νοημοσύνη, που αποτελεί τη βάση για την κατανόηση του εαυτού μας και του κόσμου γύρω μας.

Στην παρούσα ανακοίνωση παρουσιάζονται τα πρώτα αποτελέσματα από την εφαρμογή του ετήσιου Προγράμματος Φιλαναγνωσίας που υλοποιείται φέτος στα Χανιά σε 12 σχολεία της Περιφέρειας με τη συμμετοχή 45 εκπαιδευτικών, οι οποίοι μέσα από βιωματικές δράσεις, παιγνιώδεις διαδικασίες, εκπλήξεις και πολυτροπικά μέσα επιθυμούν να εμψυχήσουν στα παιδιά την αγάπη για το διάβασμα με σκοπό τη δημιουργία μιας κοινότητας ενεργών, δημιουργικών κριτικών αναγνωστών.

«Μιλώντας» για την πολιτιστική κληρονομιά μέσα και έξω από τη σχολική αίθουσα - Ο εκπαιδευτικός φάκελος «Στα ίχνη της γραφής»

Οικονομίδου Ευγενία, ΜΑ, Αρχαιολόγος, **Σημανδηράκη Χρυσάνθη**, ΜΑ, Αρχαιολόγος-Μουσειολόγος, **Αηδόνη Σοφία**, Αρχαιολόγος ΥΠΠΟΑ

Στις μέρες μας, η εκπαίδευση πραγματοποιείται μέσω ποικίλων προσεγγίσεων -τυπικών και άτυπων- ενώ δίνεται ιδιαίτερη σημασία στη διασύνδεσή της με τον πολιτισμό. Λόγοι κοινωνικοί, πολιτικοί και οικονομικοί καθιστούν απαραίτητη τη μάθηση σε χώρους πέρα από τα τυπικά συστήματα εκπαίδευσης, ενώ και οι σύγχρονες τάσεις της παιδαγωγικής εκλαμβάνουν τη μάθηση ως διανοητική, ψυχική και πρακτική δραστηριότητα με έντονο κοινωνικό χαρακτήρα. Παράλληλα, τα μουσεία ως φορείς άτυπης εκπαίδευσης επαναπροσδιορίζουν τον κοινωνικό τους ρόλο τους και σχεδιάζουν καινοτόμα προγράμματα, υιοθετώντας τις νέες μουσειοπαιδαγωγικές μεθόδους.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω και έχοντας ως γνώμονα την προώθηση της σχέσης Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Εκπαίδευσης, η Διεύθυνση Μουσείων του ΥΠΠΟΑ ενέταξε στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» την Πράξη «Στα ίχνη της γραφής», μέρος της οποίας αποτελεί και ο ομότιτλος εκπαιδευτικός φάκελος. Ο φάκελος περιλαμβάνει ποικίλο έντυπο και ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό με θέμα την ιστορία και την εξέλιξη της ελληνικής γραφής και γλώσσας. Το υλικό αυτό συνίσταται σε ένα έντυπο για τον εκπαιδευτικό, ένα έντυπο δραστηριοτήτων για τους μαθητές, έναν ψηφιακό δίσκο με διαδραστικά παιχνίδια και μία ταινία κινουμένων σχεδίων.

Η εισήγηση θα ερευνήσει την αμφίδρομη σχέση μουσείου-σχολείου και πώς ο δημιουργικός διάλογος μεταξύ τους συμβάλλει αφενός στην προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς αφετέρου στην καλλιέργεια γνώσεων, δεξιοτήτων, στάσεων και αξιών, στοιχεία αναγκαία ενός ενεργού πολίτη.

Στον πυρήνα αυτής της προβληματικής, θα παρουσιαστεί το ποικίλο υλικό του εκπαιδευτικού φακέλου από την ομάδα εργασίας, που ασχολήθηκε με τον σχεδιασμό και την ανάπτυξή του. Επιπρόσθετα, θα αναδειχτούν οι πτυχές εκείνες που το καθιστούν πολύμορφο εκπαιδευτικό εργαλείο, που προσφέρει εναλλακτικούς και βιωματικούς τρόπους μάθησης, φωτίζοντας πτυχές του σύγχρονου κόσμου και υπογραμμίζοντας αξίες όπως αυτή της πολυπολιτισμικότητας. Τέλος, θα παρουσιαστούν προτάσεις και δράσεις, που θα συμβάλουν στη γνωριμία των μαθητών με την πολιτιστική κληρονομιά όχι μόνο εντός αλλά και εκτός της σχολικής αίθουσας.

Αξιοποιώντας το βίντεο για την πρόληψη και αντιμετώπιση της σχολικής διαρροής: Εκπαιδευτικά σενάρια

Πανσεληνάς Γεώργιος, Σχ. Σύμβουλος, **Αγγελιδάκη-Πετσαγγουράκη Δέσποινα**, Σχ. Σύμβουλος

Η σχολική διαρροή αποτελεί σημαντικό πρόβλημα όχι μόνο της Ελλάδας αλλά ολόκληρης της Ευρώπης με κοινωνικές, οικονομικές και πολιτισμικές επιπτώσεις (ΚΑΝΕΠ-ΓΣΕΕ, 2015). Από την άλλη μεριά, κάθε λεπτό αναρτώνται περισσότερες από 300 ώρες βίντεο στο YouTube. Οι νέοι μεταξύ 13 έως 24 ετών ξοδεύουν κατά μέσο όρο 16,7 ώρες την εβδομάδα στο Διαδίκτυο βλέποντας εικόνες, βίντεο και ακούγοντας μουσική.

Το βίντεο ως εκπαιδευτικό εργαλείο εμπλέκει τους μαθητές ώστε να δημιουργούν ή να παρακολουθούν βίντεο μυθοπλασίας ή πραγματικών γεγονότων (docufilms) επιδιώκοντας εκπαιδευτικούς στόχους (Tucker, 2013). Κατ' αυτόν τον τρόπο, η παρακολούθηση και η ανάλυση ενός βίντεο από μαθητές στο πλαίσιο των μικρών ομάδων εργασίας στη σχολική τάξη είναι δυνατό να αποτελέσει την αφορμή για ανάπτυξη και έκφραση συναισθημάτων και σκέψεων καθώς και κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων (π.χ. ενσυναίσθηση), προκειμένου να διαμορφωθούν στάσεις και πεποιθήσεις (Πανσεληνάς, Αγγελιδάκης, Γαλανάκη, Πρεβελιανάκη, 2014).

Στο άρθρο προτείνονται εκπαιδευτικά σενάρια, για τη σχολική τάξη και για την επιμόρφωση των μελών της κοινότητας του σχολείου (μαθητές, γονείς, καθηγητές), τα οποία αξιοποιούν το βίντεο ως εκπαιδευτικό εργαλείο, προκειμένου να υποστηρίξουν την ανάπτυξη θετικών στάσεων και πεποιθήσεων για τη σχολική εκπαίδευση. Τα συγκεκριμένα εκπαιδευτικά σενάρια έχουν ως επιμέρους στόχους να αναδείξουν τα εμπόδια και τις ευκαιρίες για μάθηση που έχουν οι μαθητές, καθώς και την αξία της σχολικής εκπαίδευσης. Με αυτό τον τρόπο, στοχεύουν στην πρόληψη και αντιμετώπιση της σχολικής διαρροής.

Πηγές

Tucker, C. (2013). Teachers' Guide to Using Videos, MindShift, <http://www2.kqed.org/mindshift/wp-content/uploads/sites/23/2013/03/MindShift-Guide-to-Videos.pdf>

ΚΑΝΕΠ-ΓΣΕΕ (2015). Η ταυτότητα της ελληνικής Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης από το 2002 έως το 2014, http://www.kanep-gsee.gr/sitefiles/files/2015_ekth.pdf

Πανσεληνάς, Γ. Αγγελιδάκης, Ν., Γαλανάκη, Χ. Πρεβελιανάκη, Γ. (2014). Εκπαιδεύοντας τους μαθητές στην ανάπτυξη στρατηγικών και στάσεων για την πρόληψη και αντιμετώπιση του ηλεκτρονικού σχολικού εκφοβισμού, Έρκυνα, Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών– Επιστημονικών Θεμάτων, Τεύχος 1ο, 65-80.

Ποιος ο ρόλος των ψηφιακών παιχνιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία;

Παπαδάκης Σταμάτιος, Πληροφορικός, Συνεργάτης Παν/μίου Κρήτης

Τα τελευταία χρόνια τα ψηφιακά παιχνίδια έχουν προσελκύσει το ενδιαφέρον της επιστημονικής και εκπαιδευτικής κοινότητας σχετικά με την σκοπιμότητα της εκπαιδευτικής αξιοποίησής τους. Οι υπέρμαχοι της χρήσης τους ως στοιχείο της εκπαιδευτικής τεχνολογίας στο τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα υποστηρίζουν ότι οι σημερινοί μαθητές ζουν σε ένα ψηφιακό κόσμο και το τωρινό εκπαιδευτικό σύστημα αναπαράγοντας παιδαγωγικές πρακτικές προηγούμενων δεκαετιών δεν μπορεί να κεντρίσει το ενδιαφέρον τους.

Στον αντίποδα άλλοι ερευνητές και εκπαιδευτικοί, λιγότερο ένθερμοι υποστηρικτικές της χρήσης των ψηφιακών παιχνιδιών ως εκπαιδευτικά μέσα δεν συμμερίζονται την αισιοδοξία των συναδέλφων τους. Χαρακτηριστικά αντιτείνουν το επιχείρημα ότι παρά το γεγονός ότι τα αυξημένα κίνητρα και η ενεργή εμπλοκή των μαθητών είναι αναμφισβήτητα οφέλη που απορρέουν από την χρήση των παιχνιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία, εντούτοις τα παραπάνω χαρακτηριστικά δεν είναι αρκετά για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

Εν τέλει το ερώτημα παραμένει. Η εισαγωγή των παιχνιδιών εμπορικών ή μη, συμβάλει εν τέλει στην βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας ή αποτελεί άλλη μια

αποτυχημένη ή υπερτιμημένη περίπτωση χρήσης της τεχνολογίας στην εκπαίδευση όπως η τηλεόραση και το ραδιόφωνο παλαιότερα;

Στην παρούσα εργασία, η οποία αποτελεί μια βιβλιογραφική επισκόπηση, επιχειρείται μια καταγραφή των πρόσφατων ερευνητικών ευρημάτων για την χρήση των παιχνιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία προσπαθώντας εν τέλει να απαντήσει στο ερώτημα αν όντως τα ψηφιακά παιχνίδια συμβάλουν ή όχι στην αναμόρφωση του παρόντος εκπαιδευτικού συστήματος.

Ο ρόλος της παράλληλης στήριξης στην αυτονόμηση των μαθητών: προβληματισμοί και προκλήσεις

Παπαδαντωνάκης Γεώργιος, Παιδοψυχίατρος ΠΕ24, ΚΕ.Δ.Δ.Υ. Χανίων

Ο θεσμός της παράλληλης στήριξης εδραιώθηκε στην χώρα μας τα τελευταία χρόνια με τον νόμο 2817/2000 με σκοπό την προώθηση της συμπερίληψης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο σχολείο της γειτονιάς τους. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, πολλοί μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες υποστηρίζονται από εκπαιδευτικούς ειδικής ή/και γενικής αγωγής με απώτερο σκοπό την ισότιμη πρόσβασή τους στο αναλυτικό πρόγραμμα του γενικού σχολείου αλλά και την κοινωνική τους ένταξη στο σχολικό περιβάλλον. Ωστόσο, υπάρχουν σημαντικές διαφορές ως προς την εφαρμογή του θεσμού ανάλογα με την βαθμίδα που φοιτά ένα παιδί, πράγμα που δυσχεραίνει το σχεδιασμό και την αποτελεσματικότητα του θεσμού.

Σε ότι αφορά λοιπόν την πρωτοβάθμια εκπαίδευση φαίνεται ότι ο θεσμός της παράλληλης στήριξης τα τελευταία χρόνια διογκώνεται, σε σχέση με τα αιτήματα, με αποτέλεσμα να μην αντιστοιχεί ένας εκπαιδευτικός προς ένα παιδί, με εμφανείς συνέπειες ως προς την κάλυψη των ακαδημαϊκών και κοινωνικών αναγκών των μαθητών.

Σε ότι αφορά την δευτεροβάθμια εκπαίδευση, η κάλυψη των παραπάνω αναγκών επιτυγχάνεται μόνο σε κάποια βασικά μαθήματα, καθώς κάθε μαθητής χρήζει υποστήριξης από περισσότερο από έναν εκπαιδευτικό παράλληλης στήριξης. Η συγκεκριμένη εφαρμογή του θεσμού εμφανώς προβληματίζει αναφορικά με την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας και μάθησης των μαθητών με ΕΕΑ.

Πώς είδαν οι Έλληνες αριστεροί παιδαγωγοί την εκπαίδευση των χωρών του «υπαρκτού σοσιαλισμού». Η περίπτωση των επισκέψεων της Ρόζας Ιμβριώτη.

Παπαστεφανάκη Ελευθερία, Φιλόλογος, Υπ. Διδάκτωρ Παν/μίου Κρήτης

Η δημιουργία της ΕΣΣΔ και η οικοδόμηση του εκπαιδευτικού της συστήματος θα προκαλέσει το ενδιαφέρον εκείνων των μεταρρυθμιστών παιδαγωγών, που οι ευρύτερες ιδεολογικές ανακατατάξεις και διεργασίες της μεσοπολεμικής περιόδου, τους φέρνουν εγγύτερα προς το σοσιαλισμό. Μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, η ΕΣΣΔ και οι νεοπαγείς «Λαϊκές Δημοκρατίες» της Α. Ευρώπης, θα προσφέρουν ένα μέτρο σύγκρισης της ελληνικής εκπαιδευτικής πραγματικότητας με τις «κατακτήσεις» των σοσιαλιστικών χωρών στη σφαίρα της παιδείας, γεγονός που θα αξιοποιηθεί από τους εγχώριους αριστερούς παιδαγωγούς της ΕΔΑ. Η εφαρμογή του Σχολείου Εργασίας, η εκπαίδευση των γυναικών, οι τεχνολογικές και επιστημονικές κατακτήσεις, τα συμπεράσματα της σοβιετικής παιδαγωγικής, θα έρθουν να εμπλουτίσουν τη σκέψη των αριστερών μεταρρυθμιστών παιδαγωγών.

Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της Ρόζας Ιμβριώτη, που από την περίοδο της Κατοχής συνδέει το όνομα της με την εκπαίδευση του Βουνού και πραγματοποιεί την οριστική της στροφή προς τα αριστερά. Εγκαταλείποντας ή μεταπλάθοντας τις μεσοπολεμικές της αναζητήσεις τόσο αναφορικά με τη σφαίρα των γυναικείων διεκδικήσεων, όσο και με τις μη μαρξιστικές παιδαγωγικές και φιλοσοφικές ενασχολήσεις

της, θα στραφεί προς τις δυνάμεις του ΕΑΜ και της μεταπολεμικής ΕΔΑ. Τα χρόνια μετά το 1950, θα πραγματοποιήσει σειρά επισκέψεων σε διάφορες σοσιαλιστικές χώρες, μεταφέροντας τις εντυπώσεις της στο εγχώριο αναγνωστικό κοινό. Η προβολή των εκπαιδευτικών συστημάτων που οι σοσιαλιστικές χώρες οικοδομούν, της προσφέρει την ευκαιρία να προβάλει τις κατακτήσεις των σοσιαλιστικών χωρών, αλλά και να ασκήσει κριτική στην εγχώρια εκπαιδευτική κατάσταση. Ενδιαφέρον σημείο είναι φυσικά τα κριτήρια της περιγραφής και άρα οι αξιολογήσεις, καθώς προέρχονται από εκείνη την ομάδα των παιδαγωγών, που εκκινώντας από τη θεωρητική σκευή του Σχολείου Εργασίας το μεσοπόλεμο, προχωρούν στη συγκρότηση του εγχώριου αριστερού παιδαγωγικού στοχασμού. Δίπλα στα παραπάνω, σημειώνονται και αξιοπρόσεχτες κριτικές προσεγγίσεις στην εκπαιδευτική πραγματικότητα των χωρών αυτών, που φαίνονται να παρεκκλίνουν από την ευρύτερη πολιτική γραμμή της ΕΔΑ.

11 και κάτι: Τραγουδάμε στο σχολείο (;) Διαστάσεις και δυναμική μιας σχολικής μουσικής ομάδας.

Περακάκη Πολυξένη, Φιλολόγος ΠΕ02

Θα παρουσιάσουμε το εγχείρημα οργάνωσης της μουσικής ομάδας στο σχολείο μας, η οποία λειτουργεί εδώ και επτά χρόνια. Η λειτουργία της χαρακτηρίζεται σημαντική για την ανάπτυξη συναισθηματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων των μαθητών, αφενός διότι μέσα από τις μουσικές εκδηλώσεις που παρουσιάζονται στις σχολικές γιορτές, οι οποίες είναι θεματικές (π.χ. αφιερώματα σε ποιητές, ανάλυση κοινωνικών θεμάτων και φαινομένων), συντελεί στην πολιτιστική καλλιέργεια και πολιτική-κοινωνική αφύπνιση των μελών της και των υπολοίπων μαθητών. Αφετέρου διότι η ομάδα όλα αυτά τα χρόνια αυτοοργανώνεται, με την επίβλεψη εκπαιδευτικού. Συγκεκριμένα, τα μεγαλύτερα μέλη της καθοδηγούν και στηρίζουν τα νεότερα, δείχνοντας τις βασικές, αν και άτυπες, αρχές λειτουργίας της ομάδας, και αυτό συμβαίνει ακόμη και όταν τα παιδιά έχουν αποφοιτήσει. Δημιουργούνται με αυτόν τον τρόπο στενοί δεσμοί μεταξύ τους, με την ομάδα και με το σχολείο, ενώ ταυτόχρονα ενισχύεται η αυτοπεποίθηση των μαθητών.

Η μουσική ομάδα, λόγω της πολύχρονης παρουσίας της, αποτελεί σημείο αναφοράς για τους μαθητές του σχολείου, που την στηρίζουν σε κάθε εκδήλωση. Το ίδιο θερμά την στηρίζει κάθε χρόνο η διεύθυνση του σχολείου και ο Σύλλογος των καθηγητών, αλλά και ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων, ενισχύοντας τις δραστηριότητές της με όποιον τρόπο του ζητηθεί. Η ομάδα παράλληλα λειτουργεί και σε συνεργασία με την ευρύτερη κοινότητα, καθώς καλείται συχνά από πολιτιστικούς συλλόγους και άλλους φορείς (π.χ. Πολιτιστικοί Σύλλογοι Ηλιούπολης και Αγίου Ιωάννη, ΚΕΣΑΝ, Περιφέρεια Κρήτης, ΕΛΜΕ, Ορθόδοξος Ακαδημία Κρήτης), για να εμπλουτίσει τις δράσεις τους και λαμβάνει πάντα ενθουσιώδεις κριτικές για τις εμφανίσεις της.

Η λειτουργία της μουσικής ομάδας, επομένως, τεκμηριώνει και καταδεικνύει τη σημασία και χρησιμότητα της μουσικής στο σχολείο ως «εργαλείου» ενδυνάμωσης σχέσεων και αυτοπεποίθησης, καθώς και πρόκλησης μιας αειφόρας σχέσης των συμμετεχόντων και των εμπλεκόμενων στις μουσικές δράσεις, για πολλά χρόνια μετά την αποφοίτηση των μαθητών.

Ομάδες ομοτίμων: Μια εναλλακτική πρόταση στην εκπαιδευτική κοινότητα

Περακάκη Σοφία, Στέλεχος Πρόληψης ΚΕΣΑΝ, Κοιν. Λειτουργός, ΜΕδ Εκπ/ση Ενηλίκων,
Καλούδη Ελευθερία, Δασκάλα, **Χαλκιαδάκη Μαρία**, Δασκάλα

Στην εισήγησή μας θα παρουσιάσουμε ένα παράδειγμα λειτουργίας ομάδας ομοτίμων, του Δικτύου Ανταλλαγής Καλών Πρακτικών στην Εκπαιδευτική Κοινότητα, που λειτουργεί

πιλοτικά στο ΚΕΣΑΝ - Κέντρο Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας Ηρακλείου από τον Ιούνιο του 2015.

Το Δίκτυο στηρίζεται στην εθελοντική συμμετοχή εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και αποτελεί έναν τόπο συνάντησης, αλληλοϋποστήριξης, διάδρασης, ανατροφοδότησης και ψυχαγωγίας. Η φιλοσοφία του βασίζεται στην αξιοποίηση της ομάδας ομοτίμων και στοχεύει στη γνωριμία, το μοίρασμα και την ανταλλαγή εμπειριών και δοκιμασμένων δράσεων - πρακτικών στη σχολική τάξη/κοινότητα. Η αξιοποίηση εξάλλου των αποθεμάτων, των δυνάμεων και των ικανοτήτων μεταξύ συναδέλφων αποτελεί μια εναλλακτική, αναδυόμενη διαδικασία, η οποία φιλοδοξεί να τους οδηγήσει στην επίγνωση, την κατανόηση και τη διαχείριση δυσκολιών που αντιμετωπίζουν ως εκπαιδευτικοί και κατ' επέκταση στην ενδυνάμωση του ρόλου τους.

Οι δράσεις του Δικτύου πραγματοποιούνται σε μηνιαία βάση και ενθαρρύνονται - υποστηρίζονται οργανωτικά από τα στελέχη του ΚΕΣΑΝ. Έως τώρα, έχουν πραγματοποιηθεί οι παρακάτω τέσσερις συναντήσεις ανταλλαγής πρακτικών: 1) «Γονεϊκή εμπλοκή και γονεϊκή παρεμβατικότητα. Το μοντέλο της Joyce Epstein». 2) «Η δυναμική της τέχνης και η αξιοποίησή της στην καλλιέργεια του γραπτού λόγου». 3) «Η Ψηφιακή Τέχνη ως εργαλείο κι έκφραση». 4) «Μελωδία-ρυθμός-λόγος. Στοιχεία μουσικής στη σχολική τάξη-ιδέες και παιχνίδια».

Οι μέχρι τώρα αντιδράσεις είναι ενθαρρυντικές για τη συνέχεια, καθώς παρατηρείται ότι μέσα από αυτή τη διαδικασία οι εκπαιδευτικοί κινητοποιούνται συναισθηματικά και νοητικά, αλληλεπιδρούν, ενισχύουν την ικανότητά τους για επικοινωνία, διαμορφώνουν συνεργατικό πνεύμα, αναλαμβάνουν ευθύνες, επανεξετάζουν - τροποποιούν αντιλήψεις, εμπειρίες, πρακτικές και διερευνούν μελλοντικές δυνατότητες και προοπτικές.

Η ανάγκη δημιουργίας νέων κοινοτήτων στο χώρο της εκπαίδευσης

Περακάκη Σοφία, Στέλεχος Πρόληψης ΚΕΣΑΝ, Κοιν. Λειτουργός, MEd Εκπ/ση Ενηλίκων, **Στρατάκη Ειρήνη**, Επιστημονικά Υπεύθ. ΚΕΣΑΝ, MSc Πολιτική Επιστήμη

Το ΚΕΣΑΝ - Κέντρο Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας Ηρακλείου (Κ.Π. Ο.ΚΑ.ΝΑ.) στο πλαίσιο της στενής συνεργασίας του με την εκπαιδευτική κοινότητα Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, κυρίως στον τομέα επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, εκπόνησε πρόγραμμα επιμόρφωσης, 1392 εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, με θέμα: «Δυναμική της Ομάδας: Βασικές αρχές και ζητήματα της εργασίας με ομάδες μέσα στην τάξη», το οποίο υλοποιήθηκε τη χρονική περίοδο 2012 - 2015, σε συνεργασία με τους Σχολικούς Συμβούλους της 2ης, 3ης, 4ης, 5ης, 6ης, 7ης, 8ης και 9ης Περιφέρειας Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Ηρακλείου.

Στην παρούσα μελέτη παρουσιάζονται (α) η φιλοσοφία και το περιεχόμενο του επιμορφωτικού προγράμματος, με έμφαση στη σημασία της βιωματικής εκπαίδευσης ως απάντηση σε μια σειρά ζητημάτων που αφορούν στην ψυχοκοινωνική υγεία των μαθητών (π.χ. καλλιέργεια προσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, λειτουργική επικοινωνία, ενδυνάμωση της αυτοεκτίμησης κ.λπ.) και (β) οι απόψεις των ίδιων των εκπαιδευτικών, όπως προκύπτουν από τα φύλλα αξιολόγησης του προγράμματος (π.χ. εκπαιδευτικές ανάγκες, ζητήματα συνεργασίας - επικοινωνίας στη σχολική κοινότητα, προτάσεις - προοπτικές κ.λπ.).

Απώτερος στόχος της παρουσίασης αυτής είναι να αναδειχτεί η ανάγκη δημιουργίας νέων κοινοτήτων τόσο στο χώρο της εκπαίδευσης όσο και της ίδιας της κοινωνίας. Κοινότητες που καλλιεργούν τη συνεργασία, το διάλογο, την εμπιστοσύνη, το σεβασμό, την αλληλεγγύη, όλα εκείνα τα στοιχεία δηλαδή που είναι απαραίτητα στις μέρες μας για τη δημιουργική και ειρηνική συνύπαρξή μας.

Η διδακτική των μαθηματικών προβλημάτων στις δύο πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου – Ανάλυση περιεχομένου των σχολικών εγχειριδίων

Περικλειδάκης Γεώργιος, PhD, Προϊστάμενος Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης Π.Ε. Κρήτης

Η επίλυση προβλημάτων αποτελεί μία σύνθετη γνωστική, μαθηματική διαδικασία και πρέπει να προσεγγίζεται και να αξιολογείται με πολλή προσοχή. Η αποτυχία των μαθητών στη σημαντική αυτή δεξιότητα προκαλεί έντονο ερευνητικό ενδιαφέρον. Με την παρούσα εργασία θα παρουσιαστούν ερευνητικά αποτελέσματα που προέκυψαν από την ανάλυση περιεχομένου των σχολικών εγχειριδίων των Α' και Β' τάξεων του δημοτικού σχολείου ως προς τα μαθηματικά προβλήματα και τη διδακτική τους. Τα κριτήρια που αποτέλεσαν τη βάση της ανάλυσης περιεχομένου, δηλαδή οι μονάδες καταγραφής, ήταν το είδος των προβλημάτων (π.χ. κλειστά, ανοικτά, προσθετικά, πολλαπλασιαστικά, απλά, σύνθετα, λεκτικά, εικονογραφημένα), όπως και οι προτεινόμενες από τα εγχειρίδια ευρετικές στρατηγικές επίλυσης τους και η μεταξύ τους σύγκριση.

Η λύση προβλήματος είναι η κατεξοχήν μαθηματική δραστηριότητα και αποτελεί πηγή και κριτήριο για την κατανόηση εννοιών και την ανάπτυξη της μαθηματικής σκέψης. Σύμφωνα με τις αρχές της κατασκευαστικής επιστημολογίας (κονστрукτιβισμός), τα προβλήματα δίνουν στους μαθητές την ευκαιρία όχι μόνο για να εφαρμόσουν τις μαθηματικές τους γνώσεις, αλλά κυρίως για να τις οικοδομήσουν. Τα προβλήματα στα οποία οι μαθητές αναμένεται να εφαρμόσουν τις γνώσεις που διδάχτηκαν γίνονται η αφορμή να ξεκινήσουν την κατασκευαστική τους δραστηριότητα και μέσω αυτής να κατανοήσουν έννοιες και διαδικασίες.

Η επίλυση ποικίλων προβλημάτων αποτελεί πρωταρχικό στόχο και αντικείμενο συστηματικής διδασκαλίας των μαθηματικών για όλες τις τάξεις του δημοτικού σχολείου. Η αντιμετώπιση και η λύση προβλημάτων αποτελεί γενικότερα το πιο κατάλληλο πλαίσιο τόσο για την εισαγωγή, την αποτελεσματική διδασκαλία και την κατανόηση μαθηματικών εννοιών και διαδικασιών, όσο για την ενίσχυση και εμπέδωση των ήδη αποκτημένων γνώσεων και δεξιοτήτων.

Απώτερος σκοπός της εργασίας είναι από την επεξεργασία και μελέτη των δεδομένων της ανάλυσης περιεχομένου, με ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία, να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα για τους εκπαιδευτικούς ως προς τα μαθηματικά προβλήματα και τις προτεινόμενες ευρετικές στρατηγικές επίλυσης τους, που εμπεριέχονται στα σχολικά εγχειρίδια των Μαθηματικών των δύο πρώτων τάξεων του δημοτικού σχολείου.

Το σχολείο ως ανοικτό σύστημα στην «οδό καινοτομίας»

Περιστέρη Μελπομένη, Εκπ/κός ΠΕ06, Δ/ντρια Λυκείου

Η εισήγηση αυτή στοχεύει να αναδείξει αφενός τη διαρκή αλληλεπίδραση του σχολείου με το περιβάλλον του και την καθοριστικής σημασίας σχέση μεταξύ εισροών και εκροών όσον αφορά την αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας και αφετέρου τον ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο του σχολείου, στο μερίδιο που του αναλογεί, στη διαμόρφωση του εκπαιδευτικού αποτελέσματος, μιας και η εκπαίδευση έχει τη δυνατότητα και τη δύναμη να τροφοδοτήσει το κοινωνικό σύστημα με εφόδια τα οποία μπορούν να επιφέρουν αλλαγές. Το έμπυχο υλικό, που στελεχώνει τη σχολική μονάδα, αποκτά κεντρικό ρόλο στη διαμόρφωση και στο μετασχηματισμό της κοινωνίας και καθορίζει, στο βαθμό που του αναλογεί, το προϊόν της σχολικής μονάδας, επηρεάζοντας με τις αποφάσεις και τις πολιτικές που εφαρμόζει το μαθητή, το γονιό, τον ίδιο τον εκπαιδευτικό, το σύστημα ολόκληρο.

Συνεπώς, σε μια διαρκώς μεταβαλλόμενη κοινωνία, όπου η σημασία της αλλαγής και της καινοτομίας υπογραμμίζεται από τους ερευνητές και επιστήμονες των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών, ο ενστερνισμός της αξίας της μάθησης, ατομικής και συλλογικής - οργανωσιακής από το σύνολο του ανθρώπινου δυναμικού του

σχολικού οργανισμού είναι θεμελιώδους σημασίας και σημαίνει ότι κατανοούν τη σημασία της για πρόοδο και ανάπτυξη και πιστεύουν ότι η πρόοδος προκύπτει όχι τόσο από το «να γίνονται τα πράγματα καλύτερα», αλλά κυρίως από το «να γίνονται τα πράγματα διαφορετικά». Πιστεύουν δηλαδή στην αξία της δημιουργικότητας, της διαφορετικότητας, της συνεχούς αναζήτησης νέων λύσεων – ιδεών, των καινοτομιών, της προσαρμογής στα νέα δεδομένα. Στον εκπαιδευτικό χώρο οι καινοτομίες στοχεύουν όχι μόνο στη βελτίωση της παιδαγωγικής διαδικασίας, στην καλύτερη επίδοση των σχολικών μονάδων και των μελών τους και στην αύξηση της αποτελεσματικότητας, αλλά και στη δημιουργία στο μέλλον ανθρώπων που θα μπορούν οι ίδιοι, κάθε φορά που οι περιστάσεις το απαιτούν, να τις σχεδιάζουν και να τις εισάγουν για τη βελτίωση και την ευημερία του ανθρωπίνου πολιτισμού.

Αξιοποίηση ευέλικτων Αναλυτικών Προγραμμάτων στην καθημερινή εκπαιδευτική πραγματικότητα

Περυσινάκη Εμμανουέλα, Δασκάλα, Μάστερ Εκπ/κή Ηγεσία και Πολιτική

Η εκπαίδευση συνδέεται αδιάσπαστα με τις πολιτικές, πολιτισμικές, οικονομικές εμπειρίες των ανθρώπων στην καθημερινή τους ζωή. Το εκπαιδευτικό σύστημα μίας χώρας δεν υφίσταται χωρίς Αναλυτικό Πρόγραμμα δεδομένου ότι αυτό ως κρατικό έγγραφο της Πολιτείας αποτελεί την επίσημη έκφραση της εκπαιδευτικής φιλοσοφίας μιας κοινωνίας. Αυτό το «εργαλείο» χρησιμοποιεί ο εκπαιδευτικός στην καθημερινή εκπαιδευτική πραγματικότητα.

Αναμφίβολα το Α.Π. είναι δεσμευτικό και ο εκπαιδευτικός ως επαγγελματίας πρέπει να το εφαρμόσει ως «ένα πακέτο προς διεκπεραίωση». Εντούτοις, στα Νέα Προγράμματα Σπουδών υπάρχει μία σχετική ευελιξία στους αναμφισβήτητα σημαντικούς τομείς των μεθοδολογικών υποδείξεων και της αξιολόγησης.

Το Α.Π. καθώς εκφράζει τη δυναμική της εποχής του είναι απαραίτητο να συμπληρώνεται, να βελτιώνεται ή να αναμορφώνεται με την πάροδο του χρόνου. Ο βασικός, όμως φορέας της αναμόρφωσης του Α.Π. είναι ο εκπαιδευτικός. Όταν ο εκπαιδευτικός «υπηρετεί» σκοπούς που έχουν διαμορφωθεί από άλλους (ειδικούς ή μη), υποβαθμίζεται στη θέση ενός απλού τεχνικού-διεκπεραιωτή του Α.Π. Δεν υποστηρίζεται η ανυπαρξία προδιαγραφών και πλαισίων στη λήψη αποφάσεων για το Α.Π. το αντίθετο μάλιστα. Ο εκπαιδευτικός μπορεί και πρέπει να είναι παράγοντας και συν-διαμορφωτής της αλλαγής, να προτείνει και να εφαρμόζει αλλαγές. Το σχολικό εγχειρίδιο από την άλλη, ως ένα από τα εργαλεία που χρησιμοποιεί ο εκπαιδευτικός, πρέπει να αφήνει ελεύθερο τον εκπαιδευτικό αλλά με προδιαγραφές και κατευθύνσεις ώστε να λειτουργήσει δημιουργικά με αυτό.

Η παρούσα εργασία διαπραγματεύεται πώς τα ανοικτά, ευέλικτα προγράμματα σπουδών - εκτός της ανάπτυξης της μαθησιακής ικανότητας των μαθητών, την εμπέδωση της ύλης και τη συνακολουθία της συμπεριφοράς με την ηλικιακή ωριμότητα του παιδιού - προετοιμάζουν συμμετόχους του πολιτισμού μας, ανθρώπους με ανοικτούς ορίζοντες που σέβονται και τιμούν τις ιδιαιτερότητες των άλλων.

Για να εναρμονίσει ο εκπαιδευτικός τα διδακτικά γνωστικά αντικείμενα με τις ιδιαίτερες ανάγκες, τα ενδιαφέροντα των παιδιών και τις ιδιαίτερες τοπικές συνθήκες κάθε κοινωνίας είναι ανάγκη να αποδεσμευτεί από το τυπικό πρόγραμμα, χωρίς να απομακρυνθεί από τη σκοπιμότητα και τους στόχους του σχολείου, δηλαδή να αποδεχθεί την ευθύνη της αυτονομίας του.

Αξιοποιώντας την ευελιξία του curriculum, μπορεί να αναπτύξει διδακτικά σενάρια, διδάσκοντας το μάθημα διαθεματικά προσφέροντας ολότητα και ενότητα των περιεχομένων, αφού θα προσεγγίζονται μέσα από τα επιμέρους μαθήματα ή επιστημονικούς κλάδους με στόχο την όσο το δυνατόν πληρέστερη, ολοκληρωμένη και ενιαία κατανόησή τους. Σαν συνέπεια θα επέλθει η αλλαγή στη μέθοδο διδασκαλίας που από δασκαλοκεντρική θα γίνει ενεργητική και ερευνητική και η αναγνώριση της προσωπικότητας του μαθητή σαν κεντρικού στόχου της διδασκαλίας.

Οι ενότητες μπορούν να διδάσκονται με τη μέθοδο της βιωματικής προσέγγισης διδασκαλίας, τη συνεργασία των μαθητών, τις ομαδικές εργασίες και τις παρουσιάσεις τους από τους ίδιους, τις εξόδους από το σχολείο... Ως προς το οργανωτικό πλαίσιο, στο οποίο πρέπει να κινηθεί ο προγραμματισμός μιας δράσης της τάξης, για τη βιωματική προσέγγιση ενός θέματος ή μιας έννοιας, οριοθετείται από τους παράγοντες αυτενέργεια των μαθητών και σκοπιμότητα του προγράμματος.

Πηγές

Βρεττός, Γ. (1999). Καψάλης, Α., Αναλυτικό Πρόγραμμα. Σχεδιασμός – Αξιολόγηση – Αναμόρφωση, εκδ. «Ελληνικά Γράμματα», Αθήνα
Ζεμπύλας, Μ. (2011), Θεωρητικές Διαστάσεις και Λόγοι περί Εκπαιδευτικής Πολιτικής, ΑΠΚΥ, Κύπρος
Ζεμπύλας, Μ. (2011), Αναλυτικά Προγράμματα : Θεωρίες και Εφαρμογές, ΑΠΚΥ, Κύπρος

Διάχυση λειτουργιών Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας στο μάθημα της Αγγλικής στην τυπική και μη τυπική εκπαίδευση

Πλάτσκου Στέλλα, Καθ. Αγγλικής, Ειδίκευση Συμβουλευτική – Επαγγελματικός Προσανατολισμός, Σχ. Σύμβουλος Εκπ/κών Αγγλικής Ν. Χανίων

Η παρούσα ανακοίνωση εστιάζει στην αναγκαιότητα και τις δυνατότητες διάχυσης λειτουργιών Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας στο μάθημα της Αγγλικής στην τυπική (Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια) και τη μη τυπική εκπαίδευση (Εκπαίδευση Ενηλίκων – Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας). Γίνεται σύντομη αναφορά στην έννοια και τις λειτουργίες του θεσμού της Συμβουλευτικής - Επαγγελματικού Προσανατολισμού και στη Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας, και προτείνονται τρόποι Διάχυσης τους στη διδακτική και μαθησιακή διαδικασία από τον εκπαιδευτικό Αγγλικής κατά τη διδασκαλία και εκμάθηση της Αγγλικής γλώσσας στην Πρωτοβάθμια, τη Δευτεροβάθμια και την Εκπαίδευση Ενηλίκων. Στο πλαίσιο αυτό προσφέρονται συγκεκριμένα παραδείγματα εφαρμογής της Διάχυσης με στόχους: την ευαισθητοποίηση των μαθητών Δημοτικού Σχολείου, Γυμνασίου, ΓΕ.Λ. και ΕΠΑ.Λ., καθώς και των εκπαιδευόμενων των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας σε ορισμένα σημαντικά για την επιλογή του επαγγέλματος ζητήματα, την πληροφόρηση για τα επαγγέλματα, και την ανάπτυξη επαγγελματικών δεξιοτήτων. Τέλος, προτείνεται η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών Αγγλικής στο θεσμό ΣΥ-Π και στις μεθόδους Διάχυσης των λειτουργιών του μέσω του μαθήματος που διδάσκουν.

Μετασχηματίζουσα μάθηση με επίκεντρο τον Άνθρωπο, στο σημερινό ελληνικό σχολείο : Μετατρέποντας το τμήμα από αθροιστικό σύνολο ατόμων σε κοινότητα μάθησης προσώπων

Ραμουτσάκη Ιωάννα Α., Σχ. Σύμβουλος Φιλολόγων Π.Δ.Ε. ΚΡΗΤΗΣ

Σκοπός: Σκοπός της εργασίας αυτής είναι η ανάδειξη καλών πρακτικών, με τις οποίες οι εκπαιδευτικοί μπορούν να μετασχηματίσουν το τμήμα μαθητών από αθροιστικό σύνολο ατόμων σε κοινότητα μάθησης προσώπων, κοινωνικά ευαίσθητων και κριτικά σκεπτόμενων, καθώς τα μόνα κριτήρια κατάταξης των μαθητών σε ένα τμήμα, το ονοματεπώνυμο και η ηλικία, κρίνονται εντελώς ανεπαρκή, για να διασφαλίσουν το απαραίτητο περιβάλλον συνοχής, γνωστικής και συναισθηματικής ασφάλειας, εγρήγορσης και αλληλεγγύης. Ο μετασχηματισμός αυτός υπόκειται σε δυναμικές αλλαγές που συντελούνται σταδιακά, με υπομονή, επιμονή, αγάπη και πίστη στο όραμα για μια

καλύτερη και πιο ανθρώπινη κοινωνία, μικρογραφία της οποίας αποτελεί το τμήμα και κατ' επέκταση το σχολείο.

Υλικό- Μέθοδος: Για τη σύνθεση της εργασίας, αξιοποιήθηκε η εμπειρία από τα σχολεία αρμοδιότητας της συγγραφέως, τα στοιχεία από τα ερωτηματολόγια διερεύνησης επιμορφωτικών και αναπτυξιακών αναγκών των συναδέλφων, καθώς και εκείνα από τις επιμέρους συζητήσεις μαζί τους, αλλά και με τους μαθητές, σε συνδυασμό με συνεργατικές και ανακαλυπτικές μεθόδους και τεχνικές, πάνω στις οποίες βασίζονται, εξάλλου, και οι αρχές της Εκπαίδευσης Ενηλίκων και Ανηλίκων.

Αποτελέσματα- Συμπεράσματα: Από την έως τώρα εμπειρία μας προκύπτει ότι η αξιοποίηση τέτοιων πρακτικών στα σχολεία έχει φέρει πολύ θετικά αποτελέσματα, καθώς εκπαιδευτικοί και μαθητές συνεργάζονται καλύτερα και αποτελεσματικότερα σε ένα περιβάλλον ασφάλειας και ισχυρών συναισθηματικών δεσμών, το οποίο επιτρέπει αφενός τη σταδιακή κατάκτηση της γνώσης, μέσα από πρακτικές που καλλιεργούν ισότιμα το πνεύμα και την ψυχή, ικανές να μετασχηματίσουν τα άτομα σε πρόσωπα, με κριτική σκέψη και κοινωνική συνείδηση, κι αφετέρου τη στενότερη σύνδεση του σχολείου με την τοπική κοινωνία. Είναι πολύ σημαντικό δάσκαλοι και μαθητές να συνειδητοποιήσουν πως σε μια διαδικασία μάθησης μας ενδιαφέρει η σχέση των προσώπων και η παιδαγωγική μας παρουσία σε μια μαθησιακή διαδικασία έχει νόημα, όταν μας δένει ως ανθρώπους και μας καθιστά συν-ερευνητές, συνεργάτες, συνοδοιπόρους και όχι ανταγωνιστές, με υψηλό όραμα παιδείας και πολιτισμού.

**Καλλιεργώντας τη συνέχεια στην εκπαιδευτική διαδικασία, μέσα από
Συνεργατικά Δίκτυα και περιβάλλοντα μάθησης για την Α/θμία και τη Β/θμία
Εκπ/ση
(Ενδεικτική μελέτη περιπτώσεων, στο πλαίσιο του Διασχολικού Δικτύου ομαλής
μετάβασης από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο)**

Ραμουτσάκη Ιωάννα Α., Σχ. Σύμβουλος Φιλολόγων Π.Δ.Ε. Κρήτης,
Ντούλια Αθηνά, Σχ. Σύμβουλος Γενικής Αγωγής Α/θμιας Εκπαίδευσης

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η ανάδειξη της σημασίας της συνέχειας στη μαθησιακή διαδικασία και των δυνατοτήτων συνεργασίας εκπαιδευτικών και μαθητών Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης. Αφετηρία για τη διατύπωση της συγκεκριμένης πρότασης αποτέλεσε η ασυνέχεια, η οποία παρατηρείται, σε μεγάλο βαθμό, στα Προγράμματα Σπουδών Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης, αλλά και σε αντίστοιχες διδακτικές πρακτικές. Έτσι, στο πλαίσιο του αντίστοιχου Διασχολικού Δικτύου ομαλής μετάβασης, Συνεργασίας και Σύνδεσης των δύο βαθμίδων Εκπαίδευσης, το οποίο δημιουργήσαμε, εφαρμόσαμε ένα καινοτόμο εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τα Γλωσσικά μαθήματα και τα Μαθηματικά, από το οποίο παρουσιάζονται ενδεικτικές μελέτες περιπτώσεων.

Με βάση τις εκπεφρασμένες ανάγκες των συναδέλφων, αλλά και τα συμπεράσματα από τα προβλήματα που, συχνά, ανακύπτουν στα σχολεία από την εντοπιζόμενη ασυνέχεια, υλοποιήσαμε το παραπάνω επιμορφωτικό πρόγραμμα, αρχικά, για τους εκπαιδευτικούς. Αξιοποιήθηκαν εναλλακτικές μέθοδοι και τεχνικές διερευνητικής, συνεργατικής και ανακαλυπτικής μάθησης, που εφαρμόστηκαν σε φυσικά και προσομοιωμένα περιβάλλοντα τάξης, με βάση τις αρχές της Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Από την έως τώρα επικοινωνία των εκπαιδευτικών Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης, την ανταλλαγή προτάσεων και ιδεών, την ανάληψη πρωτοβουλιών, σε συνεργατικά περιβάλλοντα μάθησης, έγινε φανερό ότι υποστηρίζεται όχι μόνο η προώθηση της συνέχειας και της ομαλής μετάβασης, η βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου, η διεπιστημονική συνεργασία, αλλά και η αυτοβελτίωση και επαγγελματική ανάπτυξη των συναδέλφων.

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα ανοίγει το δρόμο για ουσιαστική συνεργασία και αλληλοτροφοδότηση μεταξύ των δύο βαθμίδων εκπαίδευσης, για την αποτελεσματική αντιμετώπιση προβλημάτων μετάβασης και ασυνέχειας, συνιστώντας, παράλληλα, και μια πρόταση εμπλουτισμού των Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών.

Το επιστημονικό Συνέδριο Παιδαγωγικής Ηγεσίας: Μια ενδεικτική μελέτη περίπτωσης για τη Συνεργασία και την Επαγγελματική Ανάπτυξη των Εκπαιδευτικών, στο πλαίσιο του Διασχολικού Δικτύου Συνεργασίας σχολικών μονάδων Δυτικής Κρήτης και Κύπρου

Ραμουτσάκη Ιωάννα Α., Σχ. Σύμβουλος Φιλολόγων Π.Δ.Ε. Κρήτης,
Κυριάκος Μπαρρής, π. Πρόεδρος Διευθυντών Μέσης Εκπαίδευσης Κύπρου

Σκοπός: Σκοπός της εργασίας αυτής είναι η παρουσίαση των ποικίλων δυνατοτήτων συνεργασίας, οι οποίες μπορούν να αναπτυχθούν και μελλοντικά, ανάμεσα στις σχολικές μονάδες Κρήτης και Κύπρου και στις αντίστοιχες τοπικές κοινωνίες, καθώς τα δύο νησιά τα συνδέουν πανάρχαιοι δεσμοί Ιστορίας, Πολιτισμού, επιστημονικών ενδιαφερόντων και εκπαιδευτικών οραμάτων. Η παρουσίαση αυτή αποτελεί μία πρόταση καλής πρακτικής για τη διαρκή επαγγελματική ανάπτυξη και αυτοβελτίωση των εκπαιδευτικών, με αφορμή την υλοποίηση του επιστημονικού Συνεδρίου Παιδαγωγικής Ηγεσίας (2015), στο πλαίσιο του αντίστοιχου Διασχολικού Δικτύου Συνεργασίας και Αλληλεγγύης, το οποίο δημιουργήσαμε.

Υλικό- Μέθοδος: Αξιοποιήσαμε τα ευρήματα από τα ερωτηματολόγια αξιολόγησης των εργασιών του Συνεδρίου και διερεύνησης επιμορφωτικών και αναπτυξιακών αναγκών των εκπαιδευτικών, τις εισηγήσεις, το υλικό των Βιωματικών Εργαστηρίων με τη σχετική βιβλιογραφία, καθώς και την προϋπάρχουσα εμπειρία συνεργατικών περιβαλλόντων μάθησης. Για τα διάφορα εργαστήρια και τις λοιπές δραστηριότητες του Συνεδρίου αξιοποιήθηκαν οι βασικές αρχές της εκπαίδευσης Ενηλίκων, σε συνδυασμό με συνεργατικές, βιωματικές, διερευνητικές και συμμετοχικές μεθόδους και τεχνικές.

Αποτελέσματα- Συμπεράσματα: Από τη μοναδική αυτή εμπειρία έγινε φανερό ότι μέσα από την επικοινωνία και τη συνεργασία εκπαιδευτικών Κρήτης και Κύπρου πάνω σε κοινά περιβάλλοντα μάθησης και με τη χρήση διερευνητικών, συνεργατικών, ανακαλυπτικών μεθόδων και τεχνικών, ανοίγονται νέοι δρόμοι στην επιστήμη και την ανθρώπινη επικοινωνία, για ανταλλαγή ιδεών και προτάσεων, για την επίλυση και αντιμετώπιση εκπαιδευτικών ζητημάτων, για κοινές εκπαιδευτικές δράσεις, για ανταλλαγή εκπαιδευτικών και μαθητών και γενικότερα για πρωτοβουλίες αναβάθμισης της Εκπαίδευσης, με την υποστήριξη της τοπικής κοινωνίας, αλλά και σφυρηλάτησης δεσμών συνοχής, ενότητας, προόδου και ανάπτυξης του Ελληνισμού.

Αποτελεσματική διαχείριση εκπαιδευτικών αλλαγών από τη σχολική ηγεσία: το παράδειγμα της μαθητικής αστίας

Ρέντζη Αργυρώ, Προϊσταμένη 1ου Ειδ. Νηπιαγωγείου Αγ. Δημητρίου Αττικής

Στις μέρες μας, η οικονομική κρίση έχει δημιουργήσει ένα πλήθος προβλημάτων και παρενέργειών στην ελληνική κοινωνία, που επηρεάζουν άμεσα και τον σχολικό οργανισμό. Το δραματικότερο στοιχείο, που αναδεικνύεται από την οικονομική κρίση, είναι το θέμα του υποσιτισμού των παιδιών, φαινόμενο το οποίο επισημαίνουν οι εκπαιδευτικοί καθημερινά. Τα πλοκάμια του υποσιτισμού έχουν αγγίξει σχολεία υποβαθμισμένων περιοχών στην Αττική, όπου οι οικογένειες των μαθητών, μαστίζονται από ανεργία και οικονομική δυσπραγία. Επιπρόσθετα, ολοένα αυξάνονται οι απαιτήσεις της κοινωνίας απέναντι στο εκπαιδευτικό σύστημα, προκειμένου αυτό να ανταποκριθεί στα συνεχώς αυξανόμενα κοινωνικά φαινόμενα, που παρουσιάζονται, εξαιτίας αυτών των εξελίξεων. Το σχολείο, λοιπόν, καλείται να αντιμετωπίσει ένα ουσιαστικό κοινωνικό πρόβλημα, μέσω του σχεδιασμού εκπαιδευτικών αλλαγών, οι οποίες προκύπτουν από την πίεση των γεγονότων, εξαιτίας της οικονομικής κρίσης. Για να το καταφέρει αυτό το

σχολείο, οφείλει να πάρει το ρίσκο και να εφαρμόσει αποτελεσματικές και μακροχρόνιες εκπαιδευτικές αλλαγές.

Μέσα από τη θεωρητική παρουσίαση των σημαντικότερων πτυχών της εκπαιδευτικής αλλαγής (φύση, αναγκαιότητα, αντιστάσεις, κ.ά.), η εργασία στοχεύει στην παράθεση και ανάλυση ενός σχεδίου με πρακτικές προτάσεις για εφαρμογή μέτρων - αλλαγών από τη σχολική ηγεσία, που θα βοηθήσουν στη διαχείριση του προβλήματος. Αυτός ο σχεδιασμός θα αναπτυχθεί με γνώμονα το σχεδιαστικό μοντέλο των οκτώ βημάτων των Fullan, Cuttress και Kilcher (2005), τα οποία, κατά τους εμπνευστές τους, αποτελούν κινητήριες δυνάμεις επιτυχημένης και μακροχρόνιας αλλαγής για την επίλυση σημαντικών κοινωνικών προβλημάτων στα σχολεία.

Η δομή της εργασίας αναλύεται στις εξής ενότητες: Στην πρώτη ενότητα θα γίνει προσπάθεια να αποσαφηνιστεί η έννοια της εκπαιδευτικής αλλαγής, να τεκμηριωθεί η αναγκαιότητά της και να παρουσιαστούν, τόσο οι αντιστάσεις που προκύπτουν σε κάθε εκπαιδευτική αλλαγή, όσο και ο ρόλος του ηγέτη στην όλη διαδικασία. Στη δεύτερη θα παρουσιαστεί το σχέδιο διαχείρισης της αλλαγής για την αντιμετώπιση της μαθητικής ασιτίας, με έμφαση στο ρόλο της σχολικής ηγεσίας, προκειμένου να καταλήξουμε σε τεκμηριωμένα συμπεράσματα.

Πηγές

Fullan, M., Cuttress, C. & Kilcher, A. (2005). Eight forces for leaders of change. *Feature / Leadership*, 26(4), 54-64.

Αρχαιολογικά Μουσείο-παιχνιδίσματα στο Νηπιαγωγείο: Νέες Αρχαιολογικές Προσεγγίσεις, Πολιτισμική Αγωγή και ο ρόλος του Σχολικού Συμβούλου στην εφαρμογή τους

Σιμιτζή-Δέλλα Ελευθερία, Σχ. Σύμβουλος Προσχολικής Αγωγής,
Λίνα Βάσω, Διδάκτωρ Αρχαιολογίας- Μουσειοπαιδαγωγός

Η επαφή με την επιστήμη της ιστορίας και της αρχαιολογίας ξεκινάει για τους μαθητές ήδη από την προσχολική ηλικία. Επομένως, είναι σημαντική η ένταξη της μουσειακής αγωγής στο νηπιαγωγείο, όπως και η επιμόρφωση των νηπιαγωγών στη Μουσειοπαιδαγωγική, ώστε να αποφεύγονται οι απλές επισκέψεις στα μουσεία και τα μνημεία που δεν αξιοποιούνται παιδαγωγικά. Για τον σκοπό αυτό τον Μάρτιο του 2013 διοργανώθηκε επιμορφωτική ημερίδα για τους νηπιαγωγούς της 20ης περιφέρειας από τη Σχολική Σύμβουλο, με θέμα: «Η Μουσειακή Εκπαίδευση στην καθημερινή ζωή του Νηπιαγωγείου». Στο πλαίσιο αυτής της ημερίδας, διδάκτωρ Αρχαιολόγος – Μουσειοπαιδαγωγός, εισηγήθηκε το θέμα: «Μια φορά κι έναν καιρό στον κόσμο το μινωικό. Ένα ανατρεπτικό ταξίδι δημιουργικότητας με τους μικρούς μαθητές στα μονοπάτια της προϊστορικής αρχαιολογίας της Κρήτης».

Η παρουσίαση αυτή είχε σκοπό την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών της προσχολικής ηλικίας για την ιστορία και τις σύγχρονες επιστημονικές τοποθετήσεις της «μινωικής» αρχαιολογίας. Ταυτόχρονα, πρότεινε πρακτικούς τρόπους σχεδιασμού και υλοποίησης ενός μουσειοπαιδαγωγικού προγράμματος που θα διαχειρίζεται τα προβλήματα της «μινωικής» αρχαιογνωστικής επιστημοσύνης, στοχεύοντας στη βιωματική προσέγγιση των μικρών μαθητών με τις απαρχές του πολιτισμού της Κρήτης, την διαμόρφωση της ταυτότητάς τους ως μέρος της κοινότητας και της ιστορίας του, αλλά και την ανάπτυξη της κριτικής, ιστορικής και δημιουργικής τους σκέψης.

Στον παρόν συνέδριο θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα της παρούσης έρευνας στα νηπιαγωγεία όπου εφαρμόστηκαν σχετικές δράσεις. Όπως προκύπτει από την συλλογή των ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων οι στόχοι επετεύχθησαν, ο Σχολικός Σύμβουλος συνέβαλλε καθοριστικά στη διαδικασία, η σύνδεση των στόχων του με τα συναφή γνωστικά αντικείμενα του αναλυτικού προγράμματος σπουδών του νηπιαγωγείου υπήρξε επιτυχής και οι μικροί μαθητές εξοικειώθηκαν με τον προϊστορικό πολιτισμό της Κρήτης παίζοντας και ταυτόχρονα μαθαίνοντας.

Διαλεκτική σχέση κοινότητας, οικογένειας και σχολείου, όπως παρουσιάζεται μέσα από τη μελέτη προβλημάτων συμπεριφοράς μαθητών δημοτικού σχολείου σε μια ημιαστική περιοχή της Κρήτης και προτάσεις εξειδικευμένων παρεμβάσεων πρόληψης

Σμυρνάκη Μαρία, Ψυχολόγος, Θεραπευτικό Προσωπικό ΚΕΘΕΑ Αριάδνη, Διδάκτωρ ΠΤΔΕ Παν/μίου Κρήτης, **Κουρκούτας Ηλίας**, Καθ. Ψυχολογίας ΠΤΔΕ Παν/μίου Κρήτης

Στην παρούσα μελέτη διερευνάται η σχέση ανάμεσα στην αντίληψη της εχθρότητας/επιθετικότητας γονέων και δασκάλου, της λειτουργίας της οικογένειας, του ψυχολογικού κλίματος της σχολικής τάξης και στα προβλήματα συμπεριφοράς. Πρόκειται για μελέτη περίπτωσης και ειδικότερα συγκριτική ποσοτική έρευνα ανάμεσα σε 55 μαθητές με προβλήματα συμπεριφοράς και σε 55 μαθητές χωρίς προβλήματα συμπεριφοράς από τις Δ', Ε' και Στ' τάξεις των τριών δημοτικών σχολείων της ημιαστικής περιοχής του Γαζίου, του Νομού Ηρακλείου Κρήτης, μιας περιοχής με συγκεκριμένα κοινωνικοπολιτισμικά χαρακτηριστικά. Για τους σκοπούς της έρευνας χρησιμοποιήθηκαν: 1) Έντυπο Αναφοράς για Εκπαιδευτικούς/Teacher Report Form (32 Ερωτήσεις για εξωτερικευμένα προβλήματα συμπεριφοράς) Παιδιών Ηλικίας 6-18 ετών (Achenbach & Rescorla, 2003), 2) Κλίμακα Γονεϊκής Αποδοχής-Απόρριψης/Parental Acceptance Rejection Questionnaire (Rohner, 2004), 3) Κλίμακα Αποδοχής-Απόρριψης Δασκάλου/Teacher Acceptance Rejection Questionnaire (Kourkoutas, Propersi, & Parmar, 2012. Rohner, 2004), 4) Κλίμακα Αυτοαναφοράς Αξιολόγησης της Οικογένειας/Self Report Family Inventory (Beavers & Hampson, 1990) και 5) Το Ερωτηματολόγιο της Τάξης μου για το Δημοτικό Σχολείο/My Class Inventory (Βούλγαρης & Ματσαγγούρας, 2004).

Η Διερευνητική Παραγοντική Ανάλυση, η Επιβεβαιωτική Παραγοντική Ανάλυση και η Ανάλυση Διαδρομών ανέδειξαν τα ακόλουθα βασικά ευρήματα: 1) τα υψηλά επίπεδα προβλημάτων συμπεριφοράς προβλέπουν την υψηλή εχθρότητα/επιθετικότητα πατέρα, η οποία διαμεσολαβεί και εξηγεί την υψηλή εχθρότητα/επιθετικότητα δασκάλου, 2) τα υψηλά επίπεδα προβλημάτων συμπεριφοράς προβλέπουν την υψηλή σύγκρουση της οικογένειας, η οποία διαμεσολαβεί και εξηγεί την υψηλή συνοχή της οικογένειας και 3) η υψηλή διενεκτικότητα της τάξης προβλέπει την υψηλή συνεκτικότητα της τάξης, η οποία διαμεσολαβεί και εξηγεί τα υψηλά προβλήματα συμπεριφοράς κατά την αντίληψη του δασκάλου. Πρόκειται για δεδομένα που τονίζουν τη διαλεκτική σχέση κοινότητας, οικογένειας και σχολείου και μπορούν να αξιοποιηθούν στο σχεδιασμό εξειδικευμένων παρεμβάσεων για την πρόληψη και αντιμετώπιση των προβλημάτων συμπεριφοράς των μαθητών της συγκεκριμένης περιοχής. Παρεμβάσεις που ως κύριο μέλημά τους είναι αναγκαίο να έχουν το σεβασμό και τη δημιουργική αξιοποίηση του πολιτισμικού κεφαλαίου των μαθητών και των οικογενειών τους.

«Νιώθω- Διδάσκω- Μαθαίνω- Επικοινωνώ- Ζω». Η περίπτωση επιμορφωτικού προγράμματος προαγωγής της ψυχοκοινωνικής υγείας στο σχολικό περιβάλλον, με αφετηρία τα Νέα Προγράμματα Σπουδών.

Σπαθαράκη Ανδρονίκη, PhD, Σχ. Σύμβουλος Α/θμιας Εκπ/σης

Στην παρούσα μελέτη, παρουσιάζεται ευσύνοπτα η δομή επιμορφωτικής πρότασης (στόχοι, μεθοδολογία εφαρμογής, περιεχόμενα, εκπαιδευτικό υλικό), με τίτλο: «Νιώθω- Διδάσκω- Μαθαίνω- Επικοινωνώ- Ζω», που αξιοποιεί την καινοτόμα θεματική περιοχή: Σχολική Κοινωνική Ζωή (ΣΚΖ), των Νέων ή Συμπληρωματικών Προγραμμάτων Σπουδών (ΝΠΣ), στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων και σύγχρονες τάσεις επιμόρφωσης εκπαιδευτικών (school-based program).

Η υπό συζήτηση επιμορφωτική δράση, εργαστηριακής μορφής, συμπεριλαμβάνοντας δύο φάσεις: πρώτη: ευαίσθητοποίησης, δεύτερη: εποπτεία εφαρμογής, στοχεύει, πρωτίστως: α) στην παρουσίαση της φιλοσοφίας του «μαθήματος» ΣΚΖ και στην αναγνώριση της συμβολής του στη δημιουργία ενός σχολείου με αρχές πρόληψης και προαγωγής της ψυχοκοινωνικής υγείας, β) στην επαγγελματική ανάπτυξη των συμμετεχόντων, μέσα από την εξοικείωσή τους με το σχεδιασμό, τη διεξαγωγή και την κριτική αποτίμηση των προτεινόμενων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων. Συνακόλουθα, οι επιμέρους επιμορφωτικοί στόχοι αφορούν στην κατανόηση βασικών σημείων δυναμικής των ομάδων, στην απόκτηση δεξιοτήτων θετικών μορφών επικοινωνίας στο σχολικό περιβάλλον και τέλος στην ευαισθητοποίηση των συμμετεχόντων στις συναισθηματικές ανάγκες και στα χαρακτηριστικά των «διαφορετικών» μαθητών τους.

Ως Ομάδα-Στόχο της δράσης μας ορίζουμε τους ενδιαφερόμενους εκπαιδευτικούς από ένα ή δύο όμορα ή συστεγαζόμενα σχολεία, έτσι ώστε ο αριθμός των συμμετεχόντων να μην ξεπερνάει τους είκοσι, προκειμένου να διασφαλιστεί η βέλτιστη επικοινωνία και η ενεργητική συμμετοχή τους.

Εν κατακλείδι, λαμβάνοντας υπόψη μας δομικά χαρακτηριστικά της προαναφερόμενης επιμορφωτικής δράσης, σε επίπεδο τόσο στοχοθεσίας και εκπαιδευτικού υλικού, όσο και μεθοδολογίας διεξαγωγής, θεωρούμε ότι η παρουσίασή της, στα πλαίσια του παρόντος συνεδρίου θα συμβάλει γόνιμα στον προβληματισμό για τη μεθοδολογία και τη διαδικασία υλοποίησης ενδοσχολικών επιμορφωτικών προγραμμάτων, που επιδιώκουν την αλλαγή του σχολείου, μέσα από την ενδυνάμωση, πρωτίστως, των εμπλεκόμενων προσώπων στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Η αξιολόγηση της εφαρμογής των σύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας των αντικειμένων του βιβλίου Φυσικής Αγωγής του εκπαιδευτικού της Ε' και ΣΤ' τάξης Δημοτικού

Σπετσωτάκη Ροδάνθη, Εκπ/κός Φυσικής Αγωγής, **Μουντάκης Κων/νος**, Καθ. ΤΟΔΑ Παν/μιο Πελοποννήσου, **Παπαδόπουλος Αντρέας**, Εκπ/κός Φυσικής Αγωγής

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η αξιολόγηση της δυνατότητας εφαρμογής των διδακτικών αντικειμένων του βιβλίου Φυσικής Αγωγής (Φ.Α.) του εκπαιδευτικού της Ε' και ΣΤ' τάξης Δημοτικού από τους διδάσκοντες Φ.Α. μέσα από τη δυνατότητα εφαρμογής (α) των σύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας, (β) της δια βίου άσκησης και ανάπτυξης της υπευθυνότητας και (γ) της συνολικής εφαρμογής σε σχέση με την υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου. Ως εργαλείο μέτρησης χρησιμοποιήθηκε ειδικά σχεδιασμένο ερωτηματολόγιο, το οποίο διανεμήθηκε ταχυδρομικά σε 322 δημοτικά σχολεία της χώρας. Για τη στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκαν, οι περιγραφικοί στατιστικοί δείκτες, η ανάλυση t test και η σύγκριση με Ανάλυση Διακύμανσης (ANOVA) σε $p < 0.05$ με ανεξάρτητες μεταβλητές, τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων.

Από τα αποτελέσματα φάνηκε θετική αξιολόγηση στην εφαρμογή των αντικειμένων του βιβλίου Φ.Α. μέσα από την εφαρμογή : (α) των μεθόδων διδασκαλίας ($MT=2.9$, $SD=1.74$ σε κλίμακα 1-5), (β) της δια βίου άσκησης ($MT=8.26$, $SD=2.97$ σε κλίμακα 1-12) και (γ) της συνολικής εφαρμογής σε σχέση με την υλικοτεχνική υποδομή ($MT=3.07$, $SD=0.76$ σε κλίμακα 1-5). Διαφορές υπήρξαν στην εφαρμογή της δια βίου άσκησης και ανάπτυξης της υπευθυνότητας μόνο στους εκπαιδευτικούς με σχετική επιμόρφωση ($F_{2, 134}=4.39$, $p=0.01$).

Συμπερασματικά οι εκπαιδευτικοί Φ.Α. εφαρμόζουν τις σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας στα αντικείμενα του βιβλίου Φ.Α. του εκπαιδευτικού της Ε' και ΣΤ', αρκεί να υποστηρίζονται από την υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου, με τους έχοντες την ανάλογη επιμόρφωση να προάγουν περισσότερο τη φιλοσοφία της δια βίου άσκησης. Προτείνεται περαιτέρω έρευνα και στα άλλα βιβλία Φ.Α. καθώς και εμπλουτισμός των

σχολείων με κατάλληλη υποδομή που θα συμβάλλει στην αποτελεσματική διδασκαλία του μαθήματος Φ.Α. προς όφελος του μαθητή.

Η Αξιολόγηση της Εφαρμογής του Βιβλίου Φυσικής Αγωγής του Μαθητή της Ε' και ΣΤ' τάξης Δημοτικού

Σπετσωτάκη Ροδάνθη, Εκπ/κός Φυσικής Αγωγής, **Μουντάκης Κων/νος**, Καθ. ΤΟΔΑ Παν/μιο Πελοποννήσου, **Παπαδόπουλος Αντρέας**, Εκπ/κός Φυσικής Αγωγής

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η αξιολόγηση από τους διδάσκοντες Φυσικής Αγωγής (Φ.Α.) της εφαρμογής του βιβλίου Φ.Α. του μαθητή της Ε' και ΣΤ' τάξης Δημοτικού, με δεδομένο ότι για πρώτη φορά στην εκπαιδευτική διαδικασία υπάρχει βιβλίο Φ.Α. για το μαθητή. Η αξιολόγηση αφορούσε (α) στην παραπομπή των μαθητών/τριών στο βιβλίο, (β) στην πραγματοποίηση σχολικών αθλητικών δράσεων, (γ) στις συμβουλές που επιζητούν οι μαθητές/τριες και (δ) στην εφαρμογή των συγκεκριμένων ερωτηματολογίων – τεστ του βιβλίου. Χρησιμοποιήθηκε ειδικά σχεδιασμένο ερωτηματολόγιο, το οποίο διανεμήθηκε ταχυδρομικά στους εκπαιδευτικούς Φ.Α. σε 322 δημοτικά σχολεία της χώρας. Για τη στατιστική ανάλυση στο SPSS(17) χρησιμοποιήθηκαν, οι περιγραφικοί στατιστικοί δείκτες, η ανάλυση t test και η σύγκριση με Ανάλυση Διακύμανσης σε $p < 0.05$. Λήφθηκε υπόψη η γεωγραφική περιοχή του σχολείου, το φύλο, η ηλικία, οι επιπλέον σπουδές και η σχετική επιμόρφωση των συμμετεχόντων.

Από τα αποτελέσματα φάνηκε θετική αξιολόγηση στην εφαρμογή βιβλίου Φ.Α. του μαθητή της Ε' και ΣΤ' τάξης ($MT=5.1$, $SD=2.49$ σε 9/θμια κλίμακα) με (α) το 67.9% των ερωτώμενων να έχει παραπέμψει τους μαθητές/τριες στο βιβλίο Φ.Α. για ενημέρωση – πληροφόρηση, (β) το 79.6% να έχει πραγματοποιήσει αθλητικές δράσεις, (γ) το 59.6% να έχει δεχτεί ερωτήσεις για συμβουλές από τους μαθητές/τριες κυρίως για θέματα διατροφής και κανονισμούς αθλημάτων και (δ) το 64.2% να έχει παραπέμψει τους μαθητές/τριες στη συμπλήρωση του τεστ διατροφικών συνηθειών, ενώ το 27% στη δημιουργία ατομικού προγράμματος άσκησης.

Συμπερασματικά προκύπτει ότι οι εκπαιδευτικοί Φ.Α. ανεξαρτήτως δημογραφικών χαρακτηριστικών, εφαρμόζουν το βιβλίο Φ.Α. στη διδασκαλία τους. Περαιτέρω έρευνα και στα άλλα βιβλία θα βοηθούσε σημαντικά στην ολοκληρωμένη εικόνα για τη χρήση και την αναγκαιότητα των βιβλίων Φ.Α. στην εκπαίδευση.

Οι παράγοντες που δυσχεραίνουν την εφαρμογή των σχολικών βιβλίων Φυσικής Αγωγής της Ε' και ΣΤ' τάξης του Δημοτικού

Σπετσωτάκη Ροδάνθη, Εκπ/κός Φυσικής Αγωγής, **Μουντάκης Κων/νος**, Καθ. ΤΟΔΑ Παν/μιο Πελοποννήσου, **Παπαδόπουλος Αντρέας**, Εκπ/κός Φυσικής Αγωγής

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η διερεύνηση των παραγόντων που δυσχεραίνουν την εφαρμογή των βιβλίων Φυσικής Αγωγής (Φ.Α.) της Ε' και ΣΤ' τάξης του εκπαιδευτικού και του μαθητή. Ειδικά σχεδιασμένο ερωτηματολόγιο, διανεμήθηκε ταχυδρομικά στους εκπαιδευτικούς Φ.Α. σε 322 δημοτικά σχολεία της χώρας. Για τη στατιστική επεξεργασία των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκαν, οι περιγραφικοί στατιστικοί δείκτες, η ανάλυση t test και η σύγκριση με Ανάλυση Διακύμανσης (ANOVA) χρησιμοποιώντας τον έλεγχο Tukey και chi square σε $p < 0.05$ και με ανεξάρτητες μεταβλητές τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των συμμετεχόντων.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι παράγοντες που δυσχεραίνουν την εφαρμογή των σχολικών βιβλίων Φ.Α. της Ε' και ΣΤ' τάξης, σύμφωνα με την 1η και 2η επιλογή προτίμησης των ερωτώμενων ήταν: η έλλειψη επαρκούς υλικοτεχνικής υποδομής (57.7%) , η ελλιπής επιμόρφωση εκπαιδευτικών (39.4), η ελλιπής χρηματοδότηση (33.7%), η ανεπαρκής ενημέρωση (28.5%) και η έλλειψη ενδιαφέροντος των ίδιων των

εκπαιδευτικών (24.3%). Επίσης το 74.4% πιστεύει ότι είναι δύσκολο να εφαρμοστεί οτιδήποτε χρειάζεται την ανάλογη υλικοτεχνική υποδομή ενώ το 17.4% το αποδίδει στις λίγες ώρες Φ.Α. αναλογικά με την διδακτέα ύλη. Το 46.4% αυτών αντιμετωπίζει δυσκολίες στην χρήση των καρτών κριτηρίων ενώ το 50% δηλώνει ότι τα σχολικά βιβλία Φ.Α. παρέχουν σημαντική βοήθεια.

Συμπερασματικά η έλλειψη της κατάλληλης υλικοτεχνικής υποδομής των σχολείων και η ελλιπής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών Φ.Α. δυσχεραίνουν την εφαρμογή των βιβλίων Φ.Α. τα οποία συμβάλλουν στην αποτελεσματική διδασκαλία του μαθήματος Φ.Α. Προτείνεται η ενίσχυση των σχολείων με υποστηρικτικό υλικό και ανάλογες υποδομές καθώς και η κατάλληλη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Η επέκταση της έρευνας και στα άλλα βιβλία Φ.Α. των άλλων τάξεων θα έδινε μια ολοκληρωμένη εικόνα της εφαρμογής των βιβλίων και θα βοηθούσε σημαντικά στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Εκπαίδευση της προφορικής γλώσσας με οπτικοακουστική (βιο)ανατροφοδότηση μέσω του διαδικτυακού εργαλείου «Μιλώ Ελληνικά- SpeakGreek»

Σφακιανάκη Άννα Μύρωνος, Εκπ/κός ΠΕ70, Διδάκτωρ Γλωσσολογίας-Φωνητικής ΑΠΘ,
Νικολαΐδου Κατερίνα, Αναπλ. Καθ. Τμήματος Αγγλικής Α.Π.Θ., **Παπανικολάου
Γεώργιος**, Καθ. Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών, Α.Π.Θ.,
Αβδελίδης Κωνσταντίνος, Διδάκτωρ Ηλεκτρολόγος Μηχανικός και Μηχανικός
Υπολογιστών Α.Π.Θ, **Καϊναδά Εύβοια**, Διδάκτωρ Γλωσσολογίας Παν/μίου Εδιμβούργου

Η παρούσα εργασία αφορά ένα σύγχρονο σύστημα διδασκαλίας της προφορικής ελληνικής γλώσσας, το Μιλώ Ελληνικά-SpeakGreek, ένα ελεύθερα προσβάσιμο διαδικτυακό εργαλείο που δημιουργήσαμε στο πλαίσιο ερευνητικού προγράμματος της πράξης Αριστεία II. Το SpeakGreek μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην εκπαίδευση μαθητών της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας καθώς και ατόμων με προβλήματα ακοής και ομιλίας. Είναι ένα σύστημα εκπαίδευσης με βιοανατροφοδότηση, προσφέρει δηλαδή οπτικοποίηση της ομιλίας σε πραγματικό χρόνο. Παρόμοια συστήματα έχουν χρησιμοποιηθεί με επιτυχία στη διδασκαλία της προφορικής γλώσσας. Έτσι, το Μιλώ Ελληνικά-SpeakGreek παρέχει στο χρήστη τη δυνατότητα να δει την παραγωγή του σε πραγματικό χρόνο, να τη συγκρίνει με δεδομένα από ηχογραφημένους ομιλητές και να λάβει αξιολόγηση για την προσπάθειά του. Πρόκειται για ένα φιλικό στη χρήση εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί είτε αυτόνομα από τους μαθητές είτε με παράλληλη βοήθεια από τον δάσκαλο, το λογοθεραπευτή ή τον γονέα. Είναι το πρώτο εργαλείο στο είδος του για την ελληνική γλώσσα.

Η δημιουργία του SpeakGreek στηρίζεται πάνω σε μια βάση φωνητικών δεδομένων από 60 ομιλητές των ελληνικών (20 άνδρες, 20 γυναίκες και 20 παιδιά ηλικίας 8-10 ετών). Το εργαλείο αποτελείται από δύο βασικά μέρη: (α) τη φωνητική βιβλιοθήκη η οποία δίνει λεπτομερή περιγραφή των ήχων, του τόνου και του επιτονισμού των ελληνικών καθώς και οπτικοποιημένες οδηγίες για την παραγωγή τους, και (β) εφαρμογές για την εξάσκηση της φωνής, της αντίληψης και της παραγωγής ήχων, συλλαβών, λέξεων, ζευγαριών λέξεων και προτάσεων, καθώς και της μελωδίας της ελληνικής γλώσσας. Πολλές από τις εφαρμογές έχουν εικονογραφηθεί ώστε να είναι ακόμα πιο ελκυστικές για τα παιδιά αλλά και για τους ενήλικες. Τόσο οι πληροφορίες που παρέχει η φωνητική βιβλιοθήκη όσο και οι οδηγίες για τη χρήση των εφαρμογών υπάρχουν και στα ελληνικά και στα αγγλικά. Τα πρώτα αποτελέσματα της αξιολόγησης του εργαλείου ήταν πολύ ενθαρρυντικά.

Η διαφοροποίηση της διδασκαλίας κατά τη μετατροπή του λογοτεχνικού κειμένου σε ταινία μικρού μήκους

Σφακιανάκη-Σημαντηράκη Άννα, MSc, Φιλόλογος

Η ανάγκη για διαφοροποίηση της διδασκαλίας προκύπτει από τη συνειδητοποίηση της διαφορετικότητας των μαθητών μιας συνηθισμένης τάξης και συνακόλουθα της διαφορετικής πρόσληψης των μηνυμάτων της ενιαίας διδασκαλίας από μέρους τους. Οικονομικοκοινωνικές, πολιτιστικές διαφορές, ποικιλία ατομικών χαρακτηριστικών και ανάπτυξης συνθέτουν ένα πλουραλιστικό μαθητικό περιβάλλον (Tomlinson & McTighe, 2006; Ιωαννίδου-Κουτσελίνη, 2009) όπου η διαδικασία της διδασκαλίας/μάθησης αποτελεί μια πραγματική πρόκληση για τον εκπαιδευτικό. Η ανταπόκριση της διδασκαλίας στη μοναδικότητα του κάθε μαθητή αποτελεί εχέγγυο για τη βελτίωση της επίδοσης, την ανάπτυξη πεποιθήσεων επάρκειας, την οικοδόμηση της αυτοεικόνας και τη χειραφέτησή του. Με κριτήριο τα οφέλη που αναμένεται να προκύψουν για κάθε μαθητή μέσα από τις πρακτικές διαφοροποίησης του επίσημου Αναλυτικού Προγράμματος για τη Νεοελληνική Λογοτεχνία, προχωρήσαμε στη δημιουργική μεταγραφή ενός λογοτεχνικού κειμένου σε σενάριο ταινίας μικρού μήκους. Μέσα σε περιβάλλον κοινωνικού κονστρουκτιβισμού/constructivist classroom structures (Bandura, 1977; 1986) δημιουργήσαμε ένα διδακτικό σενάριο που εμπλέκει όλους τους μαθητές με βάση τα προσωπικά τους ενδιαφέροντα και τις δεξιότητες προκειμένου να δοκιμάσουν όλοι οι μαθητές εμπειρίες επιτυχίας.

Τα αποτελέσματα της παραπάνω καινοτόμου διδακτικής προσέγγισης αξιολογήθηκαν σε κάθε φάση υλοποίησης του διδακτικού σεναρίου και συναρτήθηκαν με τη ζώνη επικείμενης ανάπτυξης/Zone of proximal development (Vygotsky, 1978), την καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, την επίλυση προβλήματος/ problem solving, τη λήψη απόφασης/decision making και την ανάπτυξη μεταγνωστικών στρατηγικών. Όλοι οι μαθητές ανταποκρίθηκαν με επιτυχία στη μαθησιακή πρόκληση, συμμετείχαν σε ομάδες/κοινότητες μάθησης και συνεισέφεραν σε αυτήν με βάση τα ενδιαφέροντα, τις κλίσεις, τις δυνατότητές τους.

**Εθνική καταγωγή και μαθητική απόδοση των μαθητών του Λυκείου Χερσονήσου
τα σχολικά έτη 2011-2012 και 2015- 2016**

Σφακιωτάκης Σταύρος, Φιλόλογος Λυκείου Χερσονήσου

Η Χερσόνησος είναι μια περιοχή με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ως προς τη σύνθεση του πληθυσμού της. Η τουριστική ανάπτυξη έχει προσελκύσει αρκετούς ανθρώπους μη ελληνικής καταγωγής για μόνιμη ή προσωρινή εγκατάσταση. Η ποικιλία αυτή του γενικού πληθυσμού αποτυπώνεται και στην εθνολογική σύνθεση του μαθητικού δυναμικού του Λυκείου της Χερσονήσου. Στην εισήγηση καταγράφονται οι τόποι προέλευσης των μαθητών, όπου εντοπίζονται δύο κυρίως ομάδες. Μαθητές με καταγωγή από τις Βαλκανικές ή άλλες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και μαθητές που προέρχονται από μεικτούς γάμους Ελλήνων με άτομα προερχόμενα κυρίως από τη Βόρεια και τη Δυτική Ευρώπη. Αυτή η στατιστική καταγραφή θα συνδυαστεί με την απόδοση των μαθητών, όπως αποτυπώνεται και στα ετήσια αποτελέσματα αλλά και στην εισαγωγή μαθητών στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση. Γίνεται αναφορά επίσης στις σχέσεις των μαθητών μεταξύ τους, στα κρούσματα διακρίσεων ή ρατσιστικών εκδηλώσεων κατά τη λειτουργία του σχολείου, στη συμπεριφορά των εκπαιδευτικών που υπηρετούν στο σχολείο αλλά και των προϊσταμένων εκπαιδευτικών αρχών σε όποια θέματα έχουν προκύψει κατά τη λειτουργία του σχολείου. Ως πηγές χρησιμοποιούνται τα στοιχεία ταυτότητας των μαθητών μέσα από την επίσημη καταγραφή τους στο σχολικό μαθητολόγιο, οι έλεγχοι απόδοσής τους, οι πίνακες εισακτέων στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση αλλά και η προσωπική εμπειρία του γράφοντος που υπηρετεί από το 2007 στο Λύκειο αυτό. Η καταγραφή τάσεων ως προς την καταγωγή των μαθητών μπορεί να οδηγήσει τους εκπαιδευτικούς της τάξης αλλά και τις προϊστάμενες αρχές να διαμορφώσουν απόψεις και συμπεράσματα για μια γενικότερη αλλαγή νοοτροπιών και συμπεριφορών στην ελληνική κοινωνία του 2016.

Μουσικοθεραπευτικές και μουσικές πρακτικές με την αξιοποίηση της τοπικής παραδοσιακής μουσικής στη διαφοροποιημένη διδασκαλία

Σωμαράς Ιωάννης, Εκπ/κός, **Τζενάκη Μαρία**, τ. Σχ. Σύμβουλος

Τα προγράμματα Τοπικής Ιστορίας και Λογοτεχνίας έχουν ως στόχο την καλλιέργεια της ιστορικής συνείδησης των μαθητών και την ενίσχυση της σχέσης τους με την ανάγνωση, το βιβλίο και τη γνωριμία με τους λογοτέχνες και συγγραφείς που σχετίζονται με τον τόπο τους και ιδιαίτερα με αυτούς που ασχολήθηκαν με αυτόν, (τοπικοί και άλλοι, Έλληνες και ξένοι).

Στην εργασία αυτή παρουσιάζονται ενδεικτικοί τρόποι ένταξης ενός θέματος Τοπικής Ιστορίας και Λογοτεχνίας στα Προγράμματα Α/θμιας Εκπ/σης. Η διαθεματική πρόταση διδασκαλίας και η μέθοδος των Σχεδίων Εργασίας Project, η επιτόπια μελέτη και έρευνα προτείνονται ως βασικές μέθοδοι για την προσέγγιση ζητημάτων που σχετίζονται με την Τοπική Ιστορία και Λογοτεχνία. Οι μαθητές θα έχουν τη δυνατότητα οικείωσης με το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον τους, καθώς και άμεση γνώση των πηγών που σχετίζονται με το θέμα της μελέτης τους.

Θα γίνει αναφορά σε ενδεικτικά είδη συλλογής υλικού όπως είναι: τα λογοτεχνικά έργα που αναφέρονται στη ζωή των ανθρώπων της περιοχής και των κατοίκων της, τα τοπικά τραγούδια, οι γραπτές μαρτυρίες (βιβλία, άρθρα, επιγραφές, ημερολόγια κ.α.) οι καταγραφές προφορικών στοιχείων (θρύλοι, παραδόσεις, διηγήσεις κ.ά.), η περιγραφή ιστορικών-αρχαιολογικών χώρων, κτιρίων, μνημείων και αντικειμένων, κ.ά.

Η Κρήτη και το Ηράκλειο έχει πλούσια τοπική ιστορία και σημαντική παρουσία στη λογοτεχνία σε όλες τις ιστορικές περιόδους και αποτελεί ανεξάντλητη πηγή εμπειριών για τους μαθητές όλων των βαθμίδων. Οι Λογοτέχνες του Ηρακλείου στο πέρασμα του χρόνου, οι σύγχρονοι Λογοτέχνες, οι λιγότερο «προβεβλημένοι» Λογοτέχνες, έχουν συμβάλει σημαντικά στον πολιτισμό του Ηρακλείου και αξίζει να μελετηθούν από τους μαθητές.

Μέσα από τέτοιου είδους προγράμματα και αφού συγκεντρωθεί, αξιοποιηθεί και παρουσιαστεί ικανός αριθμός εκπαιδευτικού υλικού (πρωτογενών και δευτερογενών ιστορικών πηγών, λογοτεχνικών και ιστορικών κειμένων, δραστηριοτήτων, οπτικού υλικού, συνεντεύξεων, ιστοεξερευνήσεων κλπ) οι μαθητές αναπτύσσουν τη δημιουργική τους ικανότητα και κριτική σκέψη και ενστερνίζονται διαχρονικές αξίες.

Ενδεικτικό ερωτηματολόγιο ανίχνευσης στάσεων και αντιλήψεων των μαθητών για «Το σχολείο των ονείρων τους»

Τζιρίτας Εμμανουήλ, Καθ. Μαθηματικών 11ο ΓΕΛ Ηρακλείου,
Κοκκινογένη Μαρία, Καθηγήτρια Φιλολόγος 11ο ΓΕΛ Ηρακλείου

Στο πλαίσιο λειτουργίας της ηλεκτρονικής εφημερίδας του σχολείου, αποφασίστηκε να διερευνηθούν στάσεις, αντιλήψεις και προτάσεις των μαθητών για το σχολείο. Συγκροτήθηκε ομάδα εργασίας, αποτελούμενη από καθηγητές και μαθητές. Εργαλείο της έρευνας αποφασίστηκε να αποτελέσει ένα ερωτηματολόγιο. Προσδιορίστηκαν θεματικοί άξονες, στη βάση των οποίων διατυπώθηκαν τα ερωτήματα από τους ίδιους τους μαθητές. Ο πρώτος άξονας αφορά στις διαπροσωπικές σχέσεις και, ειδικότερα, στις σχέσεις μεταξύ μαθητών, αλλά και εκείνες μεταξύ μαθητών και καθηγητών. Ο δεύτερος άξονας αφορά τον πολυεπίπεδο τρόπο λειτουργίας του σχολείου, και ειδικότερα, τη μαθησιακή διαδικασία. Ο τρίτος άξονας είναι σχετικός με τη μετάβαση στην επόμενη εκπαιδευτική βαθμίδα, δηλαδή την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Τέλος, ζητείται ενδεικτικά η περιγραφή μιας μέρας στο σχολείο, όπως οι μαθητές την ονειρεύονται.

Τα συμπεράσματα της μελέτης στο σύνολό τους θα δημοσιευτούν στην εφημερίδα μας, με στόχο, πρωτίστως, την ενημέρωση των μαθητών και της κοινωνίας, αλλά και την υποστήριξη ενός διαρκούς διαλόγου ανάμεσα στα μέλη της σχολικής κοινότητας. Ενδεικτικά, οι απαντήσεις των μαθητών αποτυπώνουν την ανάγκη για βελτίωση και εξορθολογισμό της παρεχόμενης εκπαίδευσης, για διαρκή επιμόρφωση και αξιολόγηση των εκπαιδευτικών και για αλλαγή του συστήματος εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν ορισμένες απαντήσεις των μαθητών για μια μέρα στο σχολείο, όπως την ονειρεύονται.

Πανελλήνια έρευνα για τη σχέση μεταξύ επαγγελματικής ανάπτυξης και επαγγελματικής ικανοποίησης των εκπαιδευτικών που υλοποιούν project στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση τη διετία 2013-2015

Τζωρτζάκης Ιωάννης, Σχ. Σύμβουλος, **Παπαγιαννάκης Ευάγγελος**, Σχ. Σύμβουλος, **Βλαχοκυριάκου Φωτεινή**, Εκπ/κός ΠΕ17, MSc Ηλεκτρονική Μάθηση

Η μέθοδος «project», έχοντας πολλαπλές επί μέρους εφαρμογές, σαν εναλλακτική μέθοδος διδασκαλίας, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, καθιερώνεται σαν κύρια μέθοδος διδασκαλίας με την εισαγωγή του μαθήματος της Τεχνολογίας, αρχικά στο Πολυκλαδικό Λύκειο και στη συνέχεια, στο Γυμνάσιο και Γενικό Λύκειο. Με την εισαγωγή του αυτόνομου μαθήματος των Ερευνητικών Εργασιών στο Γενικό και Επαγγελματικό Λύκειο, που ακολουθείται από την εισαγωγή του μαθήματος των Βιωματικών Δράσεων στο Γυμνάσιο, η μέθοδος ταυτίζεται πλέον ονομαστικά με τα μαθήματα που με τη σειρά τους αποκαλούνται από όλους τους εμπλεκόμενους με το όνομα «project».

Τα μαθήματα όμως αυτά, έχοντας συγκεκριμένο τρόπο υλοποίησης και αξιολόγησης, ανατίθενται σε εκπαιδευτικούς όλων των κλάδων, των οποίων τόσο η προγενέστερη εμπειρία σε παρεμφερή αντικείμενα όσο και η γενικότερη επαγγελματική τους ανάπτυξη, από επιμορφώσεις στο συγκεκριμένο αντικείμενο αλλά και αλλού, παραμένουν διαφορετικά.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η απεικόνιση του επαγγελματικού προφίλ των εμπλεκόμενων με τα μαθήματα του «project» εκπαιδευτικών των Γυμνασίων, ΓΕΛ και ΕΠΑΛ, και η συσχέτισή της επαγγελματικής τους ανάπτυξης, όπως αυτή απεικονίζεται από την εμπειρία και τη μορφή της επιμόρφωσής τους, με το βαθμό της επαγγελματικής τους ικανοποίησης από την εμπλοκή τους με τα συγκεκριμένα μαθήματα, αλλά και από το επάγγελμά τους γενικότερα.

Βασίζεται στις απαντήσεις, μετά από έγκριση του υπουργείου Παιδείας, σε ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια, 3200 περίπου εκπαιδευτικών, που υλοποίησαν Ερευνητικές Εργασίες και Βιωματικές Δράσεις σε σχολεία της Ελλάδας κατά τις σχολικές χρονιές 2013-2014 και 2014-2015

Συγκρίνοντας τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου με αρνητικές αναλύσεις και θεωρητικά κείμενα ατόμων και φορέων που κατά καιρούς καταγράφονται σε δημοσιεύματα για τα «project», συμπεραίνεται ότι η επαγγελματική ικανοποίηση των εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών κυμαίνεται σε υψηλότερο από το αναμενόμενο επίπεδο, και διαφοροποιείται ανάλογα με την εμπειρία, την επιμόρφωση και τον κλάδο των εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών.

Συμπεριληπτική Εκπαίδευση: Η Συμβολή των ΣΔΕΥ-ΕΔΕΑΥ στην Εφαρμογή της

Τριπολιτάκης Κωνσταντίνος, Σχ. Σύμβουλος Ειδ. Αγωγής και Εκπ/σης, **Τραγουλιά Ελένη**, Ειδική Παιδαγωγός, **Βόκα Ελένη**, Κοιν. Λειτουργός, **Μαυράκη Ζαχαρένια**, Ψυχολόγος

Η Συμπεριληπτική Εκπαίδευση, διεθνώς, αποδέχεται και σέβεται τη διαφορετικότητα και ανταποκρίνεται στο θεμελιώδες δικαίωμα όλων των μαθητών να φοιτούν στο σχολείο της γειτονιάς τους. Οι δεσμεύσεις της χώρας μας σε διεθνείς συμβάσεις για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, επιτάσσουν τη συμπερίληψη όλων των πολιτών τόσο στην εκπαίδευση όσο και στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα αν και η συμπεριληπτική εκπαίδευση είναι θεσμοθετημένη και υποστηρίζεται επιστημονικά, δεν έχουν πραγματοποιηθεί οι απαραίτητες δομικές και ουσιαστικές αλλαγές στην εκπαιδευτική πράξη. Σύμφωνα με τον Ν.4115/2013 άρθρο 39 παρ. 2 οι ΣΜΕΑΕ (Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης) αποτελούν και κέντρα υποστήριξης των ΣΔΕΥ (Σχολικό Δίκτυο Εκπαίδευσης και Υποστήριξης). Κάθε ΣΔΕΥ και με τη βοήθεια των ΕΔΕΑΥ (Επιτροπή Διαγνωστικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης) προωθεί την ένταξη και συμπερίληψη των μαθητών με αναπηρία στο σχολείο των συνομηλίκων τους. Είναι το τρίτο έτος που λειτουργούν οι ΕΔΕΑΥ στην Κρήτη, αλλά κατ' ουσία είναι το πρώτο έτος που έχουμε τον μεγαλύτερό τους αριθμό και η στελέχωσή τους έχει πραγματοποιηθεί έγκαιρα (σχεδόν από την έναρξη της σχολικής χρονιάς).

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η διερεύνηση της αποτελεσματικότητας των ΕΔΕΑΥ σε σχέση με το σκοπό της δημιουργίας τους. Πρόκειται για ποιοτική έρευνα μέσω ανάλυσης ερωτηματολογίων που δόθηκαν στο πλαίσιο επιμόρφωσης του Προσωπικού των ΣΔΕΥ – ΕΔΕΑΥ στην Περιφέρεια Κρήτης και πραγματοποίησης συνεντεύξεων σε αντιπροσωπευτικό δείγμα στο Προσωπικό που στελεχώνουν τις ΕΔΕΑΥ. Στόχος είναι να αναδειχθούν, ο τρόπος λειτουργίας, οι στάσεις των μελών, τα εμπόδια που συναντούν και τα αποτελέσματα των ενεργειών τους. Επιπλέον, η έρευνα αυτή θα αναδείξει τις δυσκολίες που προκύπτουν κατά την υλοποίηση αυτού του καινοτόμου προγράμματος και θα αποτελέσει οδηγό για προτάσεις και καλές πρακτικές σχετικά με βελτιώσεις στην εφαρμογή του τα επόμενα έτη.

Ταυτότητες και Ρόλοι Στελεχών Εκπαίδευσης και Εκπαιδευτικών

Τριπολιτάκης Κωνσταντίνος, Σχ. Σύμβουλος Ειδ. Αγωγής και Εκπ/σης, **Κορναράκης Γεώργιος**, Σχ. Σύμβουλος Φιλολόγων, **Μαρτίνου Σωτηρία**, Σχ. Σύμβουλος Α/θμιας Εκπ/σης, **Σιμιτζή-Δέλλα Ελευθερία**, Σχ. Σύμβουλος Προσχολικής Αγωγής

Σύμφωνα με το νόμο 1340/2002 οι Σχολικοί Σύμβουλοι λειτουργούν ως επιμορφωτές των εκπαιδευτικών της Περιφέρειάς τους, βάση το θεωρητικό πλαίσιο «εκπαίδευση ενηλίκων». Με την παρούσα εισήγηση θα παρουσιαστούν τα ευρήματα-αποτελέσματα, ενός προγράμματος επιμόρφωσης μέσω της πραγματοποίησης δεκατριών ημερίδων σε εκατόν ενενήντα τρεις εκπαιδευτικούς Ειδικής Αγωγής Εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων, στην Περιφέρεια της Κρήτης. Σκοπός του Προγράμματος ήταν η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης σε μέτρα εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, για τη μεγιστοποίηση της ακαδημαϊκής και κοινωνικής τους ανάπτυξης με τη χρήση νέων τεχνολογιών και ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού. Οι άξονες του περιεχομένου της επιμόρφωσης ήταν οι ακόλουθοι: Λογισμικό υλικό Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης «Προσβάσιμο», Πανελλήνιο Ψηφιακό Αποθετήριο Μαθησιακών Αντικειμένων «Φωτόδεντρο» της γενικής αγωγής, το γενικό θεωρητικό πλαίσιο για τη διαφοροποίηση της διδασκαλίας, τη διαφοροποίηση της διδασκαλίας για κωφούς και τυφλούς μαθητές, για μαθητές με αυτισμό, για μαθητές με κινητικές αναπηρίες, μαθητές με πολυαναπηρίες και ο φάκελος εργασιών του μαθητή (portfolio), ως εργαλείο βοήθημα οργάνωσης, παρακολούθησης και αναστοχασμού της διεργασίας διδασκαλίας-μάθησης.

Η έρευνα είχε σκοπό να διερευνήσει τις προσδοκίες των εκπαιδευτικών πριν την επιμόρφωση και το κατά πόσο οι προσδοκίες τους, ως προς τους ανωτέρω θεματικούς άξονες, επιτεύχθηκαν ή όχι, τόσο από το περιεχόμενο της επιμόρφωσης όσο και από την επιστημονική κατάρτιση των επιμορφωτών αλλά και τον τρόπο παρουσίασης της επιμόρφωσης, στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων. Η παρουσίαση της ανάλυσης των

ευρημάτων των ερωτηματολογίων, θα συμβάλει στην ανάδειξη πρακτικών προτάσεων για επιμορφωτικές δράσεις των Στελεχών της Εκπαίδευσης όχι μόνο στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση αλλά και γενικότερα.

**Διερεύνηση των στάσεων και των αντιλήψεων των αποφοίτων του Σχολείου
Δεύτερης Ευκαιρίας Τυλίσου Ν. Ηρακλείου σε σχέση με τη συμβολή του θεσμού
των ΣΔΕ στην εκπαιδευτική, επαγγελματική και κοινωνική τους ένταξη και
ανέλιξη**

Τσαγκουρνή Ελένη, Κοινωνιολόγος, ΠΕ10, Υποδ/ντρια ΣΔΕ Ηρακλείου,
Παρασύρης Ματθαίος, ΜΕd, Δ/ντής ΣΔΕ Ηρακλείου, Πληροφορικής ΠΕ20,
Μαρία Βασιλογιαννάκη, ΜΕd, Σύμβουλος Σταδιοδρομίας ΣΔΕ Ηρακλείου, Ψυχολόγος

Η παρούσα εργασία εξετάζει το θεσμό των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ) και πιο συγκεκριμένα στη διερεύνηση των απόψεων των αποφοίτων του ΣΔΕ Τυλίσου και των παραρτημάτων του (Ανώγεια-Μεσοχωριό) για την αποτελεσματικότητα της φοίτησης σε αυτό (παρακολούθηση προγράμματος σπουδών και απόκτηση απολυτηρίου), όσον αφορά την εκπαιδευτική, επαγγελματική και κοινωνική ένταξη και ανέλιξη των αποφοίτων του. Μολονότι ως θεσμός τα ΣΔΕ θεσμοθετήθηκαν το 1997 και το πρώτο λειτούργησε το 2001, δεν υπάρχει πλούσιο ερευνητικό έργο σε σχέση με το θεσμό. Η έρευνά μας αποτελεί μια προσπάθεια να διερευνηθούν οι απόψεις των αποφοίτων του ΣΔΕ Τυλίσου και των παραρτημάτων του και ανάδειξης του λόγου τους για την αποτελεσματικότητα του θεσμού.

Η διερεύνηση είναι ιδιαίτερα χρήσιμη καθώς α) δεν έχει γίνει ανάλογη έρευνα στο ΣΔΕ Τυλίσου β) οι απόφοιτοι έχουν την εμπειρία των αποτελεσμάτων άρα είναι και οι πιο έγκυροι εκφραστές και αξιολογητές αυτού του θεσμού και γ) τα αποτελέσματα στα οποία κατέληξε η έρευνά μας πιθανόν να δώσουν χρήσιμες πληροφορίες για την ενίσχυση του θεσμού.

Παρόλο που τα συμπεράσματα δεν μπορούν να γενικευτούν σε όλους τους απόφοιτους των ΣΔΕ, μπορούν να αποτελέσουν το έναυσμα για περαιτέρω διερεύνηση του θέματος, με δείγμα μεγαλύτερης κλίμακας που θα προέρχεται και από άλλα ΣΔΕ.

**Εισήγηση από μαθητές πώς βίωσαν μια βιωματική δράση με θέμα: «... δεν είμαι
χοντρός, κοντός είμαι ...» Γιατί τα παραπανίσια κιλά ενός παιδιού δεν γίνονται
πάντα ύψος**

Τσαμάνδουρας Ζαχαρίας, Καθ. Πληροφορικής 7ου Γυμνασίου Ηρακλείου Κρήτης

Η διεθνοποιημένη γνώση μέσα από τις Τεχνολογίες της Πληροφορικής και των Επικοινωνιών εφαρμόζεται και στο Ελληνικό σχολείο. Με την εισήγηση των μαθητών του τμήματος Α3 του 7ου Γυμνασίου Ηρακλείου Κρήτης θα επιχειρηθεί η παρουσίαση της εφαρμογής της ομαδοσυνεργατικής μεθόδου με τη χρήση και άντληση πληροφοριών από αντίστοιχη ψηφιακή τάξη, με τη χρήση της μεθόδου Artful Thinking (το θέμα μας μέσα από την τέχνη), τη χρήση των εννοιολογικών χαρτών και των «σύννεφων λέξεων» (με αντίστοιχα λογισμικά).

Εκπρόσωποι των πέντε ομάδων της βιωματικής δράσης με τίτλο: «... δεν είμαι χοντρός, κοντός είμαι ..., γιατί τα παραπανίσια κιλά ενός παιδιού δε γίνονται πάντα ύψος», θα παρουσιάσουν την παιδαγωγική αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στο εργαστήριο Πληροφορικής του σχολείου μας. Θα συνοψίσουν την ενασχόληση τους με τις διατροφικές συνήθειες, τη γνωριμία με τις παγίδες που κρύβονται σε αυτές, τι σημαίνει υγιεινή διατροφή και γιατί πρέπει να τρώω υγιεινά, τι σημαίνει «ιδανικό βάρος», εικόνα σώματος και διαχείριση βάρους για έναν έφηβο.

Από την εισήγηση των μαθητών θα φανεί η διασύνδεση των φύλλων εργασίας στο εργαστήριο Η/Υ για τον εμπλουτισμό της ενεργητικής συμμετοχής στη μαθησιακή διαδικασία μιας βιωματικής δράσης.

Ο σκοπός της εισήγησης των μαθητών είναι η παρουσίαση των ευκαιριών που δίνονται για τον έλεγχο της γνώσης με την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. για θέματα που σχετίζονται με την παχυσαρκία, την ανορεξία, τη βουλιμία, την κρητική διατροφή, τον σχολικό εκφοβισμό (bullying) και την παραπλάνηση από τα social media.

Η λογοτεχνία στο Σχολείο Ευρωπαϊκής Παιδείας

Τσιρικούδης Αντώνης, Φιλόλογος, Παπαδογιαννάκη Ελένη, Φιλόλογος

Στόχος της συγκεκριμένης εργασίας είναι η παρουσίαση του τρόπου διδασκαλίας της Λογοτεχνίας στον Δευτεροβάθμιο Κύκλο του Σχολείου Ευρωπαϊκής Παιδείας. Συγκεκριμένα, θα εστιάσουμε στα χαρακτηριστικά εκείνα που κρίνουμε πως θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν και στα υπόλοιπα Γυμνάσια και Λύκεια της χώρας, σε μια προσπάθεια να έρθουν οι μαθητές πιο κοντά στη Λογοτεχνία.

Το μάθημα της Γλώσσας (L1) διδάσκεται και στις επτά τάξεις της Δευτεροβάθμιας βαθμίδας. Στις τέσσερις πρώτες περιλαμβάνεται σε αυτό, πέρα από τη Λογοτεχνία, και η Αρχαία Ελληνική Γλώσσα από μετάφραση. Τελική αξιολόγηση στις τρεις πρώτες τάξεις δεν προβλέπεται, ενώ στις υπόλοιπες οι μαθητές εξετάζονται γραπτά τον Ιανουάριο και τον Ιούνιο. Ο βαθμός είναι ένας για όλα τα αντικείμενα (Νεοελληνική Γλώσσα, Λογοτεχνία και Αρχαία από μετάφραση) και οι μαθητές καλούνται να αναπτύξουν και τα δύο/τρία θέματα στην 4η και την 5η, ενώ στις δύο τελευταίες υπάρχει δυνατότητα επιλογής.

Μία άλλη διαφορά του ΣΕΠ είναι πως το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών προβλέπει τη βιβλιοπαρουσίαση δύο λογοτεχνικών έργων κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους, ενώ στην 6η και στην 7η διδάσκονται αποσπάσματα από λογοτεχνικά έργα, για τα οποία αναμένεται από τους μαθητές να έχουν πλήρη γνώση, αφού θα εξεταστούν σε τμήματα των έργων που δεν έχουν διδαχτεί στην τάξη. Στην 6η και την 7η πέρα από τη γραπτή εξέταση προβλέπεται και προφορική για όλους ανεξαιρέτως τους μαθητές. Σε αυτό το σημείο οφείλουμε να αναφέρουμε πως και ο τύπος των ερωτήσεων είναι διαφορετικός σε σχέση με αυτές που έχουμε συνηθίσει στα άλλα ελληνικά σχολεία, με μεγαλύτερη έμφαση σε ερωτήσεις κατανόησης και λιγότερη σε ερωτήσεις σχετικές με τεχνοτροπίες αφηγηματικές τεχνικές. Τέλος, αξίζει να επισημάνουμε πως όλα τα λογοτεχνικά έργα αλλάζουν ανά τακτά χρονικά διαστήματα, πολύ συχνότερα απ' ό,τι στα άλλα σχολεία.

Συμπερασματικά, η διδασκαλία της Λογοτεχνίας στο ΣΕΠ προσφέρει μεγάλα περιθώρια πρωτοβουλίας και ευελιξίας τόσο στους εκπαιδευτικούς, όσο και στους μαθητές.

Πηγές

<http://www.eurasc.eu/getfile/1959/2>

«Η Καινοτομία των Ερευνητικών Εργασιών στο Νέο Λύκειο» του Μαρσαγγούρα Γ. Η.

Δικτυακή Εκπαιδευτική Πύλη, <http://www.e-yliko.gr>

<http://www.komvos.edu.gr/dictionaries/dictonline/DictOnLineTri.htm>

Θεωρίες μάθησης και ΤΠΕ <http://www.netschoolbook.gr/epimorfosi/theories.html>

Ιστορία Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων (ΟΕΔΒ), <http://www.oedb.gr>

ΜΕΙΖΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ: Καλές Πρακτικές <http://zeus.pi-schools.gr/epimorfosi/library/kp/index.php> -Οδηγίες Διδασκαλίας Φιλολογικών μαθημάτων στο Λύκειο (2002-03)

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, <http://www.pi-schools.gr>

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, www.pi.ac.cy

Η Πύλη Μάθησης (LearningGateway) μπορεί να αποτελέσει έναν χώρο ανοιχτής συζήτησης (φόρουμ) για επιπλέον οδηγίες, επεξηγήσεις ή συμβουλές.

Επισημαίνεται ότι η διδακτέα ύλη μπορεί να διαφοροποιείται από την Εθνική Επιθεωρήτρια, εφόσον κρίνεται αναγκαίο.

Η επίδραση της θυματοποίησης στη σχολική επίδοση των μαθητών/τριών

Τσοράγλου Αγγελική, Εκπ/κός ΠΕ70, Μεταπτ. Φοιτήτρια

Η παρούσα μελέτη συνιστά μια ανασκόπηση της βιβλιογραφίας που αποσκοπεί στο να εξετάσει τη σχέση μεταξύ του ευρέως διαδεδομένου φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού και της ακαδημαϊκής επίδοσης των μαθητών/τριών-θυμάτων αυτού. Συγκεκριμένα, διερευνάται το εάν και με ποιον τρόπο μπορεί ο εκφοβισμός που υφίσταται κάποιος/α μαθητής/τρια να επηρεάσει την ακαδημαϊκή του/της επίδοση, καθώς και με ποιον τρόπο μπορεί το σχολείο να συμβάλει στην αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου. Όπως αποδεικνύεται ερευνητικά, ο σχολικός εκφοβισμός επηρεάζει το άτομο πολυπρισματικά, συναισθηματικά, ψυχολογικά, κοινωνικά αλλά και ακαδημαϊκά. Μάλιστα αναφέρεται πως οι χαμηλές ακαδημαϊκές επιδόσεις κάποιου/ας μπορεί να είναι αιτία ή αποτέλεσμα της θυματοποίησής του/της.

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα ερευνητικά δεδομένα, διαπιστώνεται ότι συσσωρευμένες εμπειρίες σχολικού εκφοβισμού σχετίζονται με έλλειψη συμμετοχής στο μάθημα, αδυναμία συγκέντρωσης, χαμηλές επιδόσεις, προβλήματα προσαρμογής στο σχολείο, συναισθηματικές δυσκολίες, σχολικές διαρροές ή πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου, χαμηλή αυτοεκτίμηση και κοινωνική απομόνωση. Σε ένα σχολείο, ανεξάρτητα από τη φοίτηση ή μη παιδιών-θυτών ή θυμάτων εκφοβισμού, είναι σημαντικό να εφαρμόζονται μέτρα, προγράμματα ή πολιτικές, που θα λειτουργούν κατασταλτικά ή προληπτικά του φαινομένου. Αυτά μπορούν να συμβάλουν στην ενίσχυση της ψυχικής ανθεκτικότητας των παιδιών, ώστε να είναι σε θέση να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τις συνέπειες της θυματοποίησης. Χαρακτηριστικά αναφέρονται τα προγράμματα συναισθηματικής αγωγής στα σχολεία, οι εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των μαθητών/τριών και των γονέων τους, τα προγράμματα επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών πάνω στο θέμα του εκφοβισμού και η καθιέρωση σαφών και σταθερών κανόνων για το ποια συμπεριφορά θεωρείται αποδεκτή στον χώρο του σχολείου. Πιο αποτελεσματικές κρίνονται οι παρεμβάσεις εκείνες που υιοθετούν μια διεπιστημονική και ολιστική προσέγγιση του ζητήματος. Τέλος, τα παρεμβατικά προγράμματα σε επίπεδο σχολείου προτείνεται να ξεκινούν από νωρίς, ώστε να τεθούν έγκαιρα οι βάσεις για την καταπολέμηση του φαινομένου.

Τροφή από τη Σπιρουλίνα - Εκπαίδευση @ ESA

Φανουράκη Ελευθερία, Εκπ/κός ΠΕ04, Υπεύθ. 1ου Εργαστηριακού Κέντρου Φυσικών Επιστημών Ηρακλείου

Η εργασία πραγματοποιείται τη συμμετοχή του 1ου Εργαστηριακού Κέντρου Φυσικών Επιστημών (Ε.Κ.Φ.Ε.) Ηρακλείου, σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Κρήτης, στο πρόγραμμα του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Διαστήματος (ESA) «Τροφή από τη Σπιρουλίνα» (Food from Spirulina). Στα πλαίσια του προγράμματος, μαθητές από 20 σχολεία της Περιφέρειας Κρήτης, πραγματοποίησαν πείραμα προσδιορισμού του ρυθμού παραγωγής οξυγόνου από καλλιέργεια του κυανοβακτηρίου, *Arthrospira platensis* (Σπιρουλίνα) και συμμετείχαν σε τηλεδιάσκεψη με το Διεθνές Διαστημικό Σταθμό (ISS) θέτοντας ερωτήματα στην αστροναύτη του ESA, Samantha Cristoforetti.

Το πρόγραμμα αυτό αποτελεί πηγή έμπνευσης και παράδειγμα καλής πρακτικής για τον τρόπο διδασκαλίας των φυσικών επιστημών. Μέσω του προγράμματος, οι μαθητές συνέδεσαν διάφορους τομείς των φυσικών επιστημών (Βιολογία, Φυσική, Διαστημική τεχνολογία, Επιστημονική μέθοδο). Η συμμετοχή των μαθητών ως μέλη μιας ευρωπαϊκής

ερευνητικής ομάδας (Ελλάδα, Σουηδία, Βέλγιο), είχε σαν αποτέλεσμα να ακούσουν για τον ESA, να ενημερωθούν για τις εξελίξεις στη Διαστημική τεχνολογία και να συζητήσουν για την υγιεινή διατροφή και άλλα θέματα που προέκυψαν στη διάρκεια του προγράμματος. Τα αποτελέσματα του πειράματος που έκαναν οι μαθητές θα χρησιμοποιηθούν από τους επιστήμονες του ESA, στη μελέτη εκτίμησης της χρήσης του κυανοβακτηρίου για την παραγωγή οξυγόνου και την απορρόφηση του διοξειδίου του άνθρακα στο διάστημα.

Από τη συμμετοχή και τον ενθουσιασμό των μαθητών στη διάρκεια του προγράμματος και της ημερίδας φάνηκε η επίδραση και τα αποτελέσματα που έχει η συνεργατική και διερευνητική μέθοδος στη μάθηση.

Συνδιδασκαλία και συμπερίληψη: Θεωρητικό πλαίσιο και προβληματισμοί

Φουντουλάκης Νικόλαος, Εκπ/κός ΠΕ70

Η παρούσα εργασία με τίτλο: «Συνδιδασκαλία και συμπερίληψη: Θεωρητικό πλαίσιο και προβληματισμοί», πραγματεύεται τα ζητήματα που εγείρονται αναφορικά με τη μέθοδο της συνδιδασκαλίας, στα πλαίσια εφαρμογής ενός συμπεριληπτικού μοντέλου εκπαίδευσης. Στόχος της παρούσας βιβλιογραφικής ανασκόπησης είναι να εγείρει προβληματισμούς που προκύπτουν από τη διεθνή βιβλιογραφία και να σχολιάσει παραθέτοντας ιδέες για το συμπεριληπτικό χαρακτήρα των σχολείων μέσω της διδασκαλίας.

Αρχικά, επιχειρούμε την ανάλυση των όρων «συνδιδασκαλία» και «συμπερίληψη». Γίνεται αναφορά στις βασικότερες μορφές που μπορεί να λάβει μια συνδιδασκαλία, καθώς επίσης και εννοιολογική αποσαφήνιση του όρου «συμπερίληψη» σε συνάρτηση με το περιεχόμενο και το ιστορικό υπόβαθρο του όρου. Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο της μελέτης αναλύουμε τη σημασία των όρων αυτών, καθώς επίσης και το ρόλο που αυτοί καταλαμβάνουν στο παγκόσμιο εκπαιδευτικό συγκείμενο.

Στη συνέχεια, προβαίνουμε σε συσχέτισμό ανάμεσα στους παραπάνω παιδαγωγικούς όρους, αναδεικνύοντας την επίδραση που αυτοί ασκούν αμφότεροι. Σ' αυτό το σημείο, εξετάζουμε τόσο την αξία που έχει η συνδιδασκαλία, ως μέθοδος εφαρμογής του συμπεριληπτικού μοντέλου εκπαίδευσης, όσο και την ίδια τη συμπεριληπτική φύση της εν λόγω μεθόδου. Ταυτόχρονα, καταδεικνύουμε ποικίλα ζητήματα και προβληματισμούς που έχουν προκύψει από τη συνύπαρξη των δυο αυτών παιδαγωγικών προσεγγίσεων εκατέρωθεν. Παράλληλα παραθέτουμε τις στάσεις και τις αντιλήψεις βασικών εκπροσώπων της εκπαίδευσης που διαδραματίζουν σημαντικό κι ενεργό ρόλο στη διεξαγωγή της συνδιδασκαλίας στην τάξη: του διευθυντή και των δασκάλων.

Η μελέτη και ανάλυση των παραπάνω ζητημάτων γίνεται στηριζόμενη στην παράθεση πορισμάτων από δεκάδες έρευνες που έχουν διεξαχθεί στο διεθνές ακαδημαϊκό στερέωμα στο χώρο της παιδείας την τελευταία δεκαετία.

Το τελευταίο κεφάλαιο της μελέτης είναι αφιερωμένο στην παράθεση προσωπικών σχολίων και συμπερασμάτων του συγγραφέα πάνω στα ευρήματα των μελετών που σχετίζονται με το υπό διαπραγμάτευση θέμα, τη συνδιδασκαλία υπό το πρίσμα της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης. Ταυτόχρονα γίνονται προτάσεις για τη διαμόρφωση του συμπεριληπτικού χαρακτήρα ενός σχολείου του 21ου αιώνα.

Η αξιοποίηση έργων τέχνης στη διδακτική πράξη με στόχο την ανάπτυξη της μετασχηματίζουσας μάθησης

Φραγκούλης Ιωσήφ, Επίκουρος Καθ. ΑΣΠΑΙΤΕ, Δ/ντής ΑΣΠΑΙΤΕ Ηρακλείου Κρήτης

Στην εργασία περιγράφεται η εφαρμογή της μεθόδου «Μετασχηματίζουσα Μάθηση μέσα από την Αισθητική Εμπειρία» και παρουσιάζονται οι δυνατότητες αξιοποίησης έργων τέχνης (πχ. εικαστικών, κινηματογραφικών, λογοτεχνικών κτλ) με στόχο την προώθηση της μετασχηματίζουσας μάθησης μέσα από την ανάδειξη της δημιουργικής και κριτικής σκέψης των μαθητών.

Στο πρώτο μέρος της εργασίας προσδιορίζονται εννοιολογικά οι όροι δημιουργική και κριτική σκέψη, παρουσιάζονται οι ομοιότητες και διαφορές των δύο μορφών σκέψης και περιγράφονται οι λόγοι που καθιστούν αναγκαία την αξιοποίηση έργων τέχνης στην εκπαίδευση.

Στο δεύτερο μέρος προσδιορίζονται τα σημαντικότερα από τα χαρακτηριστικά των έργων τέχνης, όπως αυτά προσδιορίζονται από τον Olson (2000) και παρουσιάζονται οι λόγοι που καθιστούν αναγκαία την αξιοποίηση ποικίλων μορφών τέχνης στην εκπαιδευτική διαδικασία. Στη συνέχεια παρουσιάζεται σύμφωνα με το μοντέλο «Μετασχηματίζουσα Μάθηση μέσα από την Αισθητική Εμπειρία» ένα παράδειγμα αξιοποίησης έργου τέχνης στο πλαίσιο διερεύνησης του θέματος της «άτυπης μάθησης». Αφορμή για την προσέγγιση του συγκεκριμένου θέματος αποτέλεσε το άρθρο με τίτλο «Ψυχολογικές και παιδαγωγικές επισημάνσεις για τη χρήση της πληροφορικής στην εκπαίδευση», σελ. 183-187 από το μάθημα «Νεοελληνική Γλώσσα Γ' Λυκείου». Από την επεξεργασία του έργου τέχνης «Νυχτερινά Καφενεία» του Van Gogh γίνεται αντιληπτό πως η μάθηση προσφέρεται τόσο μέσα από τη συμμετοχή των μαθητών σε οργανωμένους θεσμούς σχολικού τύπου όσο και από τη συμμετοχή τους σε μη οργανωμένους θεσμούς όπως από τη συμμετοχή τους σε πολιτιστικές και κοινωνικές δράσεις, σε εθελοντικές οργανώσεις, σε χώρους κοινωνικών συναθροίσεων (πχ. καφενεία, καπηλειά κτλ). Ως κριτικό ερώτημα τέθηκε το εξής: «Ποιοι παράγοντες προωθούν η εγκλωβίζουν τη συμμετοχή των μαθητών σε δράσεις άτυπης μάθησης;»

Η εργασία ολοκληρώνεται με τη διατύπωση συμπερασμάτων και προτάσεων σχετικά με την αποτελεσματική αξιοποίηση ποικίλων μορφών τέχνης με στόχο το μετασχηματισμό των αρχικών παραδοχών των μαθητών σε σύγχρονα κοινωνικά ζητήματα.

Προτάσεις αποτελεσματικής συνεργασίας Εκπαιδευτικών-Γονέων, για τις τρεις τάξεις του Γυμνασίου στην έναρξη της σχολικής χρονιάς

Χατζηγιάννου Αντιγόνη Μελίσσα Ίρις, Σχ. Σύμβουλος ΠΕ07

Μέσα στο πλαίσιο συνεργασίας του Συλλόγου Διδασκόντων κάθε σχολικής μονάδας με το Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων των μαθητών συνηθίζεται στην αρχή του πρώτου τριμήνου να πραγματοποιείται η πρώτη συνάντηση για την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς. Αυτές οι συναντήσεις ποικίλλουν από σχολική μονάδα σε σχολική μονάδα, τόσο ως προς το περιεχόμενο και την θεματική τους, την προσέλευση (τόσο από γονείς, όσο και από εκπαιδευτικούς), την ώρα διεξαγωγής, την διάρκεια και άλλα πολλά. Ξεκινούν συνήθως δυναμικά στην Α' Γυμνασίου και, στην συνέχεια, φθίνουν μέχρι την Γ' Γυμνασίου.

Με αφορμή ένα πιλοτικό πρόγραμμα για την διαπαιδαγώγηση των παιδιών συστάθηκε μια συνεργατική ομάδα από 60 εκπαιδευτικούς και γονείς, έχοντας ως στόχο την προώθηση της καλής συνεργασίας και του θετικού κλίματος μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών.

Δουλεύοντας σε ομάδες διατύπωσαν προτάσεις για τον προγραμματισμό, την θεματολογία και την μορφή που θα ήταν καλό να έχουν αυτές οι συναντήσεις, ώστε να καλλιεργούν ένα αίσθημα εμπιστοσύνης, θετικό και συνεργατικό κλίμα και μια συνέχεια στην αμφίδρομη επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικών, από την μία, και γονέων και κηδεμόνων, από την άλλη, με διακριτούς ρόλους και ξεκάθαρα όρια.

Οι προτάσεις των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν υιοθετήθηκαν από τους περισσότερους Συλλόγους διδασκόντων τους για πρώτη φορά το σχολικό έτος 2014-15 και τα αποτελέσματα είναι ήδη ορατά, όσον αφορά το θετικό και συνεργατικό κλίμα στις αντίστοιχες σχολικές μονάδες.

**Συνεργασία γονέων και εκπαιδευτικών στην διαπαιδαγώγηση των παιδιών.
Πρακτικές εφαρμογής στις γερμανόφωνες χώρες και τρόποι προσαρμογής στην
ελληνική πραγματικότητα**

Χατζηγιάννου Αντιγόνη Μελίσσα Ίρις, Σχ. Σύμβουλος ΠΕ07

Σκοπός της έρευνας αυτής είναι η ανάδειξη καλών πρακτικών στην εκπαίδευση γονέων και εκπαιδευτικών, ώστε αφενός να παρουσιαστούν τα σύγχρονα δεδομένα για τη συνεργασία γονέων και εκπαιδευτικών στην διαπαιδαγώγηση του παιδιού και αφετέρου να γίνει αντιληπτή τόσο από τους εκπαιδευτικούς όσο και από τους γονείς η σημασία της οριοθετημένης ελευθερίας στην διαπαιδαγώγηση του παιδιού/μαθητή, στη διεργασία της ανάπτυξης του σε ενεργό – σκεπτόμενο πολίτη και τέλος στην ενίσχυση της ψυχικής του ανθεκτικότητας.

Επίσης, θα αναδειχτεί το πόσο είναι σημαντικό να αποσαφηνίσει μέσα του κάθε εμπλεκόμενος ενήλικας τις αξίες και τις αρχές του και να προβληματισθεί για το κοινωνικό πλαίσιο, τα πρότυπα, τις πιθανές συνέπειες και τα αποτελέσματα του τρόπου διαπαιδαγώγησης, τον οποίο ακολουθεί.

Χρήσιμο διαδραστικό υλικό στην όλη διαδικασία αντλήθηκε από τις σχολές αυτοβελτίωσης γονέων που λειτουργούν στο πλαίσιο του συστήματος κοινωνικής πρόληψης των γερμανόφωνων χωρών. Θα παρουσιαστεί μέρος αυτής της μεθοδολογίας και υλικό προσαρμοσμένο στην Ελληνική Γλώσσα, γιατί όπως έδειξε η έρευνα, είχε πολύ θετικά αποτελέσματα, ενώ στη χώρα μας παρατηρείται έλλειψη εφαρμοσμένων πρακτικών αυτοβελτίωσης γονέων και εκπαιδευτικών, σε εκτεταμένη κλίμακα, αξιολογημένων για τις στάσεις τους σε θέματα διαπαιδαγώγησης, τα οποία σχετίζονται με την ατομική ανάπτυξη των παιδιών.

Μέγας Βασίλειος: Ένας κορυφαίος Ιεράρχης

Χοϊλούς Δημήτριος, Θεολόγος ΠΕ01

Η διδασκαλία κάθε ενότητας στο σύγχρονο σχολείο εστιάζει παράλληλα με την κατάκτηση της ακαδημαϊκής γνώσης, στην ενεργοποίηση του μαθητή και την πρόκληση του ενδιαφέροντος του. Στοχεύει όχι τόσο στην άνευρη μετάδοση γνώσεων όσο στη σύνδεση του παρεχομένου με τη διδασκαλία μηνύματος με την πολυδιάστατη κοινωνική πραγματικότητα της εποχής μας μέσα από την βιωματική εμπλοκή στη μαθησιακή διαδικασία.

Ο διδάσκαλος καλείται μέσα από την επιλογή και την εφαρμογή κατάλληλων διδακτικών ενεργειών και προσεγγίσεων να ενεργοποιήσει εσωτερικά κίνητρα, να ωθήσει τους μαθητές σε ενέργειες που προσφέρονται για αυτενέργεια και ανακαλυπτική μάθηση, να τους εκθέσει σε διλημματικές καταστάσεις και να τους οδηγήσει τελικά στη δική τους οικοδόμηση της γνώσης μέσω γνωστικών συγκρούσεων.

Στην παρούσα εισήγηση παρουσιάζεται το σχέδιο διάρθρωσης ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας με τη βοήθεια ΤΠΕ και τη χρήση διαδικτύου. Το θέμα διδασκαλίας είναι ο βίος και το έργο του Μεγάλου Βασιλείου με τη βοήθεια της ιστοεξερεύνησης. Η ιστοεξερεύνηση (webquest) είναι διδασκαλία που βασίζεται εξ ολοκλήρου στο διαδίκτυο τόσο για την ανεύρεση των πληροφοριών όσο και για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων και έχει συγκεκριμένη δομή. Στην συγκεκριμένη διδακτική πρόταση οι μαθητές ανατρέχουν στο διαδίκτυο για τις πληροφορίες που απαιτεί το μάθημα και τις παρουσιάζουν στην τάξη κατά την ολομέλεια των ομάδων εργασίας

Η συγκεκριμένη διδακτική πρόταση είναι σημαντική γιατί ακριβώς μεταδίδει μια σειρά από στάσεις και αξίες στους μαθητές. Η προσωπικότητα και το έργο του Μεγάλου Βασιλείου αποτελούν σημεία αναφοράς για ένα σύγχρονο σχολείο που το ενδιαφέρει όχι

μόνο η γνωστική ανάπτυξη του μαθητή αλλά κυρίως η ηθική και κοινωνική του ανάπτυξη μέσα από την προβολή προτύπων και στάσεων ζωής που είναι απαραίτητα για το σύγχρονο νέο και την κοινωνία. Η ανάλυση της διαχρονικής διδασκαλία του Μεγάλου Βασιλείου αποτελεί τη βάση για την ανάπτυξη ευαισθητοποιημένων σύγχρονων πολιτών που θα βοηθήσουν με τη σειρά τους στην αλλαγή της κοινωνίας που είναι απαραίτητη στις μέρες μας.

Αξιοποίηση της μεθόδου Project στη διαμόρφωση περιβαλλοντικών γνώσεων των μαθητών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης: Μια μελέτη περίπτωσης με την υλοποίηση Σ.Π.Π.Ε στο πλαίσιο της εφαρμογής της Ευέλικτης Ζώνης

Χουρδάκης Γεώργιος, Εκπ/κός ΠΕ70, Med Περιβαλλοντικής Εκπ/σης,
Γεώργιος Λεριάς, Εκπ/κός ΠΕ70-ΠΕ0401, Med Περιβαλλοντικής Εκπ/σης

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση αδιαμφισβήτητα αποτελεί μια σημαντική διάσταση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και κατά συνέπεια και του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος, εντός του οποίου αποκτά ιδιαίτερη δυναμική. Αξιοποιεί κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο καινοτόμες μεθόδους, οι οποίες προσεγγίζουν διαθεματικά και δημιουργικά κάθε γνωστικό ή άλλο πεδίο διαδραστικής μάθησης, αναδεικνύοντας έτσι τη διεπιστημονική και πολυεπιστημονική της αξία. Μέσα από τη σωστή χρήση και διαχείριση στρατηγικών διδασκαλίας, εμπλέκει ενεργά τους σημερινούς μαθητές και αυριανούς πολίτες, παρέχοντας τα απαραίτητα εφόδια και καθιστώντας τους ικανούς στο να συνδιαμορφώνουν το μέλλον με όρους περιβαλλοντικής και κοινωνικής αειφορίας.

Για την επίτευξη των αρχών της αειφορίας ο ρόλος της Εκπαίδευσης είναι καθοριστικός, καθώς συμβάλλει στη βελτίωση της ικανότητας των ατόμων να κατανοούν και να αντιμετωπίζουν ζητήματα ανάπτυξης και περιβάλλοντος. Προς την κατεύθυνση αυτή απαιτούνται οι ανάλογες γνώσεις, ώστε αυτές να συνάδουν με την αειφόρο ανάπτυξη. Υπό το πρίσμα αυτό θεωρείται αναγκαία και ωφέλιμη η εφαρμογή εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας και μάθησης.

Η παρούσα έρευνα, μέσα από μία μελέτη περίπτωσης, αναδεικνύει την αξία και τη χρησιμότητα της εφαρμογής της μεθόδου Project ως προς τη διαμόρφωση περιβαλλοντικών γνώσεων και αποδεικνύει την ωφελιμότητα της υλοποίησης Σχολικών Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στο πλαίσιο της λειτουργίας του Προγράμματος της Ευέλικτης Ζώνης. Εξετάζει ακόμη κατά πόσο οι στόχοι της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης βρίσκουν εφαρμογή στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, μέσα από τη χρήση Περιβαλλοντικών Projects. Επιχειρεί δηλαδή κατ' ουσίαν ένα είδος αξιολόγησης της μεθόδου Project, ως προς τον τρόπο εφαρμογής της.

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ

Ανασυνθεμένη οικογένεια: διαμορφώνοντας μια νέα οικογενειακή ταυτότητα, στάδια προσαρμογής

Αλατζόγλου Μαρία, MSc, Ψυχολόγος, Γ. Ν. Η. Βενιζέλειο

Οι συμμετέχοντες στο βιωματικό εργαστήριο θα αλληλεπιδράσουν μέσω προσομείωσης, διαδραμάτισης και παίξιμο ρόλων με σκέψεις, συναισθήματα και συμπεριφορές που εμφανίζονται στις ανασυνθεμένες οικογένειες. Το θεωρητικό πλαίσιο του εργαστηρίου είναι η συστημική θεωρία και οι θεωρίες των διαπροσωπικών σχέσεων. Στο εργαστήριο οι συμμετέχοντες θα μάθουν για τα στάδια προσαρμογής της ανασυνθεμένης οικογένειας τις πιθανές δυσκολίες που εμφανίζονται και τους τρόπους που θα μπορούσαν αυτές οι δυσκολίες να διαπραγματεύονται. Στόχος του εργαστηρίου είναι να δώσει την ευκαιρία στους συμμετέχοντες να αναρωτηθούν για τις προσωπικές τους στάσεις, σκέψεις, συναισθήματα και συμπεριφορές που έχουν κατά την αλληλεπίδρασή τους με τους μαθητές και τους γονείς ανασυνθεμένων οικογενειών.

Αρετούσα – Ερωτόκριτος: δημιουργώντας τη δική μας ιστορία

Αλατζόγλου Μαρία, Msc, Ψυχολόγος, Γ. Ν. Η. Βενιζέλειο,
Γυπαράκη Δήμητρα, Ψυχολόγος

Οι συμμετέχοντες στο βιωματικό εργαστήριο θα αλληλεπιδράσουν με διαφορετικούς και πιθανόν αντίθετους ρόλους συμμετέχοντας στην έκβαση της ιστορίας. Μέσα από τεχνικές δραματοποίησης και άλλες βιωματικές προσεγγίσεις θα αναζητήσουν εναλλακτικές προτάσεις και δυνατότητες συνύπαρξης με τον εαυτό και τους άλλους. Το έργο του Βιτσέντζου Κορνάρου είναι ένα πεδίο προβολής, ένας δυναμικός καθρέφτης που μέσα του αντανακλώνται οι προσωπικές εμπειρίες και αποκτούν αναγνωρίσιμο σχήμα. Τι μπορεί να συμβολίζει η ιστορία της Αρετούσας και Ερωτόκριτου; Αγνό εφηβικό έρωτα; Έρωτα που τυφλώνει; Αποχωρισμό από τους γονείς; Πάθος; Επαναστατική πράξη; Εναντίωση στους κοινωνικούς κανόνες; Το εργαστήριο έχει θεωρητικό πλαίσιο τη συστημική σκέψη και θεωρία και τις θεωρίες των διαπροσωπικών σχέσεων. Η μεθοδολογία που χρησιμοποιείται είναι η δραματοποίηση, η αφηγηματική, η προσομοίωση, το γλυπτό κλπ. Οι εκπαιδευτικοί που συμμετέχουν στο εργαστήριο μπορούν, με τη συνεργασία ειδικών από την κοινότητα του σχολείου ή από την ευρύτερη κοινότητα, της κοινωνίας, να δουλέψουν με τους μαθητές τους αντίστοιχα κείμενα μαθημάτων (Ερωφίλη, Ρωμαίος και Ιουλιέτα κλπ.) και να δούνε προεκτάσεις (εφηβεία, διαπροσωπικές σχέσεις, ελευθερία βούλησης στον έρωτα, στη ζωή, στη μοναξιά, στο θάνατο) στη σημερινή ζωή. Με αφορμή μία ιστορία από το παρελθόν, μέσω άλλων, μιλάμε για εμάς, αλληλεπιδρούμε, αναπτυσσόμαστε συναισθηματικά και αποκτούμε κοινωνικές δεξιότητες.

Αλήθεια ή Θάρρος. Ένα βιωματικό παιχνίδι για τις σχέσεις

Γυπαράκη Δήμητρα, Ψυχολόγος, **Αλατζόγλου Μαρία**, Ψυχολόγος, **Αρμενάκη Αθηνά**, Ψυχολόγος, **Χρυσουλάκη Άννα**, Ψυχολόγος, **Δερμάτη Εύα**, Ψυχολόγος, **Κολοκυθά Ιωάννα**, Ψυχολόγος, **Μηλιαράκη Αγγελική - Μαρία**, Ψυχολόγος

Οι συμμετέχοντες στο εργαστήριο θα έχουν την ευκαιρία να αλληλεπιδράσουν παίζοντας ένα επιτραπέζιο παιχνίδι που έχει τον τίτλο: Αλήθεια ή Θάρρος: Ένα βιωματικό παιχνίδι για τις σχέσεις.

Μεθοδολογία: Με ερωτήσεις αλήθειας – θάρρους, τα άτομα καλούνται να απαντήσουν σε ερωτήσεις που αφορούν στις διαπροσωπικές τους σχέσεις εντός και εκτός σχολείου (φιλικές, συναδελφικές, ερωτικές και σχέσεις μέσα στην οικογένεια), ενώ τους δίνεται η ευκαιρία να αναρωτηθούν για τις ανθρώπινες σχέσεις, να μοιραστούν συναισθήματα,

ιδέες, να ακούσουν τον εαυτό τους και τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας καθώς και να προβληματιστούν πάνω στις ομοιότητες αλλά και τις διαφορές που συναντάμε στις σχέσεις μας. Το εργαστήριο, λοιπόν, χρησιμοποιεί τις έντεκα βασικές ιδιότητες μίας ομάδας, όπως τις χωρίζει ο Irvin Yalom:

- Ενστάλαξη Ελπίδας
- Καθολικότητα
- Μετάδοση πληροφοριών
- Αλτρουισμός
- Διορθωτική ανασύσταση της πρωτογενούς ομάδας της οικογένειας
- Ανάπτυξη τεχνικών κοινωνικοποίησης
- Μιμητική συμπεριφορά
- Διαπροσωπική μάθηση
- Συνεκτικότητα της ομάδας
- Κάθαρση
- Υπαρξιακοί παράγοντες

Θεωρητικό πλαίσιο: Το εργαστήριο βασίζεται στη Συστημική Θεωρία και Σκέψη, που ορίζει ότι οι ομάδες θεραπείας βοηθούν στην ενδυνάμωση της δομής της ομάδας δημιουργώντας ή τονώνοντας το αξιακό της σύστημα. Επίσης στηρίζεται στην θεωρία των διαπροσωπικών σχέσεων, η οποία υποστηρίζει πως η αυτοαποκάλυψη, η επικοινωνία, η εγγύτητα και το συναίσθημα αποτελούν βασικές διεργασίες σε μία σχέση.

Το εργαστήριο πραγματοποιείται με τη μορφή παιχνιδιού, το οποίο έχει ταμπλό με ερωτήσεις αλήθειας ή θάρρους και καρτέλες με ερωτηματικά και θαυμαστικά. Τέλος οι συμμετέχοντες καλούνται να αποτυπώσουν σκέψεις που δημιουργήθηκαν ή διαπιστώσεις και δημιουργούν ιστορίες, παραμύθια ή δρώμενα αποτυπώνοντάς τα.

Όταν οι τέχνες υποστηρίζουν τη διαφοροποιημένη διδασκαλία...

Δρακάκη Μαρία, Σχ. Σύμβουλος

Όταν οι τέχνες αξιοποιούνται στην παιδαγωγική διαδικασία ως έκφραση και επικοινωνία, εμπλουτίζουν το διδακτικό ρεπερτόριο του εκπαιδευτικού, ισχυροποιούν το μήνυμα, του δίνουν χρώμα, ήχο, εικόνα, κίνηση. Στόχος του εργαστηρίου να αναδείξει μέσα από βιωματικές δραστηριότητες που επιστρατεύουν διάφορες μορφές τέχνης, στρατηγικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας και να προσδιορίσει επιπλέον μέσα από την δημιουργική αλληλεπίδραση των συμμετεχόντων τις βασικές αρχές για μια αποτελεσματική εφαρμογή της.

Συγκεκριμένα :

Στο εργαστήριο με αφετηρία τη διδασκαλία με κεντρικό θέμα ένα πανάρχαιο σύμβολο του ελληνικού πολιτισμού, που δεν αποκαλύπτεται σκόπιμα στην σύντομη περιγραφή για λόγους μεθοδολογικούς, η εμπυχώτρια θα επιχειρήσει να δώσει απαντήσεις σε καίρια ερωτήματα που απασχολούν τον σύγχρονο εκπαιδευτικό στο πεδίο της διαφοροποιημένης μάθησης.

Το εργαστήριο περιλαμβάνει βιωματικό μέρος, θεωρητικό μέρος και αναστοχασμό-αξιολόγηση της διαδικασίας.

Στο βιωματικό μέρος οι συμμετέχοντες θα κληθούν να λάβουν μέρος σε ακολουθία δραστηριοτήτων που έχουν σχεδιαστεί με βάση τον σκοπό και τους στόχους του θέματος της διδασκαλίας αξιοποιώντας από τις στρατηγικές της διαφοροποίησης τις εξής: επιλογές πολλαπλής ευφυΐας, ομάδες με βάση τα ενδιαφέροντα, διαβαθμισμένες αποστολές, πολλαπλές ευκαιρίες μέσα από διάφορες μορφές τέχνης για τον ίδιο σκοπό, συνεργατική λύση προβλήματος, αποτύπωση με γραφικούς οργανωτές.

Μέριμνα θα δοθεί στην οργάνωση του χώρου του εργαστηρίου, ώστε να δοθούν ευκαιρίες για αξιοποίηση πολλαπλών μέσων και υλικών, με σταθμούς εργασίας ΤΠΕ και τεχνών με την μορφή μαθησιακών κέντρων και σταθμών έκφρασης, για δυνατότητες επιλογής των παραγόμενων και μάθηση ανάλογα με τα ατομικά ενδιαφέροντα και τους προσωπικούς ρυθμούς.

Στο θεωρητικό μέρος θα παρουσιαστεί με εμπλουτισμένη εισήγηση το θεωρητικό υπόβαθρο της διαφοροποιημένης διδασκαλίας και οι συμμετέχοντες θα κληθούν να συνδέσουν τη διαδικασία που βίωσαν με τον ορισμό της διαφοροποίησης στην παιδαγωγική διαδικασία, τις αρχές, τους τομείς διαφοροποίησης, τις προϋποθέσεις και τις μεθοδολογικές τακτικές της εφαρμογής της διαφοροποιημένης διδασκαλίας.

Το εργαστήριο θα ολοκληρωθεί με το στάδιο του συλλογικού αναστοχασμού και της αξιολόγησης της διαδικασίας.

Προς ένα σχολείο ανοιχτό στις φωνές του

Ισαριώτη Κωνσταντίνα, MSc, Δασκάλα, Εκπ/τρια Ενηλίκων, Ψυχοθεραπεύτρια Ομάδας,
Κιζήλος Νίκος, Φιλολόγος, Μεταπτ. Προσανατολισμού, Ψυχοθεραπευτής Ομάδας,
Καρποδίνη Μαρία, MA Ψυχολόγος, Ψυχοθεραπευτής Ομάδας, **Πολέμη-Τοδούλου**
Mina, Ph.D, C.G.P., E.C.P., Ψυχολόγος, Ψυχοθεραπευτής Οικογένειας και Ομάδας

Το σχολείο είναι ένας ζωντανός οργανισμός που απορροφά και καθρεφτίζει τις δυναμικές της κοινωνίας, έτσι όπως αυτές βιώνονται ευρύτερα από τα μέλη της, μέσα στους ρόλους και στις σχέσεις τους.

Σκοπός του εργαστηρίου είναι να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο σχέσης και συνεργασίας από τους ίδιους τους συμμετέχοντες, μέσα στο οποίο θα προσπαθήσουμε όλοι μαζί να ακούσουμε τις πολλαπλές φωνές που αναδύονται μέσα από τους ποικίλους ρόλους στη σχολική κοινότητα, όπως του δασκάλου, του γονιού, του παιδιού, καθώς και τα μηνύματα από τις μεταξύ τους σχέσεις και αμοιβαίες προσδοκίες στην σημερινή πραγματικότητα. Το άκουσμα των διαφορετικών φωνών διευρύνει την οπτική και εμπλουτίζει την κατανόηση, ανοίγοντας έτσι πολλούς εναλλακτικούς δρόμους για να αξιοποιεί κανείς δημιουργικά ακόμα και τις πιο δύσκολες προκλήσεις.

Το εργαστήριο έχει βιωματικό χαρακτήρα αξιοποιώντας την πολύτιμη εμπειρία των εκπαιδευτικών, η οποία μέσα από τον αναστοχασμό και την ομαδική επεξεργασία, γίνεται η βασική δεξαμενή εμπύχωσης και νέας γνώσης.

Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και Ψυχική Υγεία: ένα εργαστήριο έγκαιρης ανίχνευσης ψυχοκοινωνικών προβλημάτων και καλλιέργειας δεξιοτήτων σεβασμού της διαφορετικότητας

Λιμνιωτάκη Δέσποινα, MSc, Εκπ/κός - Ψυχολόγος

Η Διαπολιτισμική εκπαίδευση είναι το ισχυρό μέσο της παιδαγωγικής επιστήμης να προσφέρει ίσες ευκαιρίες σε όλους τους μαθητές. Καλλιεργεί την αλληλεγγύη ανάμεσα στις ομάδες και βοηθάει στη στήριξη και αυτονόμησή τους μέσα στο γενικότερο κοινωνικό σύνολο. Βασίζεται στην προσωποκεντρική διδασκαλία και έχει άμεση σχέση με τις αλλαγές σε επίπεδο κοινότητας και κοινωνίας. Στις μέρες μας, ολοένα και περισσότεροι μαθητές από διαφορετικά περιβάλλοντα καλούνται να επικοινωνήσουν και να μοιραστούν εμπειρίες μέσα από μια διαδικασία που σκοντάφτει σε συνήθειες, αντιλήψεις, στερεότυπα, οικογενειακές αξίες. Υπάρχουν πολλά ανεξερεύνητα θέματα για το σύγχρονο εκπαιδευτικό και η ψυχική υγεία με όλα όσα εμπεριέχει – από τη μειωμένη αυτοεκτίμηση κάποιων παιδιών έως το ταμπού μιας διαταραχής διαγωγής – είναι το πιο δύσκολο στο χειρισμό του. Η χαμηλή λειτουργικότητα ενός συνόλου μαθητών είναι πιθανό να οδηγήσει σε κατοπινά μεγαλύτερα προβλήματα σε επίπεδο οικογένειας και κοινότητας. Η έγκαιρη ανίχνευση των προβλημάτων αλλά και η ανοιχτή επικοινωνία των θεμάτων που ταλαιπωρούν ένα σύστημα είναι αναγκαία για την καλή προσαρμογή σε έναν διαρκώς εναλλασσόμενο κόσμο. Το σχολείο είναι το πλέον αρμόδιο πολυπολιτισμικό περιβάλλον για να αναπτυχθούν μαθησιακές πρωτοβουλίες σεβασμού της διαφορετικότητας,

συνεργασίας ανάμεσα στους συμμετόχους μιας κοινότητας και επίλυσης συγκρούσεων. Η προαγωγή της καλής υγείας μέσα από προγράμματα καταπολέμησης των στερεότυπων δεν αποτελούν πολυτέλεια, αλλά τις διεξόδους από μεγαλύτερα προβλήματα: αυτά της βίας, της αποξένωσης και της περιθωριοποίησης.

Ας αφήσουμε τον πίνακα κι ας γράψουμε στον ηλεκτρονικό τοίχο: Βιωματικό Εργαστήριο

Μακρή Δήμητρα, Σχ. Σύμβουλος Δ.Ε. ΠΕ15

Στο σχολείο του 21ου αιώνα οι ψηφιακές δεξιότητες αποτελούν αναπόσπαστο στοιχείο της εκπαιδευτικής στοχοθεσίας για τους μαθητές. Συνεπώς, η συστηματική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για ψηφιακά εργαλεία με εφαρμογές στη διδακτική πράξη είναι επιβεβλημένη και αναγκαία. Σκοπός του συγκεκριμένου εργαστηρίου είναι να επιμορφώσει τους εκπαιδευτικούς σε ένα συνεργατικό εργαλείο, τον ηλεκτρονικό τοίχο και να παρουσιάσει διδακτικές εφαρμογές και προτάσεις. Στο σημείο αυτό να προσθέσουμε ότι στην εκτεταμένη ψηφιακή ταξινόμια του Bloom, όπως αυτή συνοπτικά παρουσιάζεται στο έργο της Marta Turcsanyi-Szabs, (2012) για κάθε επίπεδο της ταξινόμιας μπορούν να προταθούν ενδεικτικά «Λειτουργικά Επίπεδα» τα οποία αντιστοιχούν σε διαφορετικά κάθε φορά ψηφιακά εργαλεία web 2.0. Συνεπώς, ο ηλεκτρονικός τοίχος προϋποθέτει το «κάνοντας», το «συνδέοντας», το «εφαρμόζοντας», το «δημιουργώντας», όμως πάνω απ' όλα είναι ουσιαστικά μια πρόταση που αξιοποιεί το ανώτερο επίπεδο της ταξινόμιας, δηλαδή το «διαμοιράζοντας». Το εργαστήριο θα πραγματοποιηθεί στο εργαστήριο Η/Υ. Μετά από μία σύντομη περιγραφή των διαθέσιμων εργαλείων θα επικεντρωθούμε στην εφαρμογή radlet.com. Η επιμόρφωση θα γίνει αρχικά με επίδειξη του εργαλείου, στη συνέχεια θα γίνει εφαρμογή από τους συμμετέχοντες με δομημένα φύλλα οδηγιών για μια συγκεκριμένη εργασία. Η παρουσίαση θα ολοκληρωθεί μέσα από προτάσεις για παιδαγωγικές εφαρμογές, ενώ θα δοθεί συνοπτική δικτυογραφία με εφαρμογές σε θέματα που άπτονται δεξιότητες ζωής στο αντικείμενο της Οικιακής Οικονομίας.

Πηγές

- Μακρή, Δ. (2015). Βιώσιμες καινοτομίες στη χρήση των ΤΠΕ στην Εκπαίδευση. ΕΡΚΥΝΑ, Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών- Επιστημονικών Θεμάτων, Πρακτικά Συνεδρίου: Καλές πρακτικές και καινοτομία στη Δ/θμια Εκπ/ση, (Ειδικό) Τεύχος 6, 31-40. Ανακτήθηκε από <http://www.erkyna.gr>
- Turcsanyi-Szabs, M. (2012). Aiming at Sustainable Innovation in Teacher Education – from Theory to Practice, Informatics in Education, 11(1), 115-130. Vilnius: Vilnius University.

Πολίτης – Δημοκρατία – Πρόοδος

Παϊζης Νίκος, Μαθηματικός – Ερευνητής, Επιστ. Σύμβουλος ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ

Βιωματικό Εργαστήριο με 4-5 εκπαιδευτικές δραστηριότητες για εκπαιδευτικούς και στελέχη της εκπαίδευσης που αποβλέπει στην ανάπτυξη: δομημένων, πολύτεχνων και διαφοροποιημένων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων με επιλεγμένες πηγές αναφοράς και τεχνικές εκπαίδευσης ενηλίκων που να διευκολύνουν τις πολλαπλές **προσωπικές αναγνώσεις** και συνακόλουθα να εμβαθύνουν στο αξιακό βάρος αυτών των τριών σημαντικών -και ιδιαίτερα κακοποιημένων- εννοιών.

Class Dojo: Πιο Χαρούμενες Τάξεις

Παπαδοκωστάκη Κοραλία, Εκπ/κός Πληροφορικής

Το Class Dojo (<https://www.classdojo.com>) αποτελεί ένα σύγχρονο online εργαλείο διαχείρισης της τάξης. Πρόκειται για μια πλατφόρμα, όπου οι εκπαιδευτικοί δημιουργούν ένα λογαριασμό και φτιάχνουν μια εικονική τάξη με ένα avatar (ένα εικονικό χαρακτήρα) για κάθε μαθητή. Μέσω μοριοδότησης (πόντοι) οι μαθητές επιβραβεύονται για την προσπάθειά τους, τη συμμετοχή τους στην τάξη και την καλή τους συμπεριφορά, ενώ οι αρνητικές συμπεριφορές έχουν αρνητική μοριοδότηση. Το Class Dojo έχει τη δυνατότητα να βγάλει συγκεντρωτικά - αλλά και αναλυτικά- στοιχεία για κάθε μαθητή, ενώ οι γονείς μπορούν να συνδέονται για να παρακολουθούν το avatar του παιδιού τους.

Αξιοποιώντας τη θεωρία της Συντελεστικής Εξαρτημένης Μάθησης (Skinner), σύμφωνα με την οποία οι συνέπειες μιας αντίδρασης, (ή αλλιώς τα είδη της συντελεστικής μάθησης όπως ονομάζονται είναι πέντε): η θετική ενίσχυση, η αρνητική ενίσχυση, η άμεση τιμωρία, η έμμεση τιμωρία και η απόσβεση, το πρωτότυπο αυτό εργαλείο ενθαρρύνει τους μαθητές να συμμετέχουν ενεργά στην τάξη, να είναι συνεπείς στις υποχρεώσεις τους και να εφαρμόζουν τους κανόνες της τάξης. Δίνοντας τους ένα (μη-υλικό) κίνητρο, οι μαθητές βελτιώνουν την επίδοση και τη συμπεριφορά τους, ενώ οι αρνητικές συμπεριφορές αποθαρρύνονται. Ταυτόχρονα, το class dojo κρατάει ένα λεπτομερές ιστορικό συμπεριφοράς/ επίδοσης για κάθε μαθητή, ώστε ο εκπαιδευτικός να είναι σε θέση να δει την πρόοδο του μαθητή, αλλά και να ενημερώσει τον γονέα τόσο για την επίδοση όσο και για τη συμπεριφορά του μαθητή.

Στο εργαστήριο του Συνεδρίου θα γίνει παρουσίαση των βασικών δυνατοτήτων του εργαλείου (δημιουργία λογαριασμού εκπαιδευτικού, δημιουργία τάξεων, διαχείριση τάξεων), θα προταθούν τρόποι αξιοποίησής του στην τάξη, και θα ακουστούν συμπεράσματα από τη χρήση του. Το εργαστήριο απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης.

Λήψη Απόφασης: Εργαλείο στο σχολείο του 21^{ου} αιώνα

Πεδιادیτη Φιλίτσα, Υπεύθυνη Καινοτόμων Δράσεων Ν. Λασιθίου,
Μακρή Δήμητρα, Σχ. Σύμβουλος Δ.Ε. ΠΕ15

Στο curriculum για το σχολείο του 21ου αιώνα οι δεξιότητες ζωής κατέχουν ξεχωριστή θέση. Πρόκειται για ικανότητες που ενισχύουν θετικές συμπεριφορές και χρησιμοποιούνται για να βοηθούν άτομα και ομάδες να διαχειρίζονται αποτελεσματικά προβλήματα και ζητήματα της καθημερινότητας. Ουσιαστικά πρόκειται για ένα ευρύ φάσμα δεξιοτήτων ανάμεσα στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και η λήψη απόφασης. Η θεωρία Αποφάσεων, η επιλογή δηλαδή της καλύτερης απόφασης και η πρακτική εφαρμογή αυτής της κανονιστικής προσέγγισης που ονομάζεται Ανάλυση Αποφάσεων, στοχεύει στην εύρεση εργαλείων και μεθόδων για τη λήψη απόφασης και είναι προσεγγίσεις γνωστές κυρίως στις οικονομικές επιστήμες, οι οποίες όμως, στο πλαίσιο του παρόντος εργαστηρίου, θα διασκευαστούν για να εφαρμοστούν στην Εκπαίδευση. Συνεπώς, το παρόν εργαστήριο θα υιοθετήσει μια διαδικασία λήψης απόφασης με εφαρμογή σε θέματα που αφορούν τη σχολική μονάδα όπως την καθόρισαν οι Brim et al. (1962) με τα εξής πέντε βήματα: (1) ταυτοποίηση του προβλήματος, (2) συλλογή κατάλληλων πληροφοριών, (3) ανάπτυξη πιθανών λύσεων, (4) αξιολόγηση των πιθανών λύσεων, (5) επιλογή της προσφορότερης στρατηγικής που συμπληρώνονται φυσικά από την εφαρμογή της απόφασης στο σχολικό περιβάλλον. Κατά τη διαδικασία αυτή θα μελετηθούν εμπόδια όπως (α) οι νοητικές παραστάσεις ή στερεότυπα : άσκηση για την κατανόηση της λειτουργίας των στερεοτύπων, (β) οι αυτοπεριορισμοί που θέτουμε στη σκέψη μας, (σχετική άσκηση), (γ) η μονοδιάστατη σκέψη, (σχετική άσκηση) (δ) η ανάγκη για υποθέσεις ή παραδοχές, (σχετική άσκηση). Κλείνοντας πιστεύουμε αυτό το

εργαστήριο θα ενισχύσει τους εκπαιδευτικούς στην λήψη αποφάσεων στο σχολικό περιβάλλον.

Πηγές

<https://iterativetheory.wordpress.com/tag/decision-theory/> [ανακτήθηκε στις 19/03/2016]

Brim, O. G., Glass, D. C., Lavin, D. E., & Goodman, N. (1962). Characteristics of the decision process. In O. G. Brim et al., Personality and decision processes: Studies in the social psychology of thinking (pp. 9-13). California: Stanford University Press. Ανακτήθηκε στις 19/03/2016 από http://books.google.com.au/books?id=vp6aAAAAIAAJ&printsec=frontcover&source=gbs_v2_summary_r&cad=0 [ανακτήθηκε στις 19/03/2016]

Hayes Jacobs, H. Editor. (2010). Curriculum 21: Essential Education for a Changing World. U.S.A.: ASCD. Ανακτήθηκε στις 19/03/2016 από <http://imamsubqi.staff.iainsalatiga.ac.id/wp-content/uploads/sites/89/2013/09/Curriculum-Essential-Education-for-a-Changing-World-21-Heidi-Hayes-Jacobs.pdf>

Η τεχνική Stop Motion Animation και η εκπαιδευτική της αξιοποίηση στην τάξη

Πιταροκοίλη Στυλιανή, Εκπ/κός Πληροφορικής, MSc Επιχειρηματική Πληροφορική

Μεγάλη σημασία στη διαδικασία της διδασκαλίας και της μάθησης έχει η δημιουργικότητα ενώ παράλληλα η τέχνη είναι ιδιαίτερα σημαντική καθώς καλλιεργεί το σύνολο των ειδών νοημοσύνης και αποτελεί μια σημαντική αισθητηριακή εμπειρία, που ενισχύει τη φαντασία των μαθητών. Επιπρόσθετα, η τεχνολογία δημιουργεί ένα περιβάλλον μάθησης ελκυστικό, που προάγει τη δημιουργικότητα, τη συνεργασία, την αυτοπεποίθηση και την επικοινωνία των μαθητών.

Καθώς στόχος των εκπαιδευτικών είναι οι μαθητές να οικοδομούν τη γνώση αλλά και να παράγουν νέες ιδέες, να αυτενεργούν, να αυτοσχεδιάζουν, να δίνουν πρωτότυπες ή εναλλακτικές λύσεις, η τεχνική Stop Motion Animation, που είναι η δημιουργία κίνησης μέσα από τη γρήγορη εναλλαγή στατικών φωτογραφιών με την κατάλληλη ψηφιακή επεξεργασία, προσφέρεται για διδακτική αξιοποίηση στην τάξη.

Στόχος είναι, με την ολοκλήρωση του εργαστηρίου Stop Motion Animation, οι εκπαιδευόμενοι να μπορούν:

- σε επίπεδο γνώσεων: να περιγράφουν την τεχνική Stop Motion Animation καθώς επίσης τα στάδια δημιουργίας μιας ταινίας animation,
- σε επίπεδο δεξιοτήτων: να μπορούν να οργανώνουν και να δημιουργούν μια ταινία animation μικρού μήκους, να συνεργάζονται και να χειρίζονται τα ψηφιακά μέσα,
- σε επίπεδο στάσεων: να εκτιμήσουν την αξία της εμπειρικής και συνεργατικής μάθησης, να υιοθετήσουν μια πιο θετική στάση απέναντι στις νέες τεχνολογίες και να αξιοποιήσουν διδακτικά την τεχνική Stop Motion Animation ως ένα εναλλακτικό εκπαιδευτικό εργαλείο προσέγγισης της γνώσης, που επιτρέπει στους μαθητές να αναπτύσσουν κοινωνικο-γνωστικές δεξιότητες γεφυρώνοντας έτσι το χάσμα ανάμεσα στη σχολική γνώση και τις απαιτήσεις της πραγματικής ζωής.

«Μια ιστορία θα σας πω...» Προτάσεις για την αξιοποίηση του εκπαιδευτικού φακέλου «Στα ίχνη της Γραφής»

Σημανδηράκη Χρυσάνθη, Αρχαιολόγος-Μουσειολόγος, ΜΔΕ Μουσειακές Σπουδές,
Οικονομίδου Ευγενία, Αρχαιολόγος, ΜΔΕ Κλασική Αρχαιολογία,
Αηδόνη Σοφία, Αρχαιολόγος ΥΠΠΟΑ

Ο εκπαιδευτικός φάκελος «Στα ίχνη της γραφής» δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» του ΥΠΠΟΑ και διανεμήθηκε στα μέσα του 2015 στις Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης της χώρας. Πρόκειται για ένα πολυμορφικό εργαλείο με έντυπο και ψηφιακό υλικό, που προσφέρει τη δυνατότητα να προσεγγίσουν οι εκπαιδευτικοί το θέμα της ιστορίας της γραφής και της γλώσσας στον ελλαδικό χώρο μέσα από πολλούς τρόπους.

Το εργαστήριο «Μια ιστορία θα σας πω...» θα πραγματοποιηθεί από την ομάδα εργασίας που σχεδίασε και εκπόνησε τον εκπαιδευτικό φάκελο και θα έχει καθαρά βιωματικό χαρακτήρα. Στη διάρκειά του, θα γίνει παρουσίαση και εφαρμογή επιλεγμένων δραστηριοτήτων που συνδέονται με τα μαθήματα της Ιστορίας, της Θεατρικής Αγωγής και των Εικαστικών. Κάθε δραστηριότητα θα συσχετιστεί με ενότητες της διδακτέας ύλης της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ενώ, όπου είναι δυνατόν, θα δίνεται η σχετική παραπομπή σε ανάλογης θεματολογίας δραστηριότητα τόσο του ψηφιακού δίσκου με τα διαδραστικά παιχνίδια, που περιλαμβάνεται στον φάκελο, όσο και της ομώνυμης μουσειοσκευής.

Ο κύριος σκοπός του εργαστηρίου είναι η εξοικείωση με το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού φακέλου μέσα από μια εναλλακτική προσέγγιση του θέματος της γραφής. Πρωτίστως, όμως, σκοπός του είναι να αναδείξει μια σύγχρονη διδακτική πρόταση και πώς αυτή μπορεί να εφαρμοστεί στην σχολική πράξη. Επιπλέον, το εργαστήριο θα προτείνει τρόπους για τη διεπιστημονική και διαθεματική αξιοποίηση του περιεχομένου του εκπαιδευτικού φακέλου εντός της σχολικής τάξης. Παράλληλα, μέσα από προτάσεις για την ουσιαστική επαφή μαθητών και εκπαιδευτικών με τον υλικό και άυλο πολιτισμό, στόχος της ομάδας είναι να συμβάλει στη σύνδεση σχολείου και πολιτιστικής κληρονομιάς εν γένει και εκτός των σχολικών «τειχών».

Το Εργαστήριο απευθύνεται σε νηπιαγωγούς, εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, φοιτητές παιδαγωγικών σχολών και σε όποιον ενδιαφέρεται για την αξιοποίηση του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού υλικού σε χώρους τυπικής εκπαίδευσης.

Μαθαίνω Αγγλικά για να γίνω σκεπτόμενος πολίτης του κόσμου

Πουλλά Ελένη, Σχ. Σύμβουλος ΠΕ06

Σύμφωνα με τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών, μέσα από την διδασκαλία του κάθε γνωστικού αντικειμένου, οι μαθητές/τριες θα πρέπει να καλλιεργούν, εκτός από γνώσεις, κοινωνικές δεξιότητες και στάσεις που θα τους βοηθήσουν να διαχειρίζονται την προσωπική και επαγγελματική ζωή τους με αξιοπρέπεια στα διαφορετικά πολυπολιτισμικά και πολυγλωσσικά περιβάλλοντα που θα κληθούν να ζήσουν.

Πώς μπορούν οι μαθητές/τριες μέσα από την εκμάθηση της Αγγλικής Γλώσσας, να αποκτήσουν γνώσεις και να καλλιεργήσουν δεξιότητες και στάσεις που θα τους βοηθήσουν να 'ξαναδούν' τις δυνατότητες που έχει ο τόπος τους να τους στηρίξει επαγγελματικά στην ενήλικη ζωή τους; Πώς μπορεί η διδασκαλία της Αγγλικής Γλώσσας να συνδυάσει την προσωπική ανάπτυξη με την προοπτική επαγγελματικής απασχόλησης ικανοποιώντας μια κοινωνική ανάγκη που προβάλλει επιτακτική σε ένα περιβάλλον παγκοσμιοποιημένης οικονομίας σε κρίση;

Το εργαστήριο αυτό θα είναι μία προσομοίωση της εξάωρης πειραματικής – ερευνητικής διδασκαλίας με τίτλο: "Olive trees: a local sustainable recourse for global entrepreneurship" που υλοποιήθηκε στο τμήμα Β7 του 6ου Γυμνασίου Ηρακλείου. Σκοπός του είναι οι εκπαιδευτικοί που θα το παρακολουθήσουν να εμβαθύνουν, μέσα σε πλαίσιο Μετασχηματίζουσας Μάθησης, σε μεθοδολογικές προσεγγίσεις βιωματικής και συνεργατικής διδασκαλίας των γνωστικών δεξιοτήτων (speaking, writing, reading, listening) της Αγγλικής Γλώσσας. Επιπλέον, αναμένεται να μπορούν να επιλέγουν και να φτιάχνουν το δικό τους πολυτροπικό, πολυαισθητηριακό διδακτικό υλικό, του οποίου το περιεχόμενο, θα βοηθά τους/τις μαθητές/τριές τους να γίνουν 'σκεπτόμενοι πολίτες του κόσμου'.

Οι θεωρίες που το υποστηρίζουν είναι αυτές της Εκπ/σης Ενηλίκων και ιδιαίτερα της Μετασχηματίζουσας Μάθησης (Mezirow, Freire), της διαφοροποιημένης διδασκαλίας (Tomlinson) της μαθητοκεντρικής, βιωματικής μάθησης (Vygotsky, Bruner, Dewey), Artful Thinking, κ.α.

Ψυχοδραματικές βιωματικές εφαρμογές επικεντρωμένες στη ροή των φαινομένων και συμβάντων της σχέσης Σχολείου-Κοινωνίας

Σπινθάκη Αγγελική, Εκπ/κός, δραματίστρια, θεατροπαιδαγωγός

Η εκπαίδευση, σύμφωνα με τον Dewey, δεν είναι απλώς ένα στάδιο προετοιμασίας για τη ζωή αλλά είναι η ίδια μια διαδικασία ζωής. Ως τέτοια διαδικασία λοιπόν, αποτελεί αναγκαιότητα καλλιέργειας και ανάπτυξης δεξιοτήτων ζωής.

Το εργαστήριο αυτό θα προτείνει ψυχοδραματικά μέσα όπως είναι το Θέατρο Φόρουμ (Forum Theatre) και η μεθοδολογία της Διεργασίας της Παρούσας Στιγμής (Process work), χρησιμοποιώντας δραστικές τεχνικές από τις Αναπαραστατικές Τέχνες.

Με την αναπαραστατική δυναμική, μπορούμε να ανακαλύψουμε και να εξωτερικεύσουμε τις αναπάντεχα διαφορετικές απόψεις και ιδέες που κρύβουμε μέσα μας, ώστε να επιτύχουμε μια ευελιξία στους ρόλους μας (ως εκπαιδευτικών, μαθητών, γονέων), πράγμα που αποτελεί τη βάση για τη βιωσιμότητα της σχέσης Κοινωνίας-Σχολείου, αλλά και όλων των σχέσεών μας.

Με τις τεχνικές του Θεάτρου Φόρουμ (Θέατρο του Καταπιεσμένου) και του Εκπαιδευτικού Δράματος, το εργαστήριο μπορεί να γίνει εργαλείο συλλογικής απελευθέρωσης προσφέροντάς μας τις συνθήκες για να κατανοήσουμε και να νοηματοδοτήσουμε τα φαινόμενα, αναπλάθοντας τις ταυτότητές μας.

Θα βασιστεί σε αληθινές ιστορίες από τις εμπειρίες των συμμετεχόντων, που αναφέρονται σε μια έντονη στιγμή που μπορεί να ζήσαμε (μέσα στον ρόλο του εκπαιδευτικού, του μαθητή ή του γονέα) και στην οποία δεν καταφέραμε να αντιδράσουμε αν και το επιθυμούσαμε. Οι εμπειρίες αυτές μπορεί να έχουν επίκεντρο μια μορφή καταπίεσης, μια αδικία, ένα πρόβλημα (που μπορεί να αναφέρεται στο χώρο του σχολείου, της οικογένειας, της κοινότητας, στις προσωπικές σχέσεις) κ.λπ.

Οι ψυχοδραματικές τεχνικές θα μας προσφέρουν ενέργεια και ιδέες που μπορούν να εμπλουτίσουν την καθημερινή σχολική και κοινωνική ζωή με λύσεις και δεξιότητες ζωής και να μας ενδυναμώσουν. Ένα τέτοιο εργαστήριο μπορεί δηλαδή να αποτελέσει έναν χώρο όπου ανακαλύπτεται ο τρόπος σκέψης των κοινωνικών ρόλων. Έναν χώρο πρόβας της αλλαγής, όπου προβάρονται θεωρίες και ιδεολογίες στην πράξη, όπου αυτογνωσία, προσωπική και κοινωνική συνείδηση πραγματώνεται μέσω του πολλαπλού καθρέφτη που παρέχει το βλέμμα των άλλων.

Εργαστήριο εφαρμογής εκπαίδευσης με αντεστραμμένη τάξη (flipped classroom) – Δημιουργία μαθημάτων μέσω υπηρεσιών διαδικτύου

Τζωρτζάκης Ιωάννης, Σχ. Σύμβουλος ΠΕ12,
Βλαχοκυριάκου Φωτεινή, Εκπ/κός ΠΕ17, MSc Ηλεκτρονική Μάθηση

Ζητούμενο κάθε σύγχρονου εκπαιδευτικού συστήματος και σχολείου, είναι η ενεργητική εμπλοκή των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Για το σκοπό αυτό, έχουν αναπτυχθεί και εφαρμοστεί αρκετές εκπαιδευτικές μέθοδοι και στρατηγικές, που δυστυχώς πολλές φορές δεν μπορούν εφαρμοστούν λόγω περιορισμού στο χρόνο, κυρίως όταν οι διαθέσιμες ώρες εκπαίδευσης για ένα αντικείμενο είναι λίγες και το περιεχόμενο εκτεταμένο. Μία προτεινόμενη απάντηση στο πρόβλημα είναι η χρήση της «αντεστραμμένης τάξης» (flipped classroom), η χρονική δηλαδή αντιστροφή της διδασκαλίας με την οποία η «παράδοση» του μαθήματος γίνεται στο σπίτι των μαθητών,

ενώ «οι ασκήσεις» που παραδοσιακά γίνονται από τους μαθητές στο σπίτι, μεταφέρονται στο σχολείο. Με αυτόν το τρόπο ο εκπαιδευτικός αξιοποιεί καλύτερα το διαθέσιμο χρόνο του σε υψηλότερης παιδαγωγικής αξίας δραστηριότητες, με το να βρίσκεται δίπλα στους μαθητές την ώρα που αυτοί μαθαίνουν ενεργητικά, συνεργάζονται, λύνουν απορίες και παράγουν, και όχι διδάσκοντας μετωπικά, πράγμα που θα μπορούσε να γίνει σε άλλο χρόνο και με πιο αυτοματοποιημένη διαδικασία. Αυτή ακριβώς είναι η διαδικασία του flipped classroom, η οποία εμπεριέχει τη δημιουργία και αξιοποίηση ψηφιακών μέσων και υπηρεσιών για την παραγωγή, επαναχρησιμοποίηση και διανομή του εκπαιδευτικού υλικού.

Στο εργαστήριο, οι συμμετέχοντες θα εργαστούν ομαδικά στη χρήση υπηρεσιών διαδικτύου για την παραγωγή και διανομή εκπαιδευτικού υλικού που θα δημιουργήσουν οι ίδιοι.

Η θεωρία πολλαπλής νοημοσύνης ως εργαλείο επαγγελματικού προσανατολισμού

Φλουρής Κωνσταντίνος, Οικονομολόγος - Σύμβουλος Σταδιοδρομίας

Το 1983, ο Howard Gardner, στο βιβλίο του «Frames Of Mind: The Theory of Multiple Intelligences», διατύπωσε τη θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης, δημιουργώντας νέες προϋποθέσεις για την κατανόηση της ανθρώπινης ευφυΐας. Σύμφωνα με αυτήν, η νοημοσύνη είναι ένα κράμα από διακριτές και ανεξάρτητες νοητικές ικανότητες, που δρουν αλληλοσυμπληρωματικά και έτσι μόνο καθιστούν το άτομο ικανό να επιλύει προβλήματα και να κατασκευάζει προϊόντα. Όσες μάλιστα πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια αποτελούν, κατά τον Gardner, ειδικό τύπο νοημοσύνης, ο οποίος επισήμανε το ρόλο του πολιτισμού στην ανάπτυξη κάθε είδους νοημοσύνης.

Το δίωρο εργαστήριο απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων και ειδικά σε εκείνους που ασχολούνται με θέματα επαγγελματικού προσανατολισμού. Οι συμμετέχοντες θα κληθούν να συμπληρώσουν ένα τεστ επαγγελματικού προσανατολισμού βασισμένο στη θεωρία πολλαπλής νοημοσύνης με στόχο να κατανοήσουν τη θεωρία και να αντιληφθούν τις διαφορετικές οπτικές του ζητήματος της ευφυΐας.

Το ουσιαστικό, όμως, ζητούμενο του εργαστηρίου είναι να αξιοποιηθεί η εμπειρία της συμμετοχής τους ως αφορμή για να διερευνήσουν οι εκπαιδευτικοί τη δυνατότητα να προσαρμόζουν το διδακτικό τους έργο στο ατομικό προφίλ των μαθητών δημιουργώντας ποικίλες ευκαιρίες μάθησης ανάλογα με τον τύπο νοημοσύνης που θέλουν να ενισχύσουν στους μαθητές τους, εναρμονίζοντας τη σχολική με τη βιωματική γνώση.

Όσοι ασχολούνται με τον σχολικό επαγγελματικό προσανατολισμό θα αναγνωρίσουν στα αποτελέσματα του τεστ μια προσέγγιση που αναδεικνύει τις κλίσεις, τη δημιουργικότητα και τα ταλέντα των μαθητών, την ενίσχυση των δυνατών τους σημείων ώστε να τονώνεται η εμπιστοσύνη στον εαυτό και να ενδυναμώνεται η αυτοεκτίμησή τους οδηγώντας τους με αυτές τις ενέργειες σε μία ολόπλευρη ανάπτυξη.

	Βασιλεία (Λίνα) Καλοκύρη Παρεμβάσεις πολιτισμού από Διοσχολικά Δίκτυα Συνεργασίας με τον συντονισμό του Σχολικού Συμβούλου παιδαγωγικής ευθύνης	Ιωάννα Α. Ραμουτσάκη Μετασχηματίζουσα μάθηση με επίκεντρο τον Άνθρωπο στο σημερινό ελληνικό σχολείο. Μετατρέποντας το τμήμα από αβρουστικό σύνολο ατόμων σε κοινότητα μάθησης προσώπων	Ανδρονίκη Σταθαράκη «Νιώθω- Διδάσκω- Μαθαίνω- Επισκοπώνω- Ζω». Η περίπτωση επιμορφωτικού προγράμματος προσαγωγής της ψυχοκοινωνικής υγείας στο σχολικό περιβάλλον με αφετηρία τα Νέα Προγράμματα Σπουδών	Ειρήνη Βιάδκη *, Ευατζέθιος Στουπάτης Στοιχεία, λειτουργίες και σχέσεις οικοσυστημάτων, αξιολογώντας συνεργατικές μεθόδους και λογισμικό ενωσιολογικής χαρτογράφησης				
	Αθηνά Ντουλά Φιλαναγνωστικές δράσεις και ...αποδόσεις: ένα πρόγραμμα Φιλαναγνωσίας που στοχεύει στην καλλιέργεια αναγνωστικών εξέων και στη δημιουργία ενεργών αναγνωστών		Στέλια Κουτσουράκη Σχεδιάζοντας ενδοσχολικά δίκτυα επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών: Ένα παράδειγμα καινοτόμου επιμορφωτικού προγράμματος	Ροδούλα Καφάτση Διδασκαλία με την μέθοδο της Ιστοεξρεύνησης (Webquest)				
	Μαρία Αγγελιδάκη Ο εκπαιδευτικός ως φορέας αλλαγής στην εποχή της μετανεωτερικότητας (Το παράδειγμα της αξιοποίησης των τεχνών στη διδασκαλία της λογοτεχνίας)							
11:00-11:30	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ	ΟΝΟΜΕΛΕΙΑ						
11:30-13:00		ΑΙΘΟΥΣΑ: ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ Προεδρείο: Ευθύμιος Μουντρούκης, Αντιδήμαρχος Τουρισμού & Απασχόλησης Δήμου Χερσονήσου, Ελμανουήλ Κριτωτάκης, Πρόεδρος Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Κοθοδήγησης Δ/θμιας Εκπαίδευσης Κρήτης, Κώστας Παράδαμιάς, Πρόεδρος Σχολικής Επιτροπής Δ/θμιας Εκτ/σης Δήμου Χερσονήσου, Νικηφόρος Λαμπρινός, Έντεταλμένος Σύμβουλος Πολιτισμού Δήμου Χερσονήσου, Πόπη Κασσωτάκη-Ψαρουδάκη, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κεντρική Ομάδα Νίκος Παϊζής, Μεθηματικός - Ερευνητής, Συντονιστής του προγράμματος «ΜΕΛΙΝΑ» – Εκπαίδευση και Πολιτισμός Θέμα: Η σημασία και οι προτεραιότητες της τέχνης στην αναβάθμιση της ποιότητας στην εκπαίδευση Κεντρική Ομάδα Παυλίδου Βασιλική, Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος Φυσικής Πανεπιστημίου Κρήτης Θέμα: Κίνηση και δράση στη διδασκαλία των θετικών επιστημών						
13:00-13:30	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ	ΔΗΗ ΣΥΝΕΛΠΙΟΥ						
13:30-14:30		ΑΙΘΟΥΣΑ: ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ Προεδρείο: Γεώργιος Τερζάκης, Περιφερειακός Δευθυνητής Εκπαίδευσης Κρήτης, Χάρης Αθανασιάδης, Αναπληρωτής Καθηγητής του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Νίκος Παϊζής, Μαθηματικός – Ερευνητής, Συντονιστής του προγράμματος «ΜΕΛΙΝΑ», Στέλια Κουτσουράκη, Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Ελένη Πουλλά, Σχολική Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Προτάσεις Προσυνεδριακών Δράσεων - Συμπεράσματα Μελωδικός Ανοικτοεργασμός από το Μουσικό Σχολείο Ηρακλείου						

ΚΥΡΙΑΚΗ 15 ΜΑΪΟΥ 2016							
8:00-9:00	ΥΠΟΛΟΧΗ						
9:00-11:00	ΣΥΝΕΔΡΙΑ Κ1	ΣΥΝΕΔΡΙΑ Κ2	ΣΥΝΕΔΡΙΑ Κ3	ΣΥΝΕΔΡΙΑ Κ4	ΕΠΙΣΤΗΡΙΟ 14	ΕΠΙΣΤΗΡΙΟ 15	ΕΠΙΣΤΗΡΙΟ 16
ΑΙΘΟΥΣΑ: ΔΟΜΗΝΙΚΟΣ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΒΙΤΣΕΝΤΟΣ ΚΟΡΝΑΡΟΣ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΣΑΡΗΛΙΑΝ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΜΕΝΕΛΑΟΣ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΦΙΔΩΝΙΔΗΣ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΕΛΛΗ	
ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΣ				ΠΑΡΑΜΑΞ			ΑΙΕΙΟΙ
Προεδρείο: Ελένη Κατσαρού, Βασιλεία (Αίσα) Καλοκύρη, Φραγκουλά Κουκουρούδα, Σταύρος Παπαδόκης	Προεδρείο: Αντώνης Μπερκούτης, Μαρία Μπαδερίτσκη, Γεώργιος Μαρδάκης, Χρύσανθος Αργυράκης	Προεδρείο: Στέλλα Κουτουράκη, Μαρία Καλουδιώτη, Δημήτριος Επταμηνιτάκης, Γεώργιος Καλογεράκης	Προεδρείο: Δημήτριος Αποστολάκης, Νεκτάριος Τσαλαλιώτης, Παναροκόλη Στέλλα, Ευαθέριος Τζαγκαράκης	Εμπυχωτήρια: Κοροδία Παπαδοκωστήκη	Εμπυχωτήρια: Μαρία Δρακίδη	Εμπυχωτήριες: Δημητριά Τυπακίδη, Μαρία Αλαττογίου, Αθηνά Αβελάνκη, Άννα Χρυσουλάρη, Έσα Δερμάτη, Ιωάννα Κολοκυθά, Αγγελική-Μαρία Μηλιαράκη	
Σχολείο και Πολιτισμός: Ιστορία/Λογοτεχνία	Ανάπτυξη συναισθηματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων	Διαρκής επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών - Εμπόρφοση	Σύγχρονες μεθοδολογικές και διδακτικές προσεγγίσεις: Νέες Τεχνολογίες	Class Dojo: Πιο Χορούμενες, Τάξεις	Όταν οι τέχνες υποστηρίζουν τη διαφοροποιημένη διδασκαλία...	Αθήθεια ή Θάπρος: Ένα βιωματικό παιχνίδι, για τις σχέσεις	
Ιωάννης Νεραντζής	Μαρία Κοκκιώδη*, Καλλιόπη Κρητωτάκη*, Ειρήνη Ζησιάδου, Φώτος Κανταριζόγλου	Μαρία Βασιλογιαννάκη*, Βασιλική Γιασνακοπούλου	Πόπη Κασσιώτη-Ψαρουδάκη*, Δέσποινα Γιασνακάρα, Γεωργία Νταντινίκη, Βασιλική Πατάρα, Ιουλία Πετράκη, Έλλη Σκαλιώτου	(Διάρκεια: 40 λεπτά)			
Σχολείο και πολιτισμός: Η συμβολή της πολυπολιτισμικής διδασκαλίας της Ιστορίας στη διαπολιτισμικότητα	Πρόγραμμα συναισθηματικής Αγωγής- Προάγοντας την ψυχική ανθεκτικότητα των παιδιών	Η συμβολή των εκπαιδευτικών Α΄ βαθμιας Εκπαίδευσης Ν. Ηρακλείου στη διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών τους	Η ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην καλλιέργεια του λεξιλογίου σε ένα πλαίσιο συνεργατικής καθοδήγησης και διδακτικής πράξης				
Νίκος Γλυσιτσάκης	Αντώνιος Μπερκούτης	Λήδα Ζαμπετάκη	Αριστέα Μαυρογάννη				
Η Τοπική Ιστορία ως αναζητηση ταυτότητας	Μια πρόταση ενδοσχολικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών για προγράμματα ενδυνάμωσης της ψυχικής ανθεκτικότητας των μαθητών	Η αναγκαioτητα διερεύνησης ων επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών Δ/θμιας Εκπαίδευσης στον σχεδιασμό επιμορφωτικών προγραμμάτων από τον Σχολικό Σύμβουλο	Συνάντηση Ιστορίας Β' Λυκείου και Μουσικής: Διδακτική προσέγγιση με αξιοποίηση ερευνητικής εργασίας (project) και ΤΠΕ				
Μαρία Τζενέκη	Βασιλική Μπερτσά*, Ειρήνη Ιατράκη*, Δημήτριος Κέφης	Μαρία Αθανασιάδου	Δέσποινα Ανδργιαννάκη*, Αθηνά Γκινουδή*				
Εκπαιδευτικά Προγράμματα Τοπικής Ιστορίας και Λογοτεχνίας για το Ηρόδειο και την Περιοχή του	Εκπαιδευτική πρόταση για Πρόγραμμα Συναισθηματικής Αγωγής των τάξεων Γ', Δ' και Ε' Δημοτικού	Η αναγκαioτητα επιμόρφωσης διευθυντών σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης	Πρόγραμμα eSafety Label: ολιστική προσέγγιση του Σχολείου για ασφαλέστερο Διαδίκτυο				
Αθανασία Αποκούλη, Κτερίνα Ζωγραφιστού, Σοφία Μαυιάδκη*, Ερωφύλη Σταματάκη*	Μαρία Μπαδερίτσκη	Γεωργία Μπερκούτη	Σταμάτιος Παπαδόκης				
Η οπουδαioτητα της διδασκαλίας της γλώσσας της Κρήτης στα σχολεία της δημόσιας εκπαίδευσης του νησιού: Μια μέθετη περίπτωση	Νέες οπτικές στη διαχείριση προβλημάτων στην τάξη του Νηπιαγωγείου	Σχολικό κλίμα και επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών: μια σχέση αλληλοδότηση;	Ποιος ο ρόλος των ψηφιακών παιχνιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία				

Αντιγόνη Μελάσας Ίρις Χατζηιωάννου Συνεργασία γονέων και εκπαιδευτικών στην διαταξοδυνάμηση των παιδιών. Πρακτικές εφαρμογής στις νεφριανόφωνες χώρες και τρόποι προσομοίωσης στην ελληνική πραγματικότητα	Ιωάννης Τζωρτζάκης*, Ευάγγελος Παπαγιαννάκης, Φωτεινή Βαχακουρίδου Πανελλήνια έρευνα για τη σχέση μεταξύ επαγγελματικής ανάπτυξης και επαγγελματικής ικανοποίησης των εκπαιδευτικών που υλοποιούν project στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση τη διετία 2013-2015	Μαρία Κληματαράκη*, Ελένη Βορεπιδάκη Ο δάσκαλος στην εποχή της κρίσης	Αντώνης Τσιφικιούδης*, Ελένη Παπαδογιαννάκη* Η ελληνική λογοτεχνία στο πρόγραμμα των ευρωπαϊκών σχολείων	
Χαρακτηριστικά του σύγχρονου και ανοικτού σχολείου: Από τη θεωρία στην πράξη	Κωνσταντίνος Τριπολιτάκης*, Γεώργιος Κορναράκης, Σωτηρία Μαρτίνου, Ελευθερία Σιματζή-Δέλλα	Βαγγέλης Δεσμυτζάκης	Σταμάτης Βενέτης	
	Ταυτότητες και ρόλοι στελεχών εκπαίδευσης και εκπαιδευτικών	Σχολείο και κοινωνία. Δράσεις που μας ενώνουν. Η περίπτωση του τριθέσιου δημοτικού σχολείου Μυρτιάς	Το φαινόμενο του Παράλληλου Προγράμματος Σπουδών (Hidden Curriculum)	
Μεταπολεμική Περστέψη Το σχολείο ως ανοικτό σύστημα στην "οδό καινοτομίας"	Αφροδίτη Μιχαηλίδη Μελέτη περίπτωσης: Μαθησιακές δυσκολίες και ανάγκες επιμόρφωσης και συμβουλευτικής των εκπαιδευτικών	Στέλιος Μιχ. Μενωλιούδης Γυναικείο Έργενης-Δήμος Ρομβά: Ένα πετυχημένο παράδειγμα σύνδεσης σχολείου και κοινωνίας με στόχο την παιδεία και ανάπτυξη	Εμμανουέλα Περσυνάκη Αξιοποίηση ευέλκτων Αναλυτικών Προγραμμάτων στην καθημερινή εκπαιδευτική πραγματικότητα	
Εμμανουήλ Τζιρίτσας*, Μαρία Κοκκινογένη* Ενδεικτικό ερωτηματολόγιο ανίχνευσης στάσεων και αντιλήψεων των μαθητών για «Το σχολείο των ονείρων τους»	Βασίλει Γιωαννακοπούλου*, Μαρία Βασιλογιαννάκη Στάσεις και αντιλήψεις καθηγητών φυσικής αγωγής πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης: Το παράδειγμα του καθηγητή φυσικής αγωγής και η επίδραση του μαθήματος της γυμναστικής στην εξέλιξη του παιδιού	Μεσοδόρης Οι επενδυτικές επενδύσεις και οι βιωματικές δράσεις των σχολικών μονάδων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ως διαδικασία αμοιβαίας ανάπτυξης και διασύνδεσης	Ιωάννης Παναγιώτης Αμρελάς Αναλυτικά Προγράμματα: Προσδοκίες και διαμεύσεις: Η περίπτωση των Αρχαίων Ελληνικών	
Πολυξένη Περσάκη 11 και κάτω: Ήρουνόμας στο σχολείο (:) Διαστάσεις και δυναμική μιας σχολικής μουσικής ομάδας		Μαριλένα Μηλαθιαννάκη*, Ελένη Αιδάκου*, Μανώλης Κουρενός* Όταν ανοίγει ένα σχολείο κλείνει μια φυλακή, όταν κλείνει ένα σχολείο...τι;		
20:30 21:00	Θεατρικό Δρώμενο από το Εμπεινόν Γυμνάσιο Ηρακλείου ΒΡΑΒΙΝΗ ΕΞΟΡΜΗΣΗ ΣΤΟΝ ΜΟΧΟ			

18:00-18:30	Γεώργιος Χουρδάκης*, Γεώργιος Λαριδάς Αξιοποίηση της μεθόδου Project στη διευκόλυνση περιβαλλοντικών γνώσεων των μαθητών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης: Μια μελέτη περίπτωσης, με την υλοποίηση Σ.Π.Π.Ε στο πλαίσιο της εφαρμογής της Ευέλικτης Ζώνης	Ροδάνθη Στεφανιάκη*, Κωνσταντίνος Μουιντάκης, Αντρέας Παπαδόπουλος Η αξιολόγηση της Εφαρμογής του βιβλίου Θεωτικής Αγωγής του Μαθητή της Ε' και ΣΤ' τάξης Δημοτικού	Δημήτρης Αλεξάκης Όψεις της δημοκρατίας στο εργαστηριακό σχολείο του John Dewey	Σωτηρία Μαρτίνου Ο «σχολικός κανονισμός» ως προϋπόθεση ευλειτουργίας της Σχολικής Μονάδας (Η διαδικασία σύνταξης και η αξιοποίηση του στην 4η Περιφέρεια Π.Ε. Νομού Ηρακλείου)			
	Παρασκευή Αντωνιάδου Το σχετιοδυναμικό μοντέλο διδακτικής εργασίας στο σχολείο μέσα από την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	Ροδάνθη Στεφανιάκη*, Κωνσταντίνος Μουιντάκης, Αντρέας Παπαδόπουλος Οι παράγοντες που διυχεραίνουν την εφαρμογή των σχολικών βιβλίων Θεωτικής Αγωγής της Ε' και ΣΤ' τάξης του Δημοτικού	Λοιπασία Βασιλάκη Η αξιοποίηση των σχολικών αρχείων στην προσέγγιση της καθημερινής ζωής	Αγγελική Καψάκη Το σχολικό κλίμα ως παράγοντας βελτίωσης του εκπαιδευτικού έργου του σχολείου και η συμβολή του Σχολικού Συμβούλου			
	Χαρίκλεια Κυριακάκη Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και Τοπική Κοινωνία : Ο δρόμος για την Αειφόρο Ανάπτυξη	Γεώργιος Περισιδέακης Η διδακτική των μαθηματικών προβλημάτων στις δύο πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου – Ανάλυση περιεχομένου των σχολικών εγχειριδίων	Εμμανουήλ Κριτωτάκης Το σημερινό σχολείο και οι προοπτικές του	Σοφία Περατάκη*, Ειρήνη Σπυράκη Η ανάγκη δημιουργίας νέων κοινοτήτων στο χώρο της εκπαίδευσης			
	ΔΙΑΔΕΙΜΜΑ						
18:30-20:30	ΣΥΝΕΔΡΙΑ Δ1 ΑΙΘΟΥΣΑ: ΔΟΜΗΝΙΚΟΣ ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΣ	ΣΥΝΕΔΡΙΑ Δ2 ΑΙΘΟΥΣΑ: ΒΙΤΣΕΝΤΖΟΣ ΚΟΡΝΑΡΟΣ	ΣΥΝΕΔΡΙΑ Δ3 ΑΙΘΟΥΣΑ: ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΝΥΤΗΣ	ΣΥΝΕΔΡΙΑ Δ4 ΑΙΘΟΥΣΑ: ΣΑΡΤΗΔΑΝ	ΕΠΙΣΤΗΠΙΟ 11 ΑΙΘΟΥΣΑ: ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΠΑΡΑΜΙΑΣ	ΕΠΙΣΤΗΠΙΟ 12 ΑΙΘΟΥΣΑ: ΕΠΙΣΤΗΠΙΟ Η/Υ	ΕΠΙΣΤΗΠΙΟ 13 ΑΙΘΟΥΣΑ: ΕΛΛΗ ΑΛΕΙΟΥ
	Προεδρείο: Ανδρονίκη Σπυράκη, Στυλιανός Δασκαλάκης, Νίκος Αντωνόπουλος, Σοφία Περατάκη	Προεδρείο: Κατερίνα Δαλακούρα, Ανδρέας Ταξάκης, Ιωάννης Τζωρτζάκης, Σωτηρία Μαρτίνου, Βασιλεία Ανδρεάδου	Προεδρείο: Νικόλαος Βαβέας, Ειρήνη Σπυράκη, Μαρία Σφακιανάκη, Τηλέμαχος Μπελιβανάκης	Προεδρείο: Σταματίνα Κακλαμάνη, Ιωάννης Γρηγοράκης, Εμμανουήλ Μπαρμπεράκης, Αικατερίνη Ιωαννίδου	Παίζης Εμπνευστής: Νίκος Παίζης	Παραπομπή Εμπνευστρια: Στέλλα Παπαροκόλη	Αισχύλου, Δήμητρα Γυπαράκη
	Χαρακτηριστικά του σύγχρονου και ανοικτού σχολείου: Οριοθέτηση και ενδυνάμωση του γονεϊκού ρόλου	Διαρκής επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών-Επιμόρφωση	Συνεργασία του σχολείου με την κοινότητα	Αναλυτικά Προγράμματα: Από τη ρητορική της στοχευότητας στη διδακτική πράξη	Πολίτης-Δημοκρατία-Πρόσδος	Η τεχνική Stop Motion Animation και η εκπαιδευτική του αξιοποίηση στην τάξη	Αποστούα-Ερωτόκριτος: Δημιουργώντας τη δική μας ιστορία
	Αντιγόνη Μελέσσα Ίρις Χατζηιωάννου	Αλεξάνδρα-Στυλιανή Καραγιάννη	Κωνσταντίνος Ζορμπάς	Ιωάννης Ιωσηφίδης			
	Προτάσεις αποτελεσματικής συνεργασίας Εκπαιδευτικών-Γονέων, για τις τρεις τάξεις του Γυμνασίου στην έναρξη της σχολικής χρονιάς	Διεθνής εκπαιδευτικός λόγος και επαγγελματίας Ελλήνων εκπαιδευτικών-Μεταξύ διακρατικών προταγμάτων και ατομικών προσδοκιών	Σχέσεις σχολείου και κοινωνίας σε καιρούς κρίσης	Απόψεις και πρακτικές εκπαιδευτικών για το σχεδιασμό του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών υπό το πρίσμα της νεωτερικότητας, και της μετανεωτερικότητας			

Ελευθερία Σημιτή-Δέλλα*, Βάσω Αίτια *	Ιωάννα Α. Ραμουτσάκη *, Κυριάκος Μπαρής		Αντωνία Αρβαριανού-Καράτρου*, Μαρία Δασκαλάκη*, Ρωξάνη-Αγγελική Ευτυχίδη*, Καλλιόπη Πλουμάκη, Μαγική Σταυρουδάκης, Μαρία Παπαδάκη	Γεώργιος Παπαθανανάκης	Κωνσταντίνος Τριτοδάκης*, Ελένη Τραγουιάδ, Ελένη Βόκα, Ζαχαρένια Μαυράκη	Δήμητρα Μακρή
Αρχαιολογικά μουσείο-παιγνίσματα στο Νηπιαγωγείο: Νέες αρχαιολογικές προσεγγίσεις, πολλαπλή γνώση και ο ρόλος του Σχολικού Συμβούλου στην εφαρμογή τους	Το Επιστημονικό Συνέδριο Παιδαγωγικής Ηγεσίας: Μια ενδεικτική μελέτη περίπτωσης για τη συνεργασία και την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών, στο πλαίσιο του Διασχολικού Δικτύου Συνεργασίας σχολικών μονάδων Δυτικής Κρήτης και Κύπρου		Η κατοποίηση του παιδιού. Ο ρόλος των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στα σημερινά σχολεία: Δεδομένα από μια συγχρονική μελέτη στα σχολεία του Νομού Ηρακλείου Κρήτης	Ο ρόλος της παραβλήθης στηρίξης στην αφοσίωση των μεθόδων: προβληματισμοί και προκλήσεις	Συμπαραλλητική Εκπαίδευση: Η συμβολή των ΖΔΕΥ-ΕΔΕΑΥ στην εφαρμογή της	Παραμύθια για αλλαγές, οι παππούδες δίνουν στους μαθητές: Συνεργασίες της Τρίτης Ημέρας με το 11ο Γυμνάσιο Ιλίου και το ενιαίο σχολείο του Corigliano d'Otranto (Ιταλία)
14:30-16:00	ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΝΗ ΔΙΑΚΟΠΗ					
16:00-18:00	ΣΥΝΕΔΡΙΑ Γ1	ΣΥΝΕΔΡΙΑ Γ2	ΣΥΝΕΔΡΙΑ Γ3	ΣΥΝΕΔΡΙΑ Γ4	ΕΠΙΣΤΗΡΙΟ 8	ΕΠΙΣΤΗΡΙΟ 9
ΑΙΘΟΥΣΑ: ΔΟΜΗΝΙΚΟΣ ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΣ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΒΙΤΣΕΝΤΖΟΣ ΚΟΡΝΑΡΟΣ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΣΑΡΠΗΔΩΝ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΠΑΡΑΜΑΣ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΘΙΑΣΙΜΙΔΗΣ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΕΛΛΗ ΑΜΕΛΙΟΥ
Προεδρείο: Βασιλική Παυλίδου, Αργυρούλα Κολαϊτάκη, Ειρήνη Μπανάτη, Ειμάνουηλ Χρυσός, Γεώργιος Κολυκιάκης	Προεδρείο: Βασιλίσκος Οικονομίδης, Ελευθερία Σημιτή-Δέλλα, Γιάννης Καλλιτάκης, Άννα Μύρωνος Σφακιανάκη	Προεδρείο: Στυλιανός Ζερβάκης, Γεώργιος Μαμάκης, Ζαχαρίας Στρατιδάκης, Παναγιώτης Παροικεύς	Προεδρείο: Ιωάννα Ραμουτσάκη, Αθηνά Ντούλια, Πολυχρόνης Σιφκάκης, Ειμάνουηλ Παπαδάκης, Αικατερίνη Κολάδη	Εμπνευστήρας: Δέσποινα Αμνιωτάκη	Εμπνευστήρες: Χρυσόσθη Σημανθράκη, Ευγενία Οικονομίδου, Σοφία Ανδώνη	Εμπνευστήρας: Μαρία Αλατζόγλου
Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	Σύγχρονες μεθοδολογικές και διδακτικές προσεγγίσεις	Ο ρόλος και οι λειτουργίες του σχολείου από το παρελθόν στο μέλλον	Συνεργασία εκπαιδευτικών - Σχολικό κλίμα	Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και Ψυχική Υγεία: Ένα εργαστήριο έγκαιρης ανίχνευσης ψυχολογικών προβλημάτων και καλλιέργειας δεξιοτήτων διαφορετικότητας	«Μια ιστορία θα σας πω...» Προτάσεις για την αξιοποίηση του εκπαιδευτικού φακέλου «Στα ίχνη της Γραφής»	Ανασυνθεμένη οικογένεια: διαμορφώνοντας μια νέα οικογενειακή ταυτότητα, στάδια προσομοίωσης
Ελένη Κοραδάκη	Δημήτριος Χαϊλούς	Αικατερίνη Κουτουδάκη	Ιωάννα Α. Ραμουτσάκη*, Αθηνά Ντούλια*	Εκπαίδευση και Ψυχική Υγεία: Ένα εργαστήριο έγκαιρης ανίχνευσης ψυχολογικών προβλημάτων και καλλιέργειας δεξιοτήτων ορθού του	«Στα ίχνη της Γραφής»	Ανασυνθεμένη οικογένεια: διαμορφώνοντας μια νέα οικογενειακή ταυτότητα, στάδια προσομοίωσης
Παρουσίαση διδακτικής πρότασης-καλής πρακτικής με στόχο την ευαισθητοποίηση των μεθόδων σε θέματα που σχετίζονται με το περιβάλλον: Ανακύκλωση οικιακού ελασμάδου για παραγωγή βιοκαυσίμου και σαπουνιού	Μέγας Βασιλίσκος: Ένας κορυφαίος ηρώδης	Οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες της περιόδου 1917-1920 και τα Νέα Αναγνωστικά	Καλλιέργωντας τη συνέχεια στην εκπαιδευτική διαδικασία, μέσα από ζωντανά διδασκαλικά και περιβαλλοντικά μέθοδοις για την πρωτοβουλία και δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Ενδεικτική μελέτη περιπτώσεων, στο πλαίσιο του Διασχολικού Δικτύου Ομάδας Μετάβασης από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο)			
Μάρκος Νικολάου, Χαρίτορας Σοκλής*	Μαρία Αναρίτη	Ασπασία Καλησιώρα	Σοφία Παπαδάκη, Ελευθερία Κολούδη*, Μαρία Χαλκιαδάκη			
Πολιτισμός, βιωματική προσέγγιση, εκπαίδευση, κέντρα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης	«Στο Χαρτί» Μια διδακτική πρόταση εφαρμογής της “συνολοδικτικής θεωρίας” της Rosenblatt	Ένα πείραμα αντιταραχής εκπαίδευσης στην Αθήνα της Μεταπολίτευσης	Ομάδες ομοτίμων: Μια ενδεικτική πρόταση στην εκπαιδευτική κοινότητα			
Ζαχαρένια Κεφαλονιάνη*, Βαγγέλης Βρέντζος, Αγάπη Καλομοίρη, Γιώργος Αλατσάκης, Ερωφίλη Δακανάλη	Γιάννης Γαλανάκης, Μαρία Μολαγκονιάκη*	Ελευθερία Παπαεφονάκη	Μαρία Αθανασιάδου			
Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και ο ρόλος των ΚΤΕ: μια εκπαιδευτική γέφυρα του σχολείου με την κοινωνία και το περιβάλλον της	Ανάπτυξη της αποκλίνουσας σκέψης με τη μέθοδο των «6 οριζώντων καρέων»: Η περίπτωση της Πολιτικής Παιδείας	Πώς είδαν οι Έλληνες αριστοί παιδαγωγοί την εκπαίδευση των χωρών του «υπαρκτού σοσιαλισμού»; Η περίπτωση των επισκεψέων της Ρόζας Λιββούρη	Αντιλήψεις των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για τη λειτουργία του σχολείου διδασκόντων			

Σχολείο και Πολιτισμός: Μουσική Αγωγή	Διαρκής επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών - Επιμόρφωση	Σύγχρονες, μεθοδολογικές, και διδακτικές προσεγγίσεις: Νέες Τεχνολογίες	Ανάπτυξη συνασθηματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων	Το σχολείο της συμπεριληψης	Το σχολείο της συμπεριληψης	Το σχολείο ως κοινότητα: Σέβασμός και αξιοποίηση του πολιτισμικού κεφαλαίου των μαθητών και των οικογενειών τους
Μαρίλη Μπαρτάκη	Γιώργος Γώνουλος	Άννα Μύρωνος Σφακιανήκη*, Κατερίνα Νικολαΐδου, Γεώργιος Παπανικολάου, Κωνσταντίνος Αβδελάκης, Εύβοια Κρίναδα	Μαρία Αθανασαΐδου	Νικόλαος Φουντουλάκης	Μελίνα Ασπραδάκη*, Παναγιώτα Καλογεροπούλου, Ειρήνη Στρανέκη	Σταύρος Σφακιωτάκης
Μουσείο - Σχολείο: σχέση αμφίδρομη από την τυπική στην άτυπη εκπαίδευση	Επιμόρφωση εκπαιδευτικών σε/με συνεργαστικά περιβάλλοντα ηλεκτρονικής τάξης	Εκπαίδευση της προφορικής γλώσσας με οπτικοακουστική (βιο)αναπροφώδοση μέσω του διαδικτυακού εργαλείου «Μιλώ Ελληνικά-SpeakGreek»	Διαπροσωπικά σχήματα και ρύθμιση συνασθημάτων του διευθυντή: Σχέσεις με το συνασθημα και την ικανοποίηση των υφιστάμενων	Συνδιδασκαλία και συμπεριληψη: Θεωρητικό πλαίσιο και προβληματισμοί	Ανάπτυξη των κοινωνικο-επικοινωνιακών δεξιοτήτων παιδιού με αυτούσιο, μέσα στο γενικό σχολείο: υποστηρικτικό υλικό ΚΕΑΔΥ	Εθνική καταγωγή και μεθόδευση απόδοσης των μαθητών του Λυκείου Χερσονήσου τα σχολικά έτη 2011-2012 και 2015-2016
Αγγελική Ζαχαράτου	Αλκατερίνη Κυριακού	Νίκη Δαληκανάκη*, Γεώργιος Περίκλειδάκης Ιωάννης Γαλανάκης Ελευθέριος Τζαγκαράκης	Βασιλική Ειρήνη Κωντοπούλου*, Χαρίκλεια Νεφέλη Δεσδεάκου	Ειρήνη Μπαγιάτη	Μαρία Ανασταδάκη	Γράβια Αιτουχόβα*, Δέσποινα Ασιτιδίου*
Ανόψεις, προβληματισμοί και προτάσεις για το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την πολιτιστική και καλλιτεχνική δραστηριότητα στο δευτεροβάθμιο σχολείο	Ευρωπαϊκά Προγράμματα COMENIUS (2013-2015): Ενθάρρυνση της πρωτοβουλίας και καλλιέργεια των δεξιοτήτων των μαθητών, διαρκής επαγγελματική εξέλιξη των εκπαιδευτικών	Αξιοποίηση από εκπαιδευτικούς του υλικού της ιστοσελίδας, μαθηματικών creativemathpaths.sch.gr: Το παράδειγμα εικονογραφημένου αριθμητικού προβλήματος	Πρόταση διδακτικού σεναρίου για ευαισθητοποίηση σε κοινωνικά ζητήματα μέσω της παιδικής λογοτεχνίας	Συνεκπαίδευση μαθητών τυπικής ανάπτυξης με μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	Πολιτική της συμπεριληψης μέσω της γνώσης των αναγκών και των κινήτρων των μαθητών. Η περιήγηση της διδασκαλίας της γαλλικής γλώσσας, στο γυμνάσιο	Εφαρμογές συστημικής και διαπολιτισμικής προσέγγισης στο εκπαιδευτικό έργο
Ευγενία Οικονομίδου*, Χρυσάνθη Σημανδηράκη*, Σοφία Αηδώνη	Μηχαΐλ Κολοπαδάκης	Ροδούλα Καφτάκη	Φραγκούλια Κουκουριζά	Αλκατερίνη Βενιανήκη*, Στυλιανός Ζεφράκης	Τάνα Κολυμπάκη*, Δέσποινα Κρενίδου	Όλγα Ατακαλοπούλου
«Μιλώντας» για την πολιτιστική κληρονομιά μέσα και έξω από τη σχολική αίθουσα – Ο εκπαιδευτικός φάκελος «Στα ίχνη της γραφής»	Η επιμορφωτική δράση για Διευθυντές Σχολικών Μονάδων: «Διευθύνω - Καινοτομώ - Βελτιώνω»	Μια πρόταση διδασκαλίας με δημιουργία ψηφιακού κόμικ	Εργασιακός εκφοβισμός: παράγοντες εμφάνισης και συνέπειες του φαινομένου. Ο αντίκτυπος του φαινομένου στο σχολικό περιβάλλον	Αντιλήψεις καθηγητών παραδήληξης στηρίξης και καθηγητών γενικής αγωγής για τα εμπόδια συνεργατικών πρακτικών	Μηχανισμοί μάθησης, πρακτικές και προοδική της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης: Η περιήγηση του μαθητικού πληθυσμού των Ρομά	Ενσωμάτωση πολιτισμικών στοιχείων στη διδασκαλία της γαλλικής γλώσσας με βιωματικό τρόπο

Καινοτόμα Προγράμματα στην Εκπαίδευση: Αγωγή Υγείας/Διατροφή/Περιβάλλον		Χαρακτηριστικά του σύγχρονου και ανασκευτού σχολείου: Συμβουλευτική στην Εκπαίδευση		Σύγχρονες, μεθοδολογικές και διδακτικές προσεγγίσεις		Συνεργασία του σχολείου με την κοινότητα	
11:00-11:30	Κλειώ Κούτρα, Σταυρούλα Παπαϊωάννου*, Μαρία Σενιέρ, Χριστίνα Λυκοπάντη	Στέλλα Παύτσου	Άννα Σφακιανιάκη-Σημανηράκη	Ελένη Τσαγκουρή, Ματθαίος Παρασούρης*, Μαρία Βασιλογιαννάκη			
	Η επίδραση του κοινωνικού κεφαλαίου και των κοινωνικοδημογραφικών χαρακτηριστικών στις συμπεριφορές κινδύνου και στη σεξουαλική συμπεριφορά υγείας των μαθητών του νομού Ηρακλείου Κρήτης	Διάχυση λειτουργιών Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας στο μάθημα της Αγγλικής στην τυπική και μη τυπική εκπαίδευση	Η διαφοροποίηση της διδασκαλίας κατά τη μετατροπή του λογοτεχνικού κειμένου σε ταινία μικρού μήκους	Διερεύνηση των στάσεων και των αντιλήψεων των αποφοίτων του Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας Τυλίσου Ν. Ηρακλείου σε σχέση με τη συμβολή του θεσμού των ΣΔΕ στην εκπαιδευτική, επαγγελματική και κοινωνική τους ένταξη και ανέλιξη			
	Μαργαρίτα Γερούκη*, Έλενα Βιτάτσκη*, Δέσποινα Μαυράκη, Αθηνά Τριψιατσίκη	Αφροδίτη Μιχαηλίδη	Ροδάνθη Στεφανιάκη*, Κωνσταντίνος Μουντάκης, Αντρέας Παταδοπουλός	Αργυρώ Πέντζη			
	Παίζω με το Φρίξο και μαθαίνω για το σώμα μου και τις σχέσεις - Ένα πρόγραμμα σεξουαλικής αγωγής	Μία βιωματική προσέγγιση για το Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό	Η αξιολόγηση της εφαρμογής των σύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας των αντικειμένων του βιβλίου Φυσικής Αγωγής του εκπαιδευτικού της Ε' και ΣΤ' τάξης δημοτικού	Αποτελεσματική διαχείριση εκπαιδευτικών αλλαγών από τη σχολική ηγεσία: το παράδειγμα της μεθοδικής αοτίας			
11:30-13:00	Μαργαρίτα Γερούκη ΒΑΓΙΑ - Ένα πρόγραμμα πρόληψης και διαχείρισης του σχολικού εκφοβισμού		Φραγκούλα Κουσκουρίδα Erasmus Placement στο Σχολείο: η σημασία του και ο ρόλος του μέντορα				
ΔΙΑΔΕΙΜΜΑ							
11:30-13:00	ΟΝΟΜΕΛΕΙΑ ΑΙΘΟΥΣΑ: ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ Προεδρείο: Παύλος Χαραμής, Αντιπρόεδρος του ΙΕΠ, Γεώργιος Περιελειδάκης, Προϊστάμενος Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κρήτης, Ευριπύδης Κουκιαδάκης, Αντιπεριφερειάρχης Ηρακλείου, Θεοχάρης Αθανασαϊδής, Αναπληρωτής Καθηγητής του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Κεντρική Ομάδα Παύλος Χαραμής, Αντιπρόεδρος του ΙΕΠ Θέμα: "Ποιότητα ή ποσότητα"; Ένα ανυπόστατο δίλημμα Κεντρική Ομάδα						
13:00-14:30	Θεοχάρης Αθανασαϊδής, Αναπληρωτής Καθηγητής του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Θέμα: Προς ένα σχολείο περισσότερο δημοκρατικό. Ανάγκη νέων εκπαιδευτικό προσανατολισμό σε μια εποχή παγδαίων αλλαγών						
	ΣΥΝΕΔΡΙΑ Β1	ΣΥΝΕΔΡΙΑ Β2	ΣΥΝΕΔΡΙΑ Β3	ΣΥΝΕΔΡΙΑ Β4	ΣΥΝΕΔΡΙΑ Β5	ΣΥΝΕΔΡΙΑ Β6	ΣΥΝΕΔΡΙΑ Β7
	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΔΟΜΗΝΙΚΟΣ ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΣ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΒΙΤΣΕΝΤΖΟΣ ΚΟΡΝΑΡΟΣ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΣΑΡΠΗΔΩΝ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΠΑΡΑΜΑΣ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΦΙΛΩΝΙΔΗΣ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΕΛΜΗ ΑΛΕΞΙΟΥ
	Προεδρείο: Ελένη Πουλάδ, Μαρίννα Κονδερήκη, Δημήτριος Βαμβακίδης, Μετρομένη Περιστέρη, Αντώνιος Ζαχαριουδάκης	Προεδρείο: Ιωσήφ Φραγκούλης, Γεώργιος Γώνουλος, Δήδα Ζαμπιτσάκη, Στέλλα Παύτσου, Ζαχαρίας Πηγάκης	Προεδρείο: Γεώργιος Πανσεληνάς, Χαρά Ανδρεάδου, Βασιλείος Αϊβάλιωτης, Γεώργιος Κοτσαμιάς	Προεδρείο: Μιχαήλ Καλογιαννάκης, Εμμανουήλ Δρακάκης, Αθανάσιος Κατσαρόνης, Στάθης Κοντογιάννης	Προεδρείο: Αικατερίνη Βενιάνκη, Ελένη Μπαράκη, Μαρία Καδιαντίκη, Ευαγγελία Χαλεπιάκη, Ελευθερία Φανουράκη	Προεδρείο: Κωνσταντίνος Τριπολιτάκης, Μελίνα Ασπραδάκη, Ευστάθιος Στραβάτσakis, Ελένη Καττάνωου	Προεδρείο: Νικόλαος Βλόκης, Γεώργιος Στραλινάκης, Εμμανουήλ Μηλιαράκης, Αντώνιος Μουλιανάκης, Δήμητρα Μακρή

ΣΑΒΒΑΤΟ 14 ΜΑΪΟΥ 2016						
8:00-9:00	ΥΠΟΔΟΧΗ					
9:00-11:00	ΣΥΝΕΔΡΙΑ Α1	ΣΥΝΕΔΡΙΑ Α2	ΣΥΝΕΔΡΙΑ Α3	ΣΥΝΕΔΡΙΑ Α4	ΕΠΙΣΤΗΡΙΟ 5	ΕΠΙΣΤΗΡΙΟ 6
ΑΙΘΟΥΣΑ: ΔΟΜΗΝΙΚΟΣ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΒΙΤΤΕΝΤΖΟΣ ΚΟΡΝΑΡΟΣ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΕΛΥΤΗΣ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΣΑΡΗΤΙΑΝ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΜΕΝΕΛΑΟΣ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΘΩΔΟΝΙΔΗΣ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΕΠΙΣΤΗΡΙΟ Η/Υ
ΘΕΟΤΟΚΟΠΟΥΛΟΣ	ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Μαρία Δρακάκη, Μαργαρίτα Γερούνη, Μαρία Αθανάλογλου, Ιωάννης Μανουβήδης	ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Νικόλαος Γλυομπάκης, Αγγελική Καλάσιη, Γεώργιος Δυναρδάκης, Αικατερίνη Κουτουδόκη	ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Μαρία Τζενάκη, Κωνσταντίνος Αρσοουλάκης, Ιωάννα Μεταξάκη, Μαρία Μελεσσσανάκη, Αντώνιος Αγγελόπουλος	ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Μιχαήλ Κολοραδάκης, Νίκη Δεληκατσάκη, Κώστας Τσαντηράκης, Τριανταφυλλιά Αρσοτάλιδου	Εμπνευστές: Μίνα Τοδούλου-Πολέμη, Μαρία Καρποδίνη, Νίκος Κερίδης, Κωνσταντίνα Ιωακίμη	Εμπνευστής: Κωνσταντίνος Φλουρής
Καυστοτόμα Προγράμματα στην Εκπαίδευση: Αγωγή Υγείας/Διατροφή/Περιβάλλον	Το σχολείο ως κοινότητα: σχολική διαρροή και υποεπίδοση	Σύγχρονες μεθοδολογικές και διδακτικές προσεγγίσεις	Συνεργασία του σχολείου με την κοινότητα	Προς ένα σχολείο ανοιχτό στις φωνές του	Η θεωρία πολλαπλής νοημοσύνης ως εργαλείο επαγγελματικού προσανατολισμού	Ας αφήσουμε τον πίνακα κι ας γράψουμε στον ηλεκτρονικό τοίχο: Βιωματικό Εργαστήριο
Μαρία Κάτρη, Ανθή Αρσοτάλιδου	Ιωάννης Μαρκαντζής*, Δέσποινα Καρκατσάκη	Ευγενία Καρούμπλη	Ιωάννα Κακούλακη	(Διάρκεια 2,5 ώρες)	(Διάρκεια: 1,5 ώρα)	
Μία διεπιστημονική προσέγγιση με θέμα τα Γαλακτοκομικά Προϊόντα	Η μουσική που ακούν οι έφηβοι/ες στην Ελλάδα και το μέλλον της Μουσικής στο Γυμνάσιο: μία σχέση υπό διαπραγμάτευση	Μαρία Ξιμπράκη*, Ηλίας Κουρκούτας	Διαδικτυακή σχέση κοινότητας, οικογένειας και σχολείου, όπως παρουσιάζεται μέσα από τη μεγάλη προβληματίστην συμπεριφοράς μαθητών δημοτικού σχολείου σε μια ηλιαστική περιοχή της Κρήτης και προτάσεις εξειδικευμένων παρεμβάσεων πρόδηλης			
Ελευθερία Φανουράκη	Γεώργιος Πανσεληνάς*, Δέσποινα Αγγελιάδκη-Πεταγγοπούκη	Μαρία Ξιμπράκη*, Ηλίας Κουρκούτας	Μαρία Ξιμπράκη*, Ηλίας Κουρκούτας			
Τροφή από τη Σπρουλίνα - Εκπαίδευση @ ESA	Αξιοποιώντας το βίντεο για την πρόδηλη και αντιμετώπιση της σχολικής διαρροής: Εκπαιδευτικά σεσάφρα	Μουσικοθεραπευτικές και μουσικές πρακτικές με την αξιοποίηση της τοπικής παραδοσιακής μουσικής στη διαφοροποιημένη διδασκαλία				
Ζαχαρίας Τσιαμάνδουρας	Αγγελική Τσιοράλγου	Ιωσήφ Φραγκούλης	Φραγκούλια Κουσκουρίδα*, Κοσμάς Μίλης, Μαρία Γιαουρά, Αγγελική Μουστάκη, Σοφία Σοφιανίδου			
Εισήγηση από μαθητές πώς βίωσαν μια βιωματική δράση με θέμα: «... δεν είμαι χοντρός, κοντός είμαι...» Γιατί τα παραπαισιώα κιά ενός παιδιού δεν γίνοντα πάντα υίος	Η επίδραση της θυματοποίησης στη σχολική επίδοση των μαθητών/τριών	Η αξιοποίηση έργων τέχνης στη διδακτική πράξη με στόχο την ανάπτυξη της μετασχηματίζουσας μάθησης	Εξερευνώντας τα μυσεία και τους χώρους πολιτιστικής κληρονομιάς με τη χρήση Νέων Τεχνολογιών: Η εμπειρία από τη Δράση Erasmus KA1			
Κλειώ Κούτρα, Βάσω Κοθύνια*, Ζέφη Κλώσου, Γιώργος Φουκανός	Γιώργος Γάγουλας*, Μαρία Μαρτάκη	Ευαγγελία Θεμελή	Ζαχαρούλα Κερχή*, Ειρήνη Πράγια			
Κατανοώντας την προαγωγή της υγείας και το κοινωνικό κεφάλαιο μέσα από την πρακτική εφαρμογή της κοινωνικής Εργασίας με Κοινότητα (ΚΕΚ)	Διερεύνηση παραγόντων που επηρεάζουν τη σχολική αποτυχία – Αντιλήψεις και απόψεις διευθυντών και διευθυντριών Γυμνασίων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, Κρήτης	Κινηματογράφος και σχολική εκπαίδευση στη σύγχρονη εποχή	Ο ρόλος της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης στην καταπολέμηση της ανεργίας και στην ενίσχυση της τοπικής οικονομίας: Σύγκριση συστημάτων στη ΝΑ & στην κεντρική Ευρώπη			

**1ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΡΗΤΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΕΙΟ: ΜΙΑ ΣΧΕΣΗ ΥΠΟ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ**

ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ, 13-15 ΜΑΪΟΥ 2016

Με τη συνεργασία της Περιφέρειας Κρήτης, της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και του Δήμου Χερσονήσου
Υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 13 ΜΑΪΟΥ 2016

16:00	ΕΠΙΡΑΦΕΣ			
17:00-19:00	ΕΠΙΣΤΗΡΙΟ 1	ΕΠΙΣΤΗΡΙΟ 2	ΕΠΙΣΤΗΡΙΟ 3	ΕΠΙΣΤΗΡΙΟ 4
	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΣΑΡΗΛΑΩΝ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΠΑΡΛΑΜΑΣ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΕΠΙΣΤΗΡΙΟ Η/Υ	ΑΙΘΟΥΣΑ: ΕΛΛΗ ΑΛΕΞΙΟΥ
	Εμπιυχώτρια: Αγγελική Στυνθάκη	Εμπιυχώτρια: Ελένη Πουλλά	Εμπιυχωτές: Ιωάννης Τζωρτζάκης, Φωτεινή Βλαχοκυριάκου	Εμπιυχώτριες: Φωλίτσα Πεδιαδίτη, Δήμητρα Μακρή
	Ψυχοδραματικές βιωματικές εφαρμογές επικεντρωμένες στη ροή των φαινομένων και συμβάντων της σχέσης Σχολείου-Κοινωνίας	Μαθαίνω Αγγλικά για να γίνω σκεπτόμενος πολίτης του κόσμου	Εργαστήριο εφαρμογής εκπαίδευσης με αντεστραμμένη τάξη (flipped classroom) - Δημοουργία μαθημάτων μέσω υπηρεσιών διαδικτύου	Λήψη Απόφασης: Εργαλείο στο Σχολείο του 21ου αιώνα
19:00-19:15	ΔΙΑΔΕΙΜΜΑ			
19:15-21:30	ΟΔΟΜΕΛΙΑ ΑΙΘΟΥΣΑ: ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΝΙΚΟΣ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗΣ Προεδρείο: Γεώργιος Τερζάκης, Περιφερειακός Διευθυντής Εκπαίδευσης Κρήτης, Παναγιώτης Σημανόηράκης, Αντιπεριφερειάρχης Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Απασχόλησης, Γιάννης Μαστοράκης, Δήμαρχος Χερσονήσου, Μαίρη Κουτεσλίνη, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Κύπρου, Μίνα Τοδούλου – Πιολέμη, Ψυχολόγος-Ψυχοθεραπεύτρια Μουσικό Καλωσόρισμα από τα παιδιά του 1ου και 2ου Δημοτικού Σχολείου Λιμένας Χερσονήσου Χαιρετισμοί Κεντρική Ομιλία Μαίρη Κουτεσλίνη, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Κύπρου Θέμα: Αναλυτικά προγράμματα, Εκπαιδευτική πολιτική και Διδακτική πράξη Θεατρικό Δρώμενο από το Καλλιτεχνικό Σχολείο Ηρακλείου Κεντρική Ομιλία Μίνα Τοδούλου-Πιολέμη, Ψυχολόγος-Ψυχοθεραπεύτρια Θέμα: Το σχολείο που ονειρευόμαστε			